Actieonderzoek antidiscriminatie in de Regenbooggemeenschap gericht op LBTQI+ mensen (vrouwen en non binair)

CONCEPT

Irene Hemelaar

November 2020 – april 2021

Inhoud

Inhoud	*2*
Colofon	*4*
Voorwoord	*5*
Inleiding	*7*
Doelstelling, vragen en uitgangspunten	*8*
De rol van sekse, gender, seksuele voorkeur, kleur en handicap	*9*
Onderdelen van het onderzoek	*13*
Achtergrondinformatie verzamelen	13
Dataverzameling literatuuronderzoek	13
Gesprekken met relevante organisaties	13
Participatie van de doelgroep in een klankbordgroep	17
Werving	17
Sampling diepte-interviews	17
Gekozen communicatiekanalen oproep	17
De oproep op Facebook	17
De oproep via WhatsApp	18
Selectie	18
De interviewvorm: kwalitatief actie-onderzoek	19
Periode van interviewen	19
De analyse van de diepte-interviews	19
Profielen van de 16 respondenten	
De vier slotvragen	
Interviews	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	

CONCEPT

13	
14	
15	
16	
Oorspronkelijke interviewscript	
Geraadpleegde artikelen / literatuur	

CONCEPT

Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Amsterdam afdeling Diversiteit

Gegevens onderzoeker, zoals gevraagd aan de respondenten
Naam – Irene Hemelaar
Gender identiteit - Cis vrouw
Seksuele oriëntatie - LesBisch
Leeftijd - 51 jaar
Woonplaats - Amsterdam
Etnische afkomst – Nederlands, geboren getogen Amsterdammer, met een vader die via moeder een Duitse achtergrond had.
Religieuze overtuiging – Ongelovige Thomas (Agnost)
Religieuze achtergrond – Rooms Katholiek
Opleidingsniveau / werk- en denkniveau - Wetenschappelijk
Eventuele fysieke of verstandelijke beperking - Chronische ziektes psoriasis en obesitas
Eventuele psychische aandoening - Geen
Overig - Bestuurt, onderzoekt, adviseert, organiseert, traint, spreekt, schrijft en zingt

Klankbordgroep
Anna Tijsseling
Dinah Bons,
Döne Fil
Esther Bremer
Femke Hurkmans
Fleur Constandse
Jantine van Lisdonk

Contact
info@irenehemelaar.nl of 06 50 567 256

CONCEPT

Voorwoord

“Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.”[1]

Met een beetje geluk rolt met een paar maanden de uitbreiding van artikel 1 van de grondwet dankzij een twee-derde van stemmen door de Tweede en Eerste Kamer heen. Dan worden “handicap” en “seksuele gerichtheid” aan de basis der wetsartikelen toegevoegd. Op 9 februari jongstleden kwam het wetsvoorstel al door de eerste ronde. “Een belangrijke opdracht aan de politiek”, in de woorden van COC Nederland voozitter Astrid Oosenbrug, “om bijvoorbeeld geweld tegen LHBTI’s aan te pakken.”

Bijkomende winst is dat we met het regelen van deze gelijke rechten in de grondwet, Nederland hoogstwaarschijnlijk de top 10 weer zal binnenkomen in ILGA’s *Annual review of the human rights situation of lesbian, gay, bisexual, trans and intersex people in the Netherlands*.[2] Momenteel staan we op een voor een zogenaamd “gidsland” als Nederland op een beschamende nummer 13.

Waar de wetgeving afhankelijk is van de landelijke politiek, sta je als gemeente met regelmaat machteloos bij het beschermen van je burgers. Te weinig handhavingscapaciteit, de niet strafbare straatintimidatie, waar voormalig burgemeester Van der Laan weliswaar een APV voor instelde, maar die in juridische zin uiteindelijk niet doeltreffend bleek. Burgemeester Halsema had dan ook pijnlijk genoeg groot gelijk dat ze het “sisverbod”, zoals zij de APV laatdunkend noemt, niet ging handhaven[3].

Homo’s, vrouwen, mensen wier gender(expressie) niet in een m/v hokje te vangen is, hebben er baat bij. Met het uitblijven van handhaving blijft een structurele (gender)ongelijkheid in de openbare ruimte onaangetast. Kortweg: Cis heteromannen bezitten de openbare ruimte en alle andere mensen betreden deze en moeten dus meer rekening houden met onveilige situaties dan die cis heteroman. Geweld, (seksueel) grensoverschrijdend gedrag tegen vrouwen en LHBQTI+-personen op straat is vaak slechts een stap verder dan deze intimidatie.

Maar kijk dan toch, dan worden op dit vlak binnen een jaar zevenmijlspassen gezet. Seksuele intimidatie, op straat of op internet, wordt strafbaar. En daarvoor kan de politierechter straks een straf opleggen van maximaal drie maanden. “Bij seksuele intimidatie in het openbaar gaat het erom dat iemand ‘een ander indringend seksueel benadert met opmerkingen, gebaren, geluiden of aanrakingen op een wijze die vreesaanjagend, vernederend, kwetsend of onterend is te achten’. Het gaat dan niet alleen om de ruimte op straat maar ook op het internet.”[4]

Aangifte doen of melding maken van een incident zal daardoor veel interessanter worden. Hieraan gekoppeld - als het goed is op dit moment - de start van een proef van 5 jaar bij de politie met gespecialiseerde rechercheurs die verschillende vormen van discriminatie, waaronder LHBTQI+ gaan onderzoeken, gloort er hoop aan de horizon.[5]

En voor Amsterdam is dit dus heel goed nieuws. Waar de gemeente online *shamen* nu nog in de aanpak tegen seksuele intimidatie en seksueel geweld opneemt puur om een norm te stellen (exposing is immers nu nog niet bij wet strafbaar), neemt de gemeente hiermee een voorschot op een nabije

[1] https://www.denederlandsegrondwet.nl/id/vi7pkisz82r9/artikel_1_gelijke_behandeling_en
[2] http://www.ilga-europe.org/sites/default/files/2021/netherlands.pdf
[3] https://www.parool.nl/nieuws/politiek-zet-sisverbod-aan-de-kant~bec6cf83/
[4] https://www.parool.nl/nederland/celstraffen-van-4-tot-9-jaar-na-verscherpte-wet-over-verkrachting~b518301b/
[5] https://wnl.tv/2020/07/03/kamer-wil-proef-met-speciale-rechercheurs-bij-politie-tegen-discriminatie/

CONCEPT

toekomst waarin dit wel strafbaar zal zijn.[6] Ook zal de Regenboog VeiligheidsAlliantie, een overleg tussen de verschillende Regenboogcommunities, politie en de burgemeester waarin vrouwen- en LHBTQI+ organisaties door meldingen te bundelen tot trends in incidenten proberen te komen, meer slagkracht krijgen.

Hoe zit het eigenlijk met "onze" meldings- en aangiftebereidheid? 22% van de LHBTI's in Nederland heeft ooit aangifte gedaan bij de politie van een fysieke of seksuele aanval, 10% deed een melding bij een antidiscriminatiebureau of Meldpunt Discriminatie.[7] Wanneer gekeken wordt naar de geaardheid van slachtoffers van straatintimidatie in Amsterdam, valt op dat LHB'ers de afgelopen 12 maanden vaker slachtoffer werden van één of meer vormen van intimidatie (50%) dan heteromannen en heterovrouwen (40%).[8] In 2019 steeg het aantal discriminatiemeldingen van transgender personen met bijna een kwart ten opzichte van het jaar daarvoor[9].

Uit de 16 gesprekken die ik voerde, sprak een zeer geringe meldings- of aangiftebereidheid. Om allerlei redenen, die in de analyse aan bod zullen komen. Wat mij opviel was de mate waarin geïnterviewden hun ervaringen bagatelliseerden; zoals de vader die zijn (ex-) schoondochter niet als echte moeder van het kleinkind ziet. "Dit was ik eigenlijk alweer vergeten, maar dit is ook allemaal gepasseerd" (1,91), de mate van intersectionele beleving van uitsluiting door kleur, handicap, gender. Deze wegen op het eerste gezicht zwaarder dan seksuele voorkeur. Maar ook overheden en politie, waarbij je je veilig waant omdat medewerkers het gemeentelijke beleid en de wet zouden moeten uitdragen, slaan soms flink de plank mis. Hoezeer de geïnterviewden accepteren dat grensoverschrijdend gedrag er nu eenmaal bij hoort, en dus geen reden is om melding of aangifte te doen, vind ik zorgwekkend. Minstens zo erg is het beeld dat vele respondenten zich om allerlei redenen en op allerlei manieren onzichtbaar maken om waar mogelijk micro-agressies en erger te voorkomen. Ik hoop dat de behoeften die de respondenten hebben uitgesproken, onder andere dat de stad, de landelijke overheid en overheidsinstanties ongelijkheid beter bij de wortel aanpakken, zoals bij een aanpak van de heersende machtsstructuren, gehoor gaat vinden.

Tot slot. De gemeente zocht voor het verrichten van dit onderzoek iemand eker die stakeholder is met een groot netwerk in de betreffende community, iemand die dus onderdeel uitmaakt van de te onderzoeken doelgroep en dus ook ervaringsdeskundige is. Iemand die bekend is met het doen van onderzoek, maar die niet perse zelf onderzoeker is. Binnen die profielschets val ik. Het gevolg van deze keuze is wel dat deze onderzoeker de meeste respondenten in mindere of meerdere mate kent en dat mijn aanpak mogelijk niet strikt alle paden bewandelt als die van een hiertoe specifiek opgeleide onderzoeker.
Al met al heb ik het een zeer intensief en mooi project gevonden om te kunnen en mogen uitvoeren en wel met een grote "met dank aan". Aan mijn netwerk voor het uitzetten van de oproep, de respondenten, de klankbordgroep voor de wijze, inhoudelijke en ook geruststellende woorden, de medewerkers van de gemeentelijke afdeling Diversiteit voor het vertrouwen in mijn kunnen, ook toen de klus veelomvattender bleek en dus langer duurde dan verwacht, FNV Zelfstandigen voor het gebruik van Whereby en natuurlijk het thuisfront dat me enorm heeft ontzien tijdens de vele uren, dagen, weken van interviewen, uittypen, nadenken en analyseren.

Irene Hemelaar
12 april 2021

[6] https://www.parool.nl/a-b4bedde9
[7] https://fra.europa.eu/en/data-and-maps/2020/lgbti-survey-data-explorer
[8] https://data.amsterdam.nl/publicaties/publicatie/straatintimidatie-Amsterdam-2020/d8cbe0c8-ed1a-48be-955f-ceea2b99c31d/
[9] https://www.transgendernetwerk.nl/wp-content/uploads/20200423-discriminatiemonitor-transgender-2019-1.pdf

Inleiding

Discriminatie en geweld tegen LHBTQI+ personen is een groot maatschappelijk probleem. De gemeente Amsterdam wil ervoor zorgen dat de stad veilig, open en aantrekkelijk is voor LHBTQI+'ers is en wil daarom inzetten op de aanpak hiervan.

In oktober 2019 werd een GroenLinks-motie met de wens tot een onderzoek naar intimidatie en geweld tegen queer vrouwen die met algemene stemmen aangenomen. In de raadsbrief van 19 december 2019 meldt wethouder Groot-Wassink dat hij "door samenwerking met een brede coalitie van organisaties beter zicht te krijgen op waar discriminatie wordt ervaren, wat de achterliggende oorzaken zijn dat daar nu wel of niet melding van wordt gemaakt en welke interventies nodig zijn om op die plekken de aanpak van discriminatie te verbeteren."

De afdeling Diversiteit van de Gemeente Amsterdam wil dan ook actieonderzoek doen "bij specifieke groepen, met als doel om beter grip te krijgen op waar discriminatie plaatsvindt en de interventies te bepalen die nodig zijn om het gat tussen het aantal meldingen en de daadwerkelijke discriminatie te dichten. Hierbij wil ik een bredere coalitie van organisaties betrekken. Projecten rond moslimdiscriminatie, anti-zwart racisme, antisemitisme en LHBTQI+-gerelateerde discriminatie hebben hierbij de prioriteit." [10]

Dit onderzoek gaat specifiek over vrouwen en non binaire mensen binnen de regenboog-community en betreft personen die (ook) in Amsterdam wonen en/of werken.

Momenteel lopen er, voortvloeiend uit de raadsbrief waarin de wethouder deze uitspraak deed, vijf onderzoeken in Amsterdam. Naast actie-onderzoek naar antisemitisme, moslimdiscriminatie en anti-zwart racisme vindt er op het gebied van discriminatie van LHBTQI+ personen naast dit onderzoek specifiek op vrouwen en non binair nog LHBTQI+ breed onderzoek vanuit bicultureel perspectief plaats verricht door Nassiri Belaraj en Hester de Gooijer.

De vier slotvragen over de al dan niet toename van moslimdiscriminatie, anti-zwart racisme, antisemitisme en LHBTQI+-gerelateerde discriminatie worden aan alle respondenten gesteld die deelnemen aan één van de vijf actie-onderzoeken die momenteel op deze thema's worden gerealiseerd. Ik heb de antwoorden naast de bevindingen uit de Monitor 2019 Meldpunt Discriminatie Regio Amsterdam Politie-eenheid Amsterdam.[11] De antwoorden zullen op een nader te bepalen moment gezamenlijk worden geanalyseerd.

CONCEPT

[10] Raadsbrief Antidiscriminatie Wethouder Groot Wassink 17 december 2019 "Aanpak discriminatie: stand van zaken en intensivering

[11] https://discriminatie.nl/files/2020-04/monitor-discriminatie-2019-Amsterdam.pdf

Doelstelling, vragen en uitgangspunten

Doel van de gemeente Amsterdam met het actie-onderzoek is de aanpak anti-discriminatie te versterken.

Hierbij staan bij de gemeente Amsterdam vier vragen centraal

1. Wat is de aard en omvang van discriminatie binnen de groep? Het gaat hierbij om kwalitatieve informatie, aanvullend op de beschikbare kwantitatieve informatie.
2. Wat is het huidige handelingsperspectief om te gaan met discriminatie? Behoort melden daartoe en waarom wel of niet?
3. Met welk handelingsperspectief dat je nu niet tot je beschikking hebt, zou je geholpen zijn?
4. Hoe gaan we discriminatie als stad met elkaar (nog) meer tegen?

Uitgangspunten gemeente Amsterdam

1. Redenen voor verschil tussen ervaren en voorkomende discriminatie, en redenen voor verschil met de meldingsbereidheid;
2. mogelijkheden om discriminatie tegen te gaan;
3. mogelijkheden om de weerbaarheid tegen discriminatie te vergroten;
4. het stroomlijnen van meldingen; samenwerking met andere organisaties zoals het MDRA en andere relevante organisaties;
5. er is op basis van de bevindingen in het actie-onderzoek een voorstel beschikbaar voor te ondernemen acties tot en met 2022;
6. er is een advies over hoe discriminatie op langere termijn gemonitord kan worden en een advies wat daarvoor nodig: randvoorwaarden: hoe meldingen gestroomlijnd kunnen worden;
7. bij de uit te voeren activiteiten die voortkomen uit de (tussentijdse) uitkomst van de actieonderzoeken wordt nauw aangesloten bij de mogelijkheden en onderzoeken van de lopende programma's van Diversiteit zoals bijvoorbeeld arbeidsmarktdiscriminatie en de Verbonden Stad; de gemeente heeft hierin een faciliterende rol voor de opdrachtnemers /projectleiders van de onderzoeken;
8. de onderzoekers/projectleiders nemen deel aan gezamenlijk overleg gefaciliteerd door de gemeente met als doel kennisdeling en versterking van effecten op het onderzoek en daaruit voortvloeiende activiteiten;
9. de onderzoekers/projectleiders geven een bijdrage voor het overkoepelende communicatieplan en een bijdrage voor een eventuele gezamenlijke bijeenkomst.

CONCEPT

De rol van sekse, gender, seksuele voorkeur kleur en handicap

De rol van sekse

Bekend is dat lesbische vrouwen, homoseksuele mannen en biseksuelen vaker geweld meemaken dan heteroseksuele personen, aldus de cijfers van het SCP (Beusekom & Kuyper, 2018). Ook laat het SCP zien dat homo- en biseksuelen gemiddeld meer te maken krijgen met respectloos gedrag dan heteroseksuelen (Beusekom & Kuyper, 2018).
Maar alhoewel het geweld tegen homomannen vaak de pers haalt, hebben ook lesbische en bi-vrouwen te maken met geweld. Uit onderzoek van Stichting OndersteBoven en Movisie (2011) bleek dat veel vrouwen meerdere incidenten meemaken in hun leven, soms zelfs zo vaak dat er sprake is van een zekere gewenning (Felten, van Hoof en Schuyf, 2011).
Opmerkelijk is ook dat in het geweld tegen lesbische en bi-vrouwen vaak een seksuele ondertoon zit. Waar bij de daders van antihomo-geweld juist een afkeer van seksualiteit tussen twee mannen bestaat (Buijs et al., 2008), lijken de daders van anti-lesbisch geweld zich juist aangetrokken te voelen tot lesbische seksualiteit (Felten et al. 2011).
Wanneer gekeken wordt naar de geaardheid van slachtoffers van straatintimidatie, valt op dat LHB'ers in Amsterdam de afgelopen 12 maanden vaker slachtoffer werden van één of meer vormen van intimidatie (50%) dan heteromannen en heterovrouwen (40%).[12]
Intersekse is door de schaamte en het taboe dat erop rust nagenoeg onzichtbaar. Meestal voelen mensen met een interseksconditie zich óf man, óf vrouw en presenteren zich ook zo, maar er zijn ook intersekse personen die zich non-binair voelen. Alhoewel er sinds 2006 geen protocol meer is tot normalisatie (medische behandelingen op kinderen met een interseksconditie zijn volgens instanties als de VN een schending van de mensenrechten) vinden er nog altijd niet-noodzakelijke operaties plaats. Om beter inzicht te krijgen in de huidige situatie in Nederland is meer onderzoek noodzakelijk.[13]

De rol van gender

Naast sekse, speelt genderidentiteit en genderexpressie een belangrijke rol in discriminatie en geweld dat LHBTQI+ personen meemaken. De situatie van transgender personen (T) is onveiliger dan die van homo- en biseksuelen. Volgens onderzoek van Transgender Netwerk Nederland (TNN) is 14% van de gevraagde transgender personen minimaal een keer in het afgelopen jaar mishandeld, of daarmee bedreigd en 4,3% van de gevraagde transgender personen maakte een dergelijk voorval mee, waarbij de dader seksuele intenties had (van Oosterhout, 2018).[14] In de vijf jaar vooraf- gaand aan de EU LGBTI Survey II werd 1 op de 5 Nederlandse transgender personen het slachtoffer van een fysieke of seksueel gemotiveerde aanval. Dat is twee keer zo veel als het gemiddelde voor alle LHBTI-groepen. (EU Fundamental Rights Agency, 2020).
De politie registreert alleen op man of vrouw

CONCEPT

[12] https://data.amsterdam.nl/publicaties/publicatie/straatintimidatie-Amsterdam-2020/d8cbe0c8-ed1a-48be-955f-ceea2b99c31d/
[13] https://www.seksediversiteit.nl/gevorderd/10-keer-vraag-en-antwoord-over-intersekse/
[14] https://www.transgendernetwerk.nl/publicaties/meldingen-transgenderdiscriminatie-2019/

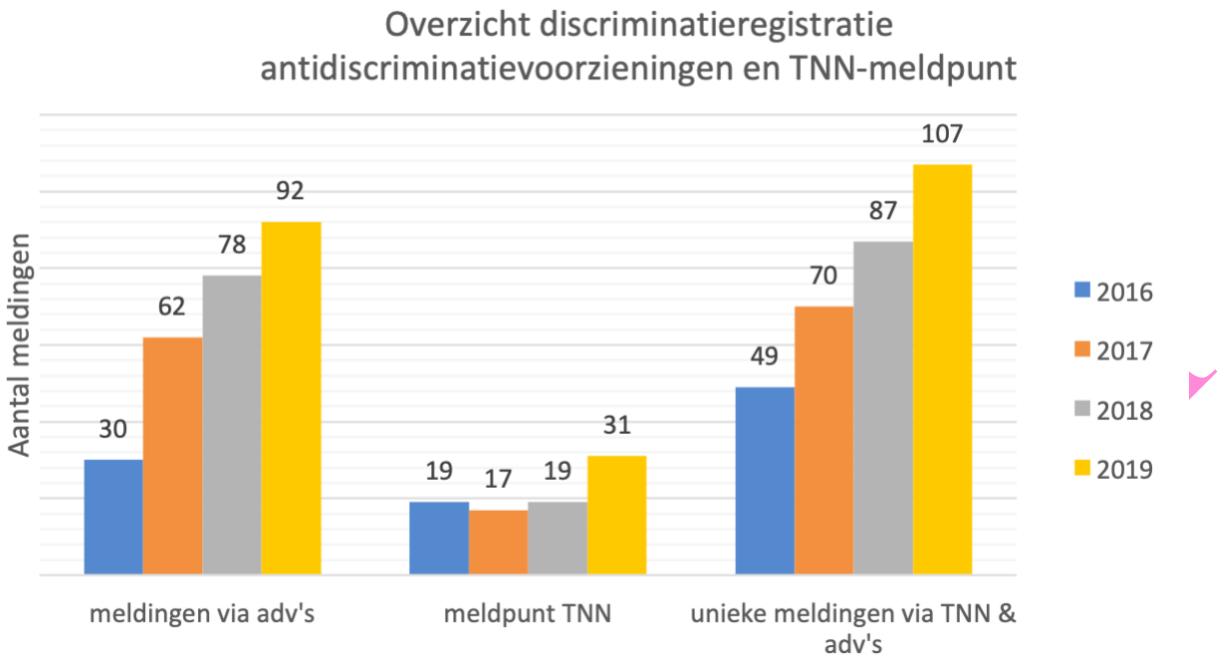

Daarnaast is bekend dat gender non conforme personen een risicogroep zijn voor discriminatie en geweld: hiermee worden bedoeld jongens die door anderen worden gezien als niet 'mannelijk' genoeg en meisjes die worden gezien als niet 'vrouwelijk' genoeg[15]. Jongeren die zichzelf ervaren als gender non-conform krijgen meer te maken met homonegativiteit (Van Beusekom, Baams, Bos, Overbeek, & Sandfort, et al. 2016; Van Beusekom et al., 2012) en met negatieve opmerkingen in het algemeen (Van Beusekom et al., 2012).

Het lijkt erop dat LHBTQI+ personen meer risico lopen op discriminatie en geweld dan andere mensen, maar dat mensen binnen deze groep die afwijken van de huidige gendernormen, in het bijzonder risico lopen. Mogelijk betekent dit dat de groeiende groep van 'gender non-binaire personen' juist een groot risico loopt op geweld. Een non-binair persoon is iemand die zich niet thuis voelt in de binaire gendercategorieën man of vrouw en zich beter voelt bij een andere, niet-binaire, genderidentiteit[16]. Op dit moment moet iedereen die geen M of V wil dat individueel via de rechtbank afdwingen.[17] Daarmee kunnen zij worden gezien door anderen als mensen die niet voldoen aan de gendernormen. In een onderzoek door Motivaction gehouden eind 2020 zegt 20% van de ondervraagden geen begrip te hebben voor mensen die non-binair zijn[18]. Wat de aard is van geweld tegen gender non-binaire personen (hoe en wanneer dit voorkomt) en wat de gevolgen zijn, is nog onduidelijk en zou verder onderzocht moeten worden.

[15] Zij kunnen zowel transgender als cisgender zijn en zowel hetero, homo als biseksueel.
[16] https://transgenderinfo.be/m/identiteit/variaties/non-binair/
[17] https://nos.nl/artikel/2295658-nanoah-is-de-tweede-nederlander-met-een-x-in-het-paspoort.html
[18] https://www.motivaction.nl/kennisplatform/nieuws-en-persberichten/helft-nederlanders-heeft-begrip-voor-non-binair-zijn

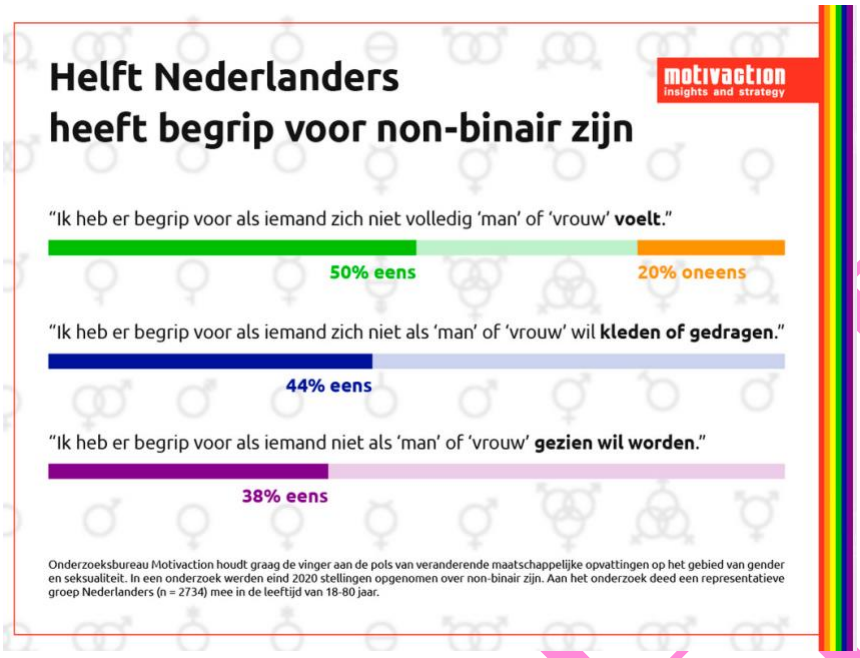

De rol van kleur

Naast gendernormen, spelen mogelijk ook etnische of culturele afkomst en/of huidskleur een rol als het gaat om geweld tegen de LHBTQI+ doelgroep. Een aantal cijfers geven aan dat LHBTQI+ personen van kleur en/of niet Westerse afkomst meer kans lopen op negatieve ervaringen of geweld. Zo komt uit onderzoek van het SCP dat van de LHB-personen van niet-Westerse afkomst 28% ervaring heeft met ongewenst gedrag op het werk, terwijl dit ten aanzien van LHB's met een Westerse afkomst 22% is (Beuzekom & Kuyper, 2018). Hoe echter kleur en afkomst samenhangen met geweld vanwege seksuele voorkeur, genderidentiteit en genderexpressie is nog onduidelijk. Is er bijvoorbeeld sprake van een vermenging met racisme of zijn dit losstaande fenomenen? Hier is verder onderzoek op nodig. Wel is duidelijk dat problemen van trans personen met een andere herkomst of huidskleur vaak erger zijn dan die van witte trans personen en dat biculturele trans personen extra problemen hebben die witte transpersonen niet hebben (Kromhout & Wolf, 2019).

De rol van handicap

Mensen met een beperking hebben het recht zelfstandig aan de samenleving deel te nemen. Net als ieder ander. Denk aan wonen, werken en een opleiding volgen. Dit recht is vastgelegd in het VN-verdrag handicap, dat per 14 juli 2016 in Nederland geldt. Discriminatie van mensen wegens hun handicap is strafbaar. Het gaat om discriminatie van mensen met een lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap. Onder de wet vallen ook chronisch zieken, maar dan moet die chronische ziekte tevens een handicap zijn.[19]

Op dit moment verbiedt artikel 1 van de Grondwet alleen discriminatie op grond van godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras en geslacht. Op 9 februari werd het wetsvoorstel tot een verbod op discriminatie vanwege seksuele voorkeur en wegens handicap ook in de grondwet te verankeren, aangenomen. Nu moet er na de formatie van een nieuw kabinet nog een keer gestemd worden en wordt de wet met twee-derde van de stemmen daarvoor aangenomen.

Intersectionaliteit

In het gehele onderzoek wordt uitgegaan van 'intersectionaliteit' (Wekker & Lutz2001). Volgens het intersectionele denken ofwel kruispuntdenken zijn verschillende assen van maatschappelijke betekenisgeving (ook wel 'verschilassen' genoemd) allemaal cruciaal voor ons gevoel van wie we zijn,

[19] https://meld.nl/melding/discriminatie/gehandicapten-discriminatie/

onze identiteit. Wij leven onze levens op de kruispunten van onder andere sekse, etniciteit, sociaaleconomische positie, nationaliteit, seksuele voorkeur en het al dan niet hebben van een beperking (Crenshaw, 1994; Wekker & Lutz, 2001). Met andere woorden: het gaat over de deelidentiteiten die eenieder bezit. Deze deelidentiteiten zijn van elkaar verschillend en veronderstellen een sociale hiërarchie van individu (of groepen) ten opzichte van andere individuen (of groepen). Deze verschillen tussen mensen kennen meerdere dimensies, ze zijn gelaagd (van Mens-Verhulst, 2009). Het gaat om verschillende niveaus: het biologische, psychische, interpersoonlijke, sociale, culturele, maar ook economische en het politieke. Onderzoek doen vanuit het kruispuntdenken betekent, zoals we hebben gezien, dat er oog is voor de manier waarop assen van verschil op verschillende niveaus een rol spelen.

Gevolgen van discriminatie en geweld

De discriminatie en het geweld dat LHBTQI+ personen meemaken, blijven niet zonder gevolgen. Zo is bekend uit onderzoek dat negatief bejegend worden door leeftijdsgenoten gerelateerd aan seksuele oriëntatie of genderidentiteit/-expressie samenhangt met verminderde psychische gezondheid, meer schoolgerelateerde problemen en meer middelengebruik (Van Beusekom et al., 2014; Collier, Van Beusekom, Bos, & Sandfort, 2013). In het bijzonder de gezondheid en het welzijn van transgender personen is gemiddeld gezien een stuk slechter dan van cisgender personen: terwijl een kleine groep cisgender jongeren zich somber of depressief voelt (8%), zelfs in de mate dat niets hen kan opvrolijken (5%), geldt dit voor een aanzienlijke groep transgender jongeren (27% en 16%) (Beusekom & Kuyper, 2018). Ook gender non-conform zijn betekent meer negatieve reacties krijgen en dit hangt samen met een lagere mate van psychologisch welzijn, wat verklaard wordt door de stigmatiserende ervaringen (Baams & Bos, 2014).
Uit onderzoek blijkt tevens dat bepaalde coping-strategieën (de manier waarop mensen reageren op negatieve ervaringen en geweld), kunnen zorgen voor het verminderen van de schade aan gezondheid, die wordt opgedaan door geweldservaringen. Denk bijvoorbeeld aan sociale steun vinden bij anderen en onderdeel uit maken van een gemeenschap van gelijkgestemden of andere LHBT's (zie o.a. Bowleg et al. 2004: LeBeau en Jellison, 2009; Riggle, Whitman, Olson, Rostosky en Strong, 2008). Soms kan echter contact met andere LHBTQI+ personen juist ook zorgen voor méér gezondheidsklachten (Kuyper, 2015). Welke coping-strategieën precies waardevol zijn in het omgaan met anti LBTQI+ discriminatie en hoe deze strategieën te versterken, is dus nog niet helemaal duidelijk en zou verder onderzocht moeten worden.

CONCEPT

Onderdelen van het onderzoek

1. Achtergrondinformatie verzamelen

1. Dataverzameling literatuuronderzoek

Ik heb het voorwerk dat Hanneke Felten en Afiah Vijlbrief indertijd voor Movisie voor een vergelijkbaar onderzoeksvoorstel in opdracht van Stichting OndersteBoven hebben gedaan als uitgangspunt kunnen gebruiken. Voor dit onderzoek heb ik gekeken naar zo actueel mogelijke onderzoeken en gepubliceerde cijfers die relevant zijn op lokaal en nationaal niveau.

2. Gesprekken met relevante organisaties

Hoe staat het met de meldingsbereidheid van LBTQI+ personen en non binaire mensen in Amsterdam? Ik bestudeerde de websites van organisaties die zich lokaal en landelijk bezighouden met gelijke rechten, discriminatie van en geweld tegen vrouwen en LHBTQI+ personen. Ik sprak met medewerkers van Roze in Blauw, het MDRA, de Bovengrondse, Bureau Clara Wichmann, het Centrum Seksueel Geweld en COC Nederland. Ik ben oprichter en voorzitter van Stichting OndersteBoven, dus van deze organisatie heb ik het archief geraadpleegd.

Roze in Blauw

Roze in Blauw (RiB) is het landelijk netwerk van de politie met een meldpunt voor LHBTI+ personen die te maken krijgen met discriminatie, bedreiging, mishandeling of andere strafbare zaken gerelateerd aan hun seksuele oriëntatie of genderidentiteit.
RiB wordt overwegend benaderd door mannen. Vrouwen hebben mogelijk een dikkere huid. Bij dagelijkse confrontatie ligt je pijngrens hoger en schat je de ernst mogelijk anders in. Als een lesbisch stel dagelijks uitgefloten wordt, ervaart ze dat niet als politie waardig.

Aangifte doen is “gedoe” en er komt toch niks uit. Toch is het belangrijk om melding te doen. Met COC Amsterdam en MDRA vormt RiB een driehoek die onderling informatie over incidenten uitwisselt. Dit is belangrijk omdat veel incidenten geen strafbare feiten zijn. Met MDRA heeft de politie een samenwerkingsconvenant voor het delen van informatie.

De Regenboog VeiligheidsAlliantie [RVA] is een groter verband waar deze driehoek de kern van vormt, waarbinnen meerdere organisaties uit de community meldingen van discriminatie en geweld kunnen doorgeven. Als er meerdere meldingen binnenkomen over het gedrag van een specifieke persoon kan een trend zichtbaar worden en kan dit in de Regenboog VeiligheidsAlliantie worden besproken.

Regelmatig krijgt het netwerk RiB de vraag gesteld of het geweld is toegenomen. RiB doet het laatste decennium veel aan zichtbaarheid. Omdat het netwerk makkelijk bereikbaar is en toegankelijk is, kan het zijn dat daardoor meer wordt gemeld en aangifte wordt gedaan. LHBTQI+ personen met een ervaring van discriminatie of geweld ervaren het als prettig en drempelverlagend om met iemand van RiB te spreken. Het netwerkt kijkt ook intersectioneel. Kleur, gender, genderexpressie, seksuele voorkeur. RiB werkt samen met het Caribisch, Turks en Marokkaans netwerk van de politie.

RiB loopt bij de registratie van meldingen en aangiftes tegen het gegeven dat er niet kan wordt geregistreerd op non binair of trans. Er is alleen de keuze man of vrouw, zoals in de gemeentelijke basisadministratie. Vervolgens kan de code LHBT worden toegevoegd. Ook kan het netwerk niet

CONCEPT

optimaal haar werk doen door gebrek aan middelen. Zeker in coronatijd is het lastig om minimale bezetting te garanderen op de piketttelefoon. Het is immers vrijwilligerswerk dat mensen boven op hun reguliere werk doen.
https://www.politie.nl/themas/roze-in-blauw.html

MDRA
Het Meldpunt Discriminatie Regio Amsterdam is een onafhankelijke stichting met als doel het bestrijden en voorkomen van discriminatie en het beïnvloeden van maatschappelijke processen die daaraan ten grondslag liggen.

In maart 2018 werd door de gemeente samen met MDRA de anti-discriminatie app gelanceerd "Meld Discriminatie Nu". Tijdens de Pride dat jaar organiseerde de gemeente Amsterdam een postercampagne onder andere op peperbussen in de stad met een oproep om melding te doen van incidenten. Stakeholders uit de LHBTQI+ community deden belangeloos mee. Deze campagne werd herhaald in 2019. Sinds februari van dit jaar heeft de app een naamswijziging ondergaan naar "Discriminatie Melder" en is op de website te zien dat Stichting Radar nu het beheer doet. [20]

Met COC Amsterdam en RiB vormt MDRA een driehoek die onderling informatie over incidenten uitwisselt. De Regenboog VeiligheidsAlliantie [RVA] [21]is een groter verband waar deze driehoek de kern van vormt, waarbinnen meerdere organisaties uit de community meldingen van discriminatie en geweld kunnen doorgeven.

Het MDRA ontvangt vooral meldingen van homomannen en trans personen. Lesbische en biseksuele vrouwen hebben het jaar voorafgaand aan ons gesprek geen melding gemaakt en non binaire mensen hebben helemaal nog niet gemeld. MDRA wil in 2021 met bijvoorbeeld een campagne, meer bekendheid geven aan het meldpunt bij deze doelgroepen.
www.mdra.nl

De Bovengrondse
De Bovengrondse is een feministische doe-tank die acties voert, programma's maakt en evenementen organiseert. De stichting is onder andere bekend van de abortusbuddy's en het Damesverband.
Van de eigen gelederen (zo'n 70 personen) is het merendeel wit, cis heteroseksueel. In de hele actieve kern zitten redelijk veel lesbiennes. Juist de vrouwelijke vrouwen hebben ervaringen met zaken als nafluiten. Dat wordt als een gegeven gezien. Dat is het leven. Daar maak je geen melding van.
Mensen die meer of minder *gender nonconforming* zijn krijgen vragen of opmerkingen als: "Waarom zie je eruit als een manwijf?"
De Bovengrondse heeft een actief netwerk met een mix van redelijk geprivilegieerde en progressieve mensen. Mensen van kleur zijn nog wel in de minderheid. De organisatie vindt het essentieel dat ze een afspiegeling is van de maatschappij en daarom zoekt de stichting bijvoorbeeld voor het bestuur leden met een diversiteit aan achtergronden en ervaringen.
https://debovengrondse.nl

Bureau Clara Wichmann
Het Bureau Clara Wichmann, een kleine organisatie met 4 betaalde medewerkers in 2 fte, streeft al meer dan dertig jaar naar een betere maatschappelijke en juridische positie van vrouwen in Nederland.

[20] https://radar.nl/ook-discriminatie-en-racisme-in-voetbal-melden-met-app-discriminatiemelder/
[21] https://www.facebook.com/RVA.Amsterdam

CONCEPT

Het bureau is ondermeer bekend van de (gewonnen) rechtszaken rondom de uitkering van zwangere zelfstandigen en de verplichte sterilisatie van Transgender en intersekse personen.
De discriminatie en uitsluiting van trans personen is gigantisch. Alle gedupeerden, mensen in de leeftijd tussen 20 en 70 jaar, ondergingen een verplichte sterilisatie. Er is in de loop der jaren heel veel veranderd in de ervaring van trans zijn. Veel mensen zijn niet open in de directe omgeving of op het werk. Men onderschat hoeveel angst er leeft, de diepe pijn van het gevoel een tweederangsburger te zijn, zowel door de staat als door de omgeving en op straat. Er zijn vele ervaringen van ontslagen worden, niet met verlof voor transitie kunnen en hierdoor een baan kwijtraken, of niet kunnen werken na een operatie en vervolgens ontslagen worden. Deze ervaringen zijn soms uit een verder verleden en soms ook nog recent.
https://clara-wichmann.nl

Centrum Seksueel Geweld

Het Centrum Seksueel Geweld is een netwerkorganisatie van de GGD met de politie, ziekenhuizen en GGZ-instellingen. Het centrum is operationeel op 16 locaties in Nederland en heeft daarmee een landelijke dekking. Dit betekent dat elk slachtoffer van aanranding of verkrachting binnen een uur bij een van de locaties terechtkan. In 2020 ontwikkelde het centrum een speciale folder voor LHBTIQ-personen waar in oktober van het jaar online aandacht aan is besteed.
De registratie van incidenten gebeurt alleen op man of vrouw, volgens de gemeentelijke basisregistratie, en niet op seksuele oriëntatie.
In het algemeen vertellen veel vrouwen niet over ervaringen met seksueel geweld. Zij die dit wel doen, vertellen het aan eenpersoon die heel dichtbij staat. 18% zoekt professionele hulp.
In de praktijk ziet het CSG hoge prevalentiecijfers van seksueel geweld tegen bi en trans vrouwen. De ervaringen zijn divers en veelkleurig. Dit komt in het beleid nog niet terug. Dit heeft drie hoofdoorzaken.

1. Er wordt bij het plegen van seksueel geweld stereotype gedacht dat het altijd een cisgender heteroman is die een cisgender heterovrouw iets aandoet.
2. Het stereotype idee heerst nog altijd dat seksueel geweld wordt gepleegd door een onbekende man. Men verwacht seksueel geweld niet van een bekende.
3. Er is angst voor vooroordelen in de queer community. Je krijgt een relatie met iemand van hetzelfde geslacht en vervolgens blijkt die relatie toxisch te zijn.

Er zou meer gesproken moeten worden over deze vooroordelen.
www.centrumseksueelgeweld.nl/lhbtiq

Stichting OndersteBoven

De stichting zet zich sinds 2006 in voor de zichtbaarheid en het welbevinden van LBTQI+ vrouwen. In 2011 verrichte Movisie voor de stichting een onderzoek naar de veiligheid van lesbische en biseksuele vrouwen. "Zoenen is gevaarlijk"[22]. Er is vooralsnog weinig tot niets met de aanbevelingen aan politie en overheden gebeurd. Een actie vanuit de stichting en RiB uit 2014 om vrouwen te activeren om melding te doen via de website www.meldhetwel.nl, is helaas nooit goed in de markt gezet, mede door gebrek aan menskracht en middelen.
De stichting heeft zich hard gemaakt voor het verbod op straatintimidatie middels een APV in Amsterdam en blijft lobbyen voor een landelijk geregelde wetswijziging, zodat straatintimidatie strafbaar wordt. Vanwege het gebrek aan vertrouwen in de politie initieerde de stichting in juni 2018 een brainstormsessie tussen de diverse netwerken bij de politie om te zien of er bij de aanpak van anti-

[22] https://www.movisie.nl/publicaties/zoenen-gevaarlijk-onderzoek-naar-geweld-tegen-lesbische-vrouwen

CONCEPT

LHBTI-geweld, -intimidatie en ander (seksueel) overschrijdend gedrag een manier is om dit intersectioneel aan te pakken.
De stichting maakt sinds 2018 onderdeel uit de Amsterdamse denktank LHBTI veiligheid, een stakeholdersoverleg met de politie en de burgemeester, de voorloper van de Regenboog VeiligheidsAlliantie waar tientallen Amsterdamse LHBTI organisaties bij zijn aangesloten.

www.stichtingondersteboven.nl

COC Nederland
COC Nederland is de landelijke belangenvereniging voor lesbiennes, homo's, biseksuelen en transgenders. Het COC zet zich in voor een Nederland waar LHBTI's zich veilig kunnen voelen om zichtbaar zichzelf te zijn. De vereniging dringt bij politiek, Openbaar Ministerie en politie aan op stevige maatregelen tegen discriminatie, pesten en geweld. De lokale COC-verenigingen hebben korte lijnen met politie en OM zodat problemen rond veiligheid snel gesignaleerd en aangepakt kunnen worden. COC Nederland begeleidt hiertoe onder andere haar lokale afdelingen in de verschillende regio's bij de oprichting van zogenoemde Regenboog Veiligheidsallianties.

Cijfers van de website[23]:
1. Zeven van de tien LHBTI's krijgen te maken met discriminerend geweld (verbaal en fysiek)
2. Het aantal geregistreerde gevallen van discriminatie en geweld tegen LHBTI's steeg van 428 in 2009 naar 2072 in 2019.
3. Lesbische en biseksuele vrouwen krijgen wegens hun seksuele identiteit te maken met belediging, bedreiging, openlijke geweldpleging, zware mishandeling, vernieling, stalking, poging tot doodslag, aanranding, verkrachting en aanhoudende pesterijen.
4. Meer dan de helft van de transgenders (54 procent) wordt maandelijks of vaker beledigd en/of maakte in de afgelopen 12 maanden een gewelddadig incident mee.
5. 60 procent van de LHBTI's past haar/zijn gedrag aan om negatieve reacties te voorkomen.
6. Slechts 15 procent van de LHBTI's die te maken krijgen met discriminerend geweld doet daarvan aangifte.

Uit het gesprek met een medewerker kwamen deze obstakels naar voren die de aangiftebereidheid en die het boven tafel krijgen van incidenten beïnvloeden:
a. De politie de-escaleert bij voorkeur. Dit heeft als neveneffect dat incidenten niet in de strafketen terechtkomen en veel incidenten onzichtbaar blijven.
b. De machteloosheid die wordt ervaren vanwege het strafrechtelijk systeem in Nederland in relatie tot het geweld wat dat in de LHBTQI+ community plaatsvindt.
c. De lange trajecten van aangifte tot veroordeling, als deze er al komt. Het is aan de overheid om hierin verbeteringen te bewerkstelligen.
d. Waar het gaat over LHBTQI komen incidenten vaak op het bord van ambtenaren diversiteit of emancipatie terecht, terwijl het in andere gevallen bij de ambtenaar van de openbare orde en veiligheid terechtkomt; die valt onder de burgemeester. En de burgemeester heeft weer doorzettingsmacht.
e. De verscheidenheid van soorten incidenten vraagt ook om een verscheidenheid in aanpak. Burenruzies, potenrammerij op MSM ontmoetingsplekken. Maar ook vragen de verschillende groepen binnen onze community om een verschillende benadering om zo de bereidwilligheid tot melding en aangifte te vergroten.

www.coc.nl

[23] https://www.coc.nl/thema/veiligheid

CONCEPT

Participatie van de doelgroep in een klankbordgroep

Door corona heb ik de 6 leden van de klankbordgroep altijd online, individueel en soms in groepjes gesproken. Er is feedback gegeven op de vragenlijst, handreikingen voor te raadplegen literatuur en gekeken naar mogelijke blinde vlekken. De conceptversie van de resultaten is aan de leden toegestuurd.

Werving

1. Sampling diepte-interviews

Er is voor de sampling van de diepte-interviews gekozen voor een *purposive, theoretical sampling* (Charmaz, 2014), omdat er doelmatig moet worden geworven op mensen uit de doelgroep. Belangrijk is onder meer dat er voldoende diversiteit is onder de respondenten. Er is gepoogd om *snowball sampling* toe te passen. Dat betekent dat respondenten wordt gevraagd of zij andere potentiële kandidaten kunnen aanleveren voor dit onderzoek (Saunders et al., 2009). Helaas heeft dit geen geschikte kandidaten opgeleverd. Ik verwachtte dat 15 interviews voldoende zou zijn om 'saturatie' te krijgen; het punt waarop niet meer nieuwe informatie binnenkomt (Bryman, 2008). Wanneer saturatie optreedt in kwalitatief onderzoek is een punt van discussie onder wetenschappers: schattingen lopen uiteen van 12 tot 30 interviews (Dworking, 2012; Guest et al. 2006). Wel is bekend dat dit afhangt van het belang van de diversiteit binnen de doelgroep. Wanneer er een grote diversiteit is onder de doelgroep en deze van belang is voor de thematiek, zoals bij de slachtoffers het geval is, wordt verwacht dat er meer interviews nodig zijn om geldige uitspraken te kunnen doen (Bryman, 2008). Uiteindelijk ben ik gekomen tot 16 interviews.

2. Gekozen communicatiekanalen oproep

Bij de zoektocht is dus gekeken naar een diversiteit in leeftijd, etniciteit, gezondheid, gender en seksuele voorkeur.

1. Leden klankbordgroep zijn gevraagd of zij in hun specifieke achterbannen geschikte kandidaten kennen. Dit leverde 1 geschikte kandidaat op.
2. De organisaties die ik sprak, heb ik gevraagd oproep te delen. Dit leverde 1 geschikte kandidaat op.
3. Social media oproepen (Facebook, Twitter en Instagram). Dit leverde enkele kandidaten op.
4. Persoonlijke benadering: Ik raadpleegde mijn adressenboek en heb een net uitgeworpen over cis hetero mensen uit Amsterdam en LHBTQI+ personen in Nederland die een netwerk van Amsterdamse LBQTI+-personen hebben. Oproep: "Ken je iemand die…" Dit leverde 1 geschikte kandidaat op.
5. Persoonlijke benadering: Ik raadpleegde mijn adressenboek en heb een net uitgeworpen over Amsterdamse LBTQI+ personen uit het netwerk van de onderzoeker: "Ben je iemand die…" Dit leverde het merendeel van de kandidaten op.
6. Bij de slotvraag in het script, vroeg ik respondenten of zij nog iemand wisten. Dit leverde geen geschikte kandidaten op.

3. De oproep op Facebook (gedeeld op Instagram / Twitter)

Wil je me helpen bij mijn onderzoek?
Ben jij een queer, lesbische, bi+ en/of trans vrouw? Of ben je een non binair, gender non confirming of intersekse persoon uit Amsterdam?

Heb je ervaren dat je vanwege je genderidentiteit of seksuele oriëntatie wel eens anders wordt behandeld, achtergesteld of uitgesloten?
Wil je je verhaal vertellen, vertrouwelijk, zonder verplichtingen en als je dit wenst anoniem?
Dan zou ik je graag willen interviewen voor een onderzoek naar ervaringen met discriminatie en uitsluiting. Ik doe dit in opdracht van de gemeente Amsterdam*.

CONCEPT

Het interview duurt maximaal een uur. Het vindt online plaats en het geluid wordt opgenomen voor een zo goed mogelijke verslaglegging**. Je krijgt het verslag te lezen.

Wil je meer informatie lezen over het onderzoek? Klik dan -> hier.

Wil je liever persoonlijk contact, mail me dan op info@irenehemelaar.nl. Je kunt me ook bellen, sms'en of appen op 06 50 567 256.

Dank voor je moeite. Ik kijk uit naar je reactie.

Hartelijke groet,
Irene Hemelaar

* "Mijn" onderzoek is 1 van de 5 Amsterdamse anti-discriminatie-onderzoeken die momenteel worden gehouden. Er vinden ook onderzoeken plaats naar moslimdiscriminatie, anti-zwart racisme, antisemitisme en lhbtiq+-gerelateerde discriminatie vanuit biculturee perspectief. Het mooie van deze aanpak vind ik dat er ook intersectioneel naar de respons op de 5 onderzoeken gekeken zal worden. Alle respondenten beantwoorden een aantal gelijke vragen.
** Voor het voeren van de gesprekken gebruik ik het goed beveiligde platform Whereby. De audio opnamen worden niet met derden, dus ook niet met mijn opdrachtgever, gedeeld.

4. De oproep via WhatsApp

Toelichting:
"Ken of ben" is verstuurd aan 120 personen
"Ken" is verstuurd aan 235 personen

Lieve / beste xxx,

Hoe gaat het met je?

Ik app je ivm het volgende. In opdracht van de gemeente Amsterdam verricht ik een onderzoek en ik kan jouw hulp goed gebruiken.

Wil je me helpen?

Ben jij of **ken jij** iemand die mij zou kunnen en willen spreken. Misschien wil je mijn oproep delen?
Voor het onderzoek naar ervaringen met discriminatie en uitsluiting wil ik graag op korte termijn spreken met _Amsterdamse queer, lesbische, bi+ en/of trans vrouwen en non binaire, gender non confirming of intersekse personen.

Mijn dank is alvast groot. Tot snel!

Hartelijke groet,

Irene Hemelaar

Oproep op Facebook: https://www.facebook.com/100000461238679/posts/5025229550835703/?d=n
Achtergrondinformatie: https://www.heavenlycreature.nl/amsterdamsonderzoek

Selectie

Twee mensen die zich bij me hadden gemeld, vielen af. De eerste die via via aan mij was voorgesteld, kon zich niet herinneren ooit discriminatie in Amsterdam te hebben meegemaakt en samen concludeerden we in onze correspondentie dat een gesprek in het kader van het onderzoek geen zin had.

CONCEPT

De ander wilde het vooral hebben over de verschillende aspecten van het zich anders voelen van de norm, waar uitsluiting vanwege genderidentiteit of seksuele voorkeur wat haar betreft ondergeschikt was.
Bij Interview 5 dacht ik nadat het gesprek had plaatsgevonden, dat deze toch onbruikbaar zou zijn. Maar naar mate ik meer mensen interviewde, bleken een aantal zaken juist steekhoudend te zijn en 2 vaker terugkerende thema's te bevatten. Om die reden heb ik dit interview alsnog toegevoegd.

De interviewvorm: kwalitatief actie-onderzoek

De gemeente wil een kwalitatief actie-onderzoek gericht op de slachtoffers door middel van diepte-interviews. Deze heb ik afgenomen onder LBTQI+ personen die slachtoffer zijn geworden van discriminatie. De diepte-interviews worden gedaan als een semigestructureerd interview (Bryman, 2008). De methode semigestructureerd interview houdt in dat de interviews worden gehouden aan de hand van een interview guide (Bryman, 2008), of zoals Migchelbrink (2004) dit noemt, een topiclijst. Hierop staan de thema's die de leidraad vormen voor het interview (Bryman, 2008). In een semigestructureerd interview is er voldoende flexibiliteit in het interviewproces voor de respondent om zelf de nadruk te leggen op bepaalde thema's die hij/zij belangrijk vindt. Ook is er voor de interviewer de mogelijkheid om door te vragen op bepaalde thema's (Bryman, 2008). In een semigestructureerd interview lopen de thema's soms door elkaar, maar uiteindelijk komen alle thema's in het interview aan bod (Bryman, 2008), en staan de beleving en ervaringen van de respondent zelf voorop: de respondent kan zelf thema's toevoegen en bepaalt zelf de volgorde. De interviews zijn online gehouden op het goed beveiligde platform Whereby.
De gemeente vond het niet noodzakelijk dat ik de interviews woordelijk weergaf, maar vooral de belangrijke punten eruit te halen. Hier ben ik op teruggekomen, omdat ik merkte gedurende het proces dat ook het "hoe" van het vertellen, zoals taalgebruik, woordgrappen, een smeuïge opbouw van de weergave van de ervaringen veel zeggen over hoe met de ervaring wordt omgegaan, over de weerbaarheid, dus over coping-strategieën.

Periode van interviewen

De interviews met de respondenten vonden plaats in de periode 16 november - 18 december 2020.

De analyse van de diepte-interviews

Ik ben uitgegaan van *grounded theory.* Deze aanpak is passend wanneer de onderzoeker meer wil weten over een sociaal fenomeen, in dit geval een interventie, in een bepaalde context (Starks & Trinidad, 2007). 'Grounded theory' is afkomstig van Glaser & Strauss (1976) en is zowel inductief als deductief (King & Horrocks, 2010). Er worden namelijk kwalitatieve data verzameld in de natuurlijke omgeving (inductivisme), maar er wordt ook systematisch aan theorievorming gedaan door hypothesen te stellen (deductivisme), om deze vervolgens in elk volgend interview te testen en/of bij te stellen en/of nieuwe hypothesen te formuleren. Dit iteratieve proces[24] geldt overigens tijdens het gehele interviewproces. Dit betekent dat er een herhalende cyclus van dataverzameling loopt, een eerste data-analyse en daarop meteen een reflectie (Charmaz, 2014). *Grounded theory* betekent onder meer dat coderen en analyseren al gebeurt gedurende het hele onderzoeksproces. De bedoeling is dan ook om ieder interview en iedere observatie te coderen voordat de volgende plaats vindt. Thema's die

[24] Staat voor een cyclus dataverzameling en data-analyse. Het gaat hierbij om de wisselwerking waarbij een constante vergelijking wordt gehanteerd (Charmaz, 2014).

CONCEPT

tussentijds geïndiceerd worden, worden weer meegenomen in de volgende observaties of interviews (Starks & Trinidad, 2007).
Al deze theorie ziet er in de praktijk als volgt uit. Toen ik de derde respondent interviewde merkte ik dat niet iedereen op dezelfde manier het woord “discriminatie” duidt. De hiernavolgende kandidaten ben ik gaan vragen wat voor betekenis zij eraan geven. Ook werd duidelijk dat de beschrijving van het eigen gender en de eigen seksuele voorkeur verschilt. Queer heeft – als voorbeeld – voor de een een puur politieke lading terwijl het voor de ander de benoeming is van een seksuele voorkeur of van een genderidentiteit of beiden, dus ook hier ben ik om een toelichting gaan vragen. Na drie interviews viel het me op dat melden bij politie of discriminatiebureaus weinig tot geen rol speelde, dus ben ik daar extra op gaan letten. Bij het vierde interview zag ik dat het thema “jezelf onzichtbaar maken” door het zich aanpassen aan de omgeving tot dan toe een trend was. Sterker, interview 5 vond ik in eerste instantie niet geschikt. De respondent kon weinig actuele ervaringen met discriminatie vertellen. Wel kwam naar voren wat voor acties zij/hen ondernam om te voorkomen dat zij/hen tegen uitsluiting zou kunnen aanlopen. Na nog een aantal interviews met deze trend heb ik het interview alsnog opgenomen. Ook zag ik een patroon waarin de verschillende respondenten omstandigheden of plekken creëeren waar zij niet “de ander”, maar juist de norm zijn. En dit ging zo door.

Al deze ervaringen zijn gerangschikt in de hiernavolgende bevindingen en analyse.

CONCEPT

Bevindingen en analyse

Opmerking: Verwijzingen naar de interviews: eerst pagina, dan regel, bijvoorbeeld (52,1)

1. **Wat kan worden gezegd over de rol van sekse, gender, gender expressie, kleur, afkomst, sociaal economische positie, eventuele fysieke of verstandelijke beperking, eventuele psychische aandoening, werk- en denkniveau.**

Respondent 2 deelt vele ervaringen die te maken hebben met trans vrouw en van kleur zijn (2, 401).
Interview 3. Seksisme, ongelijke behandeling binnen familiekring vanwege vrouw zijn, is het meest bepalend
Interview 4. Seksisme.
Interview 6. Profilering van politie op basis van gender stereotypering.
Interview 7. Micro-agressies vooral seksisme
Interview 14. Validisme is het meest ondergeschikt.

2. **Wat kan er worden gezegd over Intersectionaliteit van van sekse, gender, gender expressie, kleur, afkomst, sociaal economische positie, eventuele fysieke of verstandelijke beperking, eventuele psychische aandoening, werk- en denkniveau.**

Interview 2. Intersectionele uitsluiting. Gemeente ervaring vanwege kleur, werk vanwege trans, in beweging onderling vanwege kleur.
Interview 9. Etnisch profileren -> geen vertrouwen in de politie.

3. **Wat kan er worden gezegd over de soorten en gradaties (van micro-agressie tot geweld, offline en online)?**

A. Micro-agressies

Respondent 1 onderscheidt oprechte vragen van vragen met een oordeel. Een vraag door de bloemist wie de vader van hun kind is, is niet een oprechte vraag. Of “hoe heb je dat nou gedaan?” (1, 122). De ervaringen van respondent 2 gaan de micro-agressies voorbij. Puur de straat op gaan, is onveilig (2, 628)

Interview 7. Micro-agressies vooral seksisme
Interview 8. Micro-agressies (speldenprikken).

B. Onveiligheid in of vlakbij huis

i. Respondent 2 heeft haar huis zo ingericht met camera’s dat ze zich veilig voelt. (2, 642)
ii. Interview 8. Plek waar je woont: regenboogvlag ophangen; hoe valt het in dit pand? Ook negatief.
iii. Interview 12. Veilige plek rond het huis creëren.

C. Onveiligheid op straat

D. Onveiligheid nabij veilige plek

CONCEPT

i. **Uitgaan**

Lellebel (interview 6 / Saarein interview 4). Zodra je de deur uitloopt is het niet meer veilig

E. Familie, nabije kring

i. Interview 1. Bij vervullen kinderwens vindt zwager dat het kind moet weten wie de vader is(1, 71)

F. Werk

G. Taxi

Zowel respondent 2 (2, 634) als respondent xxx hebben ervaring met taxichauffeurs die voorstellen voor seks doen.

4. Wat kan er worden gezegd over de gevolgen van discriminatie en geweld (bijvoorbeeld depressie, eigen kracht)?

A. Werken onder eigenlijke niveau

Respondent 2 heeft meerdere ervaringen waarin ze om verschillende oorzaken buiten haar om, haar baan verloor. Eerst ging stopte vanwege haar transitie haar werk als bedrijfsjurist en kwam ze in de bijstand. Vanuit daar werd omscholing naar verpleegkundige aangeboden.

Interview 14.

B. Depressie

Respondent 2 meldt periodes van depressie

C. Het blijft je bij

Interview 1. Situatie met aangifte kind of voortdurend hebben over vader of echtgenoot -> kan je enorm uit het lood slaan. “of het nou zo erg is weet ik niet, maar het is ons in ieder geval wel bijgebleven.” (1, 57). “Het doet me er dan telkens even aan herinneren dat ik anders ben dan ik zou moeten zijn, terwijl ik het zelf altijd vergeet.” (1, 152)

D. De rol van Corona

Corona:
https://www.movisie.nl/publicatie/peiling-ruim-30-lhbtis-ervaart-extra-problemen-door-corona 18 november 2020 Een aanzienlijk deel van de Nederlandse LHBTI-gemeenschap is zwaar getroffen door de beperkende maatregelen van de voortslepende coronacrisis. Dit blijkt uit een peiling van Movisie uit november 2020, waaraan bijna 1200 mensen meededen. Ruim 30% geeft aan in deze crisis extra problemen en moeilijkheden te ervaren vanwege LHBTI zijn.

Opmerkelijke uitspraken van respondenten

- 'We werden heel raar aangekeken, alsof je een crimineel bent en geen afstand houdt. Terwijl we één gezin zijn.’ Respondent 36-45 jaar
- ‘Door corona werd mijn genderbevestigende operatie uitgesteld.’ Respondent 19-25 jaar
- ‘Homohoreca-gelegenheden waren dicht, toch de plek om mensen te ontmoeten. Ik ben bang dat veel van deze gelegenheden omvallen en niet meer terugkomen. De zichtbaarheid komt daardoor onder druk.’ Respondent 46-55 jaar
- ‘Als lesbisch stel hebben we vaak het gevoel dat men naar ons kijkt of we in overtreding zijn wanneer we samen lopen.’ Respondent 26-35 jaar

CONCEPT

5. Wat kan er worden gezegd over het handelingsperspectief om om te gaan met discriminatie (coping strategieën)?

A. Onzichtbaarheid

> *Uit veiligheidsoverwegingen treffen de meeste [van de 40] respondenten, ook de witte transpersonen, maatregelen om geen geweld en agressie uit te lokken. Het merendeel van de acties is gericht op het vermijden van plekken waar je geweld of agressie kunt verwachten, onder meer plekken waar veel jongeren samenkomen. Andere maatregelen zijn erop gericht om de aandacht van het uiterlijk af te leiden. Voorbeelden daarvan zijn: niet opvallen met je kleding, donkere bril opzetten, niet ordinair kleden, weinig tot geen make-up. […] Andere maatregelen die respondenten noemen, zijn je langer en groter maken, trots en zelfverzekerdheid uitstralen. Als aan het uiterlijk niet af te lezen is dat iemand een transpersoon is, als je bijvoorbeeld cis- passabel bent of er uitziet als hetero, lijkt het risico op agressie of geweld kleiner. Ben je dat niet, dan word je eerder met agressie bejegend. (ADI 2019 Biculturele Transpersonen in Amsterdam)*

Interview 5. Jezelf onzichtbaar maken en aanpassen aan je omgeving de laatste jaren

“Het zou me niet verbazen als je dit van veel mensen zou horen”, zegt respondent 1 als ze verteltt dat ze oplet waar ze hand in hand over straat kan lopen of haar partner een kus geeft. “Ik heb echt geluk” zegt ze, omdat ze niet zoveel nare dingen mee heeft gemaakt (1, 202).

Interview 7. Niet meer hand in hand over straat in Amsterdam. Aangepast gedrag. Gendernormativiteit

Interview 8. Je inhouden. Geen regenboogvlag in het pand.

Interview 9. Wel of niet hand in hand lopen. Aanpassen vanwege veiligheid.

Interview 10. In relatie met man -> nu onzichtbaar. Probeer die zichtbaarheid wel te creëren.

Interview 11. Geen regenboogvlag aan het pand

B. Erover praten met bekenden

Interview 2. Eenmaal Roze in Blauw ingeschakeld, verder veel praten met mensen uit de eigen community.

C. Humor

Stijl van vertellen
Respondent 1 vertelt smakelijk over de Amerikaanse toeristen die foto’s wilden maken van het stel dat hand in hand liep, iets wat ze buiten Pride niet doet.
Interview 9. Veel lachen
Interview 12. Smeuïge manier van praten en anecdotes vertellen.

D. Relativering tot bagatelliseren

CONCEPT

1. Het niet erkennen van de schoondochter als de andere moeder van het kleinkind heeft invloed gehad op de relatie van respondent 1 met haar ouders. “Maar door de bank genomen doen ze het hartstikke goed die oudjes, daar wil ik niet al te moeilijk over doen” (1, 116) of de IVF-arts die adviseert dat de respondent geen seks moet hebben, omdat dat gevaarlijk is” en zo laat blijken dat hij heteronormatief denkt. “Je bent gewoon even 1 patiënt tussendoor, wat ik me overigens heel goed kan voorstellen, maar ik denk ook, ja, dit kan ook eigenlijk helemaal niet.
2. Interview 1 ervaring 3, 10 – geregistreerd partnerschap aangeboden ipv trouwen ->Het is een beetje dom van ons, dat we het niet door hadden (er werd een samenlevingscontract aangeboden.
3. Interview 2 seksueel overschrijdend gedrag leidinggevende -> misschien heb ik het wel uitgelokt.
4.
5.

E. Therapie / depressie

Interview 2. Therapie en anti depressiva
Interview 3. Therapie
Interview 10. Depressie

F. Zelf een veilige plek creëren

Interview 1. Ik heb voorlichtingen gegeven bij stichting meer dan gewenst. Anderen behoeden.
Interview 1. Zelf bijdragen aan veiligheid ook van anderen
Interview 2. Zelf een lhbt-netwerk opzetten, organisaties oprichten
Interview 2. zelf bijdragen aan veiligheid ook van anderen
Interview 2. Veilige plek creëren in en rond het huis (camera’s)
Interview 3. Zelf netwerken gecreëerd, bijdragen aan de veiligheid van anderen
Interview 5. Actief in roze sportvereniging en organiseert events.
Interview 6. Actief in werkzaamheden voor de community
Interview 7. Voorlichtingen geven voor COC
Interview 8. Activiteiten organiseren die positief zijn voor de community in plaats van melding doen.
Interview 9. Zichtbaarheid van vrouwen is belangrijk.
Interview 12. Veilige plek rond het huis gecreëerd (goede buren)

G. In gesprek gaan met veroorzaker / dader

Interview 1. Bij verloskundigenpraktijk waar telkens werd gesproken over man en vader er wat van gezegd

CONCEPT

6. Wat kan er worden gezegd over wel of niet een melding maken of aangifte doen?

Veel respondenten, met name zij die herkenbaar zijn als transpersoon, krijgen te maken met verbaal, fysiek of psychisch geweld, in Nederland of het land van herkomst. Ze worden uitgemaakt voor fagot, freak, man (als ze als vrouw willen overkomen), worden bedreigd of geïntimideerd. Deze ervaringen zijn traumatiserend. Een derde dient een klacht in. Deze meldingsbereidheid is hoger dan die gemeten door TNN. Volgens het onderzoek van TNN is de meldingsbereidheid binnen de transgendergemeenschap nog geen 15%. De meldingsbereidheid is laag vergeleken met de aangifte- en meldingsbereidheid van vergelijkbare geweldsincidenten onder de Nederlandse bevolking in het algemeen.

Het al dan niet indienen van een klacht, is afhankelijk van een aantal factoren:

1. *de overtuiging dat de klacht er niet toe doet;*
2. *geïnternaliseerde negatieve denkbeelden;*
3. *de inschatting dat de klacht er echt toe doet;*
4. *de frequentie waarmee agressie en geweld voorkomt.*

(ADI 2019 Biculturele Transpersonen in Amsterdam)

A. Niet melden

i. Dit maakt iedereen wel mee (micro-agressies)

Interview 1 Heel veel ervaringen, waaronder ook ervaringen die iedereen wel meemaakt.

Interview 2 Er gebeurt zoveel dat de "gewone" dingen die iedereen wel meemaakt er niet toe lijken te doen.

Interview 3. De bekende opmerkingen

Interview 6. Micro gedragingen (staren op straat). Ongelijke behandeling

Interview 8. Micro agressie

Interview 9. Micro agressie. Ook zwarte Piet. Je voortdurend druk maken; ik zou gek worden.

Interview 12. Je weet dat je het van de gemiddelde persoon op straat kunt verwachten

ii. Je bedenkt later pas dat wat je is overkomen raar is

Respondent 1 wilde trouwen en besprak ook een huwelijk met de ambtenaar, maar is zonder het te weten een geregistreerd partnerschap aangegaan. (1, 69)

iii. Je legt de schuld ook bij jezelf

Respondent 1, vond het ook een beetje dom van henzelf dat ze niet bijtijds door hadden gehad dat ze niet getrouwd was, maar een geregistreerd partnerschap was aangegaan. Ze hebben geen actie ondernomen als het indienen van een klacht. (1, 69).

Interview 4. Ik had drank op. Ik sprong ook voor de auto.

Interview 7. Jezelf de schuld geven van grensoverschrijdend gedrag

iv. In gesprek met dader

Interview 5. Je zou liever een gesprek aangaan met de dader, als dit zou kunnen / had gekund. Als je meldt, meteen in juridisch gedoe.

Interview 12. Liever geen represailles voor de dader (ambtenaar), maar wel dat het duidelijk wordt.

CONCEPT

v. Geen vertrouwen in de politie

vi. *Xxx*
vii. *xxx*

7. Wat kan er worden gezegd over de rol van overheden / overheidsinstanties?

A. Hoe gaan we de discriminatie als stad tegen?

i. Machtstructuren aanpakken

Interview 6. Machtsstructuren systemen, Het systeem waarin we leven sluit mensen uit
Interview 7. Overheid gaat over structuren.
Interview 14. Machtsstructuren

ii. Insensitiviteit gemeente-ambtenaren

Interview 1. Herinnering aangifte kind. Ondanks voorbespreken met gemeente, ging het fout omdat de niet-barende moeder nog niet juridisch ouder was.
Interview 2. Gemeentelijke overheid: er ging veel mis kan in korte tijd veel veranderen ten positieve.
Interview 11/12 paspoort

iii. (Potentiële) daders "educate yourself"

Interview 12, 11 -> je hoeft jezelf niet keer op keer uit te leggen. Eductate yourself

Interveiw 14. Dat je het altijd uit jezelf moet halen. Niet dat de mensen zonder probleem de inspanning hoeven te verrichten.

Interview 11, 12 en 15. Mensen uit de doelgroep hoeven niet degenen zijn die dingen ter sprake brengen.

iv. Onderwijssysteem

Wat respondent 1 "betreft mag artikel 23 op de schop. Het is de bron van een hoop onnodige narigheid." (1, 264). Voor het onderwijs blijft ook die rol liggen, want de verandering moet van onderop komen. (1, 252).
Interview 9 Alleen nog openbare scholen en sowieso onderwijssysteem op de schop. Religie uit het onderwijs

v. Taalgebruik

CONCEPT

Interview 10. Taal is gegenderd, zou anders moetne
Interview 11. Taal is gegenderd, zou anders moeten

vi. Online intimidatie

Gemeente gaat meer doen tegen online shamen. https://www.parool.nl/a-b4bedde9

Interview 11. Vergeet online intimidatie en overschrijdend gedrag niet

B. Wat kan de politie verbeteren?

i. Stoppen met etnisch profileren

Het Parool schrijft Paul Vugts op 9 april "Volgens de laatste cijfers heeft landelijk 17 procent van de nieuwe politiemensen 'een dubbele culturele achtergrond' (het taalgebruik blijft op dit thema behelpen). Amsterdam steekt daarbij maar ietsje gunstiger af. Dat betreft de instroom. Wijselijk gaat het in de jaarverslagen niet over de uitstroom. Zo geven zelfs die zorgwekkende cijfers een te rooskleurig beeld. In delen van Amsterdam ligt het aantal inwoners met een niet-westerse afkomst (ver) boven de 60 procent, maar de agenten zijn er nog steeds voornamelijk wit en komen eerder uit Purmerend dan uit Nieuw-West of Zuidoost" [25]

Monitor etnisch profileren door Controle Alt Delete: De resultaten laten zien dat het vangstpercentage per herkomstgroep even hoog is. Jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond geven even vaak als Nederlands-Nederlandse jongeren aan dat zij als gevolg van het politiecontact een boete kregen, gewaarschuwd werden of mee moesten naar het bureau. (foto's etnisch profileren).[26]

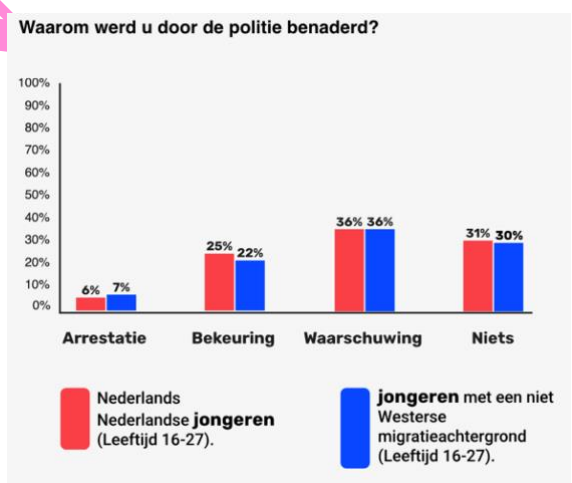

ii. Vertrouwen winnen van slachtoffers

8. Hoe ziet de ideale wereld er voor jou uit?

[25] https://www.parool.nl/cs-b7c252fe5
[26] https://www.controlealtdelete.nl/monitor#de-uitkomst

Respondent 1 wil graag acceptatie in plaats van tolerantie, dus dat het filter dat je in eerste instantie wordt gezien als homoseksueel en dan pas als jij, verdwijnt. Hoe dit moet is onduidelijk. Op dit moment lijkt een homo- of vrouwenenclave de enige oplossing. (1,240)

CONCEPT

Profielen van de 16 respondenten

Toelichting:
1. Waar relevant heb ik, vanwege de uitgebreide toelichtingen die werden gegeven, een weergave van antwoorden toegevoegd.
2. Omdat de Amsterdamse scene relatief klein is, is de kans op herkenning groot. De gesprekken zijn dan ook in nauwe samenspraak met de respondenten geanonimiseerd. Zij hebben het eigen interview gelezen, waarna in een aantal gevallen enkele aanpassingen tot anonimiseren zijn doorgevoerd, waarna het interview werd goedgekeurd.

Wat kan worden gezegd over de rol van sekse, gender, gender expressie, kleur, afkomst, sociaal economische positie, eventuele fysieke of verstandelijke beperking, eventuele psychische aandoening, werk- en denkniveau en de intersectionaliteit van dit alles?
Bij het vragen naar de volgende gegevens ben ik uitgegaan van hoe mensen zichzelf zien (zelfbenoeming). Zo kan het voorkomen dat in een interview iemand zichzelf niet als een trans persoon beschrijft, maar dat uit het interview blijkt dat er een transgender verleden is. De geijkte hokjes (LBTQI) waarmee men in onze community worden geduid, bleken vaak niet te voldoen, vandaar dat ik al vrij snel in het proces hierop ben gaan doorvragen. Het gebeurt ook dat respondenten vallen onder de + in LBTQI+. Ook verschilt de persoonlijke invulling van wat eenzelfde gekozen hokje betekent voor de verschillende respondenten.

A. Woonplaats
2 wonen in een stad in het midden van Nederland en werken in Amsterdam
1 woont zowel in een dorp in Noord-Holland als in Amsterdam
13 wonen in Amsterdam

B. Leeftijd ten tijde van de interviews
Toelichting:
Uit alle generaties van 20 tot en met 71 jaar zijn er een of meerdere mensen geïnterviewd.

1949	71
1954	66
1962	58
1970	50
1972	48
1974	46
1974	46
1975	45
1980	40
1980	40
1981	39
1985	35
1988	32
1992	28
1995	25
2000	20

CONCEPT

C. Seksuele oriëntatie

5 lesbisch
1 lesbisch met een vraagteken
1 semi lesbisch, meer queer
1 hetero
2 queer of panseksueel
2 queer
1 biseksueel (denk ik)
1 panseksueel
1 weet ik niet

Lesbisch
Lesbisch?
Hetero
Semi lesbisch, meer queer. Ik word verliefd op vrouwen en ik heb seks met mensen
Lesbisch
Ik zit in een lesbische relatie. Ik heb ook wel met mannen een relatie gehad. Net hoe het valt. Queer of pan zou ook zullen passen. Oudere generaties begrijpen die begrippen niet zo. Ik heb er niet zoveel mee.
Queer omdat ik nu een vriendje heb. grootste deel leven relaties met vrouwen. Vrouwen nu man. Mensen die trans waren. Persoon, geslacht eerste interesse
Lesbisch
Lesbisch
Lesbisch
Biseksueel, denk ik. Ik merk dat ik het lastig vind. Omdat ik me identificeer als non binair. Vroeger heb ik me altijd geïdentificeerd als lesbisch. Ik voel me vooral aangetrokken tot vrouwen en non-binaire personen en soms tot mannen.
Dat weet ik niet. “Voor mijn transitie had ik ook al 20 jaar geen seks gehad omdat ik niet wist hoe of wat. En daardoor is het vlammetje eigenlijk gedoofd. Dat ging altijd gepaard met allerlei rare... wat wil ik nou, hoe of wat. Toen dacht ik ‘Aan mijn lijf geen polonaise meer’. Ik weet niet, ik hoop dat het op een gegeven moment weer terugkomt. Ik weet niet wat ik mis, maar ik weet wel dat het een gemis is.”
Biseksueel
Panseksueel, panseksualiteit. Ik zie het de laatste tijd een beetje los. Ik gebruik de term panseksualiteit meer als politiek statement. Toen dat hele ding met biseksualiteit en panseksualiteit ging, toen dacht ik, nou dan ga ik wel naar panseksualiteit want ik accepteer alles en ik geloof niet in die normen. Terwijl ik mezelf juist meer als cis vrouw zie, maar dat komt meer voort uit die normen.
Queer, niet hetero. Ik zie het politiek, als een soort van teruggrijpen en ik vind het voor mij prettigst omdat het wel een label is. Maar het label is nog niet zo gedefinieerd. Met termen als lesbisch (alhoewel dat ook heel politiek is) heb ik het idee dat mensen buiten de community – als die er al is – heel erg op zoek zijn naar houvast aan termen en ik heb daar niet zoveel zin in, want dan zit je weer zo vast in iets.
Queer, Panseksueel

CONCEPT

D. Genderidentiteit

Toelichting:
Voor wat betreft de zoektocht naar lesbische, biseksuele, trans, queer en intersekse kandidaten binnen de community, is dit grotendeels gelukt. Er heeft zich geen persoon met een intersekse conditie gemeld.

6 vrouw
2 cis vrouw
3 non-binair
1 trans vrouw
1 vrouw met een transgender verleden
2 fluïde
1 gender fluïde

Vrouw
Cis vrouw
Trans vrouw
Non-binair. Dat is de afgelopen 10 jaar langzaam meer gevoeld. Meer over nagedacht. Niet allen buiten maar ook binnen. Zomer mannelijk, winter vrouwelijk type
Vrouw
Vrouw
Vrouw
non binair
Gender fluïde
Fluïde. “Ik voel me zeker geen vrouw, nog minder heb ik me ooit een meisje gevoeld. Ooit jongensachtig gevoeld. En nu is het allemaal opgeheven. Ik vind wel dat ik behandeld word als iemand met een gender, maar ik geef er geen naam aan. En als ik van die vragenlijstjes krijg, of op invulformulieren online mijn geslacht in moet vullen, zet ik als het kan categorie overig.”
Non binair. Dat betekent dat ik het niet fijn vind om in het hokje man of vrouw geplaatst te worden. Ik ben mens en zo wil ik worden gezien. Dat kan voor mij zijn soms dat ik me soms man én vrouw voel, en soms allebei niet.
Vrouw (“Female” met een transgender verleden)
Vrouw
Cis vrouw
Vrouw, zij / haar
Fluïde

CONCEPT

E. Opleidingsniveau

7 wetenschappelijk
6 HBO
1 wetenschappelijk / academisch
1 MBO4
1 " Ik heb geen diploma's omdat ik dakloos ben geweest. Ik heb allemaal instellingen gehad, geestelijke mishandeling en daarna dus dakloosheid, dus ik heb nooit mijn diploma kunnen halen. Ik weet niet goed wat er met werk- en denkniveau wordt bedoeld. Ik vind het lastig om het op die manier te benoemen. Liever zeg ik dat ik overstijgend kan denken (helicopterview), dat ik kan plannen en organiseren. Ik ben talig, heb een grote woordenschat. Ik heb empathisch vermogen. Deze kenmerken hebben veel meer waarde en vertellen meer over mijn persoon."

F. Etnische afkomst(en)

7 Nederlands
1 Nederlands (wit, kaaskop)
1 Nederlands, wit
1 Nederlands ("Holland, land van Maas en Waal, Nederlandsch")
1 Nederlands, wit, van vaders kant Joods
1 Indonesisch, Turks
1 Moluks
1 Geboren Antilliaan, mengeling Europees, Native Indian en Afrikaans
1 Joods, Indonesisch, Nederlands
1 moeder dubbelbloed Surinaams Creools, vader Nederlands

G. Eventuele religieuze achtergrond

6 Nee / geen
1 Nederlands Hervormd
1 Nederlands Hervormd, als volwassene tijdje Jesus People
1 Gereformeerd
1 Christelijk en Islamitisch
1 Rooms Katholiek (vader). Ook wel op de openbare basisschool, maar daar ontkwam je niet aan op die school in dat dorp.
1 Rooms Katholiek / Joods
1 Joods (via vader). Dit heb ik als religie niet meegekregen, ook vanuit schaamte.
1 Joods
1 Katholiek / Pinkstergemeente
1 Heidendom

H. Eventuele religieuze overtuiging

8 Nee / niet / geen
1 Islam
1 Joods
1 Spiritueel
1 Spiritueel, pagan
1 Humanistisch
1 Heidendom
1 Boeddhist
1 Christelijke Boeddhist

CONCEPT

I. Eventuele fysieke of verstandelijke beperking

7 nee
1 chronische ziekte, hiv
2 chronisch ziekte / aandoening (zonder nader te benoemen)
1 chronische ziekte, hernia
1 chronische ziekte, endometriose
1 chronische ziekte, progressieve bindweefselaandoening
1 hartafwijking
1 niet aangeboren hersenletsel
1 hoogbegaafdheid

Nee
Chronisch ziek, endometriose.
Chronische ziekte hiv
nee
Nee
chronische ziekte
een chronische aandoening
Iets aan mijn hart. Hartafwijking, mijn hartklep sluit niet dus ik moet alert zijn
Chronische hernia
Die heb ik wel, maar die zie je niet. Ik heb hersenletsel. Dit heb ik overgehouden van een ongeluk dat 6 jaar geleden plaatsvond en het beperkt me in mijn dagelijks bestaan. Ik heb daardoor veel minder energie en ik heb minder vertrouwen in mijn vermogens en in mijn lichaam überhaupt. Want ik sportte heel veel daarvoor en daardoor voelde ik me sterk en had ik heel veel zelfvertrouwen. Sporten kan nu niet, omdat ik mijn energie nodig heb om geld te verdienen. Ik ben minder sterk, minder alert, en ik ben veel meer thuis. Op straat voel ik me kwetsbaarder en daarom is het relevant om het hier te noemen. Het heeft ook opgeleverd dat mijn sociale leven heel erg is veranderd. Ik heb nu veel minder mensen in mijn leven, en kom daardoor minder in de openbaarheid, en dat draagt ook bij aan het gevoel aan onveiligheid in de wereld. Ik heb bijvoorbeeld een veel minder homoseksueel leven, omdat dat deel van mijn sociale leven het meest is veranderd. Ik voel me ook eenzamer als niet-hetero, of niet m/v. Maar ook precies die vriendengroepen zijn meest uitgedund. In een nieuwe setting zeg ik het niet gauw omdat ik dan meestal tot kleine minderheid behoor en ik die mensen niet zo goed ken, of ik ken ze korter. Dan kijk ik het heel erg aan. Niet overal trouwens, maar wel vaak. Als ik de omgeving veilig vind, is dit makkelijker. Ik werk ergens waar dit oké is. Dan maak ik grapjes. Of ik zeg het gewoon, dat dit helder is.
Nee
Nee
[Lacht] Hoogbegaafdheid; is dat een beperking? Ik kan wel functioneren op een normale manier in de maatschappij, maar het levert wel dingen op die niet iedereen tegenkomt, waar echt wel speciaal aandacht voor moet zijn, vind ik, omdat mensen gewoon niet weten hoe ze met je moeten omgaan en ik ook soms niet goed weet hoe ik met anderen om moet gaan.
Ik heb een chronische progressieve bindweefselaandoening. Wat dit met me doet vind ik belangrijker dan de diagnose. Ik ben hierdoor part time rolstoelgebruiker en part time stokgebruiker. Dat vertelt meer over mij dan de diagnose. De diagnose heeft meer te maken met later.
Nee.
Nee

CONCEPT

J. Eventuele psychische aandoening

Toelichting: Sommige respondenten benoemen meerdere aandoeningen, vandaar dat het aantal hieronder hoger dan 16 uitkomt. Eenmaal wordt er in een interview verteld over voorbijgegane depressies, maar benoemt de respondent dit niet als een eventuele psychische aandoening (Interview 2).

8	nee, waarvan 1 “Sinds 1973 niet meer. Toen verdween homoseksualiteit uit de DSM4”
4	depressie(s)
2	PTSS (gehad en behandeld)
2	gevoeligheid voor stress / tegen muur aanlopen “als ik te veel doe”
1	officieel autisme, maar geen last van
1	officieel autisme, maar liever neurodivers
1	4 persoonlijkheidsstoornissen met hieraan gelinkte dingen als dwang, eetstoornissen
1	sociale angst

Nee
Nee.
Nee
nee
Nee. Sinds 1973 niet meer. Toen verdween homoseksualiteit uit de DSM4
Nee.
Ik ben 2 keer in mijn leven behoorlijk depressief geweest. Gelukkig nu niet en gelukkig al een tijdje niet meer. Dat zou een aanleg kunnen zijn”.
last van depressies
PTSS uit het verleden, wordt aan gewerkt en gaat goed
Officieel heb ik autisme, maar daar heb ik geen last van, dus dat vind ik geen probleem. Je kunt al een diagnose krijgen als je het een heel klein beetje hebt. Ik heb wel veel depressies gehad en gevoeligheid voor stress. Dat ik sneller overbelast ben, hangt daar vast mee samen.”
Ik zit in therapie voor sociale angst. Het woord aandoening vind ik lastig. Dan krijg ik een idee dat er iets mis is, of zo. Misschien omdat er iets definitiefs hangt aan het woord ‘aandoening’.
Nee
Heb ik gehad. Aantal jaren depressie. En PTSS heb ik gehad en heb ik, maar behandeld, dus daar heb ik niet echt last nog van. Gecombineerd met de hoogbegaafdheid gaat het hele zaakje als het ware in zijn werk. En dan stort je in. Ik loop altijd tegen een muur aan als ik teveel doe. Bij mij uit zich dat sneller dan bij een gewoon iemand. Ik moet goed plannen en overal rekening mee houden. Dingen veel eerder beginnen en uitsmeren over langere tijd. En als het echt fout gaat, dan zou ik in een extreem stressvolle situatie een paniekaanval kunnen krijgen. Maar dat is nog maar 2 keer in mijn leven gebeurt. Ik doe veel verschillende dingen, maar ik ben heel efficiënt. Ik weet heel goed waar de onzin zit en waar de efficiëntie in zit en wat ik moet doen om geen last te hebben van de belasting. En alles wat dus in mijn hoofd speelt, dat schrijf ik allemaal direct op. Dat doe ik wel vaker, want dan hoef ik er niet meer aan te denken. Als samenwerkingen me niet bevallen, ben ik sneller weg. Soms trap ik nog wel eens in een valkuil, maar ik ben sneller weg als ik merk dat het niet gaat werken, of wanneer het zou werken wanneer ik heel veel energie zou steken in een bepaalde manier van omgaan. Pick your battles. Ik ben heel zorgvuldig daarin en zo zorg ik goed voor mezelf. En ik heb geen gezin. Het heeft zeker de doorslag gegeven. Ik had al nooit echt een kinderwens. Je wordt 30, 1,

CONCEPT

2, 3 richting 35. En dan ga je als vrouw er wel degelijk over nadenken van misschien, hè, want straks mis je de boot.
Mensen zeggen autisme, maar ik vind dat niet iets. Ik heb een andere vorm van mens zijn en ik ben daar heel trots op. Ja. Ik heb een neurodivers denkvermogen. Ik vind het belangrijk om dit te zeggen omdat het heel goed aangeeft hoe ik verder denk. En niet in een neurotypische wereld pas. En daardoor komen er problemen. Dat komt dus niet zozeer door mijn neurodiversiteit. Dat is ook dat je niet van liegen houdt, je bent heel erg direct. Je denkt met duizend woorden tegelijkertijd en je bent aan alle kanten, zeg maar. Ik denk dat neurodivers dan ook wel een goede omschrijving is.
Er is bij mij is een paar jaar geleden vastgesteld dat ik 4 persoonlijkheidsstoornissen heb. Veel dingen die daaraan gelinkt zijn, heb ik wel ervaring mee. Dwang, eetstoornissen, dat.
Nee

CONCEPT

De vier slotvragen van het interview

Hierna volgt een presentatie van het overzicht hoe men de al dan niet toegenomen discriminatie op vijf onderwerpen de afgelopen vijf jaar ervaart.

Toelichting

1. De vier slotvragen over de al dan niet toegenomen antisemitisme, racisme en intolerantie tegen moslims en LHBTQI+ personen worden aan alle respondenten gesteld die deelnemen aan één van de vijf actie-onderzoeken die momenteel (2020-2021) op deze thema's worden gerealiseerd. Àlle antwoorden zullen in een later stadium, door wie en wanneer te bepalen door de gemeente Amsterdam, naast elkaar worden gelegd en worden geanalyseerd.
2. Deze slotvragen zijn ook terug te lezen bij 16 individuele interviews zodat ze eventueel in verband met de eerder gegeven antwoorden kunnen worden bezien.
3. Bij de open vragen (de b-vragen "Kunt u dat toelichten?") zijn vaak herhalingen te lezen. Dat heeft in voorkomende gevallen ermee te maken dat voor de respondent de argumentatie bij de vier vragen (bijna) gelijk is. Met toestemming van de respondent heb ik daarom in voorkomende gevallen de antwoorden gecopypastet.
4. Iedere vraag begint – in het blauw - met geciteerde bevindingen en bijbehorende illustraties uit de Monitor 2019 Meldpunt Discriminatie Regio Amsterdam Politie-eenheid Amsterdam.

Opvallend

Veel mensen hebben aangegeven in de toelichting op de verschillende discriminatiegronden dat de situatie al erg was of is en dat

1. of het vanuit die slechte positie is afgenomen, gelijk is gebleven of is toegenomen.
2. of het niet is verergerd, maar dat het alleen veel zichtbaarder is geworden.

CONCEPT

Antisemitisme

"In 2019 was er bijna een verdubbeling in het aantal meldingen over antisemitisme. In totaal ontving het Meldpunt Discriminatie 19 meldingen in de regio Amsterdam. Ook in de rest van Nederland is sprake van een toename in het aantal meldingen over anti- semitische incidenten. Zo registreerde het Centrum Informatie en Documentatie Israël (CIDI) in 2019 het hoogste aantal meldingen ooit, met een stijging van 35% ten opzichte van 2018.

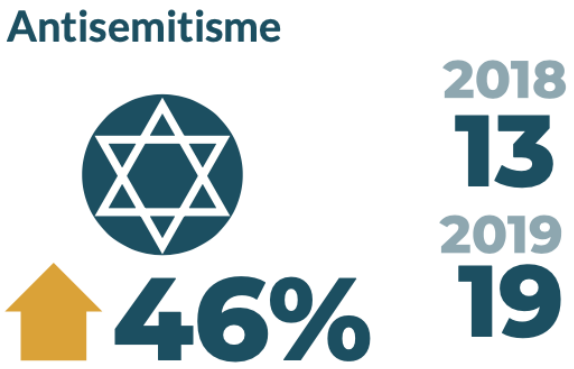

Meldingen van antisemitisme zijn met 46% toegenomen.
Van 13 in 2018 naar 19 in 2019.

Anti-Joodse discriminatiemeldingen bij het Meldpunt Discriminatie gingen vaak om beledigen, stigmatiseren en pesten. In een groepchat van een basisschoolklas werd bijvoorbeeld door leerlingen gezegd: 'Ben jij Joods? Alle Joden moeten dood'. Op straat werd vaak gescholden met antisemitische beledigingen en was zelfs sprake van een gewelddadige aanval waarbij een man werd bekogeld. Bekladdingen met hakenkruizen en haatdragende leuzen werden ook gemeld, inclusief de bekladding door ADO-supporters van 'De Dokwerker', een monument ter nagedachtenis aan de Februari- staking."

1a. Is ANTISEMITISME in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?
16 antwoorden

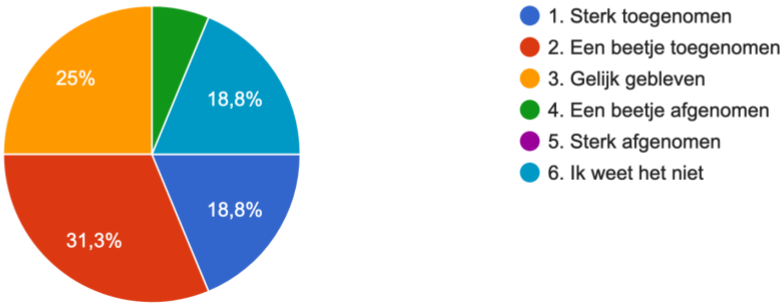

1b. Kunt u dat toelichten?
Net als elke andere vorm van discriminatie is het van alle tijden. Waar antisemitisme staat kun je moslim invullen of vrouw, homo of gehandicapte, maar het principe blijft hetzelfde. Daarom denk ik niet dat dat sterk veranderd zal zijn.
Als ik om mij heen kijk… Het was al erg en het is nu misschien een ietsje minder erg. Omdat het nog steeds ingebed en inherent in de Nederlandse cultuur, het antisemitisme, waardoor heel veel andere groepen en nieuwkomers dit over hebben genomen voor een deel. Dat het normaal is om zo te spreken erover. En ook dat media daar heel veel invloed op hebben uitgeoefend. Wat is antisemitisme? Ik kan voor antisemiet worden uitgemaakt. En voor anderen weer niet. Ik ben tegen het zionisme, het zionismestelsel en wat in Israël gebeurt. Maar ik heb geen hekel aan joden of zo, het zijn mensen als jij en ik.

Omdat ik wel Joods leef, merk ik dat ik daar minder open over kan zijn. Ik heb het zelfs laatst in een interview verzwegen. Dit is wel verschrikkelijk, want dit is precies wat mijn opa benoemde van hoe het begon. Ik heb de mezoeza niet teruggehangen op de deur nadat deze werd geschilderd. Mensen worden ook uitgescholden voor de sjoel.
Ik ben een van de oprichters van Salaam Shalom. Tegenwoordig zeg ik niet altijd meer dat ik Joods leef (ik ben niet Joods).
Ook door dingen die gebeuren in het buitenland vind ik het steeds enger om er zelf open op te zijn. Je kunt zomaar iemand tegenover je hebben die niet goed van zin is. Ik vind het ook heel ingewikkeld. Binnen Salaam Shalom kon ik altijd zeggen dat Israël voor mij fijn is als een plek waar ik naar toe kan als het hier niet meer goed gaat. Ik durf dit nu bijna niet meer hardop te zeggen want er zijn zoveel mensen die dat zo polariseren en daar zo ontzettend, vaak zonder kennis van zaken, “de Palestijnse zaak” bij betrekken. Want ik ken ook ontzettend veel Arabische Israëlieten die leven en wonen in Israël. Die ook zeggen, ik zou nooit aan de andere kant kunnen leven. Als LHBT'er is het best bijzonder om te leven in het Midden-Oosten. En die discussie kun je bijna niet meer voeren. Anti Israël. En daar wordt antisemitisme dan weer aan gelinkt. Dan ben je ook zo’n Jood en ook zionistisch. Hier is het nog niet zo eng als in Parijs, maar het gaat wel die kant op.
Wat ik echt naar vind, ook binnen de LHBT-gemeenschap dat mensen het dan niet zeggen, maar dan hebben ze altijd commentaar als je bijvoorbeeld goede dingen doet. We krijgen weer een internationale subsidie en dan wordt er gezegd, dat zijn allemaal joden onder elkaar. Ik had een sekswerkersfonds opgericht. Toen kreeg ik ook allerlei mailtjes van mensen: vieze Jodin. Jullie hebben allemaal dat geld, dus dan kun je dat wel doen, terwijl je altijd fraudeert. Als het gaat om geld, fraude of rijk zijn, dan hangt dat altijd samen met je Joods zijn. Dat is antisemitisch.
Ik merk dat ík een beetje berusting in heb. Veel van mijn familie en vrienden in Frankrijk en Amsterdam denken naar Israël te gaan. En omdat het in Polen en Hongarije zo rommelt... een herhaling van zetten kan zo maar weer gebeuren. Ik weet hoe de geschiedenis gegaan is.
Wat ik ook heel veel heb gehoord, de Joodse genderlobby. Dan ben je directeur bij een internationale organisatie en zit je in de EU en dan ben je een van de Jodinnen die de wereld verschmutzt met die smerige gender ideologie.

Ik zou kiezen voor een optie tussen een beetje en sterk toegenomen als het kon. Omdat er incidenten zijn in Amsterdam. Omdat er antisemitische incidenten zijn. Omdat politiek er incidenten zijn omdat het zich antisemitisch uitspreken meer socialer geaccepteerd is en dus meer boven tafel komt. Dit komt mede door het politiek klimaat en sociaal klimaat. Het heeft te maken met incidenten in het buitenland (dat is al de afgelopen 20 jaar aan de gang). Ik besef me dat ik 26 was dat de Twin Towers naar beneden kwamen. Daar is nog steeds nog steeds de anti-moslim tendens en die anti-anders tendens. En daar zit ook een Antisemitisch geurtje aan. Het restaurant dat meerdere keren is bekogeld en waarvan de ruiten zijn ingeslagen. Op de Amstelveenseweg. Ik weet vanuit mijn joodse familie weet ik dat er meer beveiliging van scholen is in Amsterdam zichtbaar en niet zichtbaar. De Portugese synagoge wordt meer beveiligd, niet alleen door de politie maar ook op andere manieren. Het dreigingsniveau ís er. Uit mijn omgeving van ik dit op en vraag ik ook uit.

Ik denk dat het nu hier en daar wat manifester is, maar het is er altijd geweest. Ik denk wel dat het openlijker is. Voor alle onderwerpen, antisemitisme, racisme, waardoor een Baudet en engigheid ruimte krijgen. “Jij zegt het, wij denken het”. Het is een soort van salonfähig om het te zeggen, wànt we mógen het zeggen. Dat wil dus niet zeggen dat het er ineens is. De manier waarop er aandacht wordt besteed aan buitengewoon rechtse politici in praatprogramma’s bij de reguliere media, met interviewers die echt niet doorvragen, dat maakt het vaak heel ongenuanceerd. Er wordt nu ineens gedaan alsof die Forum voor Democratie, is natuurlijk om je helemaal dood te schamen. Die jongen zegt niets nieuws. Hij is ongelooflijk rechts, ontkent de holocaust, gaat met de meest enge mensen om en nu ineens zegt iedereen ohohoh [https://www.nrc.nl/nieuws/2020/11/26/baudet-deed-antisemitische-uitspraken-a4021532]. Wat een bullshit. Dat is gewoon wat hij al jaren uitdraagt.

CONCEPT

Het komt door meer zichtbaarheid in de media. De acties tegen de Joodse restaurants of mensen de ik wel eens spreek of vrienden van mij dat ik merk dat het is toegenomen.
Ik behoor niet tot de doelgroep, de joodse gemeenschap. Ik krijg het niet uit eerste hand mee. Ik denk dat alle vormen van discriminatie op grond van religie toe zijn genomen. Mijn indruk is dat ook antisemitisme is toegenomen. Ik weet niet of het een beetje sterk of heel sterk is toegenomen.
Omdat ik het hoor van Joodse mensen. Dat ze meer last hebben. Dat ze uitgescholden worden of geen keppeltje durven dragen.
Ik wandel graag op straat en dan kijk ik graag om me heen en dan merk wel dat je ineens bepaalde graffiti ziet. Opeens zie je weer swastika's voorbijkomen. En dat vind ik echt raar, gezien het verleden van Nederland.
Het kan vele verschillende vormen aannemen. Dit gaat over Amsterdam, maar het echte schelden gebeurt online, niet in iemands gezicht. Als ik afga op de berichtgeving. Op WhatsApp en andere social media gaat er van alles rond. In een anoniemere wereld durven mensen veel te zeggen.
Niet van toepassing
Ik heb het gevoel dat het er altijd is. Of het nou meer toegenomen is? Dat is wat anders dan zichtbaarheid. Ik heb het gevoel dat er weinig is veranderd. Of het zichtbaarder is van je eigen ervaring of van wat je ervan meekrijgt via de media of iets dergelijks.
Het komt nu meer aan de oppervlakte, voorgrond. Het wordt meer aan de kaak gesteld. Mensen komen meer voor zichzelf op, maar ook omdat - en dit zeg ik als iemand die jaren in een synagoge heeft gewerkt - er zijn joodse mensen die kritiek op Israël meteen scharen onder antisemitisme. En de antisemitismedefinitie die een aantal jaren geleden is gepubliceerd, wordt gewoon misbruikt door conservatief identiteitspolitieke bewegingen (in tegenstelling tot de progressieve), de slachtoffergroepen. Terwijl vechten tegen antisemitisme is zó, zó hard nodig. Maar kritiek op Israël valt daar níet onder. Ik weet vanuit mijn professionele achtergrond van de geschiedenis van antisemitisme. Hoe gruwelijk en racistisch die altijd is geweest. Dus het lijkt erop sinds we af zijn van de holocaust dat we minder antisemitisme hebben. Het is dus veel beter geworden, anderzijds weten we wel degelijk dat er ook nog steeds veel stil antisemitisme en antisemitisme uit nieuwe bevolkingsgroepen is. Dan kom je toch weer gelijk uit, denk ik. Het is niet zo erg als vroeger, dat je je achternaam moest veranderen om een baan te krijgen. Dan zou ik dus moeten zeggen “minder”, maar dan vind ik het geen recht doen aan het vele antisemitisme dat toe is genomen.
Door de situatie in Palestina. Het activisme.
Ik zeg ik weet het niet vanwege het volgende. Ik heb een onderzoek gedaan. Uit cijfers van 2019 kun je stijging zien sinds 2018 met de Anti Discriminatie Voorzieningen en de meldpunten en bij de politie. Maar ik heb niet goed genoeg contact met de Joodse gemeenschap, dat ik zou kunnen zeggen dat het is toegenomen. Of nee, ik weet het gewoon eigenlijk niet. Mijn gevoel zegt van wel. Maar ik weet de cijfers daar niet van. Het voorbeeld is wat ik hierover kan geven, wat nu ook binnen jongerenpartij van Forum voor Democratie is gebeurd [antisemitische berichten in meerdere WhatsApp-groepen] Ik heb het hier wel eens over met een Joodse vriend. Voor mij ligt dat eigenlijk zo. Ik denk dat als je partijen hebt of groepen die zich tegen een andere groep uitspreken, bijvoorbeeld PVV en FvD zijn aardig anti-moslim. Zijn gewoon ontzettend discriminerend racistisch. Dan zie ik dat dat ook antisemitisme is. Het een kan het ander voor mij niet uitsluiten. Dat er een soort van verrassing is van [zet hoog verbaasd stemmetje op] “Oh, antisemitisme bij de jongerenpartij van de FvD?” Nou, nu gaan we aan de bel trekken, nu gaan we eens eventjes... Dan denk ik echt ‘wat dacht je dan? Ja. Duhuh!’. Progressief links activistische kringen zijn ook vaak pro Palestina. Het spanningsveld wat ik heel moeilijk vind, wanneer

CONCEPT

slaat het over op mensen? Wanneer verandert kritiek geuit op de staat Israël in kritiek op de mensen van Israël et cetera? Dat vind ik een heel interessant, maar ook heel moeilijk spanningsveld.
Ik weet het niet, dus niet van toepassing.

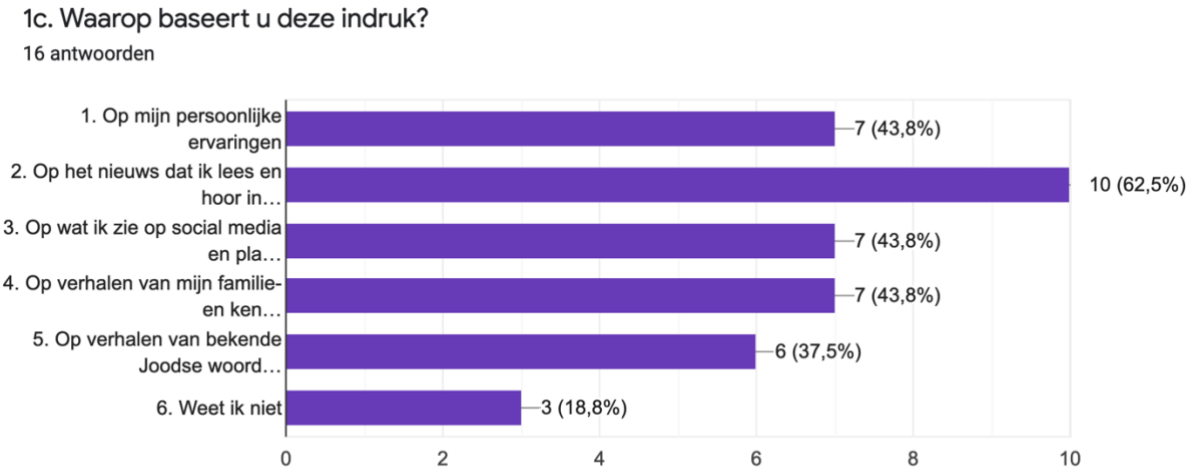

CONCEPT

Racisme

"Herkomst is de discriminatiegrond waar het Meldpunt Discriminatie jaarlijks de meeste meldingen over binnenkrijgt (316 meldingen in 2018, 318 in 2019). Ook de landelijke cijfers van alle discriminatievoorzieningen tezamen tonen dit aan, evenals de cijfers voor de politie-eenheid Amsterdam (282 meldingen). Zo hing een autoverhuurbedrijf een briefje op met de mededeling dat Marokkanen die pinnen worden geweigerd. Ook discriminatie in de eigen buurt wordt gemeld. Zo vertelde een melder herhaaldelijk te worden lastiggevallen door een buurvrouw die de volgende uitspraak deed: 'We moeten hier geen Marokkanen in de straat.'

In 2019 speelde bedreiging en geweld vaker een rol in de meldingen dan het jaar ervoor. Bijna veertig procent van deze meldingen gaat specifiek over anti-zwart racisme (123 meldingen), gericht tot mensen van Afrikaanse herkomst. De voorvallen variëren van het weigeren van diensten of goederen, discriminatoir schelden en extra worden gecontroleerd in winkels (etnisch profileren). Zo kreeg een melder te horen dat het niet mogelijk was om in de winkel haar OV-chipkaart op te laden, maar zag ze even later dat dit bij een witte klant wel mogelijk was. Daarnaast meldde een werknemer van Surinaamse afkomst dat een collega tegen haar zei dat Surinamers lui zijn en het liefste thuis zitten. Vervolgens greep een andere collega dit moment aan om de melder na te doen en verder belachelijk te maken. Rondom de Sinterklaasperiode ontving het Meldpunt Discriminatie verscheidene klachten over de racistische figuur Zwarte Piet, waarbij is samengewerkt met KOZP."

2a. Is RACISME, discriminatie op basis van huidskleur, in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

16 antwoorden

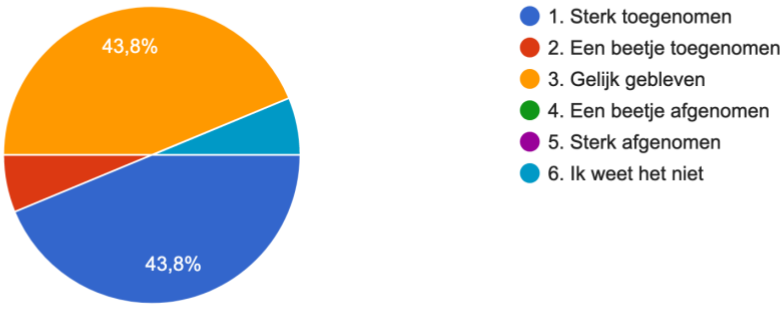

2b. Kunt u dat toelichten?
Ik kan gewoon niet 1 ding zeggen. Er zijn teveel gedachten in mijn hoofd. Ik denk dat het gelijk gebleven is, maar dat mensen het zich veel meer dan voorheen permitteren om dit te uiten en dan ook op een heel nare manier te uiten; dit heeft al die jaren aan de oppervlakte liggen koken en ineens

NCDR

voelt men zich geroepen om allerlei nare dingen te zeggen. Opgehangen aan een rare Zwarte Piet-discussie of wat dan ook. Het is heel verhard. Dat is wel toegenomen.
Dat baseer ik op the Black Lives Matter. Het was er al en nu is het zichtbaarder geworden. Kan nog veel dingen noemen. Concreet. Naast BLM ook Black Pride. Ik was bij die demonstratie tijdens Pride 2020. Wat me pijn deed was dat ik heel veel mensen niet heb gezien die ik ken. Weet je hoe hoog en hoe groot mensen praten over de Pride walk, hoe mensen massaal daarin meelopen elk jaar. Waar waren deze mensen met Black Pride? Want dat gaat over exact hetzelfde. Waar waren de organisatoren van de Pride Walk?
Omdat er meer bewustwording is bij mensen van kleur. Nu met de veranderingen meer terrein wordt gewonnen, komt er meer haat, meer xenofobie en meer agressie ook naar mensen van kleur. Aan de ene kant stappen vooruit, maar de prijs is de veiligheid van mensen van kleur. Rot maar op naar je eigen land. Naar je eigen apenrots... Dat heb ik best vaak gehoord. Hier kun je niks mee. Toch heel verdrietig.
Ik zou kiezen voor een optie tussen een beetje en sterk toegenomen als het kon. Omdat er incidenten zijn in Amsterdam. Omdat er antisemitische incidenten zijn. Omdat politiek er incidenten zijn omdat het zich antisemitisch uitspreken meer socialer geaccepteerd is en dus meer boven tafel komt. Dit komt mede door het politiek klimaat en sociaal klimaat. Het heeft te maken met incidenten in het buitenland (dat is al de afgelopen 20 jaar aan de gang). Ik besef me dat ik 26 was dat de Twin Towers naar beneden kwamen. Daar is nog steeds nog steeds de anti-moslim tendens en die anti-anders tendens. En daar zit ook een Antisemitisch geurtje aan. Het restaurant dat meerdere keren is bekogeld en waarvan de ruiten zijn ingeslagen. Op de Amstelveenseweg. Ik weet vanuit mijn joodse verre familie weet ik dat er meer beveiliging van scholen is in Amsterdam zichtbaar en niet zichtbaar. De Portugese synagoge wordt meer beveiligd, niet alleen door de politie maar ook op andere manieren. Het dreigingsniveau ís er. Uit mijn omgeving van ik dit op en vraag ik ook na.
Het is niet erger dan het al was. Ik denk dat het nu meer manifest is, maar het is er altijd geweest. Ik zie het ook. De agressie vorig jaar rond om Sinterklaas, daar ben ik enorm van geschrokken. De hele Sinterklaasdiscussie. Vorig jaar werd toch weer blackface gedaan in de buurt. Waar gaat dit over, geen idee. Ik heb 2 afro-Amerikaanse neefjes. Die zijn altijd blij geweest als Sinterklaas voorbij was. En dat heeft eigenlijk… dat ik me dat eigenlijk dat nooit zo had gerealiseerd vanaf het moment dat mijn neefjes naar school gingen, dat ik dacht 'Nou ja, het is ook vaak onwetendheid, maar we lijken zo racistisch als de neten. Dit was dan in Bussum, in het Gooi, maar ik denk dat het in Amsterdam niet veel beter is. Voor alle onderwerpen, antisemitisme, racisme, waardoor een Baudet en engigheid ruimte krijgen. "Jij zegt het, wij denken het". Het is een soort van salonfähig om het te zeggen, wànt we mógen het zeggen. Dat wil dus niet zeggen dat het er ineens is. De manier waarop er aandacht wordt besteed aan buitengewoon rechtse politici in praatprogramma's bij de reguliere media, met interviewers die echt niet doorvragen, dat maakt het vaak heel ongenuanceerd. Er wordt nu ineens gedaan alsof die Forum voor Democratie, is natuurlijk om je helemaal dood te schamen. Die jongen zegt niets nieuws. Hij is ongelooflijk rechts, ontkent de holocaust, gaat met de meest enge mensen om en nu ineens zegt iedereen ohohoh [https://www.nrc.nl/nieuws/2020/11/26/baudet-deed-antisemitische-uitspraken-a4021532]. Wat een bullshit. Dat is gewoon wat hij al jaren uitdraagt
Het is toegenomen, mensen kunnen zich meer bewust zijn van hun positie daarin en hoe ze zich hierover voelen; dat het eerst meer afgewimpeld werd. Dus ik denk dat het in de loop van de jaren best wel is toegenomen. Mensen spreken zich meer uit dan voorheen. Daardoor denk ik dat het algemene gevoel is dat het ook meer is. En of het dan werkelijk meer is, dat weet ik niet. Ik heb geen cijfers.
Het is heel ingewikkeld met het hele Black Lives Matter dat natuurlijk voorbijgekomen is. Dus je zou bijna wel moeten zeggen dat het toegenomen is. Ik denk echter dat de bewustwording vooral is

CONCEPT

toegenomen en dat het er altijd al is geweest. En dat het nu eindelijk een keer belangrijk genoeg wordt gevonden om in het nieuws te verschijnen.
Het was altijd al zoals het was, zoals het is. Mensen zijn mensen racistischer geworden, maar er zijn ook meer mensen zich bewust van racisme. Daarom zeg ik “gelijk gebleven”. Over bijvoorbeeld Zwarte Piet. Ik had vriendinnen die dat 4 jaar terug helemaal oké vonden, en nu vinden ze dat ook niet meer oké. Dus ik denk ik dat dat wel veranderd is. Terwijl andere mensen weer vreselijke dingen zeggen over mensen die tegen Zwarte Piet zijn.
Jammer genoeg. Ik merk het aan de gedragingen van mensen. Mensen zijn asociaal aan het worden, Nederland is asociaal aan het worden. Gewoon, heel snel nare opmerkingen gewoon die je krijgt. Zelfs nu met de 1,5 meter afstand regel en dat soort dingen, dat mensen verwachten dat jij voor hen opzij gaat. Of je juist vermijden omdat je donker bent. Dat heb ik ook meegemaakt. Ik ben sinds het begin heel voorzichtig, ik droeg al vanaf het begin van de Coronatijd een mondkapje. Misschien ligt het aan het kapje of aan mijn huidskleur, maar ik hoorde dit ook van veel andere vrienden en collega’s. Dat wanneer je langs een groep witte mensen loopt, dat ze ineens uiteen schieten. Alsof jij de Corona verspreidt, terwijl jij juist met een mondkapje loopt. En zij zonder mondkapje dicht bij elkaar staan. En dan heb ik zoiets van “Waarom ben je bang voor mij?!?! Ik zou bang zijn voor de mensen om je heen, als ik jou was.” Op social media zie je dat mensen kutopmerkingen maken. Reguliere media als ik het goed doe ben ik een Nederlander en anders een buitenlander. Dus daar geef ik niet zoveel om. Als we goed doen, zijn we goed genoeg… voor dat moment. Op de Facebook van het werk werd gepost dat een meisje uit Hoorn was aangerand door 5 mannen. En de eerste reactie van de eerste collega is: “Ah, altijd dezelfde types, altijd dezelfde kleurtjes.” Weet je wel? Wat doe je?!? Wat doé je!?! Je doet alsof mensen van kleur altijd vrouwen aanranden. Wat is dit voor onzin! Witte mensen randen ook witte mensen aan. Waarom gooi je het op kleur! Het zijn altijd mannen! Ik werk nu 10 jaar bij NS en ik heb nog nooit meegemaakt dat een vrouw een man heeft aangerand.
Weet niet, dus niet van toepassing
Ik vind het lastig een uitspraak te doen, omdat ik het zelf niet ervaar. Ik denk door de verhalen van vrienden.
Ik heb het gevoel dat het er altijd is. Of het nou meer toegenomen is? Dat is wat anders dan zichtbaarheid. Ik heb het gevoel dat er weinig is veranderd. Of het zichtbaarder is door je eigen ervaring of door wat je ervan meekrijgt via de media, dat zijn twee verschillende dingen. De media wegen in dit geval zwaarder. Ik lees de Volkskrant en daar is er erg veel aandacht voor. Soms zelfs te veel, vind ik. Niet om het te ontkennen, maar ik erger me aan die serie van Robert Vuysje, waarin hij mensen van verschillende afkomst interviewde. Waar ik me aan ergerde. De vragen vond ik te tendentieus. Dat heb ik ook met de Nieuwe Maan, waar allerlei woordvoerders van verschillende vooral islamitische, Hindoestaanse gemeenschappen aan het woord. Daar ergerde ik me aan. Dan denk ik: “Jullie spreken van een zeer geprivilegieerde manier van discriminatie ervaren. Jullie zijn hoger opgeleid. Ik vond het een beetje een tunnelvisie, als ik die programma’s zie. Ik snap het wel, want op het moment dat je een platform krijgt – en ik ken ook aspirant-politici – dan denk je dat je heel belangrijk bent en je woordvoerder bent voor je community en dat is jouw rechtvaardiging om hier te zijn, maar je vertegenwoordigt hier vooral jezelf. Je kunt dit lastig in een discussie noemen, want je wordt van alle kanten aangevallen. Ik zou willen dat je voor meer hier zit dan voor jezelf. Ik hoop dat je hier voor meer zit dan voor jezelf.
Er is veel meer naar de oppervlakte gekomen. Er is ook veel verbeterd omdat we het nu serieus nemen. Tegelijkertijd zijn er groepen die veel openlijker racistisch van zich laten horen.

CONCEPT

Het fluctueert. Omdat… wat het is met het activisme... Als je steeds een sterkere uitlaatklep ten toon gaat spreiden aan de wereld en fel doet, dan beschouwen mensen dat als negatief. Er hangt ook rondom mensen van kleur en zwarte mensen vanuit de witte maatschappij al iets, al dat ze fel zijn en dat ze agressief zijn. Dus dat is denk ik al voor de witte mensen bevestigd en daardoor voelen witte mensen zich entitled om daartegen te vechten. Dus het wordt nóg meer een rassen-iets. Ja maar jullie willen alles van ons afnemen, en jullie zijn zo agressief. Wij zijn de goeie mensen want wij zijn wit. We hebben jullie altijd geaccepteerd, maar jullie nemen geen genoegen met hoeveel wij jullie al geven. En dat is natuurlijk heel entitled en priviliged. Dus ik denk dat het daar erg door komt.
Wat er voornamelijk is toegenomen is expliciet racisme. Ik denk dat het racisme wat er in Nederland altijd is geweest, maar waarover werd gedaan alsof dit niet bestond, dat er zoveel aan het licht is gekomen met de zwarte beweging die heeft laten horen dat ze Zwarte Piet willen laten verdwijnen. En daarmee denk ik dat veel mensen een bepaald iets hebben afgewezen nu. Witte mensen die zeggen: “Nou, laat maar zitten Zwarte Piet.” Maar daar is héél veel tijd overheen gegaan. En toen kwam er een behoorlijke soort van etter effe zo uit. En dat heb je nog steeds. Ik denk dat dat ook naar boven is gekomen. Echt, organisaties, mensen, individuen die gewoon zo expliciet racistisch zij . Dat zie je wel ook heel veel op social media tegenover zwarte activisten, zwarte journalisten. Ja, bizar. Maar het is niet alsof het er nooit was. Er is gewoon een beetje gekrabd aan de oppervlakte en toen BAM! Ook hoe de media zwarte activisten heeft neergezet, hoe er over Akwasi wordt gesproken, Jerry Afriyie, hoe tegen Clarice Gargard is gedaan. Nu heb je hetzelfde met Kauthar Bouchalikht. Dat is gewoon een hetze.
Ik denk niet dat het per se is toegenomen, maar wel dat het intenser is geworden en het meer naar buiten is gekomen.

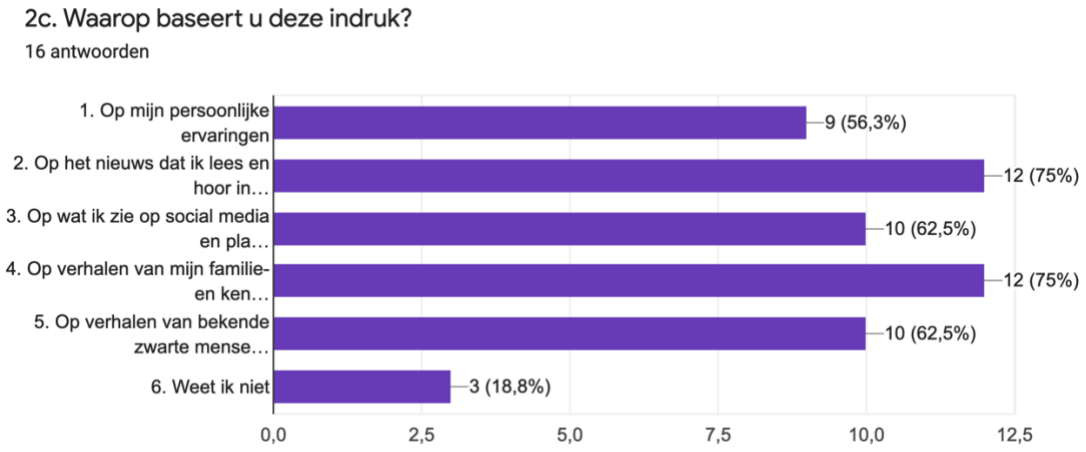

Intolerantie tegen LHBTQI-personen

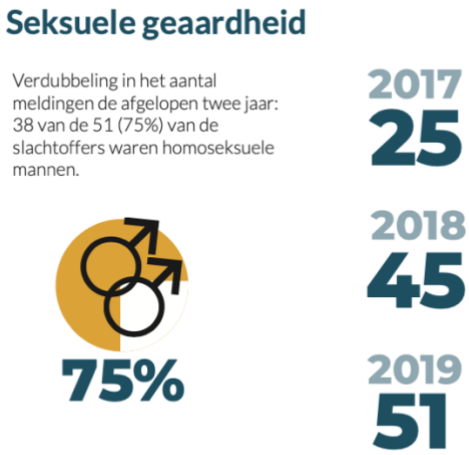

Het aantal meldingen over seksuele geaardheid is in twee jaar tijd verdubbeld van 25 meldingen in 2017, via 45 in 2018 tot 51 in 2019. Bij bijna 75% van de meldingen waren homoseksuele mannen betrokken. De overige meldingen gingen over personen in drag met gender non-conforme kleding aan en met een biseksuele of lesbische geaardheid. Met 17 meldingen, een toename ten opzichte van 2018 met 10, speelden geweld en bedreiging vaker een rol bij discriminatie-meldingen. Vaak vonden incidenten plaats in de openbare ruimte en in de eigen buurt of wijk van melders, een plek die eigenlijk een veilige haven zou moeten zijn. Ook het uitgaansleven is een plek die genoemd wordt in meldingen over discriminatie op grond van seksuele geaardheid. Zo werd een man op hakken tijdens een concert boos aangekeken en vervolgens geduwd door een mannelijke medeconcertganger. Een andere melder vertelde dat zijn buurvrouw hem en zijn man discriminatoir beledigt met leuzen over hun seksualiteit en briefjes in de brievenbus doet met teksten als 'vieze homo.' Discriminatie, gepaard gaande met geweld, bedreigen en belediging op straat en in de eigen buurt, draagt bij aan het onveiligheidsgevoel van LHBTI-ers in Amsterdam. Onderzoek wijst uit dat deze groep bepaalde plekken en/of situaties vermijdt of hun gedrag aanpast om zich veiliger te voelen. Het Meldpunt Discriminatie doet hier in 2020 aanvullend onderzoek naar."

3a. Is INTOLERANTIE TEGEN LHBTIQ+ personen (lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met intersekse-conditie, queers) in Amst...ens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?
16 antwoorden

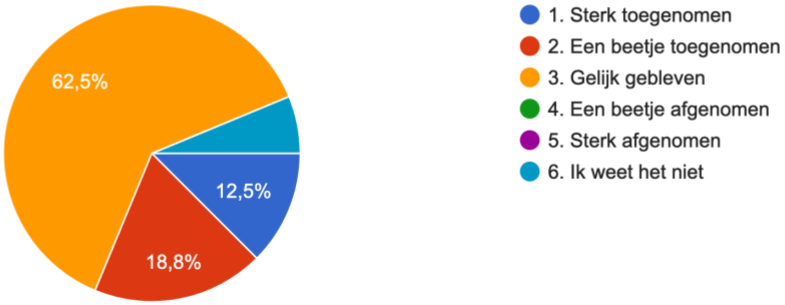

3b. Kunt u dat toelichten?
Als we een langere lijn bekijken dan 5 jaar, bijvoorbeeld 20 jaar dan vind ik dat je wel een vooruitgang ziet ten opzichte van die andere thema's. In mijn beleving is het wel beter geworden.
Gelijk, omdat ik kan geen gevoel omschrijven dat het erger geworden is. Ondanks dat Amsterdam als gay capital werd gezien, als divers en als meest tolerante stad, zie ik ook op straat nog steeds dat mijn homovrienden scheef worden aangekeken en niet openlijk zichzelf kunnen zijn. Of daar wat van gezegd wordt of niet. Blikken en naroepen zeggen soms genoeg. En dit is niet anders geworden. Als je het nieuws volgt denk je dat het erger is geworden. Cijfers zijn echter niet realistisch. Het was al niet best en dat is zo gebleven. De aangiftebereidheid is groter geworden, en dan denkt men dat het erger is geworden. Dit zijn 2 verschillende dingen.

In Oost is was het incident met de vlaggen, een brandbom die naar binnen werd gegooid, stenen door de ruiten. Alleen om een vlag die er hangt. Vrienden die in het stadsdeel wonen die de deur bijna niet uit durven en de politie die niks doet. Dat zijn dingen waarvan ik denk, dit gaat niet goed.
De trans mensen en de trans community is volgens een bepaalde groep mensen (rechtse) eigenlijk als een soort hip modeverschijnsel of als een modegril in plaats van een emancipatiegolf. Het wordt gezien “naar" betiteld. En ook best wel transfoob, als in, het is besmettelijk, het is vergroot en het is te groot en te massaal en iedereen is er mee bezig, het wordt uitvergroot en het is allemaal niet zo. Ook het stukje feministen, vrouwen die TERF zijn, die een transfoob stuk vormen in de feministische scene, die komen regelmatig voorbij. Omdat ik daarover ook post op social media. Ik zie dit vooral, als ik ze zo mag betitelen de “hetero-feministen”. Ik weet meer dan vanuit gay, de mannenkant ook transfobe opmerkingen. Of dit toegenomen is in Amsterdam, kan ik niet zeggen. Ik zie dit meer nationaal. Het gaat over angst. De golf die er wellicht is, wat ik niet zeker weet, de zichtbaarheid van trans mensen is groter geworden dus krijg je wellicht een tegenreactie.
Ik denk dat het nu meer manifester is, maar het is er altijd geweest. Voor alle onderwerpen, antisemitisme, racisme, waardoor een Baudet en engigheid ruimte krijgen. “Jij zegt het, wij denken het”. Het is een soort van salonfähig om het te zeggen, want we mógen het zeggen. Dat wil dus niet zeggen dat het er ineens is. De manier waarop er aandacht wordt besteed aan buitengewoon rechtse politici in praatprogramma’s bij de reguliere media, met interviewers die echt niet doorvragen, dat maakt het vaak heel ongenuanceerd. Er wordt nu ineens gedaan alsof die Forum voor Democratie, is natuurlijk om je helemaal dood te schamen. Die jongen zegt niets nieuws. Hij is ongelooflijk rechts, ontkent de holocaust, gaat met de meest enge mensen om en nu ineens zegt iedereen ohohoh [https://www.nrc.nl/nieuws/2020/11/26/baudet-deed-antisemitische-uitspraken-a4021532]. Wat een bullshit. Dat is gewoon wat hij al jaren uitdraagt. De enige stad waarin ik mij echt veilig heb gevoeld is, dat wij hand in hand over straat durfden lopen, is Tel Aviv. In Amsterdam echt niet. Ik heb daar geen zin in. Je krijgt toch gewoon commentaar of mensen kijken. Echt een wonderlijke ervaring vorig jaar in Israël. Terwijl je denkt Israël heeft toch ook nogal wat nare elementen. Het was echt een fantastisch gevoel ineens; zo kan het ook. Maar ook daar nemen orthodoxen het over, dus ik maak me geen illusie. Maar zo relaxed. Heel veel 2 mannen met kinderwagen. Echt… Vorig jaar met Gay Pride, dat is prima. Dan komen er heel veel mensen naar Amsterdam om aapjes te kijken. Dat gaat dan toch in grote gemoedelijkheid en vriendelijkheid. Terwijl blijft dat wij niet hand in hand door de stad durven te lopen. Dus dat is niet veranderd. Het gekke is, dat je heel erg voelt of iets veilig is, dat we daar in Tel Aviv, dat we daar gewoon ineens buitengewoon tactiel waren, omdat je het gevoel hebt dat het daar kan. Dat je in ieder geval duidelijk kunt maken dat je bij elkaar hoort. Terwijl we in Amsterdam meer de act doen van we zijn gewoon zusters.
Moeilijke vraag. Ik heb niet het idee dat er veel verslechterd of verbeterd is in de afgelopen jaar. Als ik denk tussen nu en vijf jaar geleden, heb ik nu niet een heel ander gevoel over verleden dan nu. Als ik kijk naar berichten of incidenten heb ik niet het idee dat het meer of minder lijkt.
Ik denk dat het onder een groot deel van de mensheid wel is afgenomen. Ik denk dat toch wel veel hoger opgeleide kaaskoppen veel toleranter zijn geworden naar mensen die niet standaard een heteroseksuele voorkeur hebben. Maar aan de andere kant denk ik dat het onder sommige groepen wel is toegenomen. Onderaan de streep blijft het gelijk. Wat ik zei dat koppels veel minder zichtbaar zijn geworden in het straatbeeld. Ik denk dat het gevoel van dreiging vooral is toegenomen. Ik denk dat de angst voor terrorisme daar ook iets mee te maken heeft. De islam is niet per se heel positief over homoseksualiteit. Ik zou zeggen: onderaan de streep gelijk gebleven.
Ik heb helemaal niet het idee dat het vroeger zoveel beter was als mensen zeggen. Het was al erg. Ik denk gewoon dat homo’s, lesbiennes et cetera. Daar hadden we nooit van gehoord, intersekse en trans… ik denk dat het gewoon hetzelfde is gebleven. Er zullen mensen zijn die het accepteren en er zijn er heel veel die het niet accepteren. Ik denk niet dat het erger is geworden. Het was al erg. Schijntolerantie.

CONCEPT

Ik heb er zelf geen last van, maar de homo's, transgenders, en drag queens hebben het zwaar. Ik ben ook een drag. Ik kan in mijn drag-personage sigaretten gaan halen en ze zeggen “dankjewel meneer” aan de kassa. Terwijl ik nota bene mijn baard erop teken. Blijkbaar is het zo overtuigend genoeg, dat mensen niet beter kijken. Daarentegen: we kennen de verhalen van Drag Queens die worden geweigerd bij de taxi’s. Transgender personen die in elkaar geslagen worden omdat ze transgender zijn. Tja, belachelijk natuurlijk. Dat zou niet moeten mogen. Ik denk ook vaak dat het stoer gedrag is van groepen. Dat merk ik zelf ook wel in de trein hoe mensen zich gaan gedragen als ze in de groep zijn. Als ik er één uit trek en individueel aanpak, dan wordt het verhaal heel anders. Groepsgedrag in combinatie met stoer willen zijn. Tja, ik bedoel, een dezer dagen komen ze de verkeerde tegen. Straks krijgen ze een klap terug. Mijn advies aan de hele regenboogfamilie is ook: Ga op een vechtsport. Bescherm jezelf. Jammer dat het moet, maar het moet.
Ik weet het niet. Ik verwacht het, maar ik heb weinig bewijs. Dat is omdat sommige dingen. een slinger zijn. Als mensen zeggen wij bestaan ook en ze steken hun hand op en ze zijn ineens zichtbaar, dan kunnen ze ook meer een reactie krijgen op hun aanwezigheid dan wanneer ze wegvallen tegen de achtergrond. Maar het kan dus dat het meer is of actiever is. Het is in elk geval anders.
Omdat, ja, ik van vrienden heel vaak hoor wat zij meemaken. Ook omdat er een tijdje minder aandacht voor was. Daardoor heb ik ook het idee dat de intolerantie is toegenomen. En dus hoe vaak vrienden van mij en ik op straat intolerantie ervaren.
Dat komt denk ik door de toegenomen zichtbaarheid. Je steekt je hoofd boven het maaiveld uit. Mijn moeder zei tegen me: “Ja... het is wel trendy hè wat je doet.” Zo van, je leest en hoort het overal nu. Ik zeg: “Nou, het is niet trendy. Wij zijn er altijd al geweest. Net als vrouwenrechten. Vrouwen zijn er altijd al geweest, gehandicapten zijn er altijd al geweest. Mensen staan op, zijn zichtbaar. Omdat transgender personen veel zichtbaarder zijn, is er ook een theorie dat er zoveel transgender moorden zijn.
Er is veel meer naar de oppervlakte gekomen. Er is ook veel verbeterd omdat we het nu serieus nemen. Anderzijds zijn er groepen die veel duidelijker van zich laten horen. Ook hele nieuwe groepen als TERFs [https://nl.wikipedia.org/wiki/TERF] enzo... Het hangt maar net van af in welke groep mensen je zit. Het kan ook uit de eigen community komen. Niks menselijks is ons vreemd. Ik ken ook verschrikkelijk racistische trans mensen.
Op basis van mezelf denk ik afgenomen, maar ik merk vooral trans en gender neutrale mensen veel meer problematiek ervaren. Misschien niet meer, maar dat we dit nu meer opmerken als cis personen. Die vind ik heel moeilijk. Ik denk ook niet dat je LHBTQI+ over één kam kan scheren. Dus ik denk gelijk gebleven naar LHB. De T sowieso niet. Aseksueel wordt ook niet geaccepteerd. Er is echt een twee- of driedeling zelfs. Voor mij als LHBT of panseksueel is het hetzelfde of minder, daar tussenin. In Nederland. Wij waren het eerste land van same sex marriage en LHBTQI+ rechten. Alleen wij zijn nu zo weer achter op de andere landen dat we daar realistisch over moeten zijn. Vooral als je het vergelijkt met IJsland. Maar, en dat vind ik zó erg, voor wat betreft disabled rechten is het een van de ergste landen.
Dit is meer vanuit een persoonlijk iets. Het is wel normaler is als je kijkt naar bijvoorbeeld Pride of Milkshake. Daar komen wel heel veel mensen op af. Ook mensen die hetero zijn. Daaraan af te zien lijkt het wel alsof het goed gaat. Maar als je de diepte ingaat met mensen, ben ik wel eens best teleurgesteld. Maar ik ben hier toch? En ik feest hier toch? Ik vind dit toch prima? Maar doe jij er ook iets aan? Maak je je hier ook hard voor? Dat mis ik hier dan een beetje in. Ik heb het idee als mensen vinden dat ze ergens worden uitgesloten, en dat kunnen hetero en witte mensen enorm hebben. “Hoezo mag ik hier niet hierbij zijn.” Eigenlijk is Pride natuurlijk niet voor hetero mensen, stom gezegd, kort door de bocht. Of een Milkshake. Leuk dat je er bent, maar het hangt niet van jouw acceptatie af. Ik hoef niet dankbaar te zijn tegenover iemand. Dat slaat namelijk helemaal nergens op. Want ik kan er niks aan doen. En al zou ik er wat aan zou kunnen doen, dan zou ik precies hetzelfde leven kiezen. Ik zou nooit hetero willen zijn. En ik denk dat mensen dat wel

CONCEPT

denken. Dan is het een aangeboren afwijking, en daarom moeten we erachter staan. Ieder leven zou ik dit kiezen, als ik het voor het kiezen had. Dàt gesprek moeten we gaan hebben. Want dat mis ik gewoon heel erg. En ik weet gewoon niet hoe we zoiets voor elkaar kunnen krijgen als mensen hier [in Nederland] denken alwetend te zijn.
Ik denk niet dat het per se is toegenomen, maar wel dat het intenser is geworden en het meer naar buiten is gekomen. En wat ik hierin ook in kan benoemen is, dat ik deze bewering ook maak dat er een sterk vermoeden is dat er wel een toename is van het melden van incidenten, waardoor het misschien meer lijkt, maar dat de situatie ontstaat dat er veel meer gemeld wordt en mensen meer van zich laten horen. Er kunnen mensen die op de PVV stemmen, maar die zeggen als het om mijn eigen buurman gaat, is het anders, dat is een goede moslim. Die persoon stemt natuurlijk wel PVV en daar is zeker wat over te zeggen, maar tegelijkertijd is die persoon niet per se een racistische persoon. Ik had het een paar weken terug met een mij bekende journalist nog over de Anti Zwarte Piet-beweging bijvoorbeeld. Zij legde uit wat in het noorden van het land speelt. Het gaat veel meer over aversie tegen de randstad dan dat het gaat om racisme. De mensen die daar de snelweg gingen blokkeren blijken helemaal niet racistisch te zijn. De motivatie is niet “We zijn tegen mensen van kleur” maar dat een groeiende frustratie tegen de randstad die voor hen bepaalt, die zich gaat bemoeien met hun leven. En dat dat toevallig hierop wordt geprojecteerd, is iets heel anders. Dit zijn van die voorbeelden, dat ik denk ‘er is iets anders aan de hand’. Je hoort meer toenemende geluiden, er worden meer dingen gemeld. Ik denk niet er een toename is.

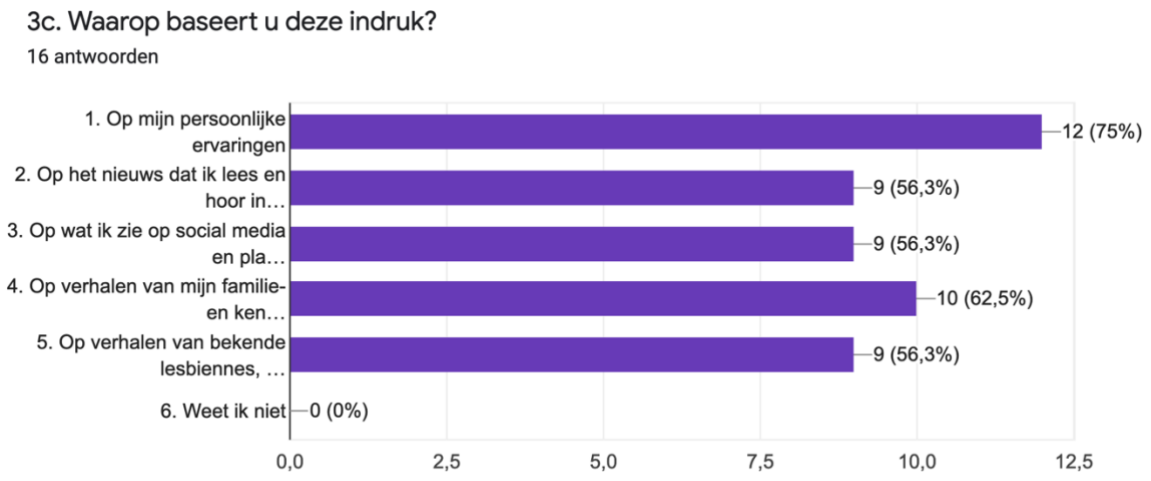

CONCEPT

Intolerantie tegen moslims

"Veruit de meeste meldingen (80%) op grond van gods- dienst hebben betrekking op de islam. Toch lijkt de omvang van moslimdiscriminatie op het eerste gezicht niet te corresponderen met geluiden uit de samenleving. Hierbij is het belangrijk te weten dat onder moslimdiscriminatie alleen discriminatiemeldingen van moslims vallen specifiek vanwege hun geloof. Discriminatie van moslims kan hiermee echter niet enkel gevat worden. Het gaat bij moslimdiscriminatie om een opeenstapeling van diverse elementen die te maken hebben met religie, cultuur, uiterlijke kenmerken, nationale herkomst en etniciteit van mensen die moslim zijn of als moslim gezien worden. Naast de 36 gevallen van moslimdiscriminatie zijn 65 meldingen van deze aard geregistreerd onder 'herkomst/huidskleur'. Het geloof werd daarbij niet specifiek vermeld, maar de rol die dat speelde, kan niet worden uitgesloten."

4a. Is INTOLERANTIE TEGEN MOSLIMS in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaarvolgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

16 antwoorden

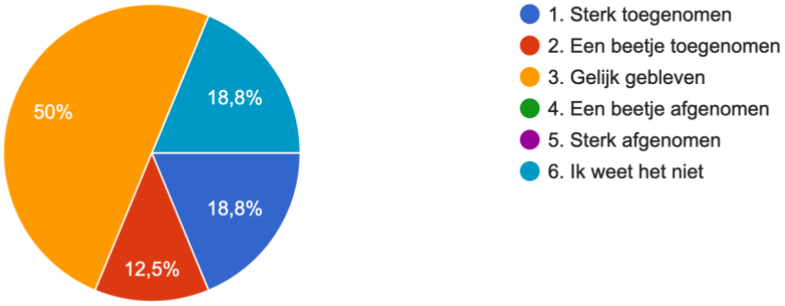

4b. Kunt u dat toelichten?
Net als bij racisme; wat een naar debat. De manier waarop, lijkt mij verhard. Wat mijn collega's en vrienden zich moeten laten welgevallen. Een stuk meer dan ik als lesbische vrouw, kan ik je wel vertellen. Ik zou het wel weten als je mocht kiezen. Wat er bij moslims nog meer speelt, dan bijvoorbeeld bij zwarte mensen is dat zij zich voortdurend moeten verdedigen. Eerst heel erg bewijzen dat ze goed zijn, de juiste soort politiek hebben. Ze moeten door een soort van ingewikkeld modderbad voordat ze kunnen gaan doen waarvoor ze er zijn, zoals een proefschrift verdedigen. Er hangt zo ontzettend veel mee samen. Als het over ons thema [homoseksualiteit] gaat, wordt dat gezien als een "lifestyle". Wat is nou een "lifestyle"? Wij zetten ook vuilniszakken buiten. Ik heb moet niet als mens bewijzen dat ik oké ben. En dat ervaar ik wel heel sterk met moslims nu. Ze moeten als eerste van alles bewijzen. Jeetje! Wat vermoeiend. Iedere dag weer, al die negatieve berichtgeving. Dat is zo afmattend, lijkt mij. En dat houdt enorm tegen, nog buiten dat je met een verkeerde achternaam solliciteert. En... misschien dat ik dat zelf ook doe, als ik een groepje jongens

zie op straat, dat ik er met een boogje omheen loop. Daar worden we allemaal door beïnvloed en dat is wel *killing*, ja.
Niet alleen Amsterdam, nationaal, wereldwijd. Het is merkbaar en zichtbaar hoe Den Haag, de politiek ermee omgaat. Dat er mensen zijn die de vrijheid hebben binnen hun meningsuiting om moslims te verketteren, te benadelen neer te zetten als niet menselijk of als tweederangsburger. Ook in de privé-omgeving van mensen die moslim zijn die dat niet helemaal snappen. Je eigenlijk aankijken met “Waar geloof jij nou eigenlijk in? Ik had je veel hoger ingeschat. Je bent een slimme meid, dus waarom geloof je daar überhaupt in?” Ook wereldwijd. Ik kan me goed voorstellen hoe een Jood zich voelt. Laten we het daar op houden.
Wat ik zie. Zat net met een meisje in de tram in niqab. Ik heb nog nooit gezien dat iemand uitgescholden werd in de openbare ruimte vanwege een hoofddoek. Ik hoor daar minder van dus ook niet vanuit het rapporterende vanuit moskeeën. Het is wel anderszins gebeurd, dat er een varkenskop is achtergelaten, zulke nare dingen. Daarom hebben we Salaam Shalom verbinding door vrienden netwerk opgericht. Emancipatie van islamitische mensen in de stad. Daar is best veel voor gedaan. Er zijn veel samenkomsthuizen en veel projecten voor mij. Dit is meer mijn gevoel. Misschien weet ik hier gewoon echt geen antwoord op.
Het was er al maar is nu zichtbaarder. Mensen kunnen het zich veroorloven bepaalde dingen te zeggen. Die Arabieren, dat soort uitingen. Fatima dit, Fatima dat.
Ik denk dat het nu meer manifester is, maar dat het er altijd geweest. Ik denk wel dat het openlijker is. Voor alle onderwerpen, antisemitisme, racisme, waardoor een Baudet en engigheid ruimte krijgen. “Jij zegt het, wij denken het”. Het is een soort van salonfähig om het te zeggen, wànt we mógen het zeggen. Dat wil dus niet zeggen dat het er ineens is. De manier waarop er aandacht wordt besteed aan buitengewoon rechtse politici in praatprogramma’s bij de reguliere media, met interviewers die echt niet doorvragen, dat maakt het vaak heel ongenuanceerd. Er wordt nu ineens gedaan alsof die Forum voor Democratie, is natuurlijk om je helemaal dood te schamen. Die jongen zegt niets nieuws. Hij is ongelooflijk rechts, ontkent de holocaust, gaat met de meest enge mensen om en nu ineens zegt iedereen ohohoh [https://www.nrc.nl/nieuws/2020/11/26/baudet-deed-antisemitische-uitspraken-a4021532]. Wat een bullshit. Dat is gewoon wat hij al jaren uitdraagt.
Ik heb niet het idee dat er veel verslechterd of verbeterd is in de afgelopen jaar. Als ik denk tussen nu en vijf jaar geleden, heb ik nu niet een heel ander gevoel over verleden dan nu. Als ik kijk naar berichten of incidenten heb ik niet het idee dat het meer of minder lijkt.
Ja ik denk dat het voor een deel is toegenomen en voor een deel is afgenomen. Afgenomen omdat wij net als de toenemende tolerantie omtrent niet heteroseksuele mensen ook niet-moslims gewoon het hele moslim-idee makkelijker tolereren, dus dat een stijgende lijn is. We gaan steeds makkelijker om met mensen die anders zijn dan wij. Maar door de toenemende dreiging van terrorisme en alle extremistische moslim-activiteiten in de wereld er ook een groeiende angst is richting moslims. Ik denk ook dat dit elkaar redelijk uitbalanceert.
Ik heb een nichtje dat moslim is. Ze voelt zich wel gediscrimineerd. Ze vertelde: “Laatst was er iets tegen homo’s en toen gingen allemaal mensen in de Tweede Kamer hand in hand lopen. Waarom doen ze dit niet als er iets tegen moslims is.” Toen dacht ik ‘Daar zegt ze wat.’ Ik vind dit heel moeilijk. Ik heb verder helemaal geen moslim vrienden of zo. Ik baseer het eigenlijk op niets.
Ik hoor echt heel veel mensen zeggen, zelfs mijn eigen vrienden zitten ertussen “ja, die moslims et cetera.” Vergeet niet, van een héle grote groep, zijn het een paar rotte appels. Houd op met mensen over één kam te scheren. Niet alle moslims zijn extreem of willen dat hun vrouwen hoofddoeken dragen. In het christendom en jodendom heb je ook extremen. Volgens mij in alle geloven behalve het Boeddhisme. Maar weet je: besef dat. Ik wou dat mensen ophielden zich steeds te richten op één groep, generaliseren. Eergisteren zat ik in mijn nachtnet met een collega uit een andere stad. Die was aan het klagen dat "de buitenlanders" in haar buurt, een troep maakt maakten van de buurt. Ik zei: “Ik vind het jammer dat je het zo zegt [voornaam], want ik woon in

CONCEPT

een overwegend witte buurt in Amsterdam en die witte smeerlappen zijn net zo erg. Het draait namelijk niet om kleur. Het draait om de persoon. Snap je?" En toen was ze stil. Ze wist niks meer te zeggen. We hebben verder een heel prettige dienst gehad samen. Ik hoop dat ik haar aan het nadenken heb gezet.
Hoe vaak lees je in de media dat een Marokkaan dit gedaan heeft, een Antilliaan, Turk of Surinamer. Waarom zijn we dan opeens geen Nederlander? En dat vind ik gewoon jammer. Dat vind ik gewoon echt jammer. De witte Nederlander die niet beseft dat ie met twee maten meet.
Ik hou erg van de Rotterdamse burgemeester Aboutaleb en ik vind dat hij ook het best goed doet. Van mag hij ook wel in Amsterdam burgemeester zijn. Ik heb hem ook weleens ontmoet, een heel fijne persoonlijkheid, die heel *down to earth* is en realistisch is over wat en wie hij is en wat hij van dit land wil. Het is gewoon een goeie gast en zijn hart zit op de juiste plaats. Ik vind onze burgemeester Halsema een fijne burgemeester die soms te snel conclusies trekt. Blijf luisteren naar de mensen, politici.

Ik heb geen informatie en daardoor weet ik het niet.

Ik vind 5 jaar lastig, merk ik hierbij. Ik denk misschien wel toegenomen. Naast natuurlijk wat ik zie op het nieuws en hoor in de politiek, heb ik ook familieleden die moslim is en in Amsterdam wonen. Nu spreek ik ze niet heel vaak, maar ik merk op school dat het voor hen niet heel tolerant is.

De polarisatie is ongetwijfeld toegenomen, maar dat is naar beide kanten toe. Ik vind het en zorgwekkend en logisch. Zoals Amsterdam traditiegetrouw rood kleurde, is het CDA altijd zo groot geweest omdat mensen stemmen uit traditie op die partij stemmen. Daarom vind ik een partij zoals Denk, waarvan het heel logisch is dat de partij er is, maar ik vind het heel eng dat ze automatisch een heel electoraat aan zich binden dat waarschijnlijk veel extremer is dan de gemiddelde moslim zou willen zijn. En die de ontwikkeling van het gemiddelde moslimmeisje en moslimvrouw, laat staan homoseksuele mensen in die groep, tegenhouden. En toch wordt hierop gestemd. Hetzelfde zie je bij Trump. Het is shocking hoeveel vrouwen op Trump stemmen. Dat trucje van "ik ben tegen het establishment" en vervolgens kun je alles doen.

Het is veel meer naar de oppervlakte gekomen. We nemen het nu serieus. Tegelijkertijd zijn er groepen die veel openlijker islamofoob van zich laten horen. Dit vind ik wel een moeilijkere vraag. Als ik hoor over islamofobie, dan hoor ik dat meestal van orthodoxe moslims die helemaal ingepakt zijn en islamistisch homofoob onderwijs geven. Ja, vind je het dan raar dat mensen zeggen, jouw islam klopt niet. Voor mij kan de islam zelf ook een problematisch machtssysteem zijn en er zijn heel veel moslims die last hebben van homofobie en racisme. Maar ik vind het een heel complexe situatie. Ik denk bijvoorbeeld dat het jodendom bijvoorbeeld niet een machtssysteem is. Joden zijn altijd en overal in de geschiedenis uitgemoord en gemarginaliseerd. En dat is niet zo met moslims. Zij hebben juist in het midden oosten en Afrika rijke machtige politieke posities gehad, hele koninkrijken. Zijn minstens zo machtig geweest en een intellectuele rijkdom voortgebracht als andere beschavingen. Dus ik zie de islam niet als een gemarginaliseerde groep, zoals zwarte mensen dat zijn, joodse mensen, LHBTI. Ik zie de islam als een machtssysteem zoals de westerse witte wereld een machtssysteem is. In een andere historische context natuurlijk, het is niet precies hetzelfde. Ik heb ooit een scriptie geschreven over dit onderwerp en ik heb vakken gevolgd over de Islam en Islam culturen. De geschiedenis Europa, Oost-Europa is heel nauw verbonden met het Ottomaanse rijk. Het getuigt denk ik juist van exotisme, denigrerend zijn, kolonialisme als je de islamitische wereld niet op waarde weet te schatten, wat het wel degelijk is en was geweest. En dat is ook een gigantische bloeiende beschaving en dus ook een machtssysteem. Daarom vind ik dit een moeilijke vraag. Ja, er is islamofobie in de zin van racisme, maar zij komen zelf ook uit een machtssysteem en daarmee ontken ik niet dat mensen met een Arabische achternaam het moeilijker hebben om een stage te vinden, etnisch worden geprofileerd et cetera et cetera.

Tussen gelijk gebleven en een beetje afgenomen. Een tijdje terug werden moskeeën beklad et cetera. Ik denk dat dit een piek was. Dit gebeurde daarvoor niet en daarna niet meer, dus daarom lijkt het afgenomen. Maar het is niet daadwerkelijk afgenomen. De piek is afgevlakt.

CONCEPT

Sterk toegenomen. Ik denk wat hier totaal niet aan heeft bijgedragen en wat echt een dieptepunt in de Nederlandse politiek is geweest, is het niqab-verbod. Dat heeft er namelijk voor gezorgd dat voornamelijk moslim vróuwen enorm veel meer last van hebben ondervonden. Ook vrouwen die dus niet een boerka dragen, maar een hoofddoek. Wat een flater van de Nederlandse overheid als we het over zelfbeschikking hebben. Godsammena zeg. Ja. En dat is dus ook de VVD. Ik denk dat de haat tegenover moslims is zo genormaliseerd. Dat is nu inherent aan de Nederlandse samenleving. En daarin herhaalt de geschiedenis zich weer. Als deze haat zo sterk kan zijn – en dat zie je ook tegenover zwarte en joodse mensen - maar wij doen net of dit twee losse dingen zijn. “Die Tweede Wereldoorlog was toen en dat was heel erg, maar dat waren [met een sprookjesvoorlees-stem] hé-le slech-te men-sen uit Duitsland, die [dramatisch] vervuld met hààt, dat waren món-sters.” Dat is helemaal niet waar. Dat waren mensen. Het is niet onmenselijk, niet buitenmenselijk, niet buitenaards. Als we dat niet gaan inzien, als we dat pad niet gaan leren te herkennen, gaan we het dus niet stoppen. We doen gewoon weer precies hetzelfde. We gaan er gewoon weer zó in. En dat vind ik dood en doodeng. Hier maak ik me echt ernstige zorgen over. Ja.

Ik heb natuurlijk zelf geen ervaring met anti-moslimdiscriminatie, maar ik zie het wel om me heen en hoe tussen neus en lippen door in gesprekken met mensen, dat mensen het normaal vinden dat het idee dat ze hebben bij een jonge Marokkaanse jongen, dat het wel een crimineel is. Hoe normaal, dat het een idee is dat het wel een schoft moet zijn. Een beetje. Het moet toch wel, hè? Een jongen die in zo’n mooie auto rijdt? Af en toe echt zo van whoooow. Dat gebeurt effe zo, tsjk tsjk. Weet je wel. Ik was genaaid voor heel veel geld. Is geen Nederlander. Pardón, hoe kom je aan deze informatie! En dat is media. Oh pffff...

Mensen die PVV stemmen maar die zeggen als het om mijn buurman gaat, is het anders. Tegelijkertijd is die persoon niet per se een racistische persoon. En wat ik hierin kan benoemen is dat ik deze bewering ook maak, dat er een sterk vermoeden is dat er een toename is van het melden van incidenten, waardoor het meer lijkt, en mensen meer van zich laten horen. Waarom ik het stellig zeg. Ik zie vaak de nuances erin. Wat in het noorden van het land tegen de randstad speelt, speelt zich in het klein ook in Amsterdam af. Bijvoorbeeld de volkswijken tegen de grachtengordel en dat de politiek hier ook een heel belangrijke rol in speelt. Dat ook een linkse partij als GroenLinks – waarmee ik me sterk verbonden voel – een enorme elitepartij is die lekker in zijn ivoren torentje zit en te weinig contact heeft met het volk.

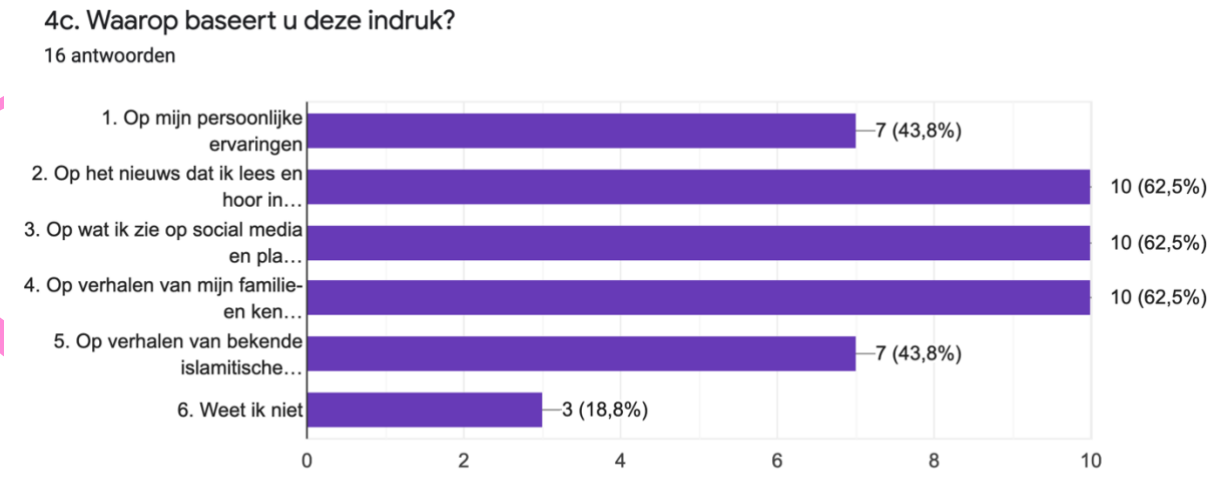

Interviews

Toelichting op gebruik {…} en […]

Vierkante haken in de tekst […]: Hier staan betekenissen, aanvullingen, op de woorden voorafgaand aan het gezegde.

Accolades in de tekst {…}: Hiertussen staat vervangende tekst, zoals Voornaam Achternaam van de respondent.

CONCEPT

Interview 1

Genderidentiteit - Vrouw
Seksuele oriëntatie - Lesbisch
Leeftijd - 46 jaar
Woonplaats – Amsterdam (Oost)
Etnische afkomst – Nederlands (wit, kaaskop)
Religieuze overtuiging - Geen
Religieuze achtergrond – Nederlands Hervormd
Opleidingsniveau / werk- en denkniveau – Wetenschappelijk
Eventuele fysieke of verstandelijke beperking - nee
Eventuele psychische aandoening - nee
Overig - werkt in verschillende functies in het onderwijs (eerder middelbaar onderwijs, nu Hogeschool)

Ervaring 1. Aangifte geboorte kind gemeente Amsterdam
Toen ik jouw oproep las, was het eerste wat bij me opkwam was rond de geboorte van mijn kind. Ik ben 13 jaar getrouwd geweest met de meemoeder van mijn kind en 5 jaar geleden zijn wij uit elkaar gegaan. Het kind in kwestie is nu 11,5 jaar oud.
Ik lag in het kraambed en mijn toen-echtgenote wilde toen trots de geboorte van haar zoon gaan aangeven en dat ging faliekant fout bij de gemeente. Omdat het niet zo heel vaak voorkomt, hadden we wel in onze gedachten dat dit mis zou kunnen gaan, dus een paar dagen voor de uitgerekende datum zijn we nog langsgegaan om dat van tevoren te bespreken. En toen puntje bij paaltje kwam, kwam ze onverrichter zake weer naar huis, want zij kon hem nog niet aangeven. Zij was namelijk nog niet zijn ouder. En daarvoor moest ze eerst nog naar de rechtbank. Dus ik moest toen uit mijn kraambed mee om dat zelf nog gedaan te krijgen. Dat was voor ons een heel impactvol; voor haar een grote teleurstelling. Je begrijpt meteen dat het niemands fout is en dat het nu eenmaal minder voorkomt dan iets anders, maar voor ons was het op dat moment ook wel heel vervelend. We hebben geen klacht ingediend. Op het moment zelf wel genoemd dat we dit heel onprettig vonden. En het is ook wel een koud glas water in je gezicht.

Welke gevolgen heeft dit voor jou gehad?
Het blijft je bij. Ik heb een aantal jaren meegedaan met de voorlichtingen van Stichting Meer dan Gewenst. Hier heb ik het altijd in het verhaal opgenomen om anderen te waarschuwen dat dit zo kan gaan. Dat je je daar niet door moet laten afleiden. Ik heb zelf geprobeerd er een positieve draai aan te geven. Het kan je enorm uit het lood slaan. Het is ook behoorlijk hormonaal en je bent lang niet altijd jezelf misschien. Daar heb ik het over het gehad. Het is bij ons ook een beetje een *running joke* geworden. Maar eigenlijk is dit meer de formele kant, waar ik het wel heb over gehad. Ik vond dit belangrijk. Er is zoveel wat we zelf niet hebben geweten.

Ervaring 2. Verloskundigenpraktijk
Maar ook al tijdens de zwangerschap bij de verloskundigenpraktijk dat of ik moest geregistreerd worden met de achternaam van mijn echtgenote of zij moest geregistreerd worden als man, want ja "*computer says no*".

We moesten er ook wel een beetje om lachen, maar eigenlijk vonden we het ook wel erg. Het is zo eenvoudig om het goed te doen. Het gaat over 12 jaar geleden; we waren echt niet de eerste. Ik vond het vooral onnodig en een beetje dom.

Bij die voorlichtingsavonden ging het ook over wat de rol is van "de man". Ze konden moeilijk een draai maken naar iets inclusievers, ook al zagen ze ons als vrouwenstel daar zitten. *Of het nou allemaal zo erg is weet ik niet, maar het is ons in ieder geval wel bijgebleven.*

CONCEPT

Bij de verloskundigenpraktijk hebben wij dit weliswaar vriendelijk, maar wel genoemd.

Ervaring 3. Trouwen voor de wet

Ander voorbeeld: Toen wij trouwden, dachten wij dat we getrouwd waren. Later bleek dat een geregistreerd partnerschap te zijn. Niet dat dat nu zo verschrikkelijk veel uitmaakt, maar het is niet wat afgesproken is en daar kwamen we pas later achter. Dit is gebeurd in 2007. Wij hebben er ook niet alert op doorgevraagd. “Wij willen trouwen”, zeiden we. “Oké,” zeiden zij, “leuk”. En vervolgens gingen we het regelen. Eigen draai, mooie dag. Een poosje later wilden we iets regelen en toen bleek het een geregistreerd partnerschap. Dit hebben we niet zo vaak verteld aan mensen, omdat we voor ons gevoel gewoon getrouwd waren. Eigenlijk is het van de zotte. Ik had het zelf ook niet zo door, dat is een beetje dom eigenlijk. We hebben verder geen actie ondernomen als een klacht indienen.

Ervaring 4. Kinderwens / kindje “maken”

Vooral rondom thema kindje krijgen heb ik ervaringen. Daarvoor waren we ook al zo lang lesbisch. Maar ook toen dit een serieus plan werd, gingen ook mensen, van wie ik het ook niet zozeer zou verwachten, er tegenaan bemoeien. Ook binnen de eigen familie. De broer van mijn toenmalige partner was heel stellig over wat wij in ons hoofd haalden en wat wij ons kind wel niet aan zouden gaan doen. Want een kind heeft een vader nodig. En ook uit onze eigen niet-hetero vriendenkring. Zij vonden dat wij een bekende donor moesten hebben, want het kind moest weten wie zijn vader is.

Ik vond het niet respectvol naar mijn toenmalige partner, zijn zus, niet naar ons. Ik vond het kortzichtig en ik kon hem niet zo serieus meer nemen daarna. Ook heel erg verrast dat ie zo niet verlicht, zo traditioneel was. Ik werd er heel boos van en ging ook in de vechtstand. Daar moet je bij mij niet mee aankomen, dan ga ik mijn nest verdedigen.

Ervaring 5. Meemoeder “niet” echte moeder

Ook toen het kindje geboren was, zag mijn vader mijn toenmalige vrouw niet als moeder van hem. En er zijn nog steeds mensen die dat zeggen. Zij is dan de meemoeder, ook zo'n rare term. Zeker toen we gingen scheiden, toen kwam dat er ook weer mee. Nee, maar zij is niet zijn echte moeder. Zij is nét zoveel zijn echte moeder, net zoveel als ik. Dat hebben we juist heel goed geregeld zo.
Ja. Ik word er ook altijd een beetje door verrast. Hoe kun je dat nu zo zien? Onze zoon ziet dat niet zo, wij zien dat niet zo. Hij heeft gewoon twee ouders en dat zijn wij. Dat soort opmerkingen vind ik heel ingewikkeld. Dit was ik eigenlijk alweer vergeten, maar dit is ook allemaal gepasseerd. En dat ook veel mensen dit hebben gezegd.

Mijn vader zeker, maar ook de ouders van mijn huidige partner, die daar toch echt wel anders naar kijken. Mijn ouders of ouders van mijn huidige partner die zich wat negatief uitlaten over mijn ex-vrouw. In familiekring vind ik dat echt pijnlijk.
En daaromheen, tja. Weet ik niet. Dat boeit me wat minder. Als ik zo doorga, heb ik wel duizend voorbeelden.
Van mijn vader had ik dat wel verwacht. Hij heeft aanstoot genomen aan het feit dat onze zoon niet zijn achternaam kreeg en daar hebben we heel bewust voor gekozen. Bij hem had ik dit ingeschat.

Maar ik vond met onze eigen ouders. *Dat is een andere generatie, die moet je de tijd geven om mee te groeien.* We hebben hen uit hun comfortzone getrokken met dochters die andere keuzes hebben gemaakt dan zij ooit zouden kunnen bevroeden. En daar moet je ook een beetje respect voor hebben. Natuurlijk waren ze ook blij, want ze hadden er helemaal niet op gerekend dat er nog een kleintje kwam. Ik denk dat die negatieve opmerkingen behalve op moment dat het mis ging, kan ik dit minder makkelijk plaatsen.

Ik denk dat bij mijn moeder bescherming naar mij toe zit. Zo wilde ze er voor mij zijn, eerder dan dat dat echt negatief.

CONCEPT

Misschien dat dit het erg onder een vergrootglas heeft gelegd en dat zichtbaar werd hoe ze stiekem werkelijk denken. Terwijl niks in mij daar ooit zo over heeft gedacht. Ik ben nog steeds blij dat zij zijn andere moeder is.
Ik kan het eigenlijk niet zo goed plaatsen, leuk vond ik het niet.

Het had invloed op de relatie met mijn ouders, net zoals bij de meeste ouder-kind relaties. Maar tegen mijn ouders spreek ik me wel meteen uit. Dit pad ga ik niet met jou op en dit wil ook nooit meer van je horen. Het beïnvloedt de relatie wel, omdat je steeds dingen moet uitleggen, dat hoeven andere relaties natuurlijk niet zo. Maar door de bank genomen doen ze het hartstikke goed die oudjes, daar wil ik niet al te moeilijk over doen.

Ervaring 6. Oprechte vragen en vragen met een oordeel.
Of nadat onze zoon geboren was, we met de kinderwagen naar de bloemist gingen, dat de vriendin van de bloemist als openingsvraag stelde: “Wie is zijn vader?” Ik denk "Waar bemoei jij je allemaal mee". Of op mijn werk, dat mensen vroegen "Hoe heb je dat nou gedaan?” Ik antwoordde dan vaak: “Als ik het vertel, vertel jij het dan ook?”

Dat we lesbisch waren was wel geaccepteerd, ook dat we gingen trouwen, maar dat kindje, dat was echt, daar hadden zo verschrikkelijk veel mensen een mening over. Op een gegeven moment ontwikkel je een antenne voor. Er is een verschil tussen oprechte vragen: “Hoe hebben jullie het voor elkaar gekregen, hoe is dat gegaan?” Dan wil ik dat vertellen, dat is geen geheim ook niet voor hen. Maar de vragen met een oordeel, daar krijg je een antenne voor en die beantwoord ik ook niet. Ik hoef jou niet te emanciperen. Sommige mensen zijn wel goed in "op de barricade staan", maar ik had daar niet zoveel zin meer in, eigenlijk.

Ervaring 7. Zwanger worden.
Ik heb ook een keer gehad, toen moest ik wel lachen. We probeerden nog een kindje te krijgen en we zijn vrij lang in behandeling geweest bij het ziekenhuis. Ik kreeg hormonen ingespoten en 2 eitjes moesten dan klaar staan. En op een gegeven moment was het niet goed afgestemd en toen had ik er 6 of zo die klaar stonden. Toen zei die arts: Dan moet je dus nu ook geen seks hebben hè, dat is echt hartstikke gevaarlijk. Toen zei ik: "Oh, is dat gevaarlijk als ik het met mijn vrouw ga doen, dat ik dan zwanger word?"
Je bent gewoon even 1 patiënt tussendoor, wat ik me overigens heel goed kan voorstellen, *maar ik denk ook, ja, dit kan ook eigenlijk helemaal niet*. Ik heb legio van dit soort voorbeelden, vooral met een kind erbij.
Daar tegenover ging het bij de crèche van begin af aan goed. Iedereen was daarop voorbereid ook op school. Er zijn juist evenveel mensen die daar positief op reageren, dus dat wil ik ook graag gezegd hebben.

Ervaring 8. “Speldenprikken, wat doen die met je?”
Dit zijn zaken die zichtbaar maken dat je anders bent dan de norm. Het doet me er dan telkens even aan herinneren dat ik anders ben dan ik zou moeten zijn, terwijl ik het zelf altijd vergeet. Ik denk er nooit over na, totdat iemand iets zegt. O ja ik zat kennelijk niet in die groep.
Een collega jaren geleden die ik af en toe bij het kopieerapparaat tegenkwam. Die dan zei: “Ik bekeek van het weekend een geweldige Gay film, die zou je ook moeten zien.” Wat gebeurt hier nou? Ze ziet mij en wil op een aardige manier met mij in contact komen of zo en zegt dan dat. O daar is X, die is lesbisch, oh daar ga iets over zeggen. En het is wel aardig. En het is heel aardig. Wat antwoord je dan? “O, ja, ik keek geen gay film.”

Het doet je weer even eraan herinneren dat je anders bent. Het is niet verrassend en niet altijd prettig. Een komt meer binnen dan het ander. Mijn zwager, die hard en niet tolerant reageerde op onze wens

CONCEPT

om een kindje te krijgen. Dat vond ik echt heel pijnlijk. Dat kun je niet zo makkelijk laten gaan. Als de bloemist een mening heeft, dan denk ik "succes ermee".

Ervaring 9. Niet gesteund door management op werk (plaats midden in Nederland).
Er waren leerlingen (15-jarigen) erg over de schreef gegaan bij een bioscoopbezoek met VMBO-leerlingen naar Billy Elliot [film over een jongen die klassiek balletdanser wil worden] Dit is ontzettend uit de hand gelopen, want er was geen voorgesprek met de leerlingen gevoerd. Ik was mee als begeleider, maar het waren niet mijn eigen leerlingen. Wij werden na afloop als docenten op het matje geroepen terwijl we eigenlijk in de verdrukking waren gezet. Pas later dacht ik dit is echt heel raar, dat je gewoon in de kou staat. En dat kan niet op dit soort thema's. Dit is nog voor 2002 of 3.

Er was een collega die aan het begin van zijn les door leerlingen voor vieze flikker werd uitgescholden. En zo begint dan de les. Dit kun je niet tolereren als school. Hier moet een protocol of iets voor liggen. Dat was er niet en dat was ook onbespreekbaar. Dat onbespreekbare. Er is mij toen letterlijk verteld: “We gaan hier geen zieltjes winnen.”
Ik dacht hè, waar komt dit vandaan. Het was een brede scholengemeenschap, ook geen kleine stad, begin jaren 2000. Het is natuurlijk nu weer in het nieuws vanwege Slob en zijn rare acties.[27] Dit gaat niet over zieltjes winnen, het gaat erover maar dat je kinderen echt-echt-echt een vrije ruimte moet geven om zich te ontwikkelen tot wie ze zijn. In alle veiligheid en de docenten dus ook. Ik was woest. Hoe kom je hierbij, daar gaat het niet om. En alsof het zo werkt. Stompzinnig idee.
En zeker als je dan een paar van dat soort incidenten hebt op een school, dan moet je je als management uitspreken.

Ervaring 10. Werk inhoudelijk
Ik zou in mijn huidige baan bij de Hogeschool niet weten of docenten wel of niet uit de kast komen. Het komt alleen ter sprake als het relevant is. Maar het zit meer in stagebegeleiding, dan kan het naar voren komen omdat ze daar zelf mee te maken krijgen.
Ik weet het zelf denk ik wel van iedereen volgens mij. Er is een open sfeer. En met studenten is het ook anders. Dat zijn volwassenen dus daar kun je op een andere manier een gesprek mee voeren. Ik heb op de Hogeschool geen rare of nare dingen meegemaakt.
Homoseksualiteit is een dankbaar thema is als je literatuur geeft. Eens stond Jeanette Winterson op de lijst. Dat valt dan lastig bij veel studenten met een zwaar religieuze achtergrond. Dus dan moet je daar weer handen en voeten aan geven, maar dat vind ik meer horen bij mijn vak. Je moet ook leren lesgeven in een verdeelde klas en dat is best een aardige opgave. Maar op zo'n manier kan het relevant worden. Mijn rol is inmiddels veranderd, dus heb daar nu niet meer mee te maken.

Ervaring 11. Hand-in-hand over straat?
Mijn broer, die is homo, heeft heel lang geleden bij de IT [beroemde discotheek] klappen gekregen, maar zelf nog nooit. Ik heb echt geluk. Niet zoveel nare dingen. Net zoals iedereen dat je wel bewust bent van hier loop ik even niet hand in hand of geef ik even geen kus. Dat denk ik. Dat heb ik nog steeds. Het zou me niet verbazen als je dat van heel veel mensen zou horen.
Het rare is dat ik gaandeweg het jaar ben er niet zo mee bezig ben en dan is de Gay Pride en dan merk je ineens het verschil, dat je dan wel gewoon dat kunt doen. En dan denk je, o ja het is toch eigenlijk wel *restrictive*, maar zo normaal gesproken denk ik er niet zo heel erg bij na.

In de pride-week liepen we een keer naar de stad toe en toen wilden Amerikaanse toeristen foto's van ons nemen.
"What is this, spotting lesbians in the wild?"
“Yeah, well, why not?”

[27] https://www.trouw.nl/politiek/slob-homoseksualiteit-afkeuren-mag-zolang-scholen-zorgen-voor-een-veilig-leerklimaat~beb24246

CONCEPT

“Well, I can tell you why not.”
Ik denk dan: Hou op joh, dit is ons leven, we zijn niet een bezienswaardigheid.
Ik stel me dan zo voor dat ze die foto's eenmaal thuis in Amerika aan hun familie laten zien en dan zeggen "*This is where we saw two lesbians*". [lacht] Draag ik nog bij aan de emancipatie misschien.

Ervaring 12. Lesbische geaardheid werkt in voordeel.
Ik moest ook denken aan de tijd dat ik op de Hogeschool ging werken en dat ik na een detacheringscontract een vast contract kreeg en dat ik later hoorde van mijn leidinggevende om die aan mij te geven omdat ik toch lesbisch was en dus dan geen kind zou krijgen. Op zich heeft het in mijn voordeel uitgepakt, maar dat is natuurlijk net zo raar. Ik vond het ook wel weer een vermakelijk verhaal.

Ideale wereld. Wat zou je anders willen?
Wat zou je anders willen [denkt na]. Het eerste wat in me opkomt is dat er een groot verschil is tussen getolereerd en gerespecteerd worden of gewoon geaccepteerd worden, moet ik eigenlijk zeggen. En ik denk dus dat dat het niet heel intolerant is, dat scheelt doorgaans per wijk en situatie, natuurlijk. Kijk zolang het tolerantie is zit er nog altijd een filter voor, dat je in eerste instantie wordt gezien als homoseksueel en in tweede instantie als jij.

Eigenlijk net zoals die leuke collega die met zo’n [gay film] tip komt. Dan zie je me eerst als een deeltje van mij, dat er misschien niet eens toe doet. Het is een heel klein verschil, maar het is een belangrijk verschil.

Hoe we dat voor mekaar moeten krijgen, geen idee natuurlijk. Dat gaat ook wel weer een paar honderd jaar duren. Op zich: de regelgeving zit goed in elkaar en er zijn heel veel instanties waar ik op trots op ben, zoals Meer dan Gewenst, dat is een geweldig platform. Bij het medisch personeel heb ik nooit problemen gehad. Iedereen is aardig en het gaat wel goed. Maar er zit iets waardoor het altijd een thema blijft, waardoor je op je hoede blijft of waardoor je nadenkt of jezelf filtert. Het zou heel fijn zijn als dat niet hoefde maar dan moeten we toch in een homo- of een vrouwenenclave gaan wonen en dat is ook wat eenzijdig.

Ik denk dat Slob zou moeten opstappen. Ik vind echt niet kunnen dat hij met dit argument komt, terwijl hij een jaar geleden nog van leer trok tegen islamitische scholen, terecht. Maar dat er zo met twee maten gemeten wordt en dat je dit durft te zeggen. En niet alleen Slob natuurlijk. Maar dat er in de politiek überhaupt... Het is net zoals klimaat. We gaan het toch niet hebben over of er klimaatverandering is. Daar ga je geen discussie over voeren. Dat is hier natuurlijk precies hetzelfde. Het is er. Het is zo. Dit is achterhaald en dit moet nu echt gaan over hoe creëren we veilige scholen voor iedereen in onze samenleving. En wij hebben het nu over gender oriëntatie en seksuele oriëntatie maar je kunt allerlei andere thema's er ook op zetten.
Ik vind wel dat er voor het onderwijs altijd een rol zal blijven liggen omdat de toon die daar aangeslagen wordt, de manier waarop er met elkaar wordt omgegaan, dat je vanaf de crèche al daar mee bezig moet zijn. Als je dan verandering wilt die moet van onderop komen en van die hele kleintjes. Toen ons zoontje op de crèche zat was het een *unique selling point* dat hij twee moeders had. Al die kinderen waren stik jaloers. Twee van die geweldige wezentjes. Maar daar begon het al. Ook hoe de leidsters omgingen met ons en over zijn gezin praatten en eigenlijk ook daar heb ik heel veel geluk gehad; alle scholen waar hij tot nu toe op gezeten heeft. En daar merk je, daar moet het gebeuren. Daar kun je niet slordig in zijn en daar moet je ook heel alert zijn. Niet alleen reactief op het moment dat er iets gezegd wordt of speelt, maar proactief moet je nadenken over voorbeeldkindertjes in teksten, voorbeeldgezinnen, vraagstellingen. Ja, net zoals we ons nu eigenlijk bewuster zijn met alles wat met zwart en wit te maken heeft, heel terecht, vind ik dat toch eigenlijk hier ook bij. Daar ben ik wel heel stellig in en probeer vanuit mijn werk een steentje bij te dragen.

CONCEPT

Wat heb je nodig van de overheid?
En wat mij betreft mag artikel 23 op de schop. Het is de bron van een hoop onnodige narigheid. En het sluit elkaar ook echt uit. Ik begrijp echt niet hoe hij [Slob] het zijn mond uitkrijgt. En hij is natuurlijk niet alleen hè. En dat Kees van der Staaij dan ook nog op Twitter begint dat scholen de vrijheid moeten hebben om hun denkbeelden over huwelijk en seksualiteit uit te dragen of zo, dan denk ik "nou ja zeg". Ik heb daarop gereageerd met een "maakt u zich geen zorgen, homo's en lesbo's hebben ook seks en gaan ook trouwen. Dus u hoeft zich werkelijk geen zorgen te maken." Maar het kan natuurlijk echt niet dat een volksvertegenwoordiger dit mag zeggen. Ja, het mag wel maar dan moet het ook hard afgestraft worden. Het is niet alleen voorbehouden aan mensen met een religieuze achtergrond of vanuit een religie. Het gaat om toonzetting. Allerlei mensen die naar de kerk gaan in mijn omgeving, daar heb ik nooit enig probleem mee gehad, iedereen heel tolerant, maar… Ook in het publiek debat over wat voor onderwerp ook. Het maakt uit hoe je met elkaar praat. Wat je wel en niet mag zeggen. En daar mogen kerkgemeenschappen ook hun rol in nemen.

1a. Is ANTISEMITISME in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

1b. Kunt u dat toelichten?
Net als elke andere vorm van discriminatie is het van alle tijden. Waar antisemitisme staat kun je moslim invullen of vrouw, homo of gehandicapte, maar het principe blijft hetzelfde. Daarom denk ik niet dat dat sterk veranderd zal zijn.

1c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende Joodse woordvoerders
6. Weet ik niet

2a. Is RACISME, discriminatie op basis van huidskleur, in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

2b. Kunt u dat toelichten?
Ik kan gewoon niet 1 ding zeggen. Er zijn teveel gedachten in mijn hoofd. Ik denk dat het gelijk gebleven is, maar dat mensen het zich veel meer dan voorheen permitteren om dit te uiten en dan ook op een heel nare manier te uiten; dit heeft al die jaren aan de oppervlakte liggen koken en ineens voelt

CONCEPT

men zich geroepen om allerlei nare dingen te zeggen. Opgehangen aan een rare Zwarte Piet-discussie of wat dan ook. Het is heel verhard. Dat is wel toegenomen.

2c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende zwarte mensen en mensen van kleur (BPOC)
6. Weet ik niet

3a. Is INTOLERANTIE TEGEN LHBTIQ+ personen (lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksеconditie, queers) in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

3b. Kunt u dat toelichten?
Als we een langere lijn bekijken dan 5 jaar, bijvoorbeeld 20 jaar dan vind ik dat je wel een vooruitgang ziet ten opzichte van die andere thema's. In mijn beleving is het wel beter geworden.

3c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksеconditie en queers.
6. Weet ik niet

4a. Is INTOLERANTIE TEGEN MOSLIMS in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

4b. Kunt u dat toelichten?
Net als bij racisme; wat een naar debat. De manier waarop, lijkt mij verhard. Wat mijn collega's en vrienden zich moeten laten welgevallen. Een stuk meer dan ik als lesbische vrouw, kan ik je wel vertellen. Ik zou het wel weten als je mocht kiezen. Wat er bij moslims nog meer speelt, dan bijvoorbeeld bij zwarte mensen is dat zij zich voortdurend moeten verdedigen. Eerst heel erg bewijzen

CONCEPT

dat ze goed zijn, de juiste soort politiek hebben. Ze moeten door een soort van ingewikkeld modderbad voordat ze kunnen gaan doen waarvoor ze er zijn, zoals een proefschrift verdedigen. Er hangt zo ontzettend veel mee samen. Als het over ons thema [homoseksualiteit] gaat, wordt dat gezien als een "lifestyle". Wat is nou een "lifestyle"? Wij zetten ook vuilniszakken buiten. Ik heb moet niet als mens bewijzen dat ik oké ben. En dat ervaar ik wel heel sterk met moslims nu. Ze moeten als eerste van alles bewijzen. Jeetje! Wat vermoeiend. Iedere dag weer, al die negatieve berichtgeving. Dat is zo afmattend, lijkt mij. En dat houdt enorm tegen, nog buiten dat je met een verkeerde achternaam solliciteert. En... misschien dat ik dat zelf ook doe, als ik een groepje jongens zie op straat, dat ik er met een boogje omheen loop. Daar worden we allemaal door beïnvloed en dat is wel *killing*, ja.

4c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende islamitische woordvoerders
6. Weet ik niet

CONCEPT

Interview 2

Genderidentiteit – Trans vrouw
Seksuele oriëntatie - Hetero
Leeftijd - 50 jaar
Woonplaats – Amsterdam
Etnische afkomst – Moluks
Religieuze overtuiging - Joods
Religieuze achtergrond – Joods
Opleidingsniveau / werk- en denkniveau – Wetenschappelijk
Eventuele fysieke of verstandelijke beperking – Chronische ziekte hiv
Eventuele psychische aandoening - nee
Overig - Studeert, bekleedt verschillende nationale en internationale bestuursfuncties binnen en buiten de Regenbooggemeenschap, sekswerker

Toelichting: De ervaringen die worden gedeeld staan intersectioneel met elkaar in verband, vandaar de telling 1 a, b et cetera in plaats van 1, 2, 3…

Ervaring 1a. Trans gerelateerd iets

Ik werkte in verschillende functies bij een maatschappelijke opvang-organisatie. Ik had onder andere een baan binnen een ambulant psychiatrisch team met autisme. Hier werkte een manager die bekend stond om “grappigheid’ met betrekking tot seksualiteit naar vrouwen. Hij had wel eens eerder een aantekening gehad door een melding van iemand die werkte in het team, die dit was aangegaan. Daar lag een heel onderzoek aan vast en uiteindelijk is die vrouw er zelf uitgevlogen. Bij mij gebeurde hetzelfde.

Het begon met dat hij allerlei impertinente vragen aan me stelde en dat hij eigenlijk de enige was die van mijn trans identiteit af wist. Niet omdat ik het verteld had, maar eigenlijk vanuit het googelen of misschien vanuit het management onderling. Want hij was natuurlijk de enige die mijn paspoortgegevens en mijn huisadres had.

In het begin was er een sfeer van ik weet iets van jou en dat weet verder nog niemand. Hij maakte opmerkingen als “ik weet wat van je”. “Wat ben je groot voor een vrouw, maar dat vind ik helemaal niet erg, dat vind ik wel spannend”.

Ik wilde mijn trans identiteit helemaal niet vertellen en het er ook helemaal niet over hebben en dat werd heel ongemakkelijk. Op een bepaald moment werd hij handtastelijk. Dat varieerde van een klap op de kont, tot aan mijn borsten zitten tijdens een beoordelingsgesprek. Hij zei: "Ik wil even weten hoe dit voelt. Of dit nou anders is dan bij een vrouw." Toen kwam ik meteen in een situatie dat ik dacht *‘oh my god… misschien heb ik het wel uitgelokt, of weet ik veel.’*

Het is toen nog wel een tijdje doorgegaan, dus ik ging heel vervelend naar mijn werk. Als ik één op één met die man was in een ruimte deed hij of hij dit niet doorvertelde. Uiteindelijk merkte ik dat de halve organisatie ervan wist. In die periode [2016] ben ik samen met 2 collega’s binnen deze organisatie een LHBT-netwerk op gaan zetten zodat ik kon werken aan zichtbaarheid en ook een netwerk binnen die organisatie kon krijgen. Ook om dit tot een sterktepunt te maken in plaats van een zwaktepunt. Ik heb veel kunnen organiseren, onder andere sensitiviteitstrainingen, Pride boten, en hierdoor voor collega’s en ook cliënten de positie kunnen verbeteren. Het werd hierdoor bespreekbaar. Maar het offer voor mij was groot.

Met het LHBT-netwerk zat ik onder een directeur. Dat is dus een heel groot verschil in soorten leidinggevenden.

Op den duur heb ik het wel kunnen vertellen aan meerdere mensen. Toen zeiden zij dat ik daar eigenlijk wel iets mee moest doen. Dit kan eigenlijk niet. En toen is dat balletje gaan rollen en een heel gedoe kwam ervan en toen na anderhalf, twee jaar, ben ik toch de laan uitgestuurd.

Er was ook een onderzoek ingesteld. Toen werd er gezegd: "Jij bent ook zo’n bijzondere persoon, met ook nog trans en sekswerker. Het is dan toch beter dat jij gaat en dat we dan, weet je wel, het is toch voor ons heel moeilijk en ingewikkeld." Zo is het eigenlijk gegaan, dat ik gewoon door meerdere

CONCEPT

factoren mijn baan in de zorg kwijtraakte. En ook bij een organisatie waar ik eigenlijk best wel veel bij had gedaan.

Ervaring 1b.

Ik had het over meerdere factoren die tot mijn ontslag leidden. Ik merkte een probleem en wilde iets duidelijk maken aan een andere trans activiste. Dat was lastig, omdat deze persoon ook wel een positie had. We zaten samen in een bestuur van een trans organisatie om de arbeidspositie van trans personen te verbeteren. Ik bemerkte racisme tijdens een Pride activiteit en dat wilde ik duidelijk maken aan haar. Met meerdere organisaties, waaronder hoofdaannemer een trans organisatie van kleur hadden we tijdens de Amsterdamse Pride in 2016 een boot voor de trans gemeenschap georganiseerd en ook gefinancierd. De witte trans activiste stelde toen voor: "Laten we het niet over kleur hebben, ook al is dit een boot van biculturele mensen. Eigenlijk moeten we gewoon allemaal hetzelfde zijn en we moeten eigenlijk gewoon vergeten dat we een kleur hebben." Ze probeerde ons project naar zichzelf toe te trekken. Ik heb toen een opiniestukje over *white washing* geschreven en haar rol daarin, waarna zij mijn werkgever belde en klaagde over mij, en vele mensen binnen de LHBT-wereld heeft opgebeld om te vertellen dat ik niet goed in elkaar stak en met de zaak van gekleurde mensen gepolariseerde situaties veroorzaakte.
Uiteindelijk heeft mede dat me de kop gekost bij mijn werk. Want daar had ze het ook verteld. En uiteindelijk is daar toen mijn contract op beëindigd. Want toen zeiden ze want er is wel veel aan de hand. Ik heb enkele maanden salaris gekregen terwijl ik een contract van onbepaalde tijd had.

Ervaring 1c

Er was ook een incident op het schip De Stad Amsterdam bij de wethouder gebeurd. Het schip lag in de haven en wij waren allemaal uitgenodigd. Op die boot gebeurde een incident waarbij die trans mevrouw ten overstaan van iedereen (wethouder, gemeenteraadsleden) riep: “Ik maak je kapot, ik maak je kapot, ik maak je kapot!” Ik dacht: 'Hier zal toch wel iemand van zeggen, Dit kan toch niet, dit is toch niet netjes?' Maar iedereen keek de andere kant op. Niemand zei iets.
Ik was een stakeholder net als zij. Dus waarom heeft zij meer te vertellen? Als zij gaat schreeuwen en bellen, waarom geloven mensen dat dan wel?
Ik heb hierover best gepraat met mensen van kleur uit de LHBT-beweging en gezegd dat dit echt iets te maken heeft met wit privilege en met structureel racisme, waar de gemeente Amsterdam op dat moment dus, met die wethouder, niet naar luisterde binnen de afdeling diversiteit. Ik merk wel dat toen mensen elkaar de hand boven het hoofd hebben gehouden en elkaar hebben geholpen.
Uiteindelijk heeft dit verstrekkende gevolgen gehad voor de ambtenaren die toen hebben gewerkt bij de afdeling diversiteit van de gemeente Amsterdam. Die (ook) meegeholpen hebben aan het beëindigen van mijn vaste aanstelling binnen de zorgverlening.

Ervaring 1d.

We werden bijvoorbeeld uitgesloten van een reis naar San Francisco. Alleen witte trans mensen werden uitgenodigd als organisaties. Maar ze gingen wel naar een project als dat van onze organisatie, dus met een kliniek en met maatschappelijk werk en een sekswerk-organisatie van mensen van kleur. De gemeente heeft toen tegen de organisaties die wel waren uitgenodigd gezegd, dat zij toch echt even met ons contact op moesten nemen om te zien wat voor vragen ze moesten stellen. Toen hebben wij gezegd, dat wij daar niet aan meewerkten. Wij werken nota bene samen met die organisatie in Amerika. Zij hebben ongeveer onze kliniek ingericht. Ik vertik het om met dit soort poppenkast mee te doen; dan had je ons maar ook moeten uitnodigen. Of in elk geval op een andere manier ons moeten betrekken. Wel BPOC-dingen bekijken, want dat is allemaal zo belangrijk. Maar je neemt de enige vergelijkbare organisatie in de stad niet mee. Dat is niet oké.

Uiteindelijk heeft het ook wel te maken gehad met de positie die wij met onze organisatie van trans personen van kleur innamen in veel processen. Wij werden niet voor vol gezien. Wij ervoeren als gekleurde trans vrouwen dat die positie van ons niet gelijkwaardig was.

CONCEPT

Dat veranderde met de verkiezingen, toen veranderde gelijk onze positie. En eigenlijk is dat sinds de komst van het huidige college helemaal veranderd. Dan merk je dat er mensen weggaan en dat er dingen veranderen.

Ervaring 1e.

We hadden telkens gewaarschuwd voor de organisatie van de trans mevrouw die ik eerder noemde, omdat deze organisatie niet goed in elkaar zat. Dat is uiteindelijk ook uitgedragen door de grootste trans organisatie in Nederland waarbij we de gemeente hebben gewaarschuwd. Toch is er nog iemand binnen de gemeente Amsterdam geweest die haar wel geschikt vond, waardoor deze organisatie werd gesubsidieerd. Dan zie je als het ware dat een witte mevrouw met een mantelpakje en een academische graad, makkelijker wordt vertrouwd. De organisaties die aan de bel trokken, werden toch gewantrouwd.

Er zit nog een andere laag tussen, namelijk structureel racisme. Daar kom je niet doorheen. Als je geen goede mensen, *allies* hebt, dan win je dat niet.

Ik ben wel heel blij met de veranderingen bij de gemeente, met meer zicht op gelijkwaardigheid. En natuurlijk leven we in een gemeente die een bepaalde manier van omgang gewend is en die structuur is al eeuwen oud en die heeft voor velen gewoon een hele lange tijd gewerkt. Eigenlijk nog in mijn generatie. Je mag er wel zijn, je mag af en toe een dingetje doen, maar dan moet je niet te veel vertellen en dan moet je ook een beetje netjes binnen de lijntjes kleuren.

Maar dat je dan ook nog je baan kwijtraakt. Als trans vrouw kun je al heel moeilijk aan werk komen en je staande te houden op de werkvloer en ook zeker in de zorg is dat niet makkelijk en als dan door allerlei factoren, waaronder door een organisatie die trans personen juist aan het werk moet helpen, wordt ontnomen en onmogelijk wordt gemaakt, is gewoon heel zuur.

Ik ben blij dat we met het huidige college zo hebben kunnen groeien met onze organisatie. Er is een safe space gekomen in een samenwerking met een sekswerkers-organisatie van kleur.

Effect van de gebeurtenissen op het heden

Ik werk samen met mijn vorige werkgever. Daar ligt wel een pijnpunt. Ik merk dat er nooit met mij wordt gesproken. Vanuit de organisatie van mijn oud-werkgever, zie ik bijvoorbeeld dat op internet vaak positief met naam en toenaam over successen van ex-werknemers wordt gesproken. Bij mij wordt het werk wel genoemd maar nooit mijn naam. Mijn ex-werkgever heeft het vertrouwen van de gemeente dat ze kundig trans specifieke zorg aanpakken. Ik heb het hele programma trans sekswerkers opgezet. Het is niet dat ik niks gedaan heb.

Ik ben van alles heel ziek geweest. Ten eerste depressief. Het is dat ik een baan in het buitenland kreeg aangeboden. Het was een escape om weg te gaan uit Amsterdam. Het was wel heel moeilijk toen. Ik heb wel echt een heel vreselijke periode gehad. Dat je weer in de uitkering terecht komt en dat je eigenlijk ook – ondanks dat je 6 jaar voor een organisatie en ook dus die nare kerel hebt gewerkt – afscheid neemt van collega's, van cliënten. Ik heb heel goed beleid uitgevoerd. Dat ze zelfstandig werden, dat eigen kracht naar boven kon komen en mensen op eigen benen gingen staan, dat mensen echt van de straat in een eigen huisje komen en dan leren omgaan met hun psychiatrische problematiek. En het is me zelfs gelukt dat iemand uiteindelijk een eigen huurwoning betrok. Dat mensen dachten, hoe heb je dat voor elkaar gekregen. Dat lukte door goed samen te werken en te luisteren naar wat een cliënt wil en kan en geloven dat die veerkracht en draagkracht sterker kunnen worden door veel meer zelfvertrouwen neer te leggen en ook heel veel geloof in iemand te geven. Dat ik een persoon zo *empowerde* dat deze leerde te accepteren dat die psychiatrische ziekte slechts een onderdeel van deze persoon was.

CONCEPT

De laatste 3 jaar was ik open over mijn trans zijn. Deze cliënt zei: ik weet dat ik het moet doen [op mezelf wonen] omdat ik ook zie hoe jij dit soort dingen hebt overwonnen. Als je zoveel van de maatschappij te horen krijgt dat je er eigenlijk niet kunt zijn zoals je bent, daar heb ik zoveel van geleerd, dat ik dit huis ook echt in mijn eentje kan gaan doen. En dat is goed gelukt. Ik krijg wel eens berichten; ze heeft een eigen leven opgebouwd. Dit is dus ook iets wat je kunt doen als hulpverlener als je veel in je eigen leven hebt meegemaakt.

Niet alleen bij de organisatie waar ik ontslagen ben, maar ook bij andere ziekenhuisinstellingen heb ik dit meegemaakt. Dat collega's je "outen" aan het bed of onderling in de koffiekamer.

Met verpleegkundigen onderling is het ook niet altijd gezellig. Cis hetero vrouwen zijn niet altijd *embracing* naar diversiteit. Je krijgt af en toe van je cliënt terug dat er over je geroddeld wordt. Hier heb je het verder met de cliënt niet over, maar je neemt het wel mee. Maar je weet wel hoe onveilig de situatie is op kantoor en hoe onprofessioneel mensen omgaan met hun kennis.

Ik heb meegemaakt dat een cliënt in de isoleercel zat. Ik had deze persoon nog nooit gezien. De psychiater had het nodig gevonden om de cliënt over mijn trans zijn te vertellen. Vervolgens kreeg deze (zeer religieuze) cliënt een waan over "omgebouwden". Aan mijn veiligheid had de psychiater dus niet gedacht. Je staat in de nachtdienst en opeens staat alles aan, want ik was die "omgebouwde".

Ik weet niet hoe ik standhoud. Ik had wel veel hulp gehad van de afdeling psychiatrie en hiv van een ziekenhuis. Want ik raakte depressief met een suïcidepoging. Via mijn hiv-consulent kwam ik daar in therapie. Ik heb antidepressiva geslikt. En zo ben ik weer uit de depressie geklommen. Ik ben altijd aan het werk gebleven. Ik heb nooit gedacht 'ik ga hier een slachtoffer zijn'. Het enige wat ontzettend lastig is, omdat je soms van binnen niet oké ben, maar op zich wel moet presteren, dus je bent gewoon op je werk niet ziek, dat er dingen kunnen gebeuren die daarbuiten op een andere manier weer heel onveilig kunnen zijn. Dat je dan bijvoorbeeld met net een verkeerd iemand een afspraak, een 'date' maakt, met een gast, dat je denkt, wat kan mij het ook allemaal schelen. Dat soort dingen. Ik ben ook wel eens in elkaar geslagen op straat, hier vlak bij de deur. Toen werd ik van mijn fiets getrokken en in mekaar getrapt. Dat zijn dan van die dingen die je dan doet, omdat je te laat thuiskomt, omdat je eigenwaarde naar beneden gaat en dat je daardoor met de verkeerde mensen contact legt, dat je ze te lang aankijkt, of dat je denkt, wat maakt het ook allemaal uit. En dan kan zoiets je gebeuren. Als trans vrouw van kleur moet je altijd buiten op je hoede zijn. De stad is al gauw heel onveilig.

In het openbaar vervoer, als je wacht op de metro of de tram. Het is me wel gebeurd, dan zat ik in het ov en toen stonden er ineens vijf jongens om me heen met een hele grote dikke vette ijzeren fietsketting op het bankje te slaan naast me, zo uit het niets. En dan zit de hele metro vol en dan kijkt iemand naar buiten. Niemand zal dan zeggen: Stop ermee, dit kan niet. En dat merk je ook. En als je dit zo vaak meemaakt. Op je werk, op straat… op een bepaalt moment verslapt je aandacht, heb je te weinig eigenwaarde en dan kan het alleen maar erger worden, snap je. De kans dat je een incident overkomt wordt groter omdat je denkt, ik ben het toch allemaal niet waard.

Je krijgt een *risky lifestyle*. Door een depressie kunnen dingen je niet zoveel schelen, een verkeerde date, je gebruikt drugs. Het zijn allemaal van die dingen die kunnen gebeuren omdat je toch al een rot leven hebt. Dan kunnen er dingen gebeuren omdat je minder scherp bent en dan te laat alleen op straat loopt. Of echt de verkeerde gasten online ontmoet en daar ook mee afspreekt.

Depressies kunnen gewoon heel zwaar zijn. Het ene moment denk je aan suïcide en het andere moment denk je: 'Laat iemand langskomen en je gewoon overhoopsteken. Het is toch allemaal kut.' Het zijn allemaal *risky* dingen die je meer doet én meer op je pad komen. Het is alsof mensen dat bijna kunnen lezen aan je. En dat maakt heel kwetsbaar. Daar komt die kwetsbaarheid ook vandaan. Als je sterk bent en goed nadenkt en je leven wat waard vindt en als anderen dat ook vinden om je heen, dan

CONCEPT

kies je niet voor bepaalde dingen. Ik trek dat niet aan of ik ga straks niet om zo laat op straat lopen. Dan heb je hele andere keuzes die je maakt. En door alles wat er toen gebeurde dacht ik: Wat kan mij het nou schelen. Niemand geeft om je. En daar wordt de stad veel gevaarlijk van.

Ik heb heel goede therapie gehad in combinatie met antidepressiva en op een bepaald moment gestopt met coke en joints, niet meer roken. Helemaal investeren in jezelf op een andere manier dan negatief en dat ik het land uit kon en dingen achter me kon laten. Dat ik los kon komen. Het was heel afschuwelijk, want ik had heel veel gedaan om de wereld te bewijzen dat je als trans vrouw dat je je niet kon laten – hoe zeg je dat -…

Wat hiervoor gebeurde

Ik zat natuurlijk in de bijstand op een bepaald moment en toen moest ik in die opleiding voor verpleegkundige. En dat is het begin van die hele zorgcarrière. Daarvoor zat ik niet in die zorghoek. Ik had een heel andere baan en heel ander werk. En dat ik dat als bedrijfsjurist grote bedrijven leiden niet meer kon doen, was vanwege die transitie. De keuze om mezelf te worden. Dus dan ben je in één klap alles kwijt, ben je meteen je papieren kwijt, kun je niets meer meedoen. En dan moet je gewoon maar accepteren dat de bijstand zegt: "We sturen je CV in en je gaat gewoon 'nu' in die in serviceopleiding verpleegkundige. Dat is wat het wordt."

Toen dacht ik: dan is dit het nu geworden. Die school haalde ik echt met 2 vingers in mijn neus. Het is wel ingewikkeld maar niet moeilijk voor mij. Dus, dan werk je op zo'n afdeling en dan gebeurt het weer, krijg je weer die klap van de maatschappij die zegt: "Leuk dat je zover bent gekomen, maar je hoort hier gewoon niet te zijn. Keer op keer dacht ik: ik pik dit niet, ik ben gewoon een vrouw, ik kan dingen, ik heb papieren ervoor.

Maar onderling de stress met collega's, cliënten. Op een bepaald moment knak je weer. De organisatie waar ik werd ontslagen, was de derde situatie waarin dit gebeurde. *Ik ben denk ik niet gemaakt voor deze maatschappij, dus dan ga ik het in mijn eigen hoek, mijn eigen niche zoeken en me in de trans community nuttig maken.*

Wanneer is het veilig?

Je weet dat je nooit veilig bent. Er zijn een aantal dingen die het zo onveilig maken. De mate waarin ik onveiligheid meemaak wordt door zoveel mensen niet ervaren, dus die denken aan totaal andere dingen als het gaat over uitsluiting. Naroepen op straat, of een keer op de fiets, of als je hand in hand loopt. Ja.

Voor mij is dat veel sneller. Als je deur uitstapt en iemand kan voorbijlopen en die weet dat jij dat bent en dan iets roept of iets naar je gooit. Of in een winkel, de Albert Heijn of zo. En soms is het grappig en soms is het helemaal niet grappig. En soms komt het uit. En soms is het totaal ongeschikt, weet je, dat je denkt oké ja.

Het is heel vaak aandacht van mannen op een moment dat je denkt 'ik kom hier helemaal niet voor naar de bakker' of zo. Als ik een taxi neem – dat je dan gewoon een voorstel wordt gedaan. En soms staat je hoofd ernaar en soms denk je '*what the fuck'* gewoon. Op de een of andere manier kan dit gewoon in Amsterdam gebeuren. Men kent je hier, weet te veel van je. Ja, het is ook makkelijk te googelen allemaal. Dat maakt het soms heel onveilig en onprettig.

Ik woon heel stil. Als iemand voorbijloopt en wat wil, dan kan dat. Ik heb mijn huis wel zo ingericht met camera's, dat ik me veiliger voel. En altijd licht, dat het goed op de camera staat. Ik heb nu ook een grote hond die goed aanslaat. Dat zijn allemaal van die dingen die het leven hier in Amsterdam iets veiliger maken.

Ik kan ook goed vergelijken, want in Parijs zit ik op een ontzettend drukke plek. Daar heb ik nooit last, echt nooit. En dat komt ook door de mate waarin ik zichtbaar ben en de mensen het weten. In Parijs is

CONCEPT

dat gewoon echt niet. Dus, daar werk ik ook wel voor de community, maar dat is zo'n grote stad dat op plekken waar veel trans mensen komen men elkaar wel herkent, maar gewoon in de stad niet. Hier is er een kleinschaligheid en een kennis over mij, dat het voor mij ook soms heel onveilig maakt.

Wat zou je anders willen?
Dit kan je niet veranderen. Als je het terug kon draaien, dan had ik misschien niet zo in de media gegaan en allerlei dingen op mijn hals gehaald waarvan ik toen dacht 'dat moet ik doen en dat wil ik graag doen'.
Toen ik heel erg jong in transitie zat en een Marokkaanse partner had, heb ik meegewerkt aan het starten van een queer inclusieve moslim community, waar veel mensen die nu in de islamitische queer beweging actief zijn, ook door zijn gestart. Ik wil als het gevaarlijk is, niet onzichtbaar worden vanwege veiligheid. Ik heb net zoveel recht op mijn vrijheid of op een open samenleving als wie dan ook. Alleen moet je meer offers brengen.

Wat verlang je van bijvoorbeeld de overheid, van de stad?
Overheden zouden intersectioneel moeten waarnemen en intersectionaliteit begrijpen. Daar moet je in onderlegd worden. Dat komt niet zomaar aanwaaien. Dat moet je doen met mensen die dit dagelijks beleven en ondervinden. Die methodiek en de mechanismes kunnen aanduiden. Daar word je onderdrukt, daar met trans identiteit, of de mate van kleur of de achtergrond als ze mensen zien vanuit een koloniaal beeld die ze diep van binnen op een negatieve manier beleven. En dat heeft iets te maken met hoe dingen overgeërfd zijn door de stad, door de jaren heen. En ik leer daar zelf ook steeds meer van. Ik houd me bezig met de slavernij in Oost en West en lees dat rapport wat de gemeente Amsterdam heeft geschreven. En daarin zie ik voor het eerst echt met naam en toenaam dat ik ook begrijp hoe het in mij doorwerkt.

We komen van een heel kleine eilandengroep waar in 1861 de slavernij ophield. Mijn oma vertelde altijd dat wij vanuit Irak via India naar de Molukken kwamen. Ik heb dat nooit begrepen. Uiteindelijk begrijp ik het nu wel. Dat is gewoon slavernij geweest. En dat daar dus de constellatie van Molukse gezichten, Papua, Pacific Islands, Indiaas vandaan komt. Die hele mengelmoes komt van die hele reizen waarbij mensen op plantages waren en woonden en werkten. Binnen de Molukse gemeenschap is dit zo een weggedrukt iets. Daar is niet in de overerving over gepraat. Dus mensen leren dat niet, maar je voelt het wel van binnen. Een woede. Het is toch raar dat ik zo snel op de kast zit als ik een onrecht voel of meemaak. Of als ik iets voel van onderdrukking. Maar ik snap nu wel waar dat vandaan komt.

Dat vind ik nu ontzettend mooi aan de stad, dat we daar nu een soort van lering van krijgen. Waar komen we vandaan en hoe moeten we met elkaar verder. Dat zou ik heel graag willen, dat we daar met elkaar meer over leren met elkaar en ook beter begrijpen hoe we zelf zijn gevormd en zelfs zonder dat we erover weten, toch in onze systemen meenemen. En dat kan zijn bij de witte kant. Vanuit mijn witte familie heb ik natuurlijk ook altijd dingen gehoord. Mijn moeder zei altijd: "Het maakt ook niet uit wat voor kleur je hebt, want je bent zo mooi en wij zitten lang in de zon en dan worden we nooit zo donker en kijk nou eens naar jou hoe mooi bruin je bent." Dat voelde ik nooit. En als het van haar kwam, dacht ik je zou eens in mijn schoenen moeten staan dan weet je dat dit niet zo'n feestje is.

Ik zou het mooi vinden als we met elkaar meer hierover leren en meer hierover weten. Je kunt niet één stuk aanpakken, zonder die gedeelde dingen. Je kunt niet alleen vanuit een witte of BPOC LHBT of trans, of witte trans beschouwen. Wij moeten van elkaar leren en echt begrijpen van alle kanten. En dat geldt ook voor mij. Waarom witte mensen zo denken en zo doen als ze doen. Dat is van beide kanten gewoon zo. Laten we hopen dat we daar ruimte voor krijgen binnen de stad. En ik denk dat bij de jongeren heel veel valt te halen. Hier kun je heel veel aan leren, zodat we kunnen voorkomen dat zij de dingen doen zoals wij ze deden. Dat wij daarover kunnen vertellen, zodat het na ons alleen maar beter wordt.

CONCEPT

1a. Is ANTISEMITISME in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

1b. Kunt u dat toelichten?

Omdat ik wel Joods leef, merk ik dat ik daar minder open over kan zijn. Ik heb het zelfs laatst in een interview verzwegen. Dit is wel verschrikkelijk, want dit is precies wat mijn opa benoemde van hoe het begon. Ik heb de mezoeza een tijd niet teruggehangen op de deur nadat deze werd geschilderd. Mensen worden ook uitgescholden voor de sjoel.
Ik ben een van de oprichters van Salaam Shalom. Tegenwoordig zeg ik niet altijd meer dat ik Joods leef (ik ben niet religieus).
Ook door dingen die gebeuren in het buitenland vind ik het steeds enger om er zelf open op te zijn. Je kunt zomaar iemand tegenover je hebben die niet goed van zin is. Ik vind het ook heel ingewikkeld. Binnen Salaam Shalom kon ik altijd zeggen dat Israël voor mij fijn is als een plek waar ik naartoe kan als het hier niet meer goed gaat. Ik durf dit nu bijna niet meer hardop te zeggen want er zijn zoveel mensen die dat zo polariseren en daar zo ontzettend, vaak zonder kennis van zaken, “de Palestijnse zaak” bij betrekken. Want ik ken ook ontzettend veel Arabische Israëlieten die leven en wonen in Israël, die ook zeggen: "ik zou nooit aan de andere kant kunnen leven". Als LHBT'er is het best bijzonder om te leven in het Midden-Oosten. En die discussie kun je bijna niet meer voeren. Anti-Israël. En daar wordt antisemitisme dan weer aan gelinkt. Dan ben je ook zo’n Jood en ook zionistisch. Hier is het nog niet zo eng als in Parijs, maar het gaat wel die kant op.

Wat ik echt naar vind, ook binnen de LHBT-gemeenschap dat mensen het dan niet zeggen, maar dan hebben ze altijd commentaar als je bijvoorbeeld goede dingen doet. We krijgen weer een internationale subsidie en dan wordt er gezegd, dat zijn allemaal joden onder elkaar. Ik had een sekswerkersfonds opgericht. Toen kreeg ik ook allerlei mailtjes van mensen: "Vieze Jodin". Jullie hebben allemaal dat geld, dus dan kun je dat wel doen, terwijl je altijd fraudeert. Als het gaat om geld, fraude of rijk zijn, dan hangt dat altijd samen met je Joods zijn. Dat is antisemitisch.
Ik merk dat ík een beetje berusting in heb. Veel van mijn familie en vrienden in Frankrijk en Amsterdam denken naar Israël te gaan. En omdat het in Polen en Hongarije zo rommelt... een herhaling van zetten kan zo maar weer gebeuren. Ik weet hoe de geschiedenis gegaan is.
Wat ik ook heel veel heb gehoord, de Joodse gender lobby. Dan ben je directeur bij een internationale organisatie en zit je in de EU en dan ben je een van de Jodinnen die de wereld *verschmutzt* met die smerige genderideologie.

1c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende Joodse woordvoerders
6. Weet ik niet

CONCEPT

2a. Is RACISME, discriminatie op basis van huidskleur, in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

2b. Kunt u dat toelichten?
Omdat er meer bewustwording is bij mensen van kleur. Nu met de veranderingen meer terrein wordt gewonnen, komt er meer haat, meer xenofobie en meer agressie ook naar mensen van kleur. Aan de ene kant stappen vooruit, maar de prijs is de veiligheid van mensen van kleur. Rot maar op naar je eigen land. Naar je eigen apenrots... Dat heb ik best vaak gehoord. Hier kun je niks mee. Toch heel verdrietig.

2c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende zwarte mensen en mensen van kleur (BPOC)
6. Weet ik niet

3a. Is INTOLERANTIE TEGEN LHBTIQ+ personen (lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksеconditie, queers) in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

3b. Kunt u dat toelichten?
In Oost is was het incident met de vlaggen, een brandbom die naar binnen werd gegooid, stenen door de ruiten. Alleen om een vlag die er hangt. Vrienden die in het stadsdeel wonen die de deur bijna niet uit durven en de politie die niks doet. Dat zijn dingen waarvan ik denk, dit gaat niet goed.

3c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksеconditie en queers.
6. Weet ik niet

CONCEPT

4a. Is INTOLERANTIE TEGEN MOSLIMS in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

4b. Kunt u dat toelichten?

Wat ik zie. Zat net met een meisje in de tram in niqab. Ik heb nog nooit gezien dat iemand uitgescholden werd in de openbare ruimte vanwege een hoofddoek. Ik hoor daar minder van dus ook niet vanuit het rapporterende vanuit moskeeën. Het is wel anderszins gebeurd, dat er een varkenskop is achtergelaten, zulke nare dingen. Daarom hebben we Salaam Shalom verbinding door vrienden netwerk opgericht. Emancipatie van islamitische mensen in de stad. Daar is best veel voor gedaan. Er zijn veel samenkomsthuizen en veel projecten voor mij. Dit is meer mijn gevoel. Misschien weet ik hier gewoon echt geen antwoord op.

4c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende islamitische woordvoerders.
6. Weet ik niet

CONCEPT

Interview 3

Genderidentiteit – Cis vrouw
Seksuele oriëntatie – Lesbisch? “met een vraagteken, omdat ik als ik van tevoren weet dat iemand trans man zou zijn, dan zou ik op een persoon vallen eventueel, vandaar dat ik twijfel.”
Leeftijd - 39 jaar
Woonplaats - Amsterdam
Etnische afkomst – Indonesisch / Turks
Religieuze overtuiging - Islam
Religieuze achtergrond – Christelijk / Islamitisch
Opleidingsniveau / werk- en denkniveau - HBO
Eventuele fysieke of verstandelijke beperking - chronische ziekte, endometriose.
Eventuele psychische aandoening - nee
Overig - LHBTI+ activist vanuit biculturreel perspectief.

Betekenis van discriminatie

Discriminatie betekent voor mij, heel algemeen “een persoon niet zichzelf mag zijn of zijn of haar identiteit niet mag laten zien of mag uiten en daarop benadeeld en veroordeeld wordt”.

Seksisme

Van kleins af aan ben ik anders behandeld omdat ik een meisje ben. Bepaalde dingen niet mogen. Zelfbeschikkingsrecht is mij ontnomen, waar ik niet zelf over mocht bepalen. Dit begon al dat je als meisje bepaalde dingen niet mag, die een jongen wel mag. Ik mocht niet zomaar mijn eigen partner kiezen. Dat mocht alleen een turk en een moslim zijn, bepaalde vrijheden had ik niet.
Dat druppelt nog steeds na. Ik merk dat ik daar nog steeds last van ondervind. Omdat de omgeving, onze maatschappij nog steeds zo beweegt. Nog steeds als vrouw word ik achtergesteld, verdienen we minder onder dezelfde functie. En dat is misschien wat groter en algemener, maar ik merk dat ik ook daar last van ondervind. Ik heb nog nooit aan een mannelijke collega gevraagd wat hij verdient voor dezelfde functie, maar de wetenschap dat het zo is, doet al veel.
Ik kan meerdere dingen vertellen met betrekking tot vrouw zijn of vrouw met een bepaalde culturele achtergrond, vrouw met bepaalde religieuze overtuiging. Constant moet ik wegen; hoe reageer ik op deze groep, wat kan ik wel en niet zeggen. Wat wordt wel of niet gewaardeerd? Begrijpen mensen wel vanuit welk perspectief ik spreek als ik een mening deel? Dat ik constant het gevoel heb dat ik hiermee op de proef wordt gesteld.

Geaardheid

Geaardheid is pas later erachter gekomen, dat ik me realiseerde ook iets te dealen met mijn geaardheid. Ik wist vanaf het begin dat ik hierom buitengesloten zou worden. Daarom heb ik het vanwege die angst uit moeten stellen, niet wetende of wat ik er wel of niet mee kan en mag doen. Geaardheid heeft voor mij vanaf mijn 18e en nu 21 jaar lang wel een rol gespeeld. En daar heb ik last van, omdat ik geen contact heb met bepaalde familieleden. In familiaire kring en privékring was dat al snel duidelijk. Dat heeft ervoor gezorgd dat ik het heb uitgesteld, en alternatieven ben gaan zoeken. Iedereen wil ergens bij horen of erkend worden. Je best doen dat je gezien wordt en geaccepteerd door de eerste kring, zoals door je ouders; voor de meeste van ons. Vervolgens ga je ermee naar buiten en dan krijg je te maken met de sociale kringen, vrienden en wat verdere familie. Dat zorgt ook wel voor discussies. Ik voel me gezegend en blij dat ik geen vrienden ben verloren hierdoor. Wel veel familieleden. Dan kom je ermee naar buiten en dan voel ik me verantwoordelijk, op de werkvloer, om na te denken, ‘o ja, ik heb een vriendin. Wat zal ik zeggen? Vriendin of partner, of zal ik het achterwege houden? 9 van de 10 keer is het niet relevant op de werkvloer, want daar heb je het over je werk en niet over privézaken.

En niet te vergeten. Als vrouw zijnde heb ik ermee te maken dat ik constant moet opletten. Seksisme op de hoek en op de loer en dat gebeurt ook in de privésfeer zelfs. Voor sommige mensen is het

CONCEPT

gewoon normaal om bepaalde opmerkingen te maken. Als vrouw én lesbisch en ik zie er niet stereotype lesbisch uit, dan pas ik op. 9 van de 10 keer heb ik niets met die mensen te maken, dus dat scheelt wel weer. *Ook ben ik wel voorzichtig. Ik zit niet te wachten op opmerkingen van 'O ben je lesbisch' of weet ik veel. Je kent het allemaal wel.* Privésfeer is eigenlijk wat dat betreft klein en vertrouwelijk. I*n de afgelopen mijn sociale kring zo uitgebouwd is met mensen zoals ik zelf waarin ik me niet hoef te verantwoorden over mijn geaardheid of hoe ik eruitzie. En daar heb ik grotendeels zelf voor gezorgd die netwerken om me heen te maken.*

De ervaring die ik heb meegemaakt als het gaat om mijn vrouw / lesbisch zijn, die combinatie, dan is dat toch echt seksistische opmerkingen van cis gender mannen. En dan maakt het niet uit of het familie of niet familie is. Ik weet nog dat ik uitging in een heterotent; zo vaak is dat gebeurd. Ik kan ook prima alleen uitgaan. Ook in een open minded, een gay café in Amsterdam is het me zelfs gebeurd. Dat ik daar zit en gewoon aan het socializen ben en dat ik gewoon overrompeld word met opmerkingen als: je bent wel een leuke aantrekkelijke vrouw. Dan zeg ik "Dankjewel voor het compliment" en ik denk mijn uiterlijk gaat wel verder. Ik heb ook intelligentie. Als ik ook zeg dat ik lesbisch ben, krijg ik tot 2 keer te horen: 'Je hebt gewoon geen goede man gehad."

Ook in huiselijke sfeer. Het seksisme van mannelijke vrienden, die dat heel subtiel kunnen doen, tolereer ik misschien nog wel een beetje. Gaat heel subtiel, micro-agressief. O dat moet wel een wel een mooi meisje zijn en hoe is ze dan in bed? Dan denk ik: dat wil ik helemaal niet vertellen, dat is een privézaak.

Seksisme in familiekring

Zelfs mijn broer met wie ik niet ben opgegroeid heeft last van seksisme. Hij is half Nederlands. Ik was afgelopen zomer 3 weken bij hem en zijn gezin (vrouw, twee zonen en een dochtertje) thuis op vakantie. Ik heb al die tijd stress gehad van het feit dat hij opmerkingen maakte. Een nicht was er ook op bezoek. En dan praat er één over een "Paramaribo'er" of mijn broer die elke keer "homo homo" zegt. Sorry, dat was *stressful*. En dan zeg ik er iets van en dan zegt hij 'Maar ik heb het toch niet over jou, het is toch niet persoonlijk." En dan zeg ik maar als je "homo" gebruikt om iets duidelijk te maken, maar dan hebben we het wel over mij en de mensen die ik ken. Het is heel normáál gewoon voor heel veel mensen. En dan wordt van mij verwacht dit als een grapje te zien.

Met mijn broer ging het bijna mis. Het is natuurlijk vrij recent, omdat hij gepikeerd raakte dat ik erop reageerde. Hij vertelde aan die nicht: "Eigenlijk wil ik een speedo, want ik wil helemaal bruin zijn, maar mijn vrienden die zullen me dan voor homo uitschelden. En toen zei ik: 'Sorry, weet je wat homo is? Dat jouw vrienden überhaupt zo'n opmerking maken en gewoon daarop letten. Misschien moeten ze bij zichzelf te rade gaan, want misschien zijn ze zelf wel homo. Waarom moet alles perse homo zijn?" Toen flipte mijn broer. "Ik ben gewoon een verhaal aan het vertellen. Waarom moet je altijd opmerkingen maken." En toen zei hij: "Iemand zoals jij moet toch juist weten dat je verschillende meningen moet kunnen hebben en dat je respect moet hebben." En toen zei ik: "Er is een verschil tussen een goed onderbouwde mening en tussen racistische en discriminerende opmerkingen te maken over mensen." Hij flipte daar helemaal over.
Ik domineerde zijn huis. Dat voelde hij al een beetje. Dat deed de emmer overlopen bij hem. Toen begon hij met "Jullie vrouwen, jij als vrouw met jouw achtergrond hoort toch te weten wat je plek is". En toen flipte ik ook. "Ik zeg, ik weet niet onder welke rots jij vandaan komt. *For your information*, de vrouwen waar ik vandaan kom die zijn wel de baas en dan hoor je de mannen niet in huis praten. Dus je praat te veel. Het werd een echte broer-zus discussie. Mijn schoonzus zei: "Ik heb gewoon geleerd mijn mond te houden en uit de energie te stappen." Ik zei: "Jij bent zijn vrouw, ik ben zijn zusje. Sorry hoor, dat doe ik niet." Dit conflict gaat voor mij veel dieper dan broer-zus-dingetje. Ik denk dan weer 'Sorry kerel, Jij hebt gewoon kinderen in huis lopen.' Ook gaat hij met zijn ene zoon een beetje fysiek doen. Maar zijn tweede zoon is niet zo macho. Toen zei ik ook tegen hem: "Doe eens normaal tegen

CONCEPT

hem, wat loop je met hem te dwingen." "Ja, dat is mijn jongen, dat is geen homo". Ik zei: "Hoezo homo, doe gewoon normaal!"

Het is voor mij dus niet iets van op straat; weet je wel, aanvallen of aanspreken, maar vooral in huiselijke privésfeer gebeurt dit constant.

De verstandhouding is nu hetzelfde. Een uur voor we vertrokken naar het vliegveld, zei hij: 'Als je iemand anders was geweest, had ik je allang mijn huis uit gedonderd." Ik was helemaal zen van een Ayahuasca-weekend dat ik via mijn broer toevallig had gevolgd, een soort van spirituele reis. Ik was heel erg zen en rustig en het heeft nog steeds effect op mij. Toen dacht ik: 'Laat het. Als jij nu je mond opentrekt, zit je schoonzus straks met een man die helemaal overstuur is.' Toen heb ik het gelaten. Alles wat ik zou zeggen, zou hij niet kunnen verwerken. Voor de goede lieve vrede, heb ik het gelaten. Daarna was er dus niks aan de hand.

Voor mijn schoonzusje was het niet eens een probleem. Ik bracht zijn structuur in de war.

Nog een voorbeeld. Ik sprak met mijn kleine nichtje en ik zei tegen haar dat geen enkele man, niemand, haar mag aanraken. En toen zei mijn broer: "Wat zeg je nou allemaal voor feministische dingen tegen mijn dochter?" Hoezo feministisch. Ze moet gewoon voor zichzelf opkomen. Weet je wel wat dat betekent? Het was eigenlijk heel bizar. Het is ook iemand die bang is dat zijn zoon homo is.

Mijn broer respecteert iedereen, ook mijn lesbisch zijn. Zodra het in de privésfeer gebeurt en het je eigen kind is, dan denken mensen toch wel weer anders. Maar voor mij is hij gewoon chill. Er is niks mis met hem naar mij toe, ook over mijn lesbisch zijn. Het gaat eerder over vrouwenrechten, als iets dat hem doet krabben.

Vrouw zijn staat hierin meer centraal dan mijn seksuele voorkeur. Mijn schoonzus voelde zich bijgestaan door mij. Dat is wel grappig. Ik heb gezorgd dat mijn broer 3 weken zijn mond hield. Ik ging mijn schoonzus bijstaan en zij heeft zich erbij neergelegd dat ze met hem wil blijven. Ik had het eigenlijk met haar te doen, dat zij voor deze route koos. In haar schoenen, had ik waarschijnlijk heel anders gehandeld. Het is mijn eigen broer hoor, maar dat zij ervoor kiest om zo op deze manier door te gaan met mijn broer. Mijn broer is een goede huisman enzo, maar sommige dingen zijn schadelijk. Eigenlijk vind ik - vanuit mijn perspectief – het jammer dat ze niet zo voor zichzelf opkomt. Ze vond het ook jammer dat ik wegging.

Andere ervaringen

Het opkomen voor anderen, is een rol die me opgedrongen is [schiet vol]. Ik heb moeten opkomen voor mijn moeder. In 2006. Dat heeft er wel voor gezorgd dat zij bevrijd is van mijn vader. Daarvoor heb ik ook moeten opkomen voor mijn broertjes en zusjes. Ik heb 1 broertje met mijn moeder en van mijn vader heb ik er 5 waar ik mee ben opgegroeid. Ik ben de oudste van 7 buiten de broer in Tenerife. Ik was bijna uitgehuwelijkt op mijn 13e, 14e. Ik had nog niet eens gezoend. Ook mijn vader had losse handjes en was manipulatief. Als ik bij hem was, moest ik opkomen voor mijn stiefmoeder en voor mijn zusjes. Mijn vader heeft mij nooit geslagen, nou ja nooit; hij heeft me 2 keer geslagen. Op mijn 15e was ik niet op tijd thuis en zat ik met mijn nicht in het café op de hoek. Ja, maar naar mijn andere broertjes en zusjes was hij wel zo. Ook schelderig enzo. Dus elke keer als ik daar was; ik was ook al een stuk ouder. Op een gegeven moment had ik mijn rijbewijs en toen haalde ik hen elk weekend op en ontvoerde ik hen als het ware. Ze hadden ze gewoon een leuk weekend met mij. Ook al mochten ze niet, gingen ze toch mee. Als je de situatie met mijn ex-man ziet; het was bij zijn ouders en zijn broertje en zusje waren er ook bij. Toen deed hij heel laatdunkend over zijn vrouw. Wat weet jij nou, je bent analfabeet. Waarop de kinderen niks durfden te zeggen. En ik had zoiets van "Pardon, hoe durf jij zo tegen je vrouw te praten. Wat leer jij je kinderen, eigenlijk. Toen zei ik tegen mijn ex-schoonvader in het Turks: "Let op je tong." Het kwam heel brutaal eruit. En ik moest dat drie keer zeggen. Niemand zei

CONCEPT

wat voor de rest. Ook mijn ex niet. Dat werd niet gewaardeerd door mijn ex-schoonmoeder. Ze vond dat heel brutaal. Toen zei ik tegen haar. “Sorry, Maar wat leert hij zijn kinderen. Gaat hij hen leren om zo met hun vrouw om te gaan. Dat accepteer het niet. Daarna hoorde ik wel dat mijn ex-schoonvader beter op zijn woorden ging letten. Ik zie er wel de benefit van. Ook al kan de persoon voor wie ik op kom het niet waarderen. Ik dacht aan een *higher purpose*. Ik denk, je hebt nog een zoon van 16 en een dochter hiero. Ik accepteer dat niet in mijn eigen privé omgeving dus ik ben ook iemand die dat nergens tolereert. Als ik aan die keukentafel zit, dan ga je me horen.

Eenzaamheid.
[Schiet weer vol] Als je voor anderen opkomt kan dit eenzaam zijn. Ook nu nog steeds. Het maakt dat ik me alleen voel. Er wordt heel erg van uitgegaan dat de dochters het allemaal maar gaan regelen. Als het gaat om ouders. Verschilt ook per gezin. Daarin wordt ook heel veel verantwoordelijkheid voor mijn gevoel bij de dochters gelegd. De dochters de ouders vangen de ouders op en zorgen. Voel je dit ook naar je moeder. Deze relatie is toch anders. Ze heeft een vriend. Maar eigenlijk ben ik haar kerel, want ik doe alles voor haar, snap je? De vriend die ze nu heeft mishandelt niet of slaat. Dus dat is voor haar heel wat. Bepaalde dingen mag hij wel verwachten, eigenlijk. Ik heb dat maar te respecteren en zij vindt dat prima zo. Maar als het gaat om leuke dingen doen. Dat doe ik en dat is altijd zo geweest en ik denk ook niet dat dit zal veranderen. Zorgzaamheid en dingen regelen, die rol heb ik. Ik merk, ook in mijn omgeving, cultureel gebonden wellicht, dat bepaalde zorg toch op de meiden wordt neergezet. Want als de jongens getrouwd zijn dan worden ze voorziener van het gezin. Op het moment dat een meisje getrouwd is dan moet ze haar gezin én haar eigen en haar schoonouders voorzien. Dat valt me heel erg op. Vroeger deden de jongens dit, want vroeger kwamen de schoondochters in huis, ongeacht cultuur. Dat is niet perse Turks. De jongens blijven thuis bij de ouders. Ook nu dit niet meer zo is, komt de zorg voor ouders komt op de schouders van de meiden terecht. Zo ook bij mijn zusjes die zich over vader en stiefmoeder ontfermen. Daar hebben die meiden een grote rol in. Vaak wordt dit gebagatelliseerd. Mannen werken immers en dat is ook een vorm van zorgzaamheid.

Het is heel opvallend. Het ging over “alleen zijn”. Ik ben geloof ik de enige activist in de hele familie. Echt activist, niet als voor je eigen benefit of met een politiek kleurtje, maar voor het grotere goed. Daarin ben ik een veranderaar. Voor anderen verpest je het feestje. Ik heb zoiets van nee. Als je mij met kerst uitnodigt of je vraagt “Kom je naar het sinterklaasfeest”, dan ga ik vragen stellen. Dus ik word niet altijd echt geliefd bij iedereen, dat maakt niet uit. Dat maakt mij, mij. Zo wordt voor mij nog duidelijk waar ik voor sta en de ander niet.

De persoonlijke gevolgen van het activisme
Geestelijk is het wel schadelijk. Het heeft zeker mijn gevoel voor vertrouwen beschadigd. Het gevoel van vertrouwen, van de betekenis van wat familie betekent. Dat gaat dan weer diep en heel terug naar de kern.

Dat bespreek ik met de jongeren die ik begeleid. Familie staat op nummer 1. De norm is: Mama en papa staan altijd voor je klaar sen zijn de enige die van je houden en zullen onvoorwaardelijk voor je gaan. Als er wat is moet je bij ons komen.
En vervolgens sta je voor iets. En wat je dan krijgt, is of een klap in je gezicht, een dichte deur, of je spullen op straat of je wordt uitgemaakt voor gek en niet goed bij je hoofd zijn. En dat is best wel een *mind fuck*. Dat heb ik altijd wel meegedragen op een gegeven moment. En bij mij is dat van jongs af aan. Hiermee bedoel ik: opgroeiende leerde ik dat er is islam is en christendom. Over beiden wordt op een vredelievende verteld. Zelf heb ik moeten uitvinden wat dit betekent en hoe dit samen kan gaan. Ook wetende dat ik met een islamitische man van Turkse afkomst moet thuiskomen. Ook daarin nadenkend over wat voor jou familiewaarden zijn, als ik zie hoe mijn vader mijn moeder behandeld heeft. Ik ben geen mannenhater, maar ik vertrouw ze niet. Het heeft mij echt beschadigd. Ik heb moeite met de autoriteit van mannen, ook met een bepaalde manier van doen. Ik trek dat gewoon

CONCEPT

niet. Dan neem ik persoon niet meer serieus. Door wat ik heb gezien. Iedere man in mijn leven heb gehad heeft geprobeerd mij een bepaalde kant uit te duwen.

Ook mijn ex. “Ja, jij als vrouw.” Hoe bedoel je “Jij als vrouw”. Het gaat over ‘s avonds laat op straat gaan. Daar heeft niemand ‘s avonds laat wat te zoeken. Of je nu een meisje bent of een jongen. Als het om bepaalde feesten of plekken gaat; hoezo hoor ik daar niet als vrouw. Zowel man als vrouw horen die dingen wel of niet te doen. Ik heb gewoon een sterk gevoel van rechtvaardigheid tegen onrechtvaardigheid. Dit vind ik belangrijker dan de normen en waarden koesteren en buigen en meelachen met mensen om me heen. Ik ben verantwoordelijk straks voor mijn handelingen en daden die ik doe. Dat zijn niet mijn ouders. En dit bedoel ik op een spirituele manier. Ik moet op mijn eigen karma letten. Als dit betekent dat ik tegen mijn broer op moet botsen of tegen het systeem of tegen een groep of wie dan ook in moet gaan, ook al is het mijn eigen oom, dan doe ik dat. Ik hoef die mensen dan ook niet in mijn leven verder. Want een dialoog voeren doe je met zijn tweeën.

Mijn broer is wel in mijn leven omdat hij elke keer weer leert en hij mijn grenzen weet te respecteren. Dat is wel de voorwaarde. De voorwaarde daarbij is ook dat ik weet dat hij vanuit zijn intentie het niet zo bedoelt. Alleen dient hij te leren en bewust te worden van de woorden die hij zegt en zijn handelen dat die effect hebben op anderen. Met name op zijn kinderen en dat vind ik belangrijk. Maar dat is een uitzondering. Mijn broer zie en spreek ik niet elke dag. Maar als je het dan zou hebben over de mensen hier in Amsterdam, die ik dan elke dag zou kunnen spreken. Die sla ik gewoon met alle liefde over. *I need to save my energy.* Dit is iets wat ik heb geleerd de afgelopen jaren met name. Ik heb me zo ondergedompeld in het werk. Wat wij doen, vind ik dat nog veel te weinig mensen doen. Daarom hebben wij zoveel te doen. En dit vind ik ook helemaal niet erg. Helemaal niet. Ik ondervind last van al die microagressie en uitsluiting binnen alles wat er om ons heen gebeurt in een groter geheel. Maar met name in onze privésfeer is dit drukkend. En ook binnen onze communities. In alle lagen komt dit wel voor.

Waar heb je nu nog het meest van alles moeite mee?
Morgen ga ik een verwijsbrief ophalen voor een therapie weer om uit te vogelen wat ik daarmee aan moet. Ik heb moeite met van alles eigenlijk nog steeds. En daarom moet ik ook in therapie om een manier te zien te vinden om het los te laten. Het is lastig in de wereld van waaruit ik denk om dingen los te laten. Hoe dichterbij het is, hoe meer ik het juist niet wil loslaten. Ik wil juist dat het voor mij en de ander beter gaat. En als het dichtbij is in de privésfeer, dan heb ik daar last van. En dan heb ik het over hoe we onze kinderen opvoeden, hoe we met onze ouders omgaan. Het is echt heel breed. Het is lastig voor mij om daar één lijn in te houden.

Van zwakte tot kracht
Mensen die het niet begrijpen voeden me juist. Ik heb het juist nodig om nog duidelijker te zijn om nog meer te laten zien. Met nog meer op tafel te komen. Want dat beseffen deze mensen natuurlijk niet. Dat is wel zo. Het heeft me natuurlijk ook heel lang neergehaald maar het geeft me juist kracht en voeding om me uit te spreken en juist er wat over te zeggen. Hoe meer domme reacties ik juist krijg van die persoon, hoe meer voeding ik krijg dat er hier iets aan de hand is en er wat moet gebeuren.

De ideale wereld.
Van mij mag de *big bang* komen en dat we allemaal in vlinders veranderen. Ik kan wel mee gaan denken over hoe de ideale wereld er uit zou moeten zien. Ik blijf echter realistisch en rationeel. Ik vind dat wij gewoon moeten toewerken naar die ideale wereld, want daar zijn we nog lang niet. Wat ideaal zou zijn, wat haalbaar is, is te zorgen elk kind voorzien wordt van onderwijs, gelijke kansen. Dat de armoede bestreden wordt. Dat zijn realistische idealen. Als ik moet antwoorden: Hoe zou er dan omgegaan worden met alle verschillen tussen mensen, dan zeg ik in mijn straat is het al heel divers. Het is nog nooit hier zo geweest of zover gegaan dat mensen het niet konden hebben met elkaar. In mijn ideale wereld kennen we geen armoede en dat is heel realistisch haalbaar. Als mensen al bewust

CONCEPT

zijn over armoede, want daar zijn heel veel mensen, vind ik, ook niet mee bezig, dan hebben we al het een en ander weten te manifesteren als het gaat om “denk aan je medemens, aan een ander behalve jezelf je familie of je buren of je eigen grenzen”. Naastenliefde hebben we al weten te manifesteren als we armoede bestrijden. Als we gelijkwaardigheid voor vrouwen weten te manifesteren, dan hebben we ook al verdere bewustwording over seksisme en genderongelijkheid. Dat zijn hele realistische dromen en waarden die ik koester, waar ik naar streef.
En naar een wereld zonder oorlog… de boeken staan er vol van en alles vervalt in herhaling. Ik vind dat mensen die herhaling moeten stoppen en er echt iets aan moeten doen. Als we in de kerk kijken weten we allemaal wel waar we het over hebben, eigenlijk. En dat willen mensen niet zien.

1a. Is ANTISEMITISME in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

1b. Kunt u dat toelichten?
Als ik om mij heen kijk… Het was al erg en het is nu misschien een ietsje minder erg. Omdat het nog steeds ingebed en inherent in de Nederlandse cultuur, het antisemitisme, waardoor heel veel andere groepen en nieuwkomers dit over hebben genomen voor een deel. Dat het normaal is om zo te spreken erover. En ook dat media daar heel veel invloed op hebben uitgeoefend. Wat is antisemitisme? Ik kan voor antisemiet worden uitgemaakt. En voor anderen weer niet. Ik ben tegen het zionisme, het zionismestelsel en wat in Israël gebeurt. Maar ik heb geen hekel aan Joden of zo, het zijn mensen als jij en ik.

1c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende Joodse woordvoerders
6. Weet ik niet

2a. Is RACISME, discriminatie op basis van huidskleur, in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

CONCEPT

2b. Kunt u dat toelichten?
Dat baseer ik op de Black Lives Matter. Het was er al en nu is het zichtbaarder geworden. Kan nog veel dingen noemen. Concreet. Naast BLM ook Black Pride. Ik was bij die demonstratie tijdens Pride 2020. Wat me pijn deed was dat ik heel veel mensen niet heb gezien die ik ken. Weet je hoe hoog en hoe groot mensen praten over de Pride Walk [tijdens de opening van Pride Amsterdam], hoe mensen massaal daarin meelopen elk jaar. Waar waren deze mensen met Black Pride? Want dat gaat over exact hetzelfde. Waar waren de organisatoren van de Pride Walk?

2c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende zwarte mensen en mensen van kleur (BPOC)
6. Weet ik niet

3a. Is INTOLERANTIE TEGEN LHBTIQ+ personen (lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksеconditie, queers) in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

3b. Kunt u dat toelichten?
Gelijk, omdat ik kan geen gevoel omschrijven dat het erger geworden is. Ondanks dat Amsterdam als *gay capital* werd gezien, als divers en als meest tolerante stad, zie ik ook op straat nog steeds dat mijn homovrienden scheef worden aangekeken en niet openlijk zichzelf kunnen zijn. Of daar nou wat van gezegd wordt of niet. Blikken en naroepen zeggen soms genoeg. En dit is niet anders geworden. Als je het nieuws volgt denk je dat het erger is geworden. Cijfers zijn echter niet realistisch. Het was al niet best en dat is zo gebleven. De aangiftebereidheid is groter geworden, en dan denkt men dat het erger is geworden. Dit zijn 2 verschillende dingen.

3c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksеconditie en queers.
6. Weet ik niet

CONCEPT

4a. Is INTOLERANTIE TEGEN MOSLIMS in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

4b. Kunt u dat toelichten?

Niet alleen Amsterdam, nationaal, wereldwijd. Het is merkbaar en zichtbaar hoe Den Haag, de politiek ermee omgaat. Dat er mensen zijn die de vrijheid hebben binnen hun meningsuiting om moslims te verketteren, te benadelen neer te zetten als niet menselijk of als tweederangsburger. Ook in de privé-omgeving van mensen die moslim zijn die dat niet helemaal snappen. Je eigenlijk aankijken met “Waar geloof jij nou eigenlijk in? Ik had je veel hoger ingeschat. Je bent een slimme meid, dus waarom geloof je daar überhaupt in?” Ook wereldwijd. Ik kan me goed voorstellen hoe een Jood zich voelt. Laten we het daar op houden.

4c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende islamitische woordvoerders.
6. Weet ik niet

CONCEPT

Interview 4

Genderidentiteit – Non binair. “Dat is de afgelopen 10 jaar langzaam steeds meer gevoeld. Niet alleen van buiten maar ook van binnen. Als ik een knop had voor mijn biologische zijn, dan zou ik in de zomer voor een mannelijk en voor de winter een vrouwelijk type kiezen”,
Seksuele oriëntatie - Semi lesbisch. “Ik ben me steeds meer queer aan het voelen. Toen ik 17 jaar was, was het helder dat ik niet verliefd werd op mannen en dat is ook niet zo. Ik word verliefd op vrouwen en anders en ik heb seks met mensen”
Leeftijd - 45 jaar
Woonplaats – Amsterdam (Nieuw West)
Etnische afkomst - Nederlands
Religieuze overtuiging - Geen
Religieuze achtergrond – Rooms Katholiek / Joods
Opleidingsniveau / werk- en denkniveau - Wetenschappelijk
Eventuele fysieke of verstandelijke beperking - nee
Eventuele psychische aandoening - nee
Overig – werkzaam als fotograaf

Discriminatie betekent voor mij…
…dat je niet mee mag doen op gronden van wie je bent. Of op gronden van wie men denkt wat je bent. Ik zie eruit als vrouw en daarin reageert men en heb ik te maken met het feit dat men daarom soms op buitensluit, maar soms ook op seksuele geaardheid en soms ook genderidentiteit. Dus eigenlijk op alles dat wat men ziet en wat men denkt waar ik onder te plaatsen ben. Of als ik of mevrouw of meneer genoemd. Dan denk ik bij beiden, noem me maar bij mijn zelf verkozen naam.

Ervaring 1. Seksisme op werk.
Op mijn werk heb ik seksisme ervaren. Een agentschap bleek het moeilijk te vinden om te gaan met een kritisch vrouwmens. Agentschap met alleen mannen neemt aan en support degene die op hen lijken.

Ervaring 2. Geweld op straat in Utrecht
Fysiek heb ik te maken met geweld op straat in Utrecht. 20 jaar terug. Mijn toenmalige vriendin en ik hadden op een donderdagavond boeken gekocht. We liepen op straat, een winkelstraat en liepen naar huis toe. Toen werden we door 3, 4 scootermensen, jongeren waar ook mensen achterop zaten, klemgereden en op straat in elkaar geslagen. Dat was kort en heftig. Onze jassen werden over ons hoofd heen getrokken. Gelukkig ben ik sterk en ik kreeg mijn arm los en ik kon een hijs teruggeven. Maar dit was een aanval op ons zijn. Het waren jongeren met scooters die net uit een kroeg kwamen en wij waren jongeren, studentikoos met boeken en we liepen hand in hand. Laat ik het zo zeggen: We waren anders en dus een target. Of het bewust was of niet, daar zijn we nooit achter gekomen.

Ervaring 3. Incidenten voorkomen door aanpassen gedrag.
Ik woon hier sinds '94. Ik ben toen de liefde achternagegaan en zo via het zuiden van het land teruggekomen in Amsterdam. Dus ik ben eventjes weggeweest 1,5 jaar of zo.
Met mijn relatie van 2 jaar geleden, 2017/18, woonde ik in Amsterdam Oost, de Indische buurt, waar nu al die incidenten zijn. Ik merkte dat ik niet meer of minder hand in hand liep. Op het plein. In de omgeving van mijn huis was ik dus minder mijzelf. Ook meer bewust.
Als ik vergelijk met de Pijp in '94 in studententijd. Dan was ik vrijer. Dan deed ik daar niet moeilijk over en dan was ik niet zo op mijn hoede. Ik heb me de laatste jaren dus meer aangepast aan mijn omgeving.
Behalve wat mensen, jongeren in het voorbijgaan zeggen, is me nooit iets heftigs gebeurd als zijnde geweld of intimidatie. Niet in Amsterdam Oost, ook niet in het centrum ook niet. Ik was me wel bewust dat ik in de Indische buurt gewoon meer behouden, meer voorzichtig. En dan op plekken als er een

CONCEPT

Pride was of een veilige *space* als café Saarein dan dacht je daar niet over na. Ik ben meer gaan nadenken. Misschien heeft dat te maken met ouder worden? Ik weet het niet. Mijn partner kwam uit het buitenland en zij kon niet goed inschatten wat nou een veilige situatie was of niet. Dus daar voelde ik me ook verantwoordelijk voor, want ik voelde wel de straat aan, hoe veilig het was.
Ze was een stuk jonger. Voor haar was het vrijheid, blijheid, verliefd zijn en joehoe. Die laatste twee waren het ook voor mij, maar de eerste twee voelde ik een stukje minder.

Ervaring 4.
Ik heb 2,5 jaar geleden, 5 mei 2017, nog iets meegemaakt. We liepen samen naar huis van een feest in Saarein. We liepen door de Hazenstraat, die was geblokkeerd. Vanaf de Elandsgracht kwam er toen een taxi - witte auto, blauw nummerbord - de Hazenstraat ingereden met supergrote snelheid. We hadden allebei wel wat gedronken. Ik zie dat hij dus gas geeft en de mensen staan gewoon op het kruispunt, zoals je weet dat ze daar staan bij een buitenfeest. Dus ik sprong voor de auto, zodat ie niet verder kon rijden. En toen was de taxichauffeur erg boos. Ik bleef op een afstand en vroeg. “Hé, zag je ons niet, wat is er aan de hand?”. Toen draaide hij het raam open en begon te schelden. Toen pakte hij mijn arm vast. Eigenlijk wou hij mij een ruk naar binnen geven. Dat lukte niet. Dus ik gaf een ruk terug. Toen stapte ik naar achter, deed hij de deur open en stapte hij uit en toen stapte mijn vriendin voor mijn neus om mij te beschermen. En toen spuugde hij haar vol in haar gezicht. Of hij weet dat daar een homo of een queer feest was, geen idee. Maar wij waren voor hem met 2 zichtbare vrouwen tegen een waarschijnlijk, ik weet bijna 100% zeker, Marokkaanse taxichauffeur die het niet gezellig vond dat ik voor zijn taxi sprong om eigenlijk de community wilde beschermen.

Op 2 dames na die achter ons liepen, hebben anderen het niet opgemerkt.
Uiteindelijk heb ik mijn vriendin vastgepakt en meegenomen, van “laat maar”. Dus we zijn uit elkaar gegaan. Hij schold dingen als “achterlijk wijf”. En de 2 vrouwen die meeliepen zeiden iets in de trant van “Joh, ga weg.” Wij namen al fysiek afstand. Hij bleef staan; schelden en tieren. Met de auto. En zo eindigde het. Hij kon er ook niet langs, want het was gewoon een blok van mensen. Waarom ik voor de auto sprong was omdat hij geen gas minderde, maar juist gas bij gaf.

Ik heb geen aangifte gedaan. Ik was niet helder genoeg om kenteken of iets te registreren. En ik was meer bezig met hé, mijn partner is in het gezicht gespuugd, hoe krijgen we dat schoon. We hebben een flesje water geregeld, het schoongemaakt, fietsen opgezocht en naar huis gegaan.
Het was een domper op de avond. En ik was ook een beetje in shock. Het voelde als een aanval. Een auto komt ineens daar, geeft extra gas, had lichten aan. Het voelde heel agressief en bedreigend. Het fysieke deel was vervelend. Ik had een blauwe arm en wat schrammen dat was het. En later was ik meer bezig met dat mijn vriendin in het gezicht was gespuugd. Het spugen is natuurlijk is het respectloze van hem; wat gebeurt hier nou? Dat kende ik niet.

Van deze ervaring is misschien wel eigenlijk de vraag het meest bijgebleven. Wat was er nou aan de hand? Was het een community-ding? De vraag: We weten niet wat de beweegreden was. Misschien was hij gewoon *pissed* omdat zijn vrouw wilde dat hij ging koken en dat ie daar geen zin in had. Het spugen en tegen vrouwen iets doen…
Als je de beweegreden weet, dan misschien is het begrip voor het feit dat hij om iets geïrriteerd was anders dan dat wij anders zijn en anders uitzien. Dat het misschien met haat te maken heeft en dat het dan niet is maar dat het een incident is van verkeerde moment en verkeerde tijd.

Ik heb het niet gemeld of aangifte gedaan. Ik heb het er met niemand over gehad zelfs. Dit is de eerste keer dat ik erover praat. [Schiet vol] Dat heeft ermee te maken dat de dag erna het uit ging tussen mij en die partner. Het was een druppel op wat er moeilijk was. De relatie was moeilijk en het leven in Amsterdam was moeilijk voor haar om een draai in te vinden. Er waren meerdere oorzaken aan.
Daarom weet ik de datum ook precies. En ik denk ook het stukje wegduwen van de nare ervaring. Het erbij laten. Zand erover, klaar.

CONCEPT

Ik heb eigenlijk nooit meer over dit incident nagedacht. Vast een stukje onbewuste zelfbescherming. Stop het maar ergens en duw het maar weg, zand erover en ga maar door. Ik denk dat het misschien ook een stukje overlevingsdrang is.
In mijn werkende leven ken ik geweld van plekken waar ik ben geweest. Intimidatie, zelfs seksuele intimidatie, aangeraakt worden door mensen wat je niet wil. Ik denk dat ik die bij die ervaringen hebt gevoegd. Het komt in dat hoekje terecht. Daar dealen we wel mee als er ooit een moment komt, dat er een vraag naar is. De plekken die ik noem zijn in het buitenland. Beschoten, bombardementen. Daar kies je zelf voor een onveilige plekken. Situaties met traangas, rubberen kogels, echte kogels, bommen etc. Gevaarlijke situaties. Dat is anders. Misschien is het ook een stukje mee dealen, dat spugen in het gezicht dan niet zo erg is.

Redenen waarom ik niet aangifte heb gedaan… Er zit ook een stukje *framing* aan van de dader. Sowieso vind ik dader/slachtoffer, schuldig/niet schuldig een moeilijk thema. Het heeft eerder met mij te maken. Ik vind dat niet altijd door politie erbij te halen, of het juridisch traject of het gerechtelijk traject dat dat oplossing biedt. Mens en mens. Omdat ik eigenlijk vind, dat klinkt misschien meer filosofisch, op het moment dat ik een ander team of organisatie erbij haal, vind ik dat ik me juist afsluit van de ander. In de zin van schuld en schaamte. In de zin van "jij hebt iets fout gedaan". Ik heb mijn verantwoordelijkheid. Die moet ik ook niet ontlopen, want ik loop beschonken op straat en stap bewust voor een auto. Daar kan iemand van schrikken. Daardoor kan iemand reageren uit boosheid. In zaak van begrip tot elkaar of een incident is niet altijd politie of overheid de oplossing.

Ideale afloop incident: Als ik een naam of nummerbord had geweten, had ik op het moment dat ik nuchter en bekoeld was, dan had ik de taxicentrale kunnen bellen en uit vragen. Weet je nog wat er gebeurde die en dat moment. En dat je misschien een gesprek kan hebben met iemand. Dan kan je op een ander niveau met elkaar praten, zonder de heftige emoties.

De ideale wereld
Idealiter is voorbij acceptatie. Dat is gewoon zijn met zijn allen. Idealiter zou zijn; dan zou je niet eens "het omgaan" meer hebben. Met zijn allen zijn. Dàt! Met zijn allen mens zijn en mógen zijn. Dat!

Wat wil je nog kwijt?
Het afgelopen jaar werd bekend dat de AIVD had gemerkt dat er dreiging was ten opzichte van Pride in 2018, '19. En zonder dat ik dat wist, en niet alleen op straat, wist ik toen al dat er dreiging was tegenover Pride. Ik zag meer beveiliging. Ik keek meer naar rugtassen, naar veiligheid. Ik was me bewuster. Ik merkte ook de onrust in de community dat mensen zich beseften: We vieren de vrijheid, maar er zou zomaar nu iets kunnen gebeuren. En dat mensen soms ook verbaasd waren, dat het niet gebeurd was. De Pride was afgelopen en dat je dacht er is geen auto geweest, geen bom, geen schietpartij of een ander incident. We hebben het mooi afgerond. Maar dit kan ook mijn stukje zijn en mijn fotografen bril rond veiligheidsissues. Maar ik ben heel erg benieuwd of dit een tendens is, dat mensen zich onveiliger voelen tijdens vrijheidsuitingen en feesten?

1a. Is ANTISEMITISME in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

CONCEPT

1b. Kunt u dat toelichten?
Ik zou kiezen voor een optie tussen een beetje en sterk toegenomen als het kon. Omdat er incidenten zijn in Amsterdam. Omdat er antisemitische incidenten zijn. Omdat politiek er incidenten zijn omdat het zich antisemitisch uitspreken meer socialer geaccepteerd is en dus meer boven tafel komt. Dit komt mede door het politiek klimaat en sociaal klimaat. Het heeft te maken met incidenten in het buitenland (dat is al de afgelopen 20 jaar aan de gang). Ik besef me dat ik 26 was dat de Twin Towers naar beneden kwamen. Daar is nog steeds nog steeds de anti-moslim tendens en die anti-anders tendens. En daar zit ook een Antisemitisch geurtje aan. Het restaurant dat meerdere keren is bekogeld en waarvan de ruiten zijn ingeslagen. Op de Amstelveenseweg. Ik weet vanuit mijn joodse familie weet ik dat er meer beveiliging van scholen is in Amsterdam zichtbaar en niet zichtbaar. De Portugese synagoge wordt meer beveiligd, niet alleen door de politie maar ook op andere manieren. Het dreigingsniveau ís er. Uit mijn omgeving van ik dit op en vraag ik ook uit.

1c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende Joodse woordvoerders
6. Weet ik niet

2a. Is RACISME, discriminatie op basis van huidskleur, in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

2b. Kunt u dat toelichten?
Ik zou willen kiezen in een gebied tussen een beetje en sterk toegenomen. De vorige kinderburgemeester komt uit Zuidoost. een religieuze, Marokkaanse, moslimjongen. Die jongen fotografeerde ik ook. Ten eerste kwamen er allerlei reacties over zijn benoeming. Het is er weer zo een. Het is jonge jongen, een kind. Hij werd op zijn moslim zijn aangepakt, op zijn kleur en niet op kunnen. Dat werd door volwassen mensen in het echt maar ook op social media gezegd. Gewoon, alsof dat de normaalste zaak van de wereld is. En daarom kies ik ervoor dat ik ook racisme toegenomen vind. Ook daar heeft het denk ik te maken met onderbuikgevoelens en stereotypering en alles wat er maar in de mens is over de ander en het anders denken, dat dit maar gewoon geuit wordt.
Ik heb nog een ander voorbeeld, dat ik helemaal flabbergasted was. Een fotograaf, een vriend van mij, uit Curaçao was ik gedurende een event kwijt. Dus ik vroeg iemand die ik ook goed ken, van goh heb je hem gezien? En die antwoordde: “O ja, die grote neger?” dat ik helemaal stijl achteroversloeg dat ik echt dacht. Ik heb hem gezegd: Wil je dit nooit meer zeggen.

2c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen

CONCEPT

5. Op verhalen van bekende zwarte mensen en mensen van kleur (BPOC)
6. Weet ik niet

3a. Is INTOLERANTIE TEGEN LHBTIQ+ personen (lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksеconditie, queers) in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

3b. Kunt u dat toelichten?
De trans mensen en de trans community is volgens een bepaalde groep mensen (rechtse) eigenlijk als een soort hip modeverschijnsel of als een modegril in plaats van een emancipatiegolf. Het wordt gezien "naar" betiteld. En ook best wel transfoob, als in, het is besmettelijk, het is vergroot en het is te groot en te massaal en iedereen is er mee bezig, het wordt uitvergroot en het is allemaal niet zo. Ook het stukje feministen, vrouwen die TERF zijn, die een transfoob stuk vormen in de feministische scene, die komen regelmatig voorbij. Omdat ik daarover ook post op social media. Ik zie dit vooral, als ik ze zo mag betitelen de "hetero-feministen". Ik weet meer dan vanuit gay, de mannenkant ook transfobe opmerkingen. Of dit toegenomen is in Amsterdam, kan ik niet zeggen. Ik zie dit meer nationaal. Het gaat over angst. De golf die er wellicht is, wat ik niet zeker weet, de zichtbaarheid van trans mensen is groter geworden dus krijg je wellicht een tegenreactie.

3c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksеconditie en queers.
6. Weet ik niet

4a. Is INTOLERANTIE TEGEN MOSLIMS in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

4b. Kunt u dat toelichten?
Het was er al maar is nu zichtbaarder. Mensen kunnen het zich veroorloven bepaalde dingen te zeggen. Die Arabieren, dat soort uitingen. Fatima dit, Fatima dat.

4c. Waarop baseert u deze indruk?

CONCEPT

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende islamitische woordvoerders.
6. Weet ik niet

CONCEPT

Interview 5

Genderidentiteit – Non binair
Seksuele oriëntatie - Lesbisch
Leeftijd - 66 jaar
Woonplaats - Amsterdam
Etnische afkomst - moeder dubbelbloed Surinaams Creools, vader Nederlands
Religieuze overtuiging – Boeddhist, als (jong) volwassene een tijdje bij de Jesus People geweest
Religieuze achtergrond – Nederlands Hervormd
Opleidingsniveau / werk- en denkniveau - HBO
Eventuele fysieke of verstandelijke beperking – Hartafwijking. “De hartklep sluit niet en moet dus alert zijn, maar ik kan gewoon sporten.”
Eventuele psychische aandoening – last van depressies
Overig - gepensioneerd

Wat is voor mij discriminatie?
Voor mij is discriminatie, achtergesteld en niet gezien worden. En ook eigenlijk opzij geduwd. Het gaat meestal over heteroseksualiteit, want daar wordt meestal van uitgegaan. Waardoor mensen die niet heteroseksueel weggeduwd worden alsof wij niet bestaan. Dat klinkt wat dramatisch. Zo voelt het wel soms. Anders behandeld worden. Je bent altijd "de ander", maar niet in de lesbische of homoseksuele context of bij de homo zwemvereniging. Ik weet niet goed of dit aan anderen of aan mezelf ligt. Dat ík me anders voel. Dat weet ik dus eigenlijk niet precies. Ik denk dat het een combinatie is dat ik voel dat mensen anders naar me kijken en dat ik me ook anders gedraag of me anders voel. Anders dan andere mensen die voldoen aan wat de norm is, wat hetero normatief is.

Ervaring 1. Duivelsuitdrijving bij de Jezusbeweging
Toen ik bij de Jezusbeweging zat. Ik was 14 à 15 jaar. Jaren '69. Toen vond ik het lastig om lesbisch te zijn. Het was ook echt een geheim voor mij. Toen sprak ik er met iemand over. En ze keek me echt zo aan en zei: “Nee! [naam], je bent bezeten door de duivel.”
En toen is er ook met mij gebeden met handen op mijn hoofd met een “Duivel, ga uit haar!” Dat was toch wel heftig hoor. Eén dag dacht ik niet aan meisjes maar na twee dagen was dat weer voorbij. Maar dat heeft ook echt indruk op me gemaakt. Ik ben toen ook uit die Jezusbeweging gegaan. Ik heb daarna de hele kerk verlaten.

Ervaring 2. Jezelf onzichtbaar maken.
Ik had er zelf last van dat ik zo was en ik zag dat in andere mensen. En het was ook wel een andere tijd dan nu. Ik denk ook dat het echt heel veel aan mij ligt, dat ik me bijvoorbeeld niet uitspreek. Op een gegeven moment deed ik een opleiding voor zwemtrainer en ik ben al heel lang trainer bij een homo zwemvereniging. Nou dan stelden mensen zich voor en dan zei ik dat ik bij een “master” zwemvereniging zat, in plaats van bij een homo zwemvereniging. Ik dacht van ‘oh dan gaan ze anders naar me kijken’ en dat wil ik niet. En uiteindelijk heb ik het wel gezegd en ze keken wel eventjes zo op, maar ik bedoel verder hebben ze er volgens mij niet veel van gedacht. Ik zal me niet zo voorstellen als “Ik ben [voornaam achternaam] en ik ben van de roze zwemvereniging”. En ik vind dat ook in andere gevallen. Je stelt je niet voor met ik ben [voornaam, achternaam] en ik ben lesbisch. Maar dan gaan mensen er vaak van uit dat ik niet lesbisch ben. Of misschien is het wel aan me te zien hoor, dat kan natuurlijk ook. Mensen kunnen mogelijk conclusies trekken uit hoe ik me kleed, hoe ik loop.

Recente ervaringen?
De laatste tijd niet heb ik niets meegemaakt. Ik dacht, misschien ben ik wel helemaal niet geschikt voor dit onderzoek, want ik heb recentelijk niet zo’n ervaring.
Weet je, ik heb altijd gewoon zoals iedereen willen zijn. Dat ben ik niet. Ik ben bang denk ik dat mensen mij anders gaan bekijken en anders gaan behandelen of dat ik me moet verdedigen om mijn keuzes, of om mijn manier om hoe ik eruitzie, of de kleren die ik draag of de manier waarop ik loop.

CONCEPT

Dat vind ik gewoon verschrikkelijk, dat vind ik gewoon een verschrikkelijk idee, dat mensen mij niet zien als… Lesbisch is natuurlijk wel een deel van mij, maar dat ze alleen maar dàt aspect van mij zien.

Non binair zijn betekent voor mij… toen ik kind was. Ik vond het heerlijk om kind te zijn. Ik was geen jongetje, ik was geen meisje, ik was gewoon een kind. Toen ik ging menstrueren werd ik wreed op het feit gedrukt dat ik een meisje, een vrouw was. En ik heb daar heel veel moeite mee gehad. En mijn hele volwassen leven vond ik het helemaal niks dat ik een vrouw was. Ik voelde me ook geen man of zo. Het heeft heel lang geduurd voor ik mezelf als non binair kon zien en me zo kon accepteren. Het was eigenlijk dat ik op een Boeddhistische bijeenkomst was van LGBTQA+, waar een non binair persoon een verhaal hield. Dat *hen* zich non binair voelde. Hen zei: "We gaan een lijn maken in het midden. Aan de ene kant ga je staan als je vrouwelijk voelt en de andere kant mannelijk." Toen ging ik steeds meer richting allermannelijkst. Ook mensen die ik kende die ik veel mannelijker vond dan mezelf stonden veel meer richting vrouwen. Ik was helemaal overstuur. Ik vroeg me toen af of ik een transgender was. Ik barstte in huilen uit. Wat is dat nou, moet ik nou ook aan de hormonen of zo? Wat is er met mij? Nee, ik ben helemaal geen transgender. Ik sta misschien wel een beetje aan de mannelijke kant. Ik voel me gewoon non binair. Ik voel me niet mannelijk, ik voel me niet vrouwelijk. Ik voel me gewoon ik.

En als ik dan toch op een lijn moet staan, sta ik het liefst een beetje aan de mannelijke kant. Maar ik hoef geen hormonen en ik hoef geen operatie.

Ik had ook altijd een vreselijk probleem met mijn borsten. Ik vond mijn borsten verschrikkelijk. Wilde ze eraf hebben.
Ik ben van een generatie dat er in mijn optiek eigenlijk geen vrouwen waren die man zouden willen worden. Ik ben nooit naar de dokter gegaan voor mijn borsten. Uiteindelijk, toen ik in de menopauze kwam en niet meer menstrueerde, had ik er geen last meer van. Toen dat allemaal achter de rug was vond ik het allemaal prima. Ik heb heel erge last gehad van de vrouwelijke kenmerken en het vrouwelijk zijn. Ik voel me mens. Net als toen ik kind was. Ik voelde me niet anders dan jongetjes en meisjes. Als kind had ik jongetjes als vriendjes. Heel veel meisjes zeiden dan tegen mij: Je bent een jongensgek. Ik dacht 'hoezo nou, dat ben ik helemaal niet'. Ik vond jongens gewoon leuk. Meisjes nog leuker, maar heel anders leuk.

Ik zoek een veilige weg. Ik wil dingen voorkomen. Bij ons thuis; mijn moeder was donker hè. Dat was ook al iets. Dat was ook duidelijk te zien, dat ze zo was. Ik wil niet opvallen. Ons gezin was anders. Dat werd ook zo gezien. Ik ben in Hilversum opgegroeid. Een heel keurig kakdorp met vooral witte mensen. En op school hadden we een beetje Molukse, Zuid Ambonese mensen en die woonden in Huizen. Ze wisten ook niet zo goed wat mijn moeder nu was. Dus wij waren eigenlijk de zigeuners van onze straat. Ik vond het wel wat hebben, maar ik vond het ook niet echt leuk. Stereotyperend en niet getuigen van belangstelling. Hierdoor heb ik een houding ontwikkeld dat het me niet interesseert wat ze vinden. Terwijl het me natuurlijk best wel interesseert.

Ik was heel gevoelig. Dus de ongevoeligheid was ook een houding. In mijn puberteit ben ik heel lastig geworden. Iedereen had enorme problemen met mij. Ik werd ook enorm gepest in mijn klas en uitgelachen en dwarsgezeten. Repetities maken, werd me onmogelijk gemaakt. Toen wilde ik ook helemaal niet meer deugen. Ik dacht 'oké als het zo moet, dan doe ik het niet'. Ik heb helemaal niet meer gebruik gemaakt van mijn intelligentie. Ik ben gewoon dwars geworden, enorm dwars geworden. Ik moest van het zangkoor af omdat ik te lastig was, Ik moest van de padvinderij af omdat ik te lastig was. Ik was gewoon ontzettend lastig. Het had niet alleen te maken met onverschilligheid. Mijn vader was ook ernstig ziek. Ik ben gewoon losgeslagen toen ik een puber was.

Ik ben wel militant geweest, maar dat ben ik niet meer. Misschien in gedachten wel. Ik heb een keer meegemaakt, dat ik met mijn vriendin liep en dat mensen stenen naar me gooide. En dat ze ons

CONCEPT

uitscholden voor ‘vieze potten’. Dat vergeet ik natuurlijk ook nooit. Daarna heb ik een bewuste keus gemaakt. Ik denk dat ik wel echt besloten heb, ik doe maar gewoon.
Toen ik hier kwam wonen had ik een hele lieve buurvrouw, een moslima. Ik heb haar nooit verteld dat ik lesbisch was. Ik ging weleens met haar zwemmen en ik dacht ‘zometeen wil ze niet meer met mij gaan zwemmen als ik dat haar vertel’. Mijn buren weten het niet. Ik heb het ze in elk geval niet verteld. En ik heb mezelf wel ingedekt, want ik ben lid van een zwemvereniging. Een homo zwemvereniging. Ik kan daar mezelf zijn. En ik hoef niet bang te zijn dat ze denken “oh, daar heb je die pot.”

Toen ik begon met zwemmen was ik ook wel bij een hetero zwemvereniging gegaan. Daar waren allemaal echtparen. Dat vond ik ook te saai voor woorden. Ik ben daar niet bijgebleven. Toen werd de homo zwemvereniging opgericht en ben ik lid geworden. Nu al 25 jaar of zo, ben ik lid.

Ik organiseer tijdens Pride een zwemactiviteit waar veel mensen op af komen. Ik schrijf verhalen. Misschien heb ik wel een heel ander idee van mezelf, dan dat anderen hebben. Ik ben een best wel schuchter iemand. Niet *outspoken*. Maar misschien ben ik dat wel gewoon.
Ik kom vast anders over dan dat ik denk dat ik ben.
Ik draag bij aan omstandigheden creëren waarin je jezelf kunt zijn. Mensen vinden het leuk om aan mijn activiteit mee te doen. Maar ik denk dan dat ze dat doen omdat ze die activiteit leuk vinden. Een gezellig feestje.
De dingen die ik doe, doe ik gewoon. Ik denk niet zo na over wat dat voor anderen betekent. Ik wil uiting geven aan mijn liefde voor zwemmen en dat wil ik met mensen delen. Als ik dat leuk vind, zullen anderen dat ook wel vinden, dus dan gaan we dat doen.
Eerst wisten we helemaal niet of de activiteit een hit zou worden. De laatste dag kwam de honderdste inschrijving en de keren daarop 250 mensen of zo. Toen wij begonnen was het open water zwemmen nog heel nieuw. Je mocht helemaal niet zwemmen in dat open water. Waarschijnlijk heeft onze activiteit aan de populariteit bijgedragen. En dat hebben we wel voor mekaar gekregen en dat vind ik wel geweldig. Ik zou mezelf hiervoor niet op de borst willen kloppen.

Ik creëer een wereld waarin ik niet de ander ben. Of misschien ben ik toch die ander, die wat zegt en doet. Ik ben niet doorsnee. Mijn seksuele voorkeur heeft daarmee te maken. Lesbisch zijn is ook een keuze. Ik ben groot geworden ten tijde van Paarse September opgegroeid (1973). Toen had ik het nog moeilijk met feit dat ik lesbisch was. En toen kwam Paarse September die zei: Lesbisch is een keuze. En toen dacht ik ‘hoezo, je wordt zo geboren’. En toen dacht ik ‘Misschien word je wel zo geboren, maar dat wil niet zeggen dat je dat ook zo gaat leven. Uiteindelijk heb ik een keuze gemaakt om mezelf lesbisch te noemen en lesbisch te zijn. Terwijl ik misschien biseksueel ben. Maar dat zeg ik niet. Ik leef lesbisch. Ik sluit niet uit… ik ben nu 66… nou ja dat is natuurlijk onzin. Ik heb die keuze gemaakt om een lesbisch leven te leven.

1a. Is ANTISEMITISME in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

1b. Kunt u dat toelichten?
Omdat ik het hoor van Joodse mensen. Dat ze meer last hebben. Dat ze uitgescholden worden of geen keppeltje durven dragen.

CONCEPT

1c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende Joodse woordvoerders
6. Weet ik niet

2a. Is RACISME, discriminatie op basis van huidskleur, in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

2b. Kunt u dat toelichten?
Het was altijd al zoals het was, zoals het is. Mensen zijn mensen racistischer geworden, maar er zijn ook meer mensen zich bewust van racisme. Daarom zeg ik “gelijk gebleven”. Over bijvoorbeeld Zwarte Piet. Ik had vriendinnen die dat 4 jaar terug helemaal oké vonden, en nu vinden ze dat ook niet meer oké. Dus ik denk ik dat dat wel veranderd is. Terwijl andere mensen weer vreselijke dingen zeggen over mensen die tegen Zwarte Piet zijn.

2c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende zwarte mensen en mensen van kleur (BPOC)
6. Weet ik niet

3a. Is INTOLERANTIE TEGEN LHBTIQ+ personen (lesbiennes, homo’s, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksconditie, queers) in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

3b. Kunt u dat toelichten?
Ik heb helemaal niet het idee dat het vroeger zoveel beter was als mensen zeggen. Het was al erg. Ik denk gewoon dat homo’s, lesbiennes et cetera. Daar hadden we nooit van gehoord, intersekse en trans… ik denk dat het gewoon hetzelfde is gebleven. Er zullen mensen zijn die het accepteren en er zijn er heel veel die het niet accepteren. Ik denk niet dat het erger is geworden. Het was al erg. Schijntolerantie.

CONCEPT

3c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksconditie en queers.
6. Weet ik niet

4a. Is INTOLERANTIE TEGEN MOSLIMS in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

4b. Kunt u dat toelichten?
Ik heb een nichtje dat moslim is. Ze voelt zich wel gediscrimineerd. Ze vertelde: "Laatst was er iets tegen homo's en toen gingen allemaal mensen in de Tweede Kamer hand in hand lopen. Waarom doen ze dit niet als er iets tegen moslims is." Toen dacht ik 'Daar zegt ze wat.' Ik vind dit heel moeilijk. Ik heb verder helemaal geen moslim vrienden of zo. Ik baseer het eigenlijk op niets.

4c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende islamitische woordvoerders.
6. Weet ik niet

CONCEPT

Interview 6

Genderidentiteit – Gender fluïde
Seksuele oriëntatie – Queer / panseksueel
Leeftijd - 40 jaar
Woonplaats – werkzaam in Amsterdam
Etnische afkomst – Nederlands
Religieuze overtuiging - Heidendom
Religieuze achtergrond – Heidendom
Opleidingsniveau / werk- en denkniveau – MBO4
Eventuele fysieke of verstandelijke beperking - nee
Eventuele psychische aandoening - nee
Overig - multi-activist

Wat is voor mij discriminatie?
Discriminatie is in de kern voor mij ongelijke behandeling.

Ervaring 1. UWV en gender diverse personen
Ik zit meteen nu even te zoeken waar te beginnen. Ik kan je een voorbeeld noemen aangaande hoe ik in het publieke leven bijvoorbeeld *misgendered* word of op een niet gelijkwaardige manier benaderd.

Ik denk dat een specifiek voorbeeld is dat ik door de tijd heen bij een instantie als het UWV ongelijk behandeld ben door een gebrekkige kennis over gender diverse personen. Toen ik voor het eerst begon te praten over mijzelf als gender diverse persoon, rond 2004, werd er eigenlijk besloten dat ik op basis daarvan niet geschikt zou zijn om als een volwaardig persoon in deze samenleving te functioneren. Dat uitte zich in een volledige arbeidsongeschiktheid verklaring op basis daarvan.

(Seksueel) Grensoverschrijdend gedrag, meerdere ervaringen
Als ik op mijn ervaringen in Amsterdam ga zitten, dan kan ik twee kanten op. En dat is van de ene kant niet zozeer een daadwerkelijke agressieve benadering van mensen, maar wel een houding of uitingswijze die neerbuigend of afwijzend is. En ik heb veel te maken gehad met seksuele intimidatie.

Eigenlijk zijn de meeste gevallen van seksuele intimidatie het lukraak aanspreken op straat, in een horecagelegenheid, en taxichauffeurs in functie. En in feite ja, in de meeste gevallen begint het misschien met een simpele algemene vraag als “Hé hoe is het met je.” Dan gaat het vrij snel naar pogingen doen om seksueel contact te krijgen. Of het begint met een verzoek om seksuele handelingen. Vervolgens, als ik daar afwijzend antwoord op geef, kan dat leiden naar herhaaldelijke pogingen om alsnog contact te krijgen, zoals bijvoorbeeld mij met de auto blijven achtervolgen, naroepen of wat dan ook.

Dit is me vaak overkomen. Er was geen aanleiding. Wel zat er verschil in. Als ik bijvoorbeeld ‘s avonds de deur uitging om uit te gaan, naar een feest en extremer gekleed ging, dan kwamen de reacties nog sneller en nog heftiger. Als ik dan bijvoorbeeld in hoge hakken met een kort rokje over straat liep dan had ik wel sneller de kans dat auto’s gingen stoppen en mij meteen geld werd aangeboden.
Op zich kan ik uiteindelijk de situatie vrij goed *handelen* en zorgen dat het niet uit de hand loopt. Enkele keren leidde het tot een conflict waarin ik mezelf genoodzaakt zag om op een verdedigende agressieve manier van me af te bijten. En het is dan ook wel eens voorgekomen dat het grensoverschrijdend was in de zin van fysiek contact proberen te maken terwijl ik had aangegeven dat niet te willen, waar ik dan ook nóg duidelijker maakte dat ik er niet van gediend was. Dit gebeurde veel in de periode van 2010, toen ik meer in Amsterdam ben gaan leven, tot nu. Daarvoor was het wat meer incidenteel.

CONCEPT

Ervaring 2. Gedrag van taxichauffeurs naar trans femme personen
Mijn genderdiverse identiteit speelde hierbij met name een rol. Het betreft de seksuele objectivicatie van een trans femme persoon. Dit komt ook door de specifieke fascinatie voor trans femme personen. Kijk, zoals bijvoorbeeld, ik noemde net ook al even taxichauffeurs. Als je bijvoorbeeld kijkt wat zich afspeelt voor de Lellebel [café op Rembrandtplein in Amsterdam]. Vanaf de Lellebel tot de brug staan de taxi's. De bezoekers van het café worden feitelijk in twee categorieën ingedeeld: Je bent aantrekkelijk of je bent het niet. Ben je het niet heb je de kans dat je een taxi geweigerd krijgt of dat je wordt uitgescholden of wat dan ook. Ben je aantrekkelijk dan word je bij wijze spreken de taxi ingelokt. Er ontstaat in de taxi al heel snel een heel persoonlijke benadering en er worden al heel snel opmerkingen over je uiterlijk gemaakt of intieme vragen gesteld. Dus er ontstaat al heel snel een geladen sfeer waarin meteen duidelijk wordt wat voor bedoelingen die persoon heeft.
Dit kan op verschillende manieren gaan. Er kunnen voorstellen komen of je misschien niet zin hebt om mee te rijden naar een afgelegen parkeerplaats. Of de intieme opmerkingen en vragen gaan steeds verder of er kan een poging tot fysiek contact zijn of die persoon kan zijn intenties nog duidelijker proberen te maken door zichzelf aan te raken of zichzelf bloot te geven.

Moment van inzicht in eigen ruimdenkendheid.
Ik ben vanaf pakweg 2006 tot 2012 sekswerker geweest. Ik wil absoluut niet zeggen dat ik dat heb gedaan op een manier zoals veel sekswerkers dat doen. Dus ik was me wel degelijk heel bewust van mijn grenzen. Maar wat ik ermee wil zeggen is, dat het sekswerk me op een bepaalde manier ruimdenkender hebben gemaakt. Zeg maar zó ruimdenkend, dat het een beetje op de grens ligt van te ruimdenkend en te begripvol. Dat is toch af en toe een beetje een grens die je raakt. En ook begon ik in diezelfde periode meer te ontdekken hoe de wereld wat dit betreft in elkaar steekt en mijn eerste ervaringen waren wat dat betreft niet zozeer in Amsterdam, maar meer in Den Haag. In diezelfde periode kwam ik dus voor het eerst in aanraking met die seksuele intimidatie. Lang verhaal kort: Toen ik enkele jaren terug voor een gemeente in Noord-Holland werkte, werkte ik in het toenmalige AZC met iemand van Roze in Blauw. Ik begeleidde de LHBT-community. Ik begeleidde de voorlichtingsavond ook over alles wat te maken heeft met gelijke behandeling et cetera. Bewustzijn van wat wel en niet allemaal mag en wat Roze in Blauw daarin kan betekenen.

Op die avond kreeg ik op een gegeven moment een helder moment van inzicht, namelijk dat ik me in één keer bewust werd van het feit dat er talloze situaties in mijn leven voorbijkwamen die de grens van seksuele intimidatie over gingen. Situaties waarin ik niet adequaat heb gereageerd en bijvoorbeeld niet een melding heb gedaan bij de politie terwijl dat eigenlijk wel zou moeten. Toen werd ik me dus in één keer ook bewust dat ik in al die jaren steeds meer mijn eigen grenzen ben gaan verleggen omdat dat gewoon is. Je bent in een cultuur terechtgekomen, waarin dit gewoon is en erbij hoort.

En sindsdien ben ik er ook wel anders mee omgegaan, ben ik er anders in gaan staan. Dat was voor mezelf wel echt even een pas op de plaats. Als er op dit moment iets zou gebeuren, dan heb ik de neiging om zoveel mogelijk in zijn werking te zetten. Hoe beter je melding terechtkomt en op hoe meer plekken je melding terechtkomt, des te beter. Ik heb natuurlijk vanuit mijn werk persoonlijke contacten met het netwerk Roze in Blauw en dan bel ik niet een algemeen, maar een persoonlijk nummer. Ik zorg voor een discriminatiemelding. Ik zou dit doen via de trans organisatie doen waar ik werk. En dan doe ik verzoek om het door te zetten naar een discriminatiemeldpunt in de regio. Wat me op dat moment nog meer zou kunnen helpen, echt aan de bel trekken en zorgen dat het geregistreerd wordt.

Melding of aangifte zinvol?
Of het zinvol is? **Ja en nee**. **Ja**: Op het moment dat ik gebruik maak van mijn contacten van Roze in Blauw, krijg ik in ieder geval waardevolle steun en dat kan toch op een bepaald moment prettig zijn. Dit geldt natuurlijk niet voor iedereen. Ik heb wat dat betreft wel echt mijn voordeel dat ik daar mijn contacten heb. Dat is voor mezelf fijn te merken dat die combinatie. Je kunt natuurlijk ook van vrienden steun krijgen, maar het feit dat een ambtenaar in functie er op dat moment voor jou is en

CONCEPT

voor jou klaar staat en zich echt inspant op dat moment iets voor jou te kunnen betekenen, dat is heel erg prettig

Dat draagt bij aan het verwerkingsproces, maar ook het empowermentproces. Die confrontatie die ik natuurlijk heb gehad bij het AZC maakte me bewust dat ik niet zo empowered was, als dat ik voor mezelf dacht. Ik ben me meer bewust geworden dat er ook voor mezelf nog wat te winnen valt als het op empowerment aankomt. Betreffende melding doen, denk ik dat dat helpt. Op basis daarvan kan onderzoek worden en gedaan en waarmee kan worden aangetoond dat er verandering en steun nodig is, dat er organisaties moeten zijn die hierbij kunnen helpen.

Ik begon met "Ja en Nee". De **nee** is wel voor mij, dat als het er *basically* echt op neerkomt, dat we natuurlijk allemaal leven binnen een bepaald systeem en dat systeem is er niet ter ondersteuning van mensen zoals ik bijvoorbeeld. En dat is iets wat ik me altijd wel heel goed realiseer. Om het even ietwat uit het slachtofferschap te halen: Het systeem is er überhaupt niet voor de persoon die bijvoorbeeld te maken krijgt met seksuele intimidatie. Want op het moment dat je aangifte doet is er op dat formulier geen hokje waarop je "seksuele intimidatie" kunt aanvinken. Dit betekent eigenlijk dat het incident dat zich heeft afgespeeld, niet wordt erkend als een incident. En ik dus ook niet erkend wordt als zijnde slachtoffer van dat incident.

Ik heb het bij minister Grapperhaus onder de aandacht gebracht. Ook al is het niet een Amsterdams incident is, maar Gronings, is het volgende wel een grappige anekdote om hier te benoemen. Om even blijk te geven van een verschil in benadering. Ik heb dan ook flink wat jaren in Groningen gewoond. In het Stadspark is een immense *cruising area*. In de zomer is het zo ongeveer een homopretpark. De halve gay scene loopt daar dan rond. Uiteraard is de politie op de hoogte dat daar een *cruising area* is. Daar wordt ook regelmatig patrouille gehouden. Ook is de politie zich volledig bewust van het feit dat er geen sprake is van een tippelzone op wat voor manier dan ook, gewoon *cruising area*. Ik heb dus meegemaakt dat ik daar op de parkeerplaats, terwijl ik daar gewoon rondwandelde, werd aangehouden door *under cover* politie die mij er op dat moment van verdachten dat ik er tippelde, puur op basis van mijn uiterlijk. En ik denk dat dat ontzettend veel zegt veel over het systeem waarin we zitten. Op dat moment hadden ze een probleem met me omdat ik enkele bestuursfuncties vervulde bij Groningse belangenorganisaties voor LHBTQI+. Dus we hebben een hartig woordje met elkaar gesproken. Er werd hier geprofileerd op basis van gender stereotyperingen.

Micro gedragingen.

Het is belangrijke om hier focus aan te geven, dat het dus niet om één incident, één ervaring gaat. Het gaat juist om een structureel verschijnsel. Wat misschien wel goed om te benoemen is, want dat is in Amsterdam niet echt anders dan op andere plekken, we hebben het over incidenten, voorvallen. Op het moment dat je gaat spreken over discriminatie, dan ga je daar concrete voorbeelden bij benoemen.

Ongelijke behandeling zit hem natuurlijk ook in micro gedragingen. Bijvoorbeeld: Sinds ik als [Voornaam] leef, heb ik geen moment over straat kunnen gaan zonder gezien te worden, door mensen bekeken te worden. Dat is in Amsterdam echt niet veel anders dan op andere plekken. Ik heb ook daarin een overlevingsmodus opgebouwd. Ik zie dat over het algemeen niet meer. Tenzij ik me er bewust op concentreer. Ik heb ook met vrienden in Amsterdam meegemaakt, die me nog niet zo goed kennen of die af en toe met me over straat gingen lopen en echt observeerden. Wat is dit toch? Ik loop met jou over straat en ik zie de mensen de hele tijd maar kijken. We staan ergens stil en je ziet bepaalde blikken. En dat is echt een deel van de realiteit waar mee hebt te maken, waarmee je stelselmatig een rol speelt.

Ik ben natuurlijk niet anders gewend dat dat het dagelijks leven op die manier in elkaar zit. Maar als je op een gegeven moment zelf samenwerkt met instanties die zich juist over dit soort onderwerpen buigen, waar je uiteindelijk merkt dat je ook niet op een gelijkwaardige manier wordt behandeld, maar

CONCEPT

eigenlijk een beetje duidelijk als zijnde een minderheidsgroep op een ondergeschikte behandeld wordt, dan begint op die momenten bij mij de schoen te wringen.

Wat kunnen overheidsinstanties anders doen?
Ik kan twee concrete dingen noemen. Ik heb meerdere malen, ook buiten Amsterdam, meegemaakt dat ik voor het karretje gespannen word. Dat ik word ingezet als iemand uit een minderheidsgroep waar op dat moment handig gebruik van gemaakt kan worden. Dat is natuurlijk gewoon abject. Een ambtenaar of wie dan ook zou gewoon nooit op die manier zijn eigen politieke agenda moeten willen bewerkstelligen over de rug van mensen in een kwetsbare positie. Het andere wat speelt, is dat ik ook heb meegemaakt dat ambtenaren in een bepaalde functie zitten van waaruit ze moeten omgaan met bepaalde groepen, waarmee ze helemaal niet weten te dealen. Waar ze helemaal eigenlijk niks voor voelen. Dan is er geen intrinsieke motivatie of zelfs een afkeer om met die groep om te gaan.

Een ideaal traject is eigenlijk heel simpel. Net zoals ik bijvoorbeeld de afgelopen maanden bezig ben geweest om te pleiten voor de verkiezingsprogramma's om bijvoorbeeld zelforganisaties meer als patiëntenorganisaties gaan worden geraadpleegd. Als het aankomt op zorg denk ik ook dat personen een bepaalde bevolkingsgroep of community die op basis van hun ervaring een expertise hebben ontwikkeld ook van daaruit op die manier een positie krijgen die een gelijke waarde heeft aan iemand die daar bijvoorbeeld een bepaald opleidingsniveau voor heeft. Dit is ook iets waar ik instanties of organisaties iedere keer als ik het tegenkom op wijs. Als er een vacature wordt uitgezet, waarbij wordt gezet dat ze ook graag mensen uit de transgendergemeenschap erbij hebben. En er staat aangegeven dat je een bepaald opleidingsniveau hebt, maak ik de kanttekening: Stop met het opleidingsniveau. Geef een niveau van werken en denken ongeacht de opleiding daaraan vastzit. Want dat soort dingen raakt voor mij de kern in het stuk gelijke behandeling. Waarom neem je alleen iemand van op basis van een bepaald papiertje aan, terwijl iemand die het papiertje niet heeft misschien wel meer kennis en expertise heeft. Dat is wel een ding.

De ideale wereld
Nou is het zo dat ik best wel een idealist ben. Ik ben ook wel heel erg overtuigd dat emancipatie en individualisatie iets is waar iedereen binnen onze samenleving onderdeel van uitmaakt. En ik denk dat onze emancipatie haar doel heeft bereikt als iedereen zijn haar hun eigen persoonlijke seksuele en genderidentiteit kan omarmen. Dan is diversiteit dus de norm geworden. Van daaruit krijg je dan ook dat we automatisch in een hele andere sociale structuur terechtkomen. Als het ware het banen van nieuwe wegen.

1a. Is ANTISEMITISME in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

1b. Kunt u dat toelichten?
Ik weet het niet, dus niet van toepassing.

CONCEPT

1c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende Joodse woordvoerders
6. Weet ik niet

2a. Is RACISME, discriminatie op basis van huidskleur, in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

2b. Kunt u dat toelichten?
Ik denk niet dat het per se is toegenomen, maar wel dat het intenser is geworden en het meer naar buiten is gekomen.

2c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende zwarte mensen en mensen van kleur (BPOC)
6. Weet ik niet

3a. Is INTOLERANTIE TEGEN LHBTIQ+ personen (lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksecondition, queers) in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

3b. Kunt u dat toelichten?
Ik denk niet dat het per se is toegenomen, maar wel dat het intenser is geworden en het meer naar buiten is gekomen.
En wat ik hierin ook in kan benoemen is, dat ik deze bewering ook maak dat er een sterk vermoeden is dat er wel een toename is van het melden van incidenten, waardoor het misschien meer lijkt, maar dat de situatie ontstaat dat er veel meer gemeld wordt en mensen meer van zich laten horen.
Er kunnen mensen die op de PVV stemmen, maar die zeggen als het om mijn eigen buurman gaat, is het anders, dat is een goede moslim. Die persoon stemt natuurlijk wel PVV en daar is zeker wat over te zeggen, maar tegelijkertijd is die persoon niet per se een racistische persoon.

CONCEPT

Ik had het een paar weken terug met een mij bekende journalist nog over de Anti Zwarte Piet-beweging bijvoorbeeld. Zij legde uit wat in het noorden van het land speelt. Het gaat veel meer over aversie tegen de randstad dan dat het gaat om racisme. De mensen die daar de snelweg gingen blokkeren blijken helemaal niet racistisch te zijn. De motivatie is niet “We zijn tegen mensen van kleur” maar dat een groeiende frustratie tegen de randstad die voor hen bepaalt, die zich gaat bemoeien met hun leven. En dat dat toevallig hierop wordt geprojecteerd, is iets heel anders. Dit zijn van die voorbeelden, dat ik denk ‘er is iets anders aan de hand’. Je hoort meer toenemende geluiden, er worden meer dingen gemeld. Ik denk niet er een toename is.

3c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende lesbiennes, homo’s, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksconditie en queers.
6. Weet ik niet

4a. Is INTOLERANTIE TEGEN MOSLIMS in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

4b. Kunt u dat toelichten?
Mensen die PVV stemmen maar die zeggen als het om mijn buurman gaat, is het anders. Tegelijkertijd is die persoon niet per se een racistische persoon. En wat ik hierin kan benoemen is dat ik deze bewering ook maak, dat er een sterk vermoeden is dat er een toename is van het melden van incidenten, waardoor het meer lijkt, en mensen meer van zich laten horen. Waarom ik het stellig zeg. Ik zie vaak de nuances erin. Wat in het noorden van het land tegen de randstad speelt, speelt zich in het klein ook in Amsterdam af. Bijvoorbeeld de volkswijken tegen de grachtengordel en dat de politiek hier ook een heel belangrijke rol in speelt. Dat ook een linkse partij als GroenLinks – waarmee ik me sterk verbonden voel – een enorme elitepartij is die lekker in zijn ivoren torentje zit en te weinig contact heeft met het volk.

4c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende islamitische woordvoerders.
6. Weet ik niet

CONCEPT

Interview 7

Genderidentiteit - Vrouw
Seksuele oriëntatie - Lesbisch
Leeftijd - 71 jaar
Woonplaats – Dorp in Noord-Holland en Amsterdam
Etnische afkomst - Joods / Indonesisch / Nederlands
Religieuze overtuiging - Geen
Religieuze achtergrond – Geen
Opleidingsniveau / werk- en denkniveau - Wetenschappelijk
Eventuele fysieke of verstandelijke beperking - Nee
Eventuele psychische aandoening – Nee. "Sinds 1973 niet meer. Toen verdween homoseksualiteit uit de DSM4."
Overig – Gepensioneerd. Zet zich in voor ongedocumenteerde vrouwen.

Wat is voor mij discriminatie?
Uitsluiten. Afwijzen.

Ervaring 1. De ceremoniemeester
Wat is uitgesloten? Dat vind ik wel dat je dat moet nuanceren. Is uitsluiten dat je met pek en veren het huis uit wordt gezet? Of is het dat je 15 jaar geleden een – al zeg ik het zelf - uitstekende speech houdt voor een vriendin vanwege haar 25-jarig huwelijksfeest voor een zaal van 80 à 90 mensen en dat de ceremoniemeester vervolgens zegt: "God, mannen, is het niet jammer dat deze mooie vrouw voor ons verloren is?"
Ik had daar een enorme scène kunnen trappen, wat je dus niet doet. Maar is dat discriminatie? Er viel een pijnlijke stilte, ik voelde me echt zwaar shit en ook wel fors belachelijk gemaakt. En ik had tegen deze ceremoniemeester kunnen zeggen: "Al was je de allerlaatste man op aarde geweest *over my dead body,* maar dat slik je in, dus dat doe je niet. Ik vond dat tamelijk heftig, grof.

Ervaring 2. De directeur
Is het uitsluiten als je directeur bij iedere keer als hij mij moest voorstellen aan andere collega's zei: "Dit is [voornaam, achternaam], leuke vrouw, maar ze is lesbisch hoor." Ja, dan voel je je best wel rot. Want je denkt waar gaat dit over? Maar is dit zware discriminatie? Is dit mishandeling of is dit… Ik denk dat dit dus precies wel is, wat vrouwen overkomt. Je wordt misschien niet fysiek in elkaar geslagen omdat je te nichterig bent, omdat je, ja, er niet lesbisch uitziet. Als ik zeg: "Ik ben moeder van 3 kinderen en grootmoeder van 4 kleinkinderen, dan gaat er bij niemand de zogenaamde *dogwhistle* af.

In de tijd dat ik voorlichter was van het COC, vertelde ik dat als ik de klas binnenkwam. Ik ben [voornaam, achternaam] moeder van 3 kinderen en grootmoeder van 4 kleinkinderen die al zo groot zijn als jullie hier. Dan vroegen ze: "Wat doet u hier?" Dan startte ik mijn verhaal.

Uitsluiting gebeurde altijd zodra mensen ervan wisten. Dus daarom was mijn dilemma, wanneer ga ik dit vertellen? Met de directeur kwam het overschrijdende gedrag doordat ik de hele avond te leuk met zijn vrouw had staan praten. Dat heb ik moeten bezuren, vervolgens. Maar goed, is dit discriminatie? Het zijn speldenprikken. Niet iets waar je aangifte van doet, of een melding van maakt. Dingen die de hele dag door kunnen gebeuren.

Ervaring 3. De echtgenoot van een vriendin
De echtgenoot van een vriendin van mij, een man met veel geld en macht, doet het iedere keer. En dan ben ik godverdomme inmiddels zeventig, dan roept ie nog bijvoorbeeld in de opera keihard, "Nee, als het aan mij had gelegen, dan was jij nooit lesbisch geworden." Daar staat mijn vrouw dus naast. Hij kan het nooit hebben, dat ik met [voornaam] ben. Dat is zo ongelooflijk beledigend.

CONCEPT

Ervaring 4. De leidinggevende

Ik heb ooit vijf jaar bij een uitgeverij gewerkt. Een man in een leidinggevende functie heeft mij al die tijd een soort van gestalkt. Altijd moest ik met hem in een tweegesprek, overleg, wat *bullshit* was en wat ik ook niet wilde. Altijd greep hij mij achter de deur, zoende me vol op de mond. Ik heb toen overwogen hier een zaak van te maken, omdat ik er helemaal gek van werd. Ik ontweek het altijd en zei “Niet doen.” Ik had nog drie schoolgaande kinderen waar ik alleen verantwoordelijk voor was. Iedereen in mijn naaste omgeving raadde mij dit af. “Je hebt geen enkele zaak”. Het was mijn woord tegen het zijne. “Je gaat dit afleggen en het enige alternatief voor jou is dat je gewoon een andere baan zoekt.” En dat heb ik gedaan. Dat was een tijd lang een opluchting, tot ik ook daar weer lastig werd gevallen.

Over jezelf afroepen

En ik heb lang gedacht ‘Misschien roep ik dit over mezelf af omdat ik me zo aanpas en dan die charmante vrouw probeer te zijn en dan *nicht zu haben* te zijn. Dat is ook het dilemma. Afgezien van het feit dat ik misschien ook gewoon aardig gevonden willen worden. Je past je ontzettend aan. En vervolgens als je het dus zegt van “ik ben lesbisch”, dan is de reactie: “Goh, van jou hadden we dit nooit verwacht. Alsof je dus, nou ja, een soort… Ik ben eigenlijk winkeldievegge. “Goh, nou”, bijna van “Weet je dat wel zeker?” Dit is niet vanwege mijn lesbisch zijn. Dit is gewoon seksisme. Intimidatie, ongewenste intimiteit. Dat is niet echt een vorm van discriminatie misschien. En dan zij zo’n man standaard “Jij bent helemaal niet lesbisch, jij moet gewoon een flinke beurt, jij.” En dan dacht ik ‘ja, van jou zeker ehh.’ Dat kwam er dan wel bij.

Seksisme

Ik heb veel homoseksuele vrienden en bij het COC hebben we het daar ook wel vaak over gehad. Bij homomannen zal geen vrouw het idee hebben dat hij maar een flinke beurt moet hebben, dan word jij wel weer gewoon hetero. Maar vrouwen, op een of andere manier wekt dat bij mannen toch kennelijk redders- of vernederingsfantasieën op. Vrouwen hebben daar voortdurend mee te dealen. Dat is in elk geval mijn ervaring. “Als je mij was tegengekomen” of “als ik jou een flinke beurt had gegeven, dan was dit nooit gebeurd.”

Ervaring 5. Wie krijgt de kinderen?

Toen ik ging scheiden van de vader van mijn kinderen, dacht ik 'Dat ik nu met een vrouw ben, moet je je niet persoonlijk aantrekken. Hier kun je nooit tegenop’. In de omgeving werd dit gewoon als zo vernederend gezien, op de een of andere manier, dat ik hem verliet voor een andere vrouw. En toen met de kwestie over de kinderen heeft hij zich ontzettend op laten naaien en heeft dat toen ook gebruikt in het proces bij de toewijzing, Daar is gewoon het feit met ik een vrouw was, keihard aangevoerd. En dat ik daardoor dus ook helemaal van het padje was. Ik was al eerder in therapie geweest; dat was ook zo. Omdat ik ontzettend twijfelde. ‘Ik ben niet gelukkig in huwelijk. Ik val steeds op vrouwen.’ Maar dat werd aangevoerd voor mijn psychische labiliteit, terwijl ik altijd voor de kinderen had gezorgd en hij zich daar nou bepaald niet om had bekommerd. Maar dit was ineens wel een issue.

Mijn ontzettende geluk was dat wij naar de kop van Utrecht waren verhuisd, waar het proces diende in de rechtbank. Als ik nog in kop van Overijssel gewoond, we hebben het over 1985, dan had ik de kinderen niet gekregen. Puur op het feit dat ik lesbisch was. Discriminatie dus. En toen ik voor moest komen voor die rechtbank en dat ik echt ook wist dat ik met bepaalde ogen werd bekeken, had ik mijn nagels laten groeien, had ik me helemaal opgemaakt en ik weet nog dat ik me echt bewust was van hoe ik werd bekeken. Mijn lesbisch zijn was dus totaal niet aan me te zien.

Ik gaf 2 jaar voorlichting voor het COC in Amsterdam. Ik vond dit ontzettend leuk. Ik deed dat met een paar andere mensen. Toen de mannen waar ik dit graag meedeed, ermee ophielden, werd het nogal agressief overgenomen door trans personen. Dat vond ik best ingewikkeld. Met name één vrouw die altijd woedend was dat ze altijd voor een man aangezien werd. Dan zei ik: Je komt ook op een zware

CONCEPT

motor met grote motorlaarzen. Het is verwarrend hoe je je kleedt. Dat overkomt mij ook als ik me niet duidelijk kleedt. Ik kreeg er steeds minder plezier in en kreeg er steeds meer stress van. Toen werd het werk. Daarom stopte ik, helaas.
Ik dacht bovendien ook: Het is veel beter als jonge kids, mensen dit doen. Mijn eigen kleinkind van 12 vindt zichzelf lesbisch. Dat zou zij moeten doen. Er waren kids die zeiden: U had mijn oma kunnen zijn, maar ik vind het toch heel leuk dat u het vertelt. Het was ook heel leerzaam.

Wanneer zelfcensuur?
Ik ben betrokken bij een kleinschalige opvang voor ongedocumenteerde vrouwen en hun kinderen. De lesbische vrouwen die deze groep begeleiden, vertellen niet dat ze lesbisch zijn. Terwijl ze dus veel voor deze groep doen. Ik vertel het ook niet in de opvang. Ik kan het ook niet vertellen. Dit is een brug te ver. Waarom zou ik mezelf moeten outen in deze omgeving? Hier hebben we wel met vriendinnen discussies over. Het is ingewikkeld. Hier zijn we ook nog niet uit. Hoe ga je daar mee om?

Als ik voor een schakelklas sta, wat ik ook heb gedaan, dan heb ik een missie. Je bent hier naartoe gekomen. Hier worden mensenrechten gerespecteerd, daarmee is er een acceptatie van homoseksualiteit. Dan gaat het ook over een betere wereld voor vrouwen, een betere wereld voor iedereen en alles. Het gaat hier om mensen die nieuw zijn in onze cultuur. Begrijp even waar je mee bezig bent met je afwijzing. Dus daar kon ik dan heel streng in zijn.

Maar in dit werk heb ik een andere missie. Ik vind dat wel jammer, want ik denk “Waarom kom je naar hier?” Ik denk dan ‘Ik zou op de vlucht gaan, voor dat soort vrijheid’. Ik vind het om verschillende redenen jammer, want ik denk dat wat er in AZC's gebeurt echt verschrikkelijk is. Ook wat betreft de onverdraagzaamheid daar. Maar ik ben daar in die zin ook anders over gaan denken. Mensen vluchten niet om die redenen, maar omdat ze niet te eten hebben, of omdat er kogels om hun kop heen vliegen, of omdat ze slachtoffer zijn van mensenhandel, of dat ze als de dood zijn dat zij of hun kind besneden wordt. Heb je ook nog eigen bagage van homoseksualiteit, dan is dat hel. Dan denk ik ‘open zijn, dat is een volgende stap’. We hebben nu te zorgen dat mensen hier fatsoenlijk worden opgevangen.

Ik weet niet goed wat me weerhoudt om het te zeggen bij de vrouwenopvang. Er zijn nieuwe medewerksters gekomen in het team dat deze plek runt. Bij de kennismakingsbijeenkomst vertelde een nieuwe medewerkster: “Ik leef met een vrouw, ik ben zo oud en dit is mijn achtergrond”. Nou, dan zeg ik het ook onmiddellijk.

En misschien zou ik het er ook met de ongedocumenteerde vrouwen over kunnen hebben, want wat zou er kunnen gebeuren? Het is niet relevant op dit moment. Ik zou heel graag op de opvang ook juist vrouwen als die met kokend water overgoten vrouw willen opvangen.
[https://www.bndestem.nl/oosterhout/mag-de-in-azc-gilze-met-kokend-water-overgoten-happy-toch-blijven-er-is-twijfel-of-zij-lesbisch-is~a546ce80] Wat een verschrikkelijk verhaal is dat. Ik wou dat we plaats hadden voor die vrouw. En die zijn er dus ook met kinderen, net zoals ik die had en heb. Er zijn natuurlijk lesbische vrouwen die op de vlucht zijn. Natuurlijk. Waar zijn die? In een AZC… Daar zou ik veel meer mee bezig willen zijn.

Wat heb je van overheid / overheidsinstanties nodig?
Ik denk dat de overheid niet zoveel kan doen. Voorlichting op scholen is erg belangrijk. Dat je de Paarse Vrijdag en Gender Sexuality Alliances (GSA) stimuleert en omarmt. Ik denk dat het goed is dat premier Rutte zich steeds meer uitspreekt. In relatie tot de Hongaarse premier Orbán die anti-homo is [https://www.parool.nl/wereld/rutte-na-veto-polen-en-hongarije-ik-ben-blij-dat-ik-niet-op-orban-lijk-verschrikkelijk~b695816b/] sprak hij uit dat acceptatie van homoseksualiteit in onze cultuur zit. De SGP en de verschrikkelijke Van der Staaijs en Forum voor Democratie en Baudet zijn zo homofoob als de neten. De hypocrisie vind ik stuitend. Ik heb zelf een homoseksuele zoon. Wat hem en mij heeft gestoord is dat prins Friso – god hebbe zijn ziel - officieel heeft laten ontkennen dat hij homoseksueel

CONCEPT

was. En ondertussen kwam hij met Mabel Smit, een gangstermeisje aangezeild. De boodschap was: Niets is zo erg als homoseksualiteit. Je kunt beter met de ex van Bruinsma zijn dat dat je homoseksueel zou zijn. Dat heeft mijn zoon echt ongelooflijk gestoken. Het had behoorlijk ons geholpen als die belachelijke mededeling al niet was gedaan, of dat hij had gezegd “al was ik het geweest, ik ben het niet, maar het maakt niet uit.” Hij had geen idee wat voor impact dit heeft voor mensen als jij en ik. En zo’n SGP die beweert dat je wel homo mag zijn, maar het niet mag consumeren. Wat kun je daar als overheid aan doen? Aan de ene kant prijs je hier de mensenrechten hoog, maar als puntje bij paaltje komt, heeft dus iedere religieuze club het recht om dit met voeten te treden. Ik weet niet wat je daaraan kunt doen. Ik vind dat stuitend. Net zo goed als ik dit soort uitspraken ook van bepaalde imams ook stuitend vind. Maar zo’n Van der Staaij, dat je gewoon open en bloot kunt zeggen “Ik ben voor Trump, want hij is tegen abortus”, totaal eraan voorbijgaand dat hij ook tegen homoseksuelen, nou ja, alles wat afwijkt is. En dan mag ie dat gewoon op televisie vertellen. Ja, natuurlijk we leven in een land met vrijheid van meningsuiting. Maar ik vind het ook iedere keer ingewikkeld. Er valt niet veel aan te doen, denk ik. Behalve dat zo’n Rutte toch af en toe iets zegt; “de vader des vaderlands” wil ik hem niet noemen, maar hij heeft toch enige autoriteit. Dan is het belangrijk dat je af en toe een geluid laat horen: wij willen dat iedereen hier kan leven, zoals ie wil leven.

Het homohuwelijk, wat je er toch van moge vinden, is toch een heel belangrijk ding, dat dit hier kan.

Ideale wereld

Als we in een ideale wereld zouden leven, dan zou dit er gewoon niet zijn. Ja, dan kun je gewoon zijn wie je wil zijn. Daar schrik ik wel van. De ideale wereld is, dat mensen niet meer in hokjes denken. Onze kleindochter van 12 heeft haar haar afgeknipt en loopt nu met heel kort roze geverfd bebop haar. De schoonfamilie van mijn zoon, vindt dat best schandalig. Ze vinden het heel erg dat mijn 7-jarige kleindochter dit nu ook graag wil. Dan vraag ik hen ook wel: “Waar winden jullie je nou zo over op?” Dan is het antwoord: ‘Zo kun je je dochter er toch niet bij laten lopen?” Hoe dan? Ik zei dan ook tegen mijn kleindochter: “Schat, wat goed dat je dit gedaan hebt.” Ze zei: “Mijn hele elftal had een blond staartje en dat wil ik niet.” Ik zei: “Gelijk heb je. Ik vind dit gewoon woest stoer.”

Maar er is veel commentaar op. Mensen willen zien wat ze voor zich hebben. De 7-jarige heeft nu ook kort haar, is stoer en weigert jurken te dragen. Mijn zoon zit er niet mee, zijn schoonfamilie wel. Zijn hele stoere zoontje van 4 wil in het balletpakje van zijn zusje rondlopen. Ze zitten gelukkig op een school waar ze mogen aantrekken wat ze willen. Dat is het voordeel van Amsterdam, dat er zulke scholen zijn. Mijn andere kleinzoon van inmiddels 15 wilde jaren een gouden legging dragen. Daar was hij dolgelukkig mee. Toen ik hem kocht in de Amsterdamse binnenstad vroeg de verkoopster of ze er een leuke roze strik omheen moest doen. Toen zei ik “Hij is niet voor mijn kleindochter, maar voor mijn kleinzoon.” En toen was even een “huh”. Ik dacht echt: ‘Als je er nu iets van gaat zeggen, dan krijg je een mep!’ Zo gaat dat, terwijl die winkelmedewerkster helemaal geen nare mevrouw was.
Als ik na ga wat dit gevecht mij heeft gekost. En dan hebben we het over 60 jaar geleden. Toen voeren we strijd om in broeken te lopen. Mijn moeder was best modern en dat kreeg ik voor mekaar. Men sprak er schande van, want ik leek op een jongen. En dat je nu denkt, ‘godverdomme in 2020 moeilijk doen omdat ze dan te veel op een jongen lijkt’. *So what!* We mogen best gek zijn, zolang er maar is te zien wat je bent. Laten we daarmee in de ideale wereld gewoon een keer mee ophouden.
Het mooie aan de andere kant zie ik ook. Omdat we ook steeds ouder worden. Naar gelang mannen en vrouwen ouder worden, worden ze steeds androgyner. Dat vind ik wel mooi.
Als je dat kunt loslaten, dan zou er veel agressie niet meer zou zijn. Want ik denk dat daar zoveel agressie uit voortkomt. En ook vanuit de achterliggende gedachte ‘Ze nemen ons alles af.' Ze nemen ons zelfs af of ik kan zien dat iemand een man of een vrouw is. Alleen al deze verongelijktheid. Kennelijk maakt dat het heel manifest. Als je dat ook niet meer kunt zien.

CONCEPT

1a. Is ANTISEMITISME in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

1b. Kunt u dat toelichten?
Ik denk dat het nu hier en daar wat manifester is, maar het is er altijd geweest. Ik denk wel dat het openlijker is. Voor alle onderwerpen, antisemitisme, racisme, waardoor een Baudet en engigheid ruimte krijgen. “Jij zegt het, wij denken het”. Het is een soort van salonfähig om het te zeggen, wànt we mógen het zeggen. Dat wil dus niet zeggen dat het er ineens is. De manier waarop er aandacht wordt besteed aan buitengewoon rechtse politici in praatprogramma’s bij de reguliere media, met interviewers die echt niet doorvragen, dat maakt het vaak heel ongenuanceerd. Er wordt nu ineens gedaan alsof die Forum voor Democratie, iets nieuws zegt. Dat is natuurlijk om je helemaal dood te schamen. Die jongen zegt niets nieuws. Hij is ongelooflijk rechts, ontkent de holocaust, gaat met de meest enge mensen om en nu ineens zegt iedereen ohohoh [https://www.nrc.nl/nieuws/2020/11/26/baudet-deed-antisemitische-uitspraken-a4021532]. Wat een *bullshit*. Dat is gewoon wat hij al jaren uitdraagt.

1c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende Joodse woordvoerders
6. Weet ik niet

2a. Is RACISME, discriminatie op basis van huidskleur, in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

2b. Kunt u dat toelichten?
Het is niet erger dan het al was. Ik denk dat het nu meer manifest is, maar het is er altijd geweest. Ik zie het ook. De agressie vorig jaar rondom Sinterklaas, daar ben ik enorm van geschrokken. De hele Sinterklaasdiscussie. Vorig jaar werd toch weer *blackface* gedaan in de buurt. Waar gaat dit over, geen idee. Ik heb 2 Afro-Amerikaanse neefjes. Die zijn altijd blij geweest als Sinterklaas voorbij was. En dat heeft eigenlijk… dat ik me dat eigenlijk dat nooit zo had gerealiseerd vanaf het moment dat mijn neefjes naar school gingen, dat ik dacht ‘nou ja, het is ook vaak onwetendheid’, maar we lijken zo racistisch als de neten. Dit was dan in Bussum, in het Gooi, maar ik denk dat het in Amsterdam niet veel beter is.

CONCEPT

Voor alle onderwerpen, antisemitisme, racisme, waardoor een Baudet en engigheid ruimte krijgen. “Jij zegt het, wij denken het”. Het is een soort van salonfähig om het te zeggen, wànt we mógen het zeggen. Dat wil dus niet zeggen dat het er ineens is. De manier waarop er aandacht wordt besteed aan buitengewoon rechtse politici in praatprogramma’s bij de reguliere media, met interviewers die echt niet doorvragen, dat maakt het vaak heel ongenuanceerd. Er wordt nu ineens gedaan alsof die Forum voor Democratie, iets nieuws zegt. Dat is natuurlijk om je helemaal dood te schamen. Die jongen zegt niets nieuws. Hij is ongelooflijk rechts, ontkent de holocaust, gaat met de meest enge mensen om en nu ineens zegt iedereen ohohoh [https://www.nrc.nl/nieuws/2020/11/26/baudet-deed-antisemitische-uitspraken-a4021532]. Wat een *bullshit*. Dat is gewoon wat hij al jaren uitdraagt

2c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende zwarte mensen en mensen van kleur (BPOC)
6. Weet ik niet

3a. Is INTOLERANTIE TEGEN LHBTIQ+ personen (lesbiennes, homo’s, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksеconditie, queers) in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

3b. Kunt u dat toelichten?

Ik denk dat het nu meer manifester is, maar het is er altijd geweest.
Voor alle onderwerpen, antisemitisme, racisme, waardoor een Baudet en engigheid ruimte krijgen. “Jij zegt het, wij denken het”. Het is een soort van salonfähig om het te zeggen, wànt we mógen het zeggen. Dat wil dus niet zeggen dat het er ineens is. De manier waarop er aandacht wordt besteed aan buitengewoon rechtse politici in praatprogramma’s bij de reguliere media, met interviewers die echt niet doorvragen, dat maakt het vaak heel ongenuanceerd. Er wordt nu ineens gedaan alsof die Forum voor Democratie, iets nieuws zegt. Dat is natuurlijk om je helemaal dood te schamen. Die jongen zegt niets nieuws. Hij is ongelooflijk rechts, ontkent de holocaust, gaat met de meest enge mensen om en nu ineens zegt iedereen ohohoh [https://www.nrc.nl/nieuws/2020/11/26/baudet-deed-antisemitische-uitspraken-a4021532]. Wat een *bullshit*. Dat is gewoon wat hij al jaren uitdraagt.
De enige stad waarin ik mij echt veilig heb gevoeld is, zo veilig dat wij hand in hand over straat durfden lopen, is Tel Aviv. In Amsterdam doe ik dat echt niet. Ik heb daar geen zin in. Je krijgt toch gewoon commentaar of mensen kijken. Echt een wonderlijke ervaring vorig jaar in Israël. Terwijl je denkt ‘Israël heeft toch ook nogal wat nare elementen’. Het was echt een fantastisch gevoel ineens; zo kan het ook. Maar ook daar nemen orthodoxen het over, dus ik maak me geen illusie. Maar zo relaxed. Heel vaak 2 mannen met een kinderwagen gezien. Echt…
Vorig jaar met Gay Pride, dat is prima. Dan komen er heel veel mensen naar Amsterdam om aapjes te kijken. Dat gaat dan toch in grote gemoedelijkheid en vriendelijkheid. Terwijl blijft dat wij niet hand in hand door de stad durven te lopen. Dus dat is niet veranderd. Het gekke is, dat je heel erg voelt of iets veilig is, dat we daar in Tel Aviv, dat we daar gewoon ineens buitengewoon tactiel waren, omdat je het

CONCEPT

gevoel hebt dat het daar kan. Dat je in ieder geval duidelijk kunt maken dat je bij elkaar hoort. Terwijl we in Amsterdam meer de act doen van we zijn gewoon zusters.

3c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksconditie en queers.
6. Weet ik niet

4a. Is INTOLERANTIE TEGEN MOSLIMS in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

4b. Kunt u dat toelichten?
Ik denk dat het nu meer manifester is, maar dat het er altijd geweest. Ik denk wel dat het openlijker is. Voor alle onderwerpen, antisemitisme, racisme, waardoor een Baudet en engigheid ruimte krijgen. "Jij zegt het, wij denken het". Het is een soort van salonfähig om het te zeggen, wànt we mógen het zeggen. Dat wil dus niet zeggen dat het er ineens is. De manier waarop er aandacht wordt besteed aan buitengewoon rechtse politici in praatprogramma's bij de reguliere media, met interviewers die echt niet doorvragen, dat maakt het vaak heel ongenuanceerd. Er wordt nu ineens gedaan alsof die Forum voor Democratie, iets nieuws zegt. Dat is natuurlijk om je helemaal dood te schamen. Die jongen zegt niets nieuws. Hij is ongelooflijk rechts, ontkent de holocaust, gaat met de meest enge mensen om en nu ineens zegt iedereen ohohoh [https://www.nrc.nl/nieuws/2020/11/26/baudet-deed-antisemitische-uitspraken-a4021532]. Wat een *bullshit*. Dat is gewoon wat hij al jaren uitdraagt.

4c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende islamitische woordvoerders.
6. Weet ik niet

CONCEPT

Interview 8

Genderidentiteit - Vrouw
Seksuele oriëntatie - Bi of lesbisch “Ik zit in een lesbische relatie. Ik heb ook wel met mannen een relatie gehad. Net hoe het valt. Queer of pan zou ook zullen passen. Oudere generaties begrijpen die begrippen niet zo. Ik heb er niet zoveel mee.”
Leeftijd - 28 jaar
Woonplaats - Amsterdam
Etnische afkomst - Nederlands
Religieuze overtuiging - geen
Religieuze achtergrond – geen
Opleidingsniveau / werk- en denkniveau - Wetenschappelijk
Eventuele fysieke of verstandelijke beperking – chronische ziekte
Eventuele psychische aandoening - nee
Overig – actief in LHBT-scene op het vlak van zichtbaarheid

Wat is voor mij discriminatie?
Dat is meteen de moeilijkste vraag. Hier moet ik even over nadenken. Het eerste wat mij me opkomt, is uitsluiting. En je niet gewenst voelen, onveiligheid voelen, zowel verbaal als non-verbaal. Het verschil tussen niet gepast en echt gediscrimineerd voelen is dat je je onveilig voelt.

Ervaring 1. Achtervolgd op straat en in de supermarkt
Als we het echt over discriminatie hebben, dan is de eerste gebeurtenis die bij me opkomt in Osdorp. Het is een jaar of 8 geleden dat ik daar woonde. Ik ging toen met mijn toenmalige vriendin naar de Albert Heijn op het Osdorpplein. Halverwege de weg heen tot in de supermarkt en de hele weg terug zijn we gevolgd en uitgescholden. Echt provocerend de hele tijd. Dat is wel een situatie waarin ik me heel onveilig heb gevoeld. Er zijn meerdere situaties, maar dat is de eerste die bij me opkomt. Dat begon omdat we hand in hand liepen. Dus dat is waarschijnlijk wel de trigger geweest.
In de supermarkt werden we naar elk schap gevolgd en als je dan “pot”, “lesbo”, “vies” naar je hoofd krijgt, “blèh” of dat soort geluiden of negatieve uitingen de hele tijd krijgt. Het was een groepje van 3, 2 jongens en een meisje van een jaar of 15, 16.
Het was redelijk subtiel, dus omstanders hebben het niet gehoord. Dat ik eerst dacht ‘waar hebben ze het over’ met het langslopen en het dan zachtjes zeggen. In het begin dacht ik ‘dit zal wel meevallen’. Mijn vriendin was ook helemaal niet aan het opletten en met het boodschappenlijstje bezig. Na een tijdje hoorde ik 3 keer “gadverdamme” en dat soort dingen. Dus het was heel onderhuids en ik denk dat de rest het niet door heeft gehad. Wij hebben het genegeerd, hebben boodschappen gedaan en zijn naar huis gelopen. Ik woonde aan de Meer en Vaart op een flat. Toen ik bij de galerij aan kwam liepen ze weg. Toen was voor hen de grap eraf. We hebben hen geen aandacht gegeven en de hele weg genegeerd. Het waren wel een lange vijftien minuten lopen.
Maar ik voelde me wel geïntimideerd. Er zijn meerdere voorvallen geweest hoor. Maar dit blijft me bij omdat ik me echt heel onveilig voelde.

Meerdere ervaringen
Andere voorvallen? Vijf jaar geleden op het Rembrandtplein, werd er gekwat naar mijn voeten. En toen de Vivelavie nog bestond. Als je daar naar buiten kwam, dat mensen het opzochten en provoceerden.
Ervaring 2. Naroepen in West
Vorige week nog, een dinsdagavond aan de Overtoom, mensen die roepen als je langsloopt. Het valt nu nog meer op als je samenloopt vanwege de 1,5 meter afstand. Mijn huidige relatie en ik liepen hand in hand. Toen werd er ook weer geroepen “Lesbo”, “mag ik meedoen” en dat soort teksten.
Ik vind het lastig om van dit soort situaties een melding te doen. Als dit soort dingen gebeuren, dan denk ik “Daar gaan we weer.“ Ik besteed er dan niet zoveel aandacht aan. En dat is het lastige, omdat je niet om alles, al het negatieve ook aandacht moet geven, omdat je denkt “Het gebeurt zo vaak”. Ja, je neemt het een beetje voor lief. Over het voorval in Osdorp heb ik wel getwijfeld, omdat ik me toen

CONCEPT

echt onveilig voelde. Alleen dan is de vraag “wat is het dan geweest” en het liep uiteindelijk met een sisser af. Maar goed.

Ervaringen van anderen

En de geluiden die ik ervaar van andere mensen in mijn omgeving, mijn queer vrienden. Het zijn gewoon dingen die gebeuren, opmerkingen of nastaren. Dat is ook waarom ik niet snel een melding zou doen, omdat ik het normaliseer, terwijl het natuurlijk niet zo hoort.
Mannen, vrouwen, queer personen; eigenlijk gebeurt hen alledrie wel. Alleen het hangt er ook een beetje van af. Queer mannen hebben met andere vormen van geweld te maken, minder met wat subtielere vormen, dus het naroepen. Vrouwen en non binaire personen ervaren dit wel.

Wanneer seksueel overschrijdend gedrag?

Een opmerking als “Mag ik meedoen?’ ervaar ik niet op zich als seksueel overschrijdend gedrag, als het bijvoorbeeld op straat gebeurt. Maar ik heb ook meerdere keren gehad in de kroeg dat je niet van zo'n – dronken - gast af kan komen omdat ie ervan overtuigd is dat ie mee mag doen. En dan gebeurt op een gegeven moment dat jij er tussenuit *sneakt* of dat je je vrienden vraagt om het in de gaten houden. Dat als je de deur uitloopt, dat zo’n gast je niet achteraangaat. Dat zijn de verschillende situaties daarin. Ik probeer het niet dramatischer te maken dan het is. Maar het zijn allemaal kleine subtiele vormen.

Geen melding, wel veilige plek creëren

Ik heb tot nog toe niet een melding gemaakt. Dus dan vraag ik me af ‘wat zou dan wel de overtreffende trap zijn?’ Sowieso als ik echt letterlijk fysiek er iets van ondervindt. En als het zo dreigend is geweest dat het echt een groot gevaar is geweest. En de vraag is: Wat gebeurt er met zo’n melding? Heeft het zin? En het is ook negatieve energie. Dat besteed ik dan liever aan op een positieve manier zichtbaar maken van de community. Ik heb bijvoorbeeld een queer community opgezet bij een van de gemengde woonprojecten van statushouders en jongeren. Als het weer start [na Corona] probeer ik naar activiteiten van Pink Nieuw West te gaan. Ik heb van alles bij De Kringen gedaan. Ik zie het ook als creëren van een veilige plek. Bijvoorbeeld voor statushouders of mensen die het lastig vinden die dan toch doordat jij zichtbaar bent naar je toekomen.

Gedrag aanpassen

Ik probeer onveilige situaties voor te zijn. Bij een donkere winterdag of een stille straat dan loop ik niet hand in hand. En zo zijn er wel meer situaties dat ik me er bewust van ben of ik wel of niet hand in hand loop.
We hebben het er wel eens over of je misschien toch moet melden. Dat blijft lastig. Telkens zijn het tot nog toe situaties die je weg kan wuiven. En we hebben onderling ook wel dat we beide denken: we zijn erg van de zichtbaarheid en als we hand in hand willen lopen, doen we dat. Daar zijn we stellig in alle twee. Want als je het niet ziet, kun je het ook niet normaliseren. Sommige momenten als we een groepje zien, laten we de hand los of gaan we iets meer afstand nemen. Omdat het niet veilig voelt.

Ik woon nu in Oud West. Ik vind het echt anders. Het is iets meer “stad”, dus er kan wat meer. Dus ook meer gezinnen, het is meer gemengd. In Nieuw West moet je toch meer bedachtzaam zijn.

Wat een overheid zou kunnen doen

Wat ik anders zou willen… ehm. Dat begint bij zichtbaarheid. Van de overheid zou ik willen dat er meer campagnes zijn, dat het meer normaal en zichtbaar is. Niet alleen in straatbeeld, maar ook in communicatie van de overheid. In taalgebruik, dus een neutraler woord als partner, en dat soort dingen. Ik denk dat voor 90% van de mensen die dingen roepen, dat die niet doorhebben wat het met iemand doet. Daar zou een campagne aan kunnen bijdragen. Niet alleen op dit gebied, ook racisme, ook het hele spectrum. Omdat het niet altijd duidelijk is, wat het met mensen doet. Meer persoonlijk

CONCEPT

maken. Ik ken de campagne waarin Amsterdam mensen oproept om voor een ander op te komen. Ik vraag me af zo'n oproep dan bij de juiste personen terecht komt. Ik denk dat dit soort campagnes meer op buurtniveau werken, met bekenden uit de buurt. Het wordt vaak zo anoniem als je een paar personen kiest en die voor de hele stad doet. Amsterdam is zo groot, dus dat je het meer op buurt- of wijkniveau zou kunnen doen, zodat het meer ons kent ons. En ook dat je het breder trekt, zeker met COVID. Want ik denk dat je meer op elkaar let en het een stuk veiliger is, dat je dat op een stad ook meer kunt uitbreiden. Het blijft een lastige wat een overheid kan doen. Maar zo'n onderzoek als dit of bewustwording erna. Want kijk, homomannen worden natuurlijk volop gepresenteerd in de media en zijn heel zichtbaar; als je alleen maar al kijkt naar de Reguliers[dwarsstraat] bijvoorbeeld. Dat zijn over het algemeen toch homomannen. En vrouwen of non binaire mensen worden vaak toch een beetje vergeten in het hele verhaal. Ze integreren zo goed, ze gaan mee met de stroom en je bent een stuk minder zichtbaar.

Een ideaal traject na een incident

Amsterdam zou meer de leiding mogen nemen. Amsterdam staat natuurlijk ook bekend als *Gay friendly* en dan vind ik dat daar ook een bepaalde rol bij hoort, dus dat je je voor nationale wetgeving hard mag maken. En de vraag is natuurlijk of bijvoorbeeld een APV op straatintimidatie werkt, als het alleen maar zin heeft als het heterdaad betrapt wordt. Dan loop je op een dinsdagavond om een uur of 10 een ommetje en dan moet je gaan bellen en wachten tot er iemand komt. Wat is het doel en het middel? Als het gaat om het in kaart brengen van dingen die gebeuren, om informatie te verzamelen, dan zou het misschien makkelijker gemaakt kunnen worden om een melding te doen. Als het doel is om mensen strafrechtelijk te vervolgen om een consequentie te geven dan vraag ik me af hoe dit in de praktijk werkzaam is. Als symboliek zou het een stap in de goede richting zijn.

Een goed werkende app, zou voor mij werken. Als het de bedoeling is om meer inzicht te krijgen en informatie te vergaren, kan dit op eenzelfde manier zoals je bijvoorbeeld een melding maakt over een kapotte lantaarnpaal. Dat zou voor alle vormen van discriminatie een goed systeem zijn.

Ideale wereld

Het zou geen rol moeten spelen, eigenlijk. Het zou geen issue moeten zijn.

Wat ik nog kwijt wil

Ik weet niet of het ter plaatse is. Ik woon in een vrij nieuw gebouw waar nog geen vlaggenmast is. We hadden een interculturele regenboogvlag via de gemeente geregeld voor de Pride, dus die moest worden opgehangen aan het balkon aan de voorzijde van het gebouw. Toen heb ik veel commentaar van mensen uit het gebouw gekregen. Ze wilden niet geassocieerd worden met de regenboogvlag omdat ze dat een politieke uiting vonden. En toen is er best wel veel discussie ontstaan in het gebouw. Sommige mensen voelden zich hierdoor niet welkom. We mochten ook geen regenboogvlaggen of andere versiering in de openbare ruimtes ophangen, anders zouden mensen zich niet prettig voelen. Dit soort situaties vind ik echt wel heel lastig, hoe ik daarmee om moet gaan. Je wil dat iedereen zich prettig kan voelen in hun thuisbasis, dus ook de LHBT-groep. Ik vond het lastig dat dit meteen weer politiek genoemd wordt. Dit kwam zowel uit de hoek van de – als ik mag chargeren - Nederlanders als statushouders. De opmerking was: Hang het dan op vanuit je thuissituatie. Als ik dat zou doen, dan ziet niemand het, vanwege de locatie van mijn woning in het gebouw. Ook voor sommige bedrijven, of woningen is het lastig dit uit te dragen. Zelfs op dagen die nationaal worden gevierd. Moet je hierover stemmen, of moet het bij het basisklimaat horen, dat het kan? Moet je zeggen: "Hier trekken we de grens." Op Koningsdag hangen we de Nederlandse vlag uit. Daar hebben anarchisten geen boodschap aan. Waar leg je dan de grens?

CONCEPT

1a. Is ANTISEMITISME in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

1b. Kunt u dat toelichten?
Het komt door meer zichtbaarheid in de media. De acties tegen de Joodse restaurants of mensen de ik wel eens spreek of vrienden van mij dat ik merk dat het is toegenomen.

1c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende Joodse woordvoerders
6. Weet ik niet

2a. Is RACISME, discriminatie op basis van huidskleur, in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

2b. Kunt u dat toelichten?
Het is toegenomen, mensen kunnen zich meer bewust zijn van hun positie daarin en hoe ze zich hierover voelen; dat het eerst meer afgewimpeld werd. Dus ik denk dat het in de loop van de jaren best wel is toegenomen. Mensen spreken zich meer uit dan voorheen. Daardoor denk ik dat het algemene gevoel is dat het ook meer is. En of het dan werkelijk meer is, dat weet ik niet. Ik heb geen cijfers.

2c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende zwarte mensen en mensen van kleur (BPOC)
6. Weet ik niet

CONCEPT

3a. Is INTOLERANTIE TEGEN LHBTIQ+ personen (lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met intersekseconditie, queers) in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

3b. Kunt u dat toelichten?
Moeilijke vraag. Ik heb niet het idee dat er veel verslechterd of verbeterd is in de afgelopen jaar. Als ik denk tussen nu en vijf jaar geleden, heb ik nu niet een heel ander gevoel over verleden dan nu. Als ik kijk naar berichten of incidenten heb ik niet het idee dat het meer of minder lijkt.

3c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met intersekseconditie en queers.
6. Weet ik niet

4a. Is INTOLERANTIE TEGEN MOSLIMS in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

4b. Kunt u dat toelichten?
Ik heb niet het idee dat er veel verslechterd of verbeterd is in de afgelopen jaar. Als ik denk tussen nu en vijf jaar geleden, heb ik nu niet een heel ander gevoel over verleden dan nu. Als ik kijk naar berichten of incidenten heb ik niet het idee dat het meer of minder lijkt.

4c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende islamitische woordvoerders.
6. Weet ik niet

CONCEPT

Interview 9

Genderidentiteit – Gender fluïde
Seksuele oriëntatie - Lesbisch “met een foutje. Het is al tig jaren geleden, maar af en toe vind ik seks met een man ook wel eens leuk.”
Leeftijd - 46 jaar
Woonplaats - Amsterdam
Etnische afkomst - Geboren Antilliaan, Mengeling Europees, Native Indian en Afrikaans *Religieuze overtuiging* - Christelijke Boeddhist
Religieuze achtergrond – Katholiek / Pinkstergemeente
Opleidingsniveau / werk- en denkniveau - HBO
Eventuele fysieke of verstandelijke beperking - heeft een chronische hernia
Eventuele psychische aandoening – PTSS uit het verleden, wordt aan gewerkt en gaat goed
Overig – Werkt voor de NS, is drag king.

Discriminatie betekent voor mij…
… als iemand al bij voorbaat een vooroordeel heeft op ras, of afkomst, seksuele voorkeur. Dat hier bij voorbaat een vooroordeel bij is en dat dit ook gewoon gezegd wordt. Voor mij zit dit ook in kleine stomme dingen als “Zwarte Piet", "hé, je familie is weer in het land”, dat soort opmerkingen.

Ervaring 1. Racisme op het werk
Vooral in mijn werk heb ik te maken met racisme. Voorbeeld: Een passagier komt aangelopen. Ik sta er en er staat een witte meneer naast me, die collega is. Ze lopen me straal voorbij en vraagt hem wat. Dat je antwoord geeft en dat ze het dan toch weer aan de persoon naast je gaat vragen, omdat hij of zij wit is. Dit gaat echt over racisme, dat ik niet geloofwaardig zou zijn vanwege mijn kleur.

Ook ervaringen met seksuele voorkeur of gender?
Ik heb weinig voorbeelden waar het gaat over seksuele voorkeur of gender. Meestal gaat het over mijn huidskleur. Als ik alleen ben, is het moeilijk te duiden. Als ik met iemand samen ben, loop ik afhankelijk van waar ik ben, hand in hand. Je bent je toch wel bewust van je seksuele voorkeur. In het centrum kan dat over het algemeen wel. In bepaalde wijken van Amsterdam zou ik dit niet doen. Het is een soort van jezelf beschermen, maar het neemt natuurlijk wel wat van je vrijheid weg als je bepaalde situaties probeert te voorkomen.

Ervaring 2. Racisme op het werk
Recent maakte ik nog iets mee waarvoor je eigenlijk naar de politie zou moeten gaan. Er kwam een koppeltje naar mijn trein toegelopen op een klein station nabij Amsterdam, maar ze waren veel te laat. Ik "floot en ik sloot”. Met dat de deuren sluiten, besluit de man zijn arm erin te steken en de deur helemaal open te trekken. Dat geeft beschadiging aan de deur. De deur kon vervolgens niet meer dicht. Dan krijg je van mij een keuze – dat hoef ik niet te doen, maar ik ben een aardige conducteur - om uit te stappen en na te denken over de situatie en daarmee een boete te vermijden of te blijven zitten en een boete te krijgen. Meneer stapt uit met zijn vriendin, maar draait zich opeens om en noemt mij een “vuile zwarte slaaf” en een “zwarte kankerhoer.” Ja, je wordt er niet blij van, maar ik heb altijd mooie reacties. Ik ben verbaal zeer vaardig. Ik lachte hem uit en zei tegen hem: “Voel je je zo machteloos dat je met zulke stomme antwoorden komt.” Hij is degene die de fout maakt.
Kijk, ik ben realistisch in mijn werk. Op dat station duurt het 10 minuten voor de politie er is. Die man is dan allang weg, dus het heeft geen zin. Als BOA weet ik, ik kan hem wel aanhouden, maar vasthouden niet, want dan beroof ik hem van zijn vrijheid. Hij heeft wel geprobeerd te vechten met me [lacht], hij probeerde me aan te vallen. De machinist was er gelukkig ook en die ging voor me staan – niet dat dat nodig was, maar toch [lacht]. Ik vond het wel heel lief van hem. Uiteindelijk hebben we de deur samen gesloten en toen besloot die man zijn woede te richten op zijn vriendin.
Als de politie er binnen twee minuten zou zijn geweest, had ik zeker 112 gebeld. Maar dat is gewoon niet het geval en dan moet je gewoon een keuze maken, omdat ik aan het werk ben en wij bij de NS

CONCEPT

natuurlijk worden afgerekend worden op vertrektijden. Dan is het voor mij belangrijker om met 2 minuten weer weg te wezen, dan een aanhouding en de politie erbij. Punt was, dat deze man zwaar agressief was en zeker ook drugs. Dus dan maak je een keuze. Is het fijn? Nee, natuurlijk niet. Als ik geen BOA zou zijn, zou hij misschien iets hebben gebroken. Omdat ik BOA ben, houd ik me in. Als ik dat niet zou zijn, zou het verhaal heel anders zijn. Ik ben opgevoed om een flinke tik te geven als men mij discrimineert.

Ervaring 3. Van je af bijten

Ik heb geleerd om van je af te bijten. Mijn moeder is christelijk in de zin van, keer de andere wang toe. Nu ben ik van mijn 3e tot 8e jaar door witte Nederlanders opgevoed. En mijn witte pleegmoeder heeft mij geleerd: “Als iemand jou zwartje of bruintje noemt, mag je meteen erop slaan.” En dat vond ik natuurlijk veel leuker dan de insteek van mijn moeder. Het is niet vaak voorgekomen, want ik gaf gewoon een vuistslag, knock-out. Dat werd gezien en dan werd ik verder met rust gelaten. Als kind was ik heel fysiek en ik sloeg iemand gewoon neer. Nu ben ik heel verbaal. Het van me af mogen bijten heeft bijgedragen aan mijn eigenwaarde. Ik laat gewoon niet over me heen lopen.

Ervaring 4. Discriminatie binnen een relatie

Voor je het weet ben je dan gescheiden [lacht]. Mijn ex-vrouw vond het ook leuk om soms hele foute grappen te maken bij de familie om aanzien te krijgen en ik accepteerde dat gewoonweg niet. Ik blijf netjes waar de familie bij is, maar op het moment dat we in de auto zitten krijg je ervanlangs. En dan zeg ik: “Waar slaat dat nou weer op, dat je zegt dat alle Antillianen stelen, terwijl ik wegloop om mijn jas op te hangen. Waar ben je mee bezig?” Ik ben dus zeer nabij ook gediscrimineerd.
In het laatste half jaar van de relatie gebeurde dit ineens. Ik denk ook dat ze het bewust deed om mij te irriteren. Ik heb zoiets van ja, *whatever*. Het is vaker voorgekomen in het verleden en ik heb haar er toen op gewezen. Ze heeft het begrepen. Toen we eenmaal getrouwd waren [schampere lach] sloeg het allemaal om. Schijnbaar dacht ze toen, dat ze alles kon zeggen, ik weet het niet. En ja, ik ben gewoon mezelf en heel eerlijk en duidelijk in zulke dingen. En als je vier jaar met iemand bent en die weet wat je dagelijks meemaakt op je werk en zich bewust is van waar je het moeilijk mee hebt en dan daar ook op gaat inspelen. Dan is zo'n relatie natuurlijk kansloos. Ik heb nooit iets mee hoeven maken dat zo overschrijdend was dat ik het wilde melden.

Ervaring 5. Als de maat vol is

Kijk als iemand een vriend is, dan spreek je hem gewoon aan. Maar vreemden, daar heb je niet die band mee, dus dat is anders en niet vergelijkbaar. In verband met mijn werk heb ik dat wel eens moeten doen. Ik heb een keer een meneer laten aanhouden omdat hij mij “zwarte kankerlijer” of “zwarte kankerhoer” noemde. Dat komt ook vaker voor. Ik werd uitgescholden omdat ik hem een boete gaf. En deze man was één tint lichter dan ik zelf ben. En hij vond het nodig om hele foute dingen tegen me te zeggen omdat hij een boete kreeg. Op een gegeven moment is de maat vol. Ik geef je één kans om je excuses aan te bieden. Doe je dat niet, dan houdt het meteen op bij mij. En ja, dit resulteerde echt in een echte aanhouding. De deur van de trein werd dichtgehouden, de Veiligheid & Service dienst werd erbij gehaald, de man werd overgedragen aan politie, ik ging mee naar het politiebureau, 2,5 uur lang met de politieagent proces verbaal opgemaakt en vervolgens met taxi naar huis. En deze man heeft hiervoor moeten zetten. Want er is een regel, na een bepaald tijdstip komt de officier van justitie niet meer langs dan moet je dus gewoon zitten de hele nacht.

Ervaring 6. Wel of geen kleur zien

Wat ik altijd ook lastig vind, is als mensen zeggen: “Ik zie geen kleur.” Ik wil juist dat ze kleur zien. Ik hou van mijn kleur. Ik zie jouw kleur ook. Niks mis met kleuren zien. Dat maakt ons individueel. Dat maakt ons apart van elkaar en dat brengt ons weer samen, als we met elkaar kunnen omgaan, daarin. “Ik zie geen kleur” is niet realistisch. Ik zie kleur en ik hou ervan, dat hoor ik liever. Van alle kleuren. Het is net zoiets als dat mensen zeggen: black lives matter / all lives matter. Je màg kleur zien, sterker nog, ik wíl dat je kleur ziet, want we zijn allemaal anders. En dat mag, dat moet gewoon oké zijn. Als iemand

CONCEPT

die je kent iets doms zegt, maar vreemden. Het gaat erom dat je divers bent. In je omgeving, met je vrienden. Of je het nou in eten doet, maakt niet uit… probeer mensen om je heen te kennen, behalve in je eigen wereldje. Beperk je niet tot je kleine wereldje als die wereld zoveel groter kan zijn.

Ervaring 7. Racisme buiten dienst op het werk

Ik heb tegen een beetje bijbetaling een eersteklas businesskaart. Dat doe ik bewust. Want toen deze regel er nog niet was en we allemaal gratis 2e klas reisden en 1e klas moesten vragen aan de collega die aan het werk was, gebeurde het wel eens dat ik gewoon naar de 2e klas werd gestuurd, terwijl mijn witte collega wel naar de 1e klas kon. Dus zodra het kon heb ik die 1e klas kaart genomen. En soms zit ik wel eens lekker sjofel in mijn vrije tijd in de trein op weg naar familie. En ze lopen iedereen voorbij en controleren alleen mij. Dan krijg je echt een opmerking van me, want ik ben je collega. Zo gaat dat soms in de trein. Niet alle collega's zijn altijd even oké.

Ervaring 8. Social media

Op social media zie je wel eens opmerkingen voorbijkomen van je eigen vrienden, familie wat dan ook, waarvan ik ook denk 'sorry, maar dit kan niet. Hier ga ik wat van zeggen." Een vriend die zelf echt tof is. Iets geschreven over Akwasi gepost. Grof gezegd, zijn witte mannen vrienden begonnen hele nare dingen te zeggen over hem. Gewoon heel erg discriminerende racistische opmerkingen. Ik heb die vriend toen gezegd: "Sorry, maar elke keer als jij dit soort dingen post, krijg je zulke reacties; ik ga je van Facebook afgooien, want ik kan dit niet aan. Dit doet me zeer. Als jij zulke vrienden wilt hebben, prima, maar ik wil niet dit elke dag hoeven te zien, dus gooi ik je van FB af. We hebben nu nog wel contact, maar alles gaat via WhatsApp. Ik wil gewoon absoluut niks met te maken hebben met zijn Facebook. Het is gewoon te kwetsend. Elke dag gewoon een naar bericht over donkere mensen, moslims. Ja sorry hoor. Hij vond het heel erg dat ik van zijn Facebook afging. Maar ik had zoiets, het zijn jouw vrienden, jij gaat er mee om. Ik hoef er niet naar te kijken. Even goede vrienden, maar je zit niet meer op mijn Facebook.

Ervaring 9. Seksuele voorkeur

Bij uitsluiting vanwege seksuele voorkeur heb ik dat eigenlijk altijd heel goed kunnen oplossen. Als het gebeurt… heel lang geleden toen ik in de Staatsliedenbuurt woonde, waar veel Marokkaanse en Turkse mensen wonen, en toen liep ik ook wel eens hand in hand naar huis. En dat werd er echt wel gezegd van "vuile lesbo's" weet je wel. Mijn ex werd woedend en liep het huis in en ik liep dan naar die jongens toe met een houding van "Inderdaad, ik ben een lesbo. Vuil ben ik niet want ik douche me elke dag. Maar wat wil je weten erover? Je kan het nu aan me vragen en je mag me alles vragen." En deze groep van jongens sloeg daarna helemaal om. *{Voornaam}, what's up, man!* Ik reageer niet met agressie op agressie. En ik breng bewustzijn bij ze, dat ik niet anders ben dan hen. Mijn ex snapte er niks van. "Dat je met die jongens praat!" Het zijn gewoon jongens, het is niets bijzonders. Je moet ze ook niet over één kam scheren.

Ook seksisme maakt daar deel van uit natuurlijk. Mannen zeggen heel vaak tegen mij: "Je hebt gewoon geen goede lul gehad" en dat soort praatjes. Kansloos. Ik heb daar ook wel een antwoord paraat voor. "Wat jij hebt tussen je benen, dat kan ik krijgen in alle maten, kleuren en geuren en dat ik hem zelf kan opwarmen tot de temperatuur die ik fijn vind. *I don't need you. You're just a dick [*schaterlacht]. En ze geven niet op, hè. Ze geven niet op. Dat vind ik het grappige altijd. "Als ik één keer…" "NEE!" *It ain't gonna happen; give it up.*" Er is een machinist die tot op de dag van vandaag berichtjes stuurt als "Ik hou zoveel van je, wil je echt niet met me naar bed?" en dan app ik terug "[Voornaam] ik vind je aardig, maar *it is never gonna happen*. Maar je mag wel dromen. Veel plezier, slaap lekker." Dit is *playful*. Dit vind ik niet vervelend en ik heb er totaal geen moeite mee. Dit is oké voor mij. Ik kom uit een wereld waarin er sowieso op deze manier gepraat werd. De danswereld. Ik voel me niet geïntimideerd. Ik kan me wel voorstellen dat een ander dit misschien wel vindt, maar ik niet. Zulke jongens lach ik gewoon uit. "Blijf hopen" [grinnikt].

CONCEPT

Intersectionele uitsluiting

Ik denk dat dit soms ook om meer dan één aspect gaat. Bij het voorval dat een mannelijke collega eerder wordt aangesproken dan ik. Het is een rare gewaarwording. Ik leg bijvoorbeeld iets uit en dan gaan ze het nog een keer checken bij de mannelijke collega. Ja, je wordt in twijfel getrokken omdat je vrouw bent, omdat je donker bent. Ik maak me er niet druk over. Als ik me druk zou maken over elk ding waarover ik gediscrimineerd word, zou ik gék worden. Dan zou ik echt geen leven hebben en waarschijnlijk al een hartaanval hebben gehad aan de stress. Dat moet je jezelf niet aandoen. Vooral niet in mijn werk.

Ervaring 10. Omstanders

Welkom in Nederland. Bij zo'n situatie dat ik in de 1e klas door een collega eruit wordt gepikt? Omstanders doen niks. Tenzij iemand ook van kleur is. Of er moet een collega die mij kent bij staan. Collega's nemen het voor elkaar op. We vallen elkaar nooit af waar passagiers bij zijn. Dus die zal apart genomen worden. Dat is ook een ongeschreven regel tussen conducteurs en machinisten. Dan vraag je je collega mee naar de gang te gaan en dan wordt die collega door om zijn gedrag berispt.
Ik heb ook wel gehad dat passagiers tegen me zeiden, dat ik naar de 2e klas moest. [lacht] en dat ik ze dan gewoon uitlachte en bleef zitten. En dat er dan juist bekende collega's komen controleren: "Hé [voornaam], héééé. Lachen." En dan zijn ze ook muisstil, ze durven je niet meer aan te kijken. Een luid "Fijne dag", als ze weggaan. Zo van 'lekker voor je'. Er zijn donkere mensen in de 1e klas die echt een 1e klas kaart hebben. Die bestaan. Geloof me.

Het zijn allerlei soorten mensen, die dit doen. Je ziet het ook aan mensen, hoe ze kijken. Op het moment dat je als donker persoon of moslim in je vrije tijd gaat zitten in de 1e klas. Dan is er een of andere aanname dat je geen kaartje hebt. Ik ga er nooit uit dat mensen in de 1e klas, niét een 1e klas kaartje hebben. Soms zie je het, dan weet je het gewoon. 3 blowende gasten… Maar dat is nog steeds een aanname van mij. Ik ga het wel controleren. Maar dan controleer ik de héle coupé. En zo hoor je dat te doen. Bij twijfel, controleer iedereen en begin niet bij degene bij wie je vermoed dat deze geen juist kaartje heeft.
Ik geef altijd mensen een kans. Als ik een 1e klas coupé in loop. "Iedereen die géén 1e klaskaartje heeft mag nu nog weglopen. Op het moment dat ik je tegenkom en je hebt het niet, dan krijg je een boete. Je mag je werk invullen zoals jij dat wilt, naar eigen inzicht. En dit is mijn manier.
Je kunt bij mij heel makkelijk een boete vermijden.

De-escaleren

Grotendeels ben ik goed in negeren. Ik ben over de jaren veranderd. Ik zeg wat ik ervan vind, ongeacht of het op het werk is of privé. Ik geef gewoon mijn eerlijke mening en je mag ermee doen wat je wilt. Hiermee de-escaleer ik zoveel mogelijk. Maar ook ik word wel eens boos. Ik ben niet heilig.

De bedrijfspsycholoog

Als zoiets je overkomt, in mijn werk - mijn werk is daar heel mooi in - dan is er een bedrijfspsycholoog. Voor dit had ik dat niet nodig. Het is fijn om te weten dat je altijd terecht kan om erover te praten. Ik deel situaties die ik meemaak ook vaak met vrienden of wel eens met familie. En dat helpt altijd erg. Want het feit dat mijn witte vrienden begrip tonen, dat maakt dat ik weer geloof in de mensheid, snap je. Als zo'n situatie zich voordoet, moet je jee kunnen uiten. Als je het niet ventileert, ga je het opkroppen en dan is de eerstvolgende passagier die één naar ding zegt, is dan de pineut. En dat moet natuurlijk niet gebeuren. Wat ik iedereen zou aanraden in zo'n situatie: praat erover, zoveel mogelijk. Omdat het in het in mijn werk heel vaak voorkomt, heb ik er een soort van dikke huid voor gecreëerd. Daardoor maak ik me er niet druk om. Als je in mijn soort werk komt te zitten en je hebt dit soort dingen niet vaak meegemaakt, en opeens gebeurt het veel, dan is het best wel zwaar werk wat wij doen.

CONCEPT

Ervaring 11. Etnische profilering door de politie

Ik fiets midden in de nacht onder het viaduct omgeving Westerdok en ik word staande gehouden door politie met de melding “Er is een overval gepleegd, je voldoet aan de beschrijving. Ik wil je ID nu zien.” Ik zeg: “Meneer de politieagent, goedenavond. Voordat u verder gaat, heb ik één vraag. Was de overvaller een man of een vrouw?” En hij zegt: “Het was een man”. Ik had een hoodie aan en een petje op. En ik deed zo mijn hoodie af en mijn petje af en ik deed mijn jas open. “Ik denk niet dat ik het was.” En toen zeiden ze meteen “Excuses” en reden snel weg. Ik werd gewoon etnisch geprofileerd op dat moment. De politie is voor mij niet veilig. Absoluut niet. Ik vertrouw de politie alleen als ik aan het werk ben. Ik werd natuurlijk wel woedend en ik voelde me gediscrimineerd door mensen die me zouden moeten beschermen, dus ja, eh... het is gewoon een onveilig gevoel. Ik denk dat heel veel niet-witte mensen hier heel veel last van hebben als politie je staande houdt. Dat je jezelf bij voorbaat heel erg rustig houdt omdat je weet dat je gewoon vrij snel wordt meegenomen puur op basis van aannames.

Wat moet er anders? Aanpakken bij de wortel: het educatiesysteem

Ik weet niet goed hoe een ideaal traject na een incident eruit moet zien. Dat is een lastige. Ik denk dat het eigenlijk bij het fundament moet beginnen. Ik geloof heel sterk erin dat onze geschiedenislessen in Nederland waardeloos. Nederland is er heel goed in om de mooie dingen uit de geschiedenis te vertellen en de slechte dingen niet, waardoor mensen misleid worden hier in Nederland. Ik denk dat wanneer dit meer in de lessen terugkomt dat dat veel verschil zal uitmaken. Ik denk dat diversiteit als je alle geloven uit alle basisscholen gooit en dat er alleen openbare scholen zijn. Ik denk dat het in Nederland echt fundamenteel verkeerd is. Als jij klein bent hier; we weten allemaal dat Sinterklaas bestaat, inclusief ik. Ik ben aan het werk. Vervolgens vraagt een kind aan zijn moeder “Is dat Zwarte Piet?” en die moeder reageert daar niet eens op. Snap je waar de fout zit? Fundamenteel is dat. Die moeder had moeten zeggen: “Schatje, dat mag je niet zeggen. Dit is gewoon een donkere mevrouw die haar werk doet.” Daar is al het probleem. En ook het feit dat we allemaal voor de gek worden gehouden over het verleden van het land, hier in Nederland. Zwarte Piet kwam door de schoorsteen, en daardoor is hij zwart. Over dit verleden moet educatie voor komen. Het educatiesysteem is ook zwaar verouderd. Zelfs Montessori-onderwijs dat ik ooit volgde vond ik toen al verouderd. We leven in een hele andere wereld. De manier waarop je lesgeeft, hoe je lesgeeft en wat je vertelt, moet je daarop aanpassen. Wat een onzin. Allang niet meer van toepassing. Hoe men lesgeeft en wat je vertelt moet je aanpassen. Het Pedagogiek lessysteem is heel achterhaald. Dan kan veel beter en moderner. Breng het naar het nu. Als je dat leest, denk je soms echt dat je in 1960 zit.

De rol van Nederland(se overheid) in de (voormalig) koloniën.

Een voorbeeld van wat we nu doen. Je mag nérgens meer op vakantie, maar Bonaire, Curaçao kan wel hoor, want dat is toch van Nederland. Wat gebeurt er? Het was code geel op Curaçao. Nu is het weer code oranje. Er zijn veel meer besmettingen. Op Bonaire gaat het veel beter, omdat mensen zich veel beter aan de quarantaine houden. Maar, vergeet niet. Als je toeristen naar ons stuurt, die 72 uur van tevoren een Coronatest hebben gedaan. Incubatie is geen 72 uur. Maar ze mogen wel daarnaartoe op vakantie. Doe het gewoon een week van tevoren. Neem de tijd ervoor, zodat je daarna een tweede test kan doen en als die ook oké is, dan pas op vakantie moet gaan naar de andere kant van de wereld. Het is een eiland, dat gaat gewoon veel sneller. Ik neig ernaar te zeggen: “Ik vind het zelfs discriminerend. Dan mag je wel gaan, want het maakt toch niet uit, weet je wel. Dat maakt bij ons ook uit. Wij zijn ook mensen. Wij kunnen het ook krijgen. En dat van onze eigen premier. Oh… shit. Triest hoor. Dan ben je bewust aan het besmetten. Het is een vorm van moord, want er gaan mensen dood aan. Ik vind dat echt heel kwalijk hoor. Ik kan daar niet blij van worden, zulke dingen. Wat dat betreft is Nederland gewoon echt verschrikkelijk naar de Antillen toe. En vooral naar de BES-eilanden die sinds 2010 opnieuw zijn overgenomen, zeker niet willens en wetens door de bewoners, en dus opnieuw gekoloniseerd. Bonaire, Sint Eustacius en Saba zeker. Heel vervelend. Stel je voor, in Groningen heb je de minste besmettingen, dan stuur je toch ook niet iedereen naar Groningen? Waarom doen we dat dan wel de Antillen?

CONCEPT

Ideale wereld

Leer elkaar te accepteren voor wie we zijn. We zijn uiteindelijk allemaal mensen en bloeden hetzelfde bloed. Het heeft de dezelfde kleur. Dat is één ding waarin we allemaal dezelfde kleur hebben. Omarm elkaars verschil en diversiteit. Ik hou ook niet van bepaalde dingen die mensen hebben, maar ik accepteer ze wel voor wie ze zijn. En ik wou dat iedereen dat deed. Ik snap dat bepaalde dingen gewoon moeilijk te verwerken zijn. Zoiets als Sint en Piet is natuurlijk een hele oude traditie van Nederland en het is begrijpelijk dat mensen moeite hebben met de veranderingen. Maar ik merk gelukkig over de jaren heen dat steeds meer mensen zich realiseren dat het ouderwets en achterhaald is.

Als ik naar tv kijk, in de reclames komen we wel voor of donkere mensen en moslims et cetera. Als je kijkt naar series, naar films die Nederlands zijn. Die zijn overwegend wit. Het zwarte of gekleurde personage is vaak de crimineel, de slechterik. Dat creëert natuurlijk ook een beeld, want deze mensen kijken allemaal tv. Heel Nederland volgt GTST en dat soort dingen, maar als elke keer de donkere persoon of de moslim de crimineel is, die kattenkwaad uithaalt, dan heeft dat veel effect. Ik ken een actrice die is gestopt omdat ze teveel werd getypecast werd als crimineel. Het is bijna niet te geloven, ze kreeg bijna geen normale rol als donkere persoon, bijna een naar of gemeen iemand, iemand die teveel vreemdgaat, al die stereotypes. Dat is gewoon jammer. En daarom ben ik blij met zoiets als Omroep Zwart die gewoon echt diversiteit wil gaan verbeelden en positieve dingen willen uitstralen. Met mijn beste vriend had ik het erover: “Hoeveel superhelden zijn nu zwart? Hoeveel superhelden zijn niet wit, cis gender mannen?” Toen wist hij het ook even niet meer, toen was hij ook even stil. Kun je je voorstellen dat je als donker kind en je gaat cartoons lezen. Weet je hoe blij dat kind is als hij een keer Black Panther ziet, want daar kan hij zich mee identificeren. Een donker persoon zal zich nooit 100% kunnen identificeren met een witte superheld. Ik was ook op Spiderman, maar ik had wel het besef dat het een witte man was. En de eerste keer dat ik in mijn ogen een zwarte held zag, was volgens bij Blake, de zwarte halfbloed vampier. Dat was te gek! Dat geeft je dan zo’n heerlijk gevoel! Weet je wel? Bijvoorbeeld van een zwart gezin met een moeder die met een slipper naar haar kind gooit. Waar een witte kijker bij denkt van ‘Whooeoeoe’ en voor ons is het ‘Jahahaha, dat heb ik ook meegemaakt!’ Wij zien dat anders.

Het zou heel gaaf zijn als we een zwarte minister-president zouden hebben in Nederland.

1a. Is ANTISEMITISME in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

1b. Kunt u dat toelichten?

Ik wandel graag op straat en dan kijk ik graag om me heen en dan merk wel dat je ineens bepaalde graffiti ziet. Opeens zie je weer swastika's voorbijkomen. En dat vind ik echt raar, gezien het verleden van Nederland.

CONCEPT

1c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende Joodse woordvoerders
6. Weet ik niet

2a. Is RACISME, discriminatie op basis van huidskleur, in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

2b. Kunt u dat toelichten?

Jammer genoeg. Ik merk het aan de gedragingen van mensen. Mensen zijn asociaal aan het worden, Nederland is asociaal aan het worden. Gewoon, heel snel nare opmerkingen gewoon die je krijgt. Zelfs nu met de 1,5 meter afstand regel en dat soort dingen, dat mensen verwachten dat jij voor hen opzij gaat. Of je juist vermijden omdat je donker bent. Dat heb ik ook meegemaakt. Ik ben sinds het begin heel voorzichtig, ik droeg al vanaf het begin van de Coronatijd een mondkapje . Misschien ligt het aan het kapje of aan mijn huidskleur, maar ik hoorde dit ook van veel andere vrienden en collega's. Dat wanneer je langs een groep witte mensen loopt, dat ze ineens uiteen schieten. Alsof jij de Corona verspreidt, terwijl jij juist met een mondkapje loopt. En zij zonder mondkapje dicht bij elkaar staan. En dan heb ik zoiets van "Waarom ben je bang voor mij?!?! Ik zou bang zijn voor de mensen om je heen, als ik jou was."
Op social media zie je dat mensen kutopmerkingen maken. Reguliere media als ik het goed doe ben ik een Nederlander en anders een buitenlander. Dus daar geef ik niet zoveel om. Als we goed doen, zijn we goed genoeg… voor dat moment.
Op de Facebook van het werk werd gepost dat een meisje uit Hoorn was aangerand door 5 mannen. En de eerste reactie van de eerste collega is: "Ah, altijd dezelfde types, altijd dezelfde kleurtjes." Weet je wel? Wat doe je?!? Wat doé je!?! Je doet alsof mensen van kleur altijd vrouwen aanranden. Wat is dit voor onzin! Witte mensen randen ook witte mensen aan. Waarom gooi je het op kleur! Het zijn altijd mannen! Ik werk nu 10 jaar bij NS en ik heb nog nooit meegemaakt dat een vrouw een man heeft aangerand.

2c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende zwarte mensen en mensen van kleur (BPOC)
6. Weet ik niet

CONCEPT

3a. Is INTOLERANTIE TEGEN LHBTIQ+ personen (lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksеconditie, queers) in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

3b. Kunt u dat toelichten?
Ik heb er zelf geen last van, maar de homo's, transgenders, en drag queens hebben het zwaar. Ik ben ook een drag. Ik kan in mijn drag-personage sigaretten gaan halen en ze zeggen dankjewel meneer aan de kassa. Terwijl ik nota bene mijn baard erop teken. Blijkbaar is het zo overtuigend genoeg, dat mensen niet beter kijken. Daarentegen: we kennen de verhalen van Drag Queens die worden geweigerd bij de taxi's. Transgender personen die in elkaar geslagen worden omdat ze transgender zijn. Tja, belachelijk natuurlijk. Dat zou niet moeten mogen. Ik denk ook vaak dat het stoer gedrag is van groepen. Dat merk ik zelf ook wel in de trein hoe mensen zich gaan gedragen als ze in de groep zijn. Als ik er één uit trek en individueel aanpak, dan wordt het verhaal heel anders. Groepsgedrag in combinatie met stoer willen zijn. Tja, ik bedoel, een dezer dagen komen ze de verkeerde tegen. Straks krijgen ze een klap terug. Mijn advies aan de hele regenboogfamilie is ook: Ga op een vechtsport. Bescherm jezelf. Jammer dat het moet, maar het moet.

3c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksеconditie en queers.
6. Weet ik niet

4a. Is INTOLERANTIE TEGEN MOSLIMS in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

4b. Kunt u dat toelichten?
Ik hoor echt heel veel mensen zeggen, zelfs mijn eigen vrienden zitten ertussen "ja, die moslims et cetera." Vergeet niet, van een héle grote groep, zijn het een paar rotte appels. Houd op met mensen over één kam te scheren. Niet alle moslims zijn extreem of willen dat hun vrouwen hoofddoeken dragen. In het christendom en jodendom heb je ook extremen. Volgens mij in alle geloven behalve het Boeddhisme. Maar weet je: besef dat. Ik wou dat mensen ophielden zich steeds te richten op één groep, generaliseren. Eergisteren zat ik in mijn nachtnet met een collega uit een andere stad. Die was aan het klagen dat "de buitenlanders" in haar buurt, een troep maakt maakten van de buurt. Ik zei: "Ik

CONCEPT

vind het jammer dat je het zo zegt [voornaam], want ik woon in een overwegend witte buurt in Amsterdam en die witte smeerlappen zijn net zo erg. Het draait namelijk niet om kleur. Het draait om de persoon. Snap je?" En toen was ze stil. Ze wist niks meer te zeggen. We hebben verder een heel prettige dienst gehad samen. Ik hoop dat ik haar aan het nadenken heb gezet.
Hoe vaak lees je in de media dat een Marokkaan dit gedaan heeft, een Antilliaan, Turk of Surinamer. Waarom zijn we dan opeens geen Nederlander? En dat vind ik gewoon jammer. Dat vind ik gewoon echt jammer. De witte Nederlander die niet beseft dat ie met twee maten meet.
Ik hou erg van de Rotterdamse burgemeester Aboutaleb en ik vind dat hij ook het best goed doet. Van mag hij ook wel in Amsterdam burgemeester zijn. Ik heb hem ook weleens ontmoet, een heel fijne persoonlijkheid, die heel *down to earth* is en realistisch is over wat en wie hij is en wat hij van dit land wil. Het is gewoon een goeie gast en zijn hart zit op de juiste plaats. Ik vind onze burgemeester Halsema een fijne burgemeester die soms te snel conclusies trekt. Blijf luisteren naar de mensen, politici.

4c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende islamitische woordvoerders.
6. Weet ik niet

CONCEPT

Interview 10

Genderidentiteit - Vrouw
Seksuele oriëntatie - Queer “omdat ik nu een vriendje heb. Het grootste deel van mijn leven heb ik relaties met vrouwen gehad, ik heb ook relaties gehad met vrouwen die nu een man zijn geworden. En me aangetrokken gevoeld tot mensen die trans waren. Nu een cis man. Het gaat me om de persoon. Wat eraan hangt, is niet mijn eerste interesse.”
Leeftijd - 40 jaar
Woonplaats - Amsterdam
Etnische afkomst - Nederlands
Religieuze overtuiging - spiritueel
Religieuze achtergrond – geen
Opleidingsniveau / werk- en denkniveau - HBO
Eventuele fysieke of verstandelijke beperking - een chronische aandoening
Eventuele psychische aandoening - “Ik ben 2 keer in mijn leven behoorlijk depressief geweest. Gelukkig nu niet en gelukkig al een tijdje niet meer. Dat zou een aanleg kunnen zijn”.
Overig -Is werkzaam als afdelingsondersteuner en freelancet in de kunstensector

Discriminatie

Dat is wanneer iemand niet volledig zichzelf kan zijn wanneer deze persoon dat wel is, zonder daar andere mensen mee te schaden. Als je zegt, ik ben mezelf als seriemoordenaar, want zo ben ik nou eenmaal, dan schaad je daar mensen mee. Maar als jij een identiteit hebt waar niet iedereen zich comfortabel bij voelt, maar waar je mensen geen schade mee berokkent, en die mensen belemmeren jou om die identiteit aan te nemen, dan is dat voor mij discriminatie. Waarbij schade ervaren iets anders is dan oncomfortabel voelen, of ergens (grote) moeite mee hebben.

Ervaring 1. De structuur volgens de mannelijke denklijn

Ik heb best wel een subtiele benadering van een ervaring met discriminatie. Wat ik wel vaak merk dat je als vrouw zijnde toch merkt dat de wereld heel erg vanuit een mannelijke denklijn is georganiseerd, waardoor je als vrouw eigenlijk die mannelijke vorm van denken en communiceren moet proberen in te haken, wil je daarin mee kunnen gaan. Iets vanuit gevoel of intuïtie benaderen of met een bepaalde zachtheid; dat begint wel meer te komen, maar ik bemerk al snel dat dat niet zakelijk of niet formeel genoeg wordt beschouwd. Ik denk dat dat een grotere impact kan hebben op met name vrouwen omdat dat voor veel vrouwen ingaat tegen hun eigen natuurlijke neiging, dan dat dat bij mannen het geval is. En omdat het niet heel zichtbaar is, denk ik dat het een beetje de sluipmoordenaar onder de discriminatie is, omdat het niet heel makkelijk aantoonbaar is.

Ik werk onder andere aan diversiteit en inclusie waar het toenemen van de invloed van het vrouwelijke in de samenleving onderdeel van uitmaakt. Degenen die beslissingsbevoegd zijn, zijn cis heteromannen. Die weliswaar roepen dat ze inclusie belangrijk vinden om allerlei redenen, maar bij belangrijke beslissingen of een meningsverschil zijn het diezelfde mannen die de knopen doorhakken. Het is voor heel veel mannen ook wel ingewikkeld omdat het soms ook wel misschien als bedreigend kan zijn voor ze dat ze denken ‘aan de ene kant willen we het wel theoretisch, ruimte geven aan inclusie, maar stel je voor als dat echt gebeurt, wat voor effect gaat dat dan hebben op ons mannen’. En dat we dan toch snel teruggrijpen op een soort van machogedrag. Dat merk ik wel eens in mijn directe omgeving. Hoe ga je daar dan mee om? Zoals is er bijvoorbeeld één man op de afdeling heel veel aan het woord. Hij stopt pas als hij onderbroken wordt en op een heel subtiele manier eist hij zo alle aandacht op.
Ik vind het interessant dat een cis heteroman leidinggeeft aan een afdeling die een project draait op diversiteit en inclusie. Moet dit dan per se **niet** een man zijn? Is dat dan niet positieve discriminatie? Is iemand die **niet** cis heteroman is per definitie iemand die daarin een leidende rol in zou moeten spelen?

CONCEPT

In algemene zin denk ik dat mannen opgegroeid zijn zich – ik generaliseer nu even – maar ik merk om me heen, dat mannen zich sneller op hun gemak voelen in het bluf-achtige gedrag. Zo van, we zien wel, we doen maar en als het misgaat, dan fixen we het wel weer. Toevallig heb ik net een situatie gehad waarbij een manager iets in de soep laten lopen waar ik de dupe van was geworden. Ik was daarover veel met hem in contact. Hij heeft het uiteindelijk heel goed opgelost, mij ook excuses aangeboden, maar ik bespeurde in eerste instantie bij hem een soort van "O, nou ja, ach, dit soort dingen gebeuren". Terwijl ik vaker merk dat wanneer vrouwelijke managers of leidinggevenden bepaalde problemen moeten aanpakken, dat die zich sneller veel verantwoordelijker voelen. En of dit nu betekent dat ik van mening ben dat de gemiddelde man zich wat sneller situaties persoonlijk zou moeten aantrekken, of de gemiddelde vrouw wat minder, daar ben ik nog niet helemaal over uit :)

Dit heeft met een basis met een oorsprong in hoe wij toch - of we dit nou willen of niet - jongens en meisjes anders opvoeden en andere ideeën meegeven over dat wat bij je gender past. Toen ik jong was en ik met grote stappen liep, omdat dat heel praktisch was omdat je dan sneller vooruitkwam, zei mijn moeder wel “Lieverd, je moet met kleine pasjes lopen want die grote stappen is lomp en niet vrouwelijk.” We hebben het hier over de jaren ’80. Toch maar 30 jaar geleden. Dàt hoor je als vrouw te doen. Daar kom je letterlijk geen stap mee verder. Mannen kunnen lekker banjeren en rennen en racen. Ik denk dat de generatie die nu een beetje in het werkend leven op de managers- en directiefuncties zitten, die zijn nog wel op die manier opgegroeid, met jongens mogen rennen en dingen kapot maken en gewoon maar bluffen en mama of papa fikst het wel en meisjes moeten hun jurkje netjes houden en niet te grote pasjes maken en zorgen dat ze niet met hun benen wijd zitten als ze een rokje dragen. We leven nu weliswaar in een tijd waarin over deze zaken anders wordt gedacht, maar die generatie leeft nog wel met en handelt vaak naar de gevolgen van de opvoedingsnormen van toen.

Ik zou niet zo snel op het werk benoemen dat cis heteromannen besluiten nemen over de invloed van het vrouwelijke; dat vind ik lastig. Er wordt op de bredere afdeling wel gewerkt aan een verbindende manier van met elkaar communiceren. Hoe je bijvoorbeeld je eigen vooronderstellingen meeneemt in de onderlinge communicatie. Laatst was daar een seminar over, waar de eerdergenoemde manager ook wat in zei. Eigenlijk zou je dan eerder een onofficieel moment moeten vinden om dit aan te kaarten. Ik weet – zeker met het thuiswerken nu - niet hoe en of ik dit kan organiseren, maar het zit wel in mijn hoofd.

Ik heb wel een praktijkvoorbeeld als het gaat over mijn relatie. Met mijn vriendje, die ik dan wat meer als mannelijk zie. Zoals zijn neiging - vind ik - om nogal eens een beetje dominant uit de hoek te komen, door te drammen zoals hij het wil. En ik weet dat hij het helemaal niet verkeerd bedoelt. Hij heeft ook allerlei redenen om te reageren zoals hij reageert. En ik weet, ook al hebben we soms dezelfde redenen, dezelfde onzekerheden, issues in het leven dat ik op manier X ermee omgaat, hij manier Y – mooi gezegd [lacht]. Terwijl mijn natuurlijke neiging is, meer om te denken: ‘hij zal het wel weten, waarschijnlijk heeft hij gelijk.’ Terwijl zijn natuurlijke manier van denken meer is ‘zo is het, want ik bedenk dat nu’. Omdat we hier best vaak gesprekken over hebben komen we er nu achter, dat a. hij niet per se altijd gelijk heeft, maar b. ik ook wat minder vaak moet denken ‘hij zal het wel weten’ en daarmee genoegen nemen. Daarin merk ik wel dat ik dit soort dingen bespreekbaar maak. Het is gevaarlijk om dit puur onder het kopje mannelijk- versus vrouwelijkheid te plaatsen. Er zijn ook nog allerlei andere elementen die hierin een rol spelen. Ik ken ook vrouwen die geneigd zijn om te bluffen om te zeggen ‘zo is het, want ik denk dat’ en mannen die veel terughoudender zijn daarin. Maar ik ervaar het wel als iets dat uit mijn eigen jeugd voortkomt van het hebben van een dominante vader “Zoals ik het vind, is het en punt uit.”

Onzichtbaar als queer, want relatie met man

CONCEPT

Ik vond het in het begin lastig een relatie met een man te hebben, omdat ik toch wel onderdeel uitmaakte van de queer scene. Nou wordt dat leeftijd-technisch ook wat minder. Dat is niet geheel toe te schrijven aan het feit dat ik geen relatie met een vrouw heb. Ik moet eerlijk zeggen dat ik niet echt veel problemen daarmee heb meegemaakt. Lesbische vrienden hebben het goed geaccepteerd. Maar ik merk wel bij collega's en vrienden die mij niet kennen uit mijn lesbische leven, en ik dan zeg "ja, mijn vriendje dit en mijn vriendje dat", dat ik eigenlijk het gevoel heb dat ik daar iets bij moet zeggen. Anders denk ik 'shit, nu hoor ik statistisch gezien weer tot die hele grote groep hetero mensen, zoals ik mezelf niet zie.' En nu hoef ik het niet per se van de daken te schreeuwen, of het per se belangrijk vinden dat mensen dat van mijn verleden weten. Ik wil niet de statistieken en de hoofden van mensen beïnvloeden met "die [naam respondent] is ook gewoon lekker normaal, hetero." Dan denk ik 'nee, dat is niet de situatie. Ik heb nu een vriendje'. Maar dat vriendje is gelukkig ook heel *queer minded* en niet standaard macho. Ik zie ons als een queer koppel alleen zo kijkt de buitenwereld er niet naar. En dat vind ik wel eens lastig.

De ene kant. Nadeel van niet zichtbaar zijn

Soms dan loop ik op straat, en als ze er nog zijn, want ik zie ze schrikbarend weinig in het straatbeeld überhaupt mensen van hetzelfde geslacht, zeker vrouwen die openlijk lesbisch hand in hand lopen - ook voor Corona vond ik al dat het niet vaak tegenkwam -, maar als ik dan eens een koppel zie dan denk ik 'hé, *girls I'm with you*, maar jullie zien het niet.' Weet je wel. Dan denk ik wel eens 'verdorie, ik wil ook gewoon nog bijdragen aan die zichtbaarheid.' Maar ik val nu eenmaal op deze jongen en ik ga ook niet… [lacht]. Dat vind ik wel eens ingewikkeld. Ik was ook best activistisch, ging naar kraakfeestjes, demonstraties over dit soort onderwerpen. Er is nog heel om voor te vechten en dat vind ik nog steeds.

De andere kant: opluchting om op één aspect niet zichtbaar te zijn

Het eerste dat bij me opkomt, tegelijkertijd met deze "verdorie, ik ben niet meer zo zichtbaar" dat ik stiekem eigenlijk soms ook wel een klein beetje opgelucht ben. Én kunstenaar zijn en een stabiel inkomen voor jezelf te genereren, proberen werk te doen voor goede organisaties met een wereldbeeld waar ik achter sta en dan ook een relatie met een vrouw hebben en nog een aantal andere aspecten. Ik behoor tot een hele hoop minderheden en dat maakt het leven interessant, maar niet altijd gemakkelijk. Het feit dat ik met mijn seksuele oriëntatie op dit moment die strijd niet hoef te leveren, mocht dit nodig zijn, is soms ook wel even lekker. En ik vind het vervelend dat ik het moet zeggen, maar het is wel waar. Hoewel ik denk en ook wel gemerkt heb, dat er heel veel mensen zijn, die denken 'oh, je bent met een vrouw, prima, geen issue,' weet je wel. Maar toch, je bent toch effe anders. Veel mensen hebben geleerd dat dat geen issue is en dat hebben ze zichzelf ook wijsgemaakt, maar je bent altijd op je hoede of je moet gaan incasseren. Als je dat soort kleine *coming out* momentjes hebt, voor mensen die jou nog niet kennen, heb je altijd even zo van 'owww, hoe gaat er gereageerd worden?' En dan is het vaak opluchting want niemand kijkt op of om, hè gelukkig. Maar het is toch even uitkijken. Even checken, gaat hier iemand van slag zijn hierdoor. En gaat er dan toch weer misschien een of andere man iets zeggen over "Oh, ja, ik heb altijd al willen weten hoe het is seks met twee vrouwen", weet je wel, dat soort opmerkingen. Ja, dat heb ik tuurlijk in het verleden ook vaker te horen gekregen.

Melding maken of aangifte doen?

Toen ik 12 jaar geleden met mijn toenmalige vriendin, mijn eerste echte grote liefde was, maakte ik een situatie mee die bedreigend was. Wij liepen hand in hand in Stadsdeel West. Het was avond en donker en er ging een groepje jonge mensen mannen en vrouwen om ons heen lopen. Het waren van die jonge opgeschoten types. Er was verder niemand op straat en wij liepen hand in hand. En het eerste wat we deden in een reflex, was handen loslaten, en doen alsof we gewoon vrienden waren. Er is geen geweld uit voortgekomen, er was ook niks bewijsbaar dat ze ons iets wilden aandoen. Maar je voelde gewoon aan de dreiging aan de hele situatie. Ze gingen gewoon om ons heen lopen terwijl er verder niemand op straat was, overal was plek. Daarmee toon je dus al aan dat je denkt dat het er wel mee te maken heeft, dat je als twee vrouwen hand in hand loopt. En misschien had het er niks mee te

CONCEPT

maken. Alleen die angst zit er *for some reason*. Dit is wel 10+ jaar geleden. Wat ik al zei, het straatbeeld is nu niet zo meer gevuld met hand in hand lopende *same sex couples*. Dus dat zou ook heel goed met deze angsten te maken hebben. Dat mensen denken 'laat maar zitten, ik heb geen zin om in elkaar getieft te worden'. Dat vond ik zelf wel een heel bedreigend moment. En ik weet dat mijn voormalige partner, die niet bang was aangelegd, dat ook niet leuk vond.

LHBTQI+ als norm in de stad

Waar ik me vreselijk over opgewonden heb, is het ontmantelen van de prachtig aangeklede tramhalte van het Homomonument. Deze was omgetoverd vanwege het 30-jarig bestaan, met een dikke regenboogvlag en een dikke driehoek. Wat was dit tof. Ik was helemaal in mijn nopjes. Want iedereen die in de stad komt, komt langs die halte. Je ziet gewoon echt keigroot: "*This is the gay capital*" en als het je niet bevalt, kun je meteen weer op de tram terug. En wat doen ze, echt een paar weken na de gay Pride, echt het hele ding weg en de halte weer terug naar normaal. Toen dacht ik 'Jongens, wat zijn we aan het doen? Kom op. Laat iedereen zien dat het hier gewoon een stad is, waar iedereen, alle queer LGBTQ+, open minded mensen, is hier welkom. En als het niet bevalt, rot lekker op. Jij bent hier gewoon niet welkom als je hier niet in mee kunt gaan.' Ik vond dat een prachtig signaal. Maar ik dacht 'waarom wordt het weggehaald? Laat het lekker staan. Of verplaats het desnoods naar een andere locatie. Met gay Pride tuigen we die stad even op tot gay capital en daarna moet het allemaal weer uit het straatbeeld te verdwijnen.' Het hoeft niet op iedere hoek op iedere straat, maar ik vind het een beetje naïef – maar dat is mijn veronderstelling misschien – om te denken dat je dan tijdens de gay Pride, waar pro gay mensen op afkomen, dat je in die periode zo'n tramhalte optuigt, maar dan is het een beetje preken voor eigen parochie. Maar op het moment dat al die potentiële homohaters de stad in komen, dan is het allemaal weer weg. Dus ik denk, 'laat lekker hangen die vlaggen. Laat duidelijk zijn dat Amsterdam het hele jaar door Regenboog Capital is.' Het is ook leuk voor alle migranten die hier komen, want ze zijn welkom wat mij betreft, maar ze moeten wel snappen dat wij hier heel erg lang voor hebben moeten strijden en de generaties voor ons nog harder om een beetje tolerantie erdoor te krijgen al bij de eigen kaaskoppige medemens en dan moeten we toch niet gaan hebben dat we weer 30 jaar teruggaan en allerlei mensen hier gaan uitnodigen die het al moeilijk vinden als twee mannen hand in hand over straat lopen. Sorry, maar dan moet je gewoon echt ergens anders je heil gaan zoeken of bereid zijn om op een gay integratiecursus te gaan hier en dan maar in het kort te leren hoe het hier gaat. En dan mag je best zeggen dat je het moeilijk vindt, maar op het moment dat je zegt dat je mensen in elkaar wil tiefen, moet je lekker oprotten. Dat is ff heel kort door de bocht. In onze stad is inclusie van LHBTQI+ de norm. Dat zou het moeten zijn.

De ideale wereld

In de ideale wereld zou iedereen, maar mannen iets meer, vanaf hun opvoeding met de paplepel ingegoten krijgen dat het echt geen ene fluit uitmaakt wie je leuk vindt, waarom je die leuk vindt, wat je seksueel interessant of fijn of prettig vindt, of met wie je dat op wat voor manier ook zou willen uitoefenen en of daar nu een piemel of vagina aan hangt of iets wat oorspronkelijk een piemel was, maar nu een vagina is of iets wat erop lijkt omdat het niet helemaal gelukt is, of *whatever*. Tieten geen tieten, halve tieten, baard, geen baard, in de keel of niet. Op ieder potje past een dekseltje. Dat zou wat mij betreft opvoedregel *numero* één moeten zijn. En het is alleen soms heel ingewikkeld om je deksel of potje te vinden. Maar dat is nou juist de lol van het leven. En soms past dekseltje niet helemaal, maar dan kun je hem samen in de relatie bijschuren en dat heet groei. En zo lang mensen elkaar niet schaden – en dan grijp ik weer even terug op die seriemoordenaar - zolang mensen respect hebben voor de behoeftes en de grenzen van de ander en daar in alle openheid en vrijheid over kunnen praten met elkaar, dan zou iedereen gewoon lekker dat moeten kunnen onderzoeken waar deze persoon zich prettig bij voelt. En zouden we veel minder de nadruk moeten leggen op dat mensen zich namens een ander, een god of religie, door beledigd voelen of afwijzen. "Mijn ouders vonden dat het niet kon, dus vind ik dat ook." Probeer de nadruk te leggen op "Heb jij persoonlijk last van. Belemmert dat wat deze persoon voelt en fijn vindt, jou als persoon? Zo niet, denk dan heel goed na voor jij een ander het recht kunt ontnemen om de vrijheid te willen onderzoeken waar iedereen mijns

CONCEPT

inziens recht op heeft. Wie ben jij om een ander dat te verbieden." Dat zouden we misschien ook wel in het ABC van het opvoeden kunnen opnemen.

Het is eigenlijk ook best raar is dat we de mannelijke vorm als norm gebruiken in onze algemene communicatie (een voorwerp wordt aangeduid als 'hij' als 'het' niet kan: de kachel is stuk, hij doet het niet. Wil je mijn koffiekopje even aangeven? Zet hem maar daar neer. Enzovoorts.) Dat vind ik vrij *disturbing*, indoctrinerend zelfs. Het zit in ons collectieve bewustzijn dat de mannelijke vorm 'normaal' is en de vrouwelijke bungelt daar een beetje onder. Nu zou je kunnen denken: nou en? Maar als je het beestje gewoon even bij z'n (daar ga je al..) naam noemt, dan zeggen we eigenlijk gewoon met elkaar op subtiele wijze (en daardoor des te eng want het valt niet direct op en roept niet direct op tot nadenken of protest): de mannelijke vorm (mannen) is belangrijker dan de vrouwelijke vorm (vrouwen). Geen wonder dat de gemiddelde man geneigd is zich in den beginsel wat superieur te voelen aan vrouwen en de gemiddelde vrouw ondergeschikt aan mannen. Met alle sociale en emotionele gevolgen van dien. Als je het zo uitspelt is dit tot normaliteit verworden aspect van onze taal je reinste genderdiscriminatie en zouden we massaal de barricades op moeten klimmen om deze massa indoctrinatie te stoppen en voorgoed te laten verdwijnen. Wat mij betreft is dit schadevergoedingsmateriaal. Op z'n minst officiële excuses materiaal. Maar kom er maar eens achter wie deze waanzin ooit in het leven geroepen heeft. Ik zou dat oprecht heel graag eens uit willen zoeken.

Ik zeg wel eens bewust 'zij' of 'haar' wanneer ik zaken aanduid die we gewend zijn met de mannelijke vorm aan te spreken. Maar ik merk dan bij mezelf soms al een soort 'gene', alsof ik de vrouwelijkheid opdring aan mensen. 'Heb je haar weer met haar gender-extremisme'. Alsof ik ze in de war wil maken of aandacht wil trekken ofzo. Terwijl ik het primair doe om die mannelijke norm wat minder belangrijk te maken en aan te geven dat de vrouwelijkheid er net zo goed toe doet. Maar dat is een hard gelag in een samenleving waarbij we er op een zeker moment voor hebben gekozen om via taal de mannen voorop te stellen. Dan loop je als vrouwen bij voorbaat al een ronde achter, en als je die tracht in te halen kan je al snel als overdreven of aanstellerig worden beschouwd. Niet om nu zielig of klagerig te doen (het zegt ook weer iets dat ik denk dat dit als zielig of klagerig gezien kan worden), dit zijn pure observaties.

Wat wil je nog kwijt?

Ik wil iets positiefs kwijt en ook twee punten van aandacht. Ik merk met de organisaties waar mijn afdeling mee samenwerkt dat ik soms mailtjes voorbij zie komen van met name vrouwen die onder hun handtekening schrijven wat hun genderidentiteit is, dus vrouwennaam en dan *he*. En dat vind ik eigenlijk heel goed. Het betreft geen mensen die in die zin afwijken van de norm, maar die bij organisaties werken die hier bewust mee bezig zijn. En de reden dat ik het positief vind is dat ze hiermee twee dingen zeggen. Eén, ik ben een vrouw. Maar ook mensen bewust maken van we nemen aan door een naam of hoe ze eruitzien dat mensen een bepaalde genderidentiteit hebben, maar dat hoeft niet altijd zo te zijn. Denk even na voor je een bepaalde vooronderstelling doet.
Het is tegelijkertijd het eerste punt van aandacht waarvan ik vind dat dat nog wel wat meer mag. Zo'n mail komt dan van een organisatie die zich hiermee bezighoudt direct of indirect. Maar wat mij betreft mag dit de norm worden. En dat we er niet van uitgaan dat iemand zich identificeert als man omdat ie er toevallig als man uitziet, dus zich identificeert naar zijn uiterlijk per se, of naar gelang hoe wij hebben geleerd het uiterlijk van mensen te interpreteren. En dat het heel goed is om daar heel bewust mee om te gaan en dat je daarin geen aannames doen. En dat het fijn zou zijn dat het heel normaal en oké voor ons wordt om bijvoorbeeld in een *random* gesprek tegen iemand te zeggen: "Ik zeg "zij", maar hoe identificeer jij je zelf of hoe zou je willen dat ik je aanspreek?" En dat dat op een speelsere manier, zonder dat er lacherig over wordt gedaan, normaal wordt.

En ik vind tot slot dat we best eens mogen heroverwegen wat we doen met kinderen die worden geboren als intersekse persoon. Voor zover ik het weet, mogen ouders nog steeds een keuze maken

CONCEPT

voor het kind. Dat vind ik best wel heftig eigenlijk. Daarmee doen we alsof het een probleem is dat een kind zo wordt geboren. Terwijl, als we er geen probleem van zouden maken, en erkennen dat er zoiets bestaat als intersekse, en dat die kinderen op het moment dat ze er zelf rijp voor zijn een beslissing over mogen maken - *why bother* – het misschien wel heerlijk is als het normaal zou zijn om zo te leven.

1a. Is ANTISEMITISME in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

1b. Kunt u dat toelichten?
Ik behoor niet tot de doelgroep, de joodse gemeenschap. Ik krijg het niet uit eerste hand mee. Ik denk dat alle vormen van discriminatie op grond van religie toe zijn genomen. Mijn indruk is dat ook antisemitisme is toegenomen. Ik weet niet of het een beetje sterk of heel sterk is toegenomen.

1c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende Joodse woordvoerders
6. Weet ik niet

2a. Is RACISME, discriminatie op basis van huidskleur, in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

2b. Kunt u dat toelichten?
Het is heel ingewikkeld met het hele Black Lives Matter dat natuurlijk voorbijgekomen is. Dus je zou bijna wel moeten zeggen dat het toegenomen is. Ik denk echter dat de bewustwording vooral is toegenomen en dat het er altijd al is geweest. En dat het nu eindelijk een keer belangrijk genoeg wordt gevonden om in het nieuws te verschijnen.

CONCEPT

2c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende zwarte mensen en mensen van kleur (BPOC)
6. Weet ik niet

3a. Is INTOLERANTIE TEGEN LHBTIQ+ personen (lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksеconditie, queers) in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

3b. Kunt u dat toelichten?
Ik denk dat het onder een groot deel van de mensheid wel is afgenomen. Ik denk dat toch wel veel hoger opgeleide kaaskoppen veel toleranter zijn geworden naar mensen die niet standaard een heteroseksuele voorkeur hebben. Maar aan de andere kant denk ik dat het onder sommige groepen wel is toegenomen. Onderaan de streep blijft het gelijk. Wat ik zei dat koppels veel minder zichtbaar zijn geworden in het straatbeeld. Ik denk dat het gevoel van dreiging vooral is toegenomen. Ik denk dat de angst voor terrorisme daar ook iets mee te maken heeft. De islam is niet per se heel positief over homoseksualiteit. Ik zou zeggen: onderaan de streep gelijk gebleven.

3c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksеconditie en queers.
6. Weet ik niet

4a. Is INTOLERANTIE TEGEN MOSLIMS in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

4b. Kunt u dat toelichten?
Ja ik denk dat het voor een deel is toegenomen en voor een deel is afgenomen. Afgenomen omdat wij net als de toenemende tolerantie omtrent niet heteroseksuele mensen ook niet-moslims gewoon het

CONCEPT

hele moslim-idee makkelijker tolereren, dus dat een stijgende lijn is. We gaan steeds makkelijker om met mensen die anders zijn dan wij. Maar door de toenemende dreiging van terrorisme en alle extremistische moslim-activiteiten in de wereld er ook een groeiende angst is richting moslims. Ik denk ook dat dit elkaar redelijk uitbalanceert.

4c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende islamitische woordvoerders.
6. Weet ik niet

CONCEPT

Interview 11

Genderidentiteit - Fluïde. “Ik voel me zeker geen vrouw, nog minder heb ik me ooit een meisje gevoeld. Ooit jongensachtig gevoeld. En nu is het allemaal opgeheven. Ik vind wel dat ik behandeld word als iemand met een gender, maar ik geef er geen naam aan. En als ik van die vragenlijstjes krijg, of op invulformulieren online mijn geslacht in moet vullen, zet ik als het kan categorie overig.”
Seksuele oriëntatie – “Daar heb ik niet zo goed een woord bij. Mijn relaties zijn met mannen en met vrouwen geweest en die zichzelf ook letterlijk zo zagen (*self identifying*), waarbij sommige mannen wel een beetje fluïde waren. Ik vind het woord bi te beperkend en eigenlijk alle andere woorden heel vaag. Eigenlijk laat ik het een beetje in het midden vaak, en dan zeg ik: “ik heb ervaring met blablabla”.”
Leeftijd - 48 jaar
Woonplaats - Amsterdam
Etnische afkomst – 100% Nederlands
Religieuze overtuiging - geen
Religieuze achtergrond – geen
Opleidingsniveau / werk- en denkniveau - Wetenschappelijk
Eventuele fysieke of verstandelijke beperking – Die heb ik wel, maar die zie je niet. Ik heb hersenletsel. Dit heb ik overgehouden van een ongeluk dat 6 jaar geleden plaatsvond en het beperkt me in mijn dagelijks bestaan. Ik heb daardoor veel minder energie en ik heb minder vertrouwen in mijn vermogens en in mijn lichaam überhaupt. Want ik sportte heel veel daarvoor en daardoor voelde ik me sterk en had ik heel veel zelfvertrouwen. Sporten kan nu niet, omdat ik mijn energie nodig heb om geld te verdienen. Ik ben minder sterk, minder alert, en ik ben veel meer thuis. Op straat voel ik me kwetsbaarder en daarom is het relevant om het hier te noemen. Het heeft ook opgeleverd dat mijn sociale leven heel erg is veranderd. Ik heb nu veel minder mensen in mijn leven, en kom daardoor minder in de openbaarheid, en dat draagt ook bij aan het gevoel aan onveiligheid in de wereld. Ik heb bijvoorbeeld een veel minder homoseksueel leven, omdat dat deel van mijn sociale leven het meest is veranderd. Ik voel me ook eenzamer als niet-hetero, of niet m/v.
Maar ook precies die vriendengroepen zijn meest uitgedund. In een nieuwe setting zeg ik het niet gauw omdat ik dan meestal tot kleine minderheid behoor en ik die mensen niet zo goed ken, of ik ken ze korter. Dan kijk ik het heel erg aan. Niet overal trouwens, maar wel vaak. Als ik de omgeving veilig vind, is dit makkelijker. Ik werk ergens waar dit oké is. Dan maak ik grapjes. Of ik zeg het gewoon, dat dit helder is.
Eventuele psychische aandoening - Officieel heb ik autisme, maar daar heb ik geen last van, dus dat vind ik geen probleem. Je kunt al een diagnose krijgen als je het een heel klein beetje hebt. Ik heb wel veel depressies gehad en gevoeligheid voor stress. Dat ik sneller overbelast ben, hangt daar vast mee samen.”
Overig – werkt in de communicatie

Discriminatie
Ik vind dat het ook begint bij de subtiele dingen waardoor mensen uitgesloten zijn zonder dat ze het merken bijna, en die zijn juist heel moeilijk te beschrijven, maar daar begint het. Of niet doorhebben dat iemand in een vergadering dingen zo formuleert dat ie hele groepen buitensluit. Dat zijn meestal witte mannen, die dat dan doen, maar niet alleen maar. Ja, daar begint het voor mij. Dan loopt het door naar geweld en minder kansen krijgen, en mensen die alert moeten zijn dat ze niet worden aangevallen en zich moeten verdedigen.

Ervaring 1. Opmerkingen op straat
Mijn meest tastbare ervaring is van heel lang geleden, 1994, dat ik op straat stond te zoenen met een vriendin en dat mensen stopten om ernaar te kijken en om daar opmerkingen over te maken. Een beetje alsof ze het recht hadden om zeg maar aapjes te kijken. Je wordt een beetje tot object gemaakt, en ook tot iemand daar blijkbaar maar tegen moet kunnen of iemand die niet het recht heeft om dit vervelend te vinden. Dat vooral.
Ervaring 2. Vragenlijsten

CONCEPT

Nou, vragenlijsten. Vragenlijsten, die je online invult. Of dat ik van de huisarts een oproep krijg om aan een onderzoek mee te werken en dat er dan vanuit wordt gegaan dat iedereen hetero is, in alle voorbeelden, in de formulering van de vragen. Dit is erger dan een subtiele vormen van uitsluiting. Een vragenlijst is best tastbaar, is zwart op wit-tekst. En die hele subtiele dingen zitten vaak in sociale omgangsvormen. Maar als een enquête ervanuit gaat dat iedereen hetero is…
Ik vul best vaak vragenlijsten in, omdat ik het een leuk spelletje vind. Het komt eigenlijk zo vaak voor, dat ik niet een concreet voorbeeld heb. Net zoals dat ze vragen naar geslacht en dat er twee vakjes zijn om uit te kiezen.
Soms heb je een invulveld op een vragenlijst, waar je nog opmerkingen kan maken. Dan zet ik daar dat ik vind dat die vragen excluderend zijn. En heel soms is er een open veld, waarbij je überhaupt per vraag opmerkingen kunt zetten. Dus als er technisch de mogelijkheid is om er iets van te zeggen, dan zeg ik er wat van. Je hoort na afloop nooit wat [lacht]. Ik denk dat het helemaal niet bedacht is, dat dit soort commentaar zou komen.

Wat gebeurde er daarna?
Je hoort nooit meer wat. Ik denk dat het helemaal niet bedacht is dat mensen dit commentaar bij de opmerkingen schrijven. Een vriendin van mij schreef ooit een organisatie aan, volgens mij de ANWB met een klacht hierover. De medewerker antwoordde dat hij het met haar eens was, maar dat er – vanwege zijn homo zijn – toch niet naar hem werd geluisterd. Hij was heel blij dat hij nu ook een klacht van een klant had, zodat hij de zaak kracht kon bijzetten op zijn werk. Misschien kan ik het ook wel vaker doen, als dit zo uitkomt.
Dat zoveel dingen nu digitaal gaan, en je heel veel dingen op schermen invult, maakt het ook lastiger een dialoog te hebben met mensen over alles wat niet in hokjes past. Zo'n scherm praat niet terug. En als je met mensen te maken hebt, kan je zeggen dat je iets anders bedoelt dan wat zij vragen. Of je kunt in een gesprek een opmerking maken, vooral als het over hetero's gaat de hele tijd. Vooral als er kinderen bij zijn, dat je benoemt dat er ook mensen zijn die anders verliefd worden en zodat het zichtbaar wordt. Ook in kleine groepen. Stel dat tien procent homo is en de groep bestaat uit vijf mensen, is de kans dat er iemand die niet hetero is, tussen zit best klein. En dan hoop ik in elk geval dat hier en daar wat belletjes gaan rinkelen.

Ervaring 3. Het toilet
Ik merk het weleens bij toiletten. Dan ziet iemand mij van de achterkant en denkt 'dat is een man'. En dan word ik weleens geattendeerd dat ik op het verkeerde toilet ben. Of iemand spreekt me aan met "meneer" en een paar seconden later zien ze iets anders, en zeggen dan "sorry". Wat voor mij helemaal niet hoeft, want ik voel me niet beledigd en ik vind het wel grappig dat ze iets anders zien, dat ze twee keer moeten kijken. Dus dat hun standaard verwachting niet uitkomt, vind ik eigenlijk alleen maar goed.

Ervaring 4. Onzichtbaar maken
En op straat heb ik me een beetje onzichtbaar gemaakt, dat ik niet opval. Hoe dit zo is gekomen? Bij mij is het een combinatie dat ik me eenzamer ben gaan voelen. Dus er is niet iets om mij heen waardoor ik mij beschermd voel. Geen vrienden om me heen waardoor ik me beter beschermd voel in de wereld. En ook de verhalen die ik over Oost, waar ik woon, hoor. Dat er mensen aangevallen worden of weggepest worden uit de buurt. Of dat er vuurwerkbommen voor de voordeur worden gelegd, waarbij een, geloof ik hetero vrouw zwaargewond raakte, omdat ze opkwam voor haar homobuurman. Ze had een poster opgehangen om hem te steunen en toen stond ze achter de voordeur en ging er zo'n bom af. Ik denk niet dat het in deze buurt is, waar ik woon, maar ik kom alleen maar slechte voorbeelden tegen; hoor niet dat het goed gaat. Dus ik ben voorzichtiger geworden.
Deze keer was gay Pride grotendeels online. En toen hingen er in de straat om de hoek 7 regenboogvlaggen. Ik wist niet eens dat die mensen daar woonden, zeg maar. Het was me niet opgevallen. Ik heb het niet aan mijn buren gezien, terwijl ik hier al 20 jaar woon. En het kan zijn dat ik ze gewoon niet tegenkom, maar ik vond het gewoon wel heel opvallend. En toen dacht ik 'zou ik nou

CONCEPT

een vlag ophangen', maar ik zou dat zelf niet goed heb gedurfd. Ook omdat ik hetero huisgenoten heb die dat waarschijnlijk een beetje ongemakkelijk worden. Dat zij misschien denken dat de buren denken dat er homo's leven in dit huis, of iets anders dan hetero's. Dat zij worden aangezien voor iets wat zij waarschijnlijk niet voelen. Ik heb dit nooit met hen overlegd. Ik denk dat de een het wel oké zou vinden in overleg en dat de ander zou schrikken.

Ik weet niet zo goed hoe mijn huisgenoten hierover denken. Een werkt met kunstenaars, dus die zou wel wat gewend moeten zijn. En de ander kan ik niet goed inschatten, die zegt niet zoveel uit zichzelf. Komt uit een ander deel van de wereld en ik heb geen idee wat haar wereldbeeld is. Ik ben hier in huis niet in de kast maar doe ook niet mijn best heel erg uit de kast te zijn. Mijn recentste relatie was met een man, dus dat is hun beeld. Ik heb wel genoemd dat ik een vriendin heb gehad, maar dat kwam gewoon helemaal niet binnen. Er zat nog iemand aan tafel die wist wat dat betekende in mijn geval, dat dat echt een relatie was… maar het kwam bij mijn huisgenoot echt helemaal niet binnen.

Melding maken?

Wanneer ik zou ik melding maken van een incident? Ik denk dat ik vast wel ooit eens een beetje ben uitgescholden op straat, dat van die opgeschoten jongeren opmerkingen je naroepen met "hé pot", maar dat ik niet alleen was, waardoor ik me niet bang voelde, of misschien wel geschrokken, maar niet dat je je echt bedreigd voelt. Maar verder is het niet gegaan.

Ervaring 5. De lesbische fietsgroep

Eigenlijk is het omgekeerde ook wel gebeurd, bedenk ik me. Ik zat in een lesbische fietsgroep. Ik was in een relatie met een man; het was het nog niet vast en toen heb ik daar niet echt iets over verteld, want dan moet ik juist daar iets over gaan uitleggen, want dan krijg ik vragen als "hoe erg ben je dan voor de vrouwen", "hoor je wel in deze groep", "bedrog", "je bedriegt ons" of "je had het eerst moeten zeggen, voor je hierbij kwam" of zoiets.
Eigenlijk heb ik het niet zoveel over mijn liefdesleven. Toen ik met die man samen was, heb ik ook mensen juist wel eens gezegd dat het in het verleden niet alleen maar mannen zijn geweest. Omdat ik me soms een beetje in een heterohokje geduwd voel.

Ervaring 6. Diversiteitsbeleid

Op mijn werk maakte het wel uit met wie ik te maken had of ik er iets over zei. Wat ik wel doe, maar dat doe ik dan meer in algemene termen, is dat als er iets met betrekking tot diversiteitsbeleid op het werk gemaakt wordt en ik dan weer tegenkom dat het alleen over huidskleur gaat en verder niets, of het gaat over mensen met een beperking en dan ziet iedereen een rolstoel voor zich, dan zeg ik dat er nog meer soorten zijn. Als we hier een diversiteitsbeleid willen, dan moet je niet alleen maar denken aan een andere huidskleur of een ander paspoort. Meestal wordt het weggewuifd, valt me op. Dan zeggen ze dat het wel zo is bedoeld, dat je het wel zo moet lezen. In mijn vorige baan kon ik bijna niet blijven aandringen. Daar was het mijn leidinggevende die dan zei: "Het is wel zo bedoeld hoor; het is breed bedoeld." Dan denk ik 'Zet het dan in beleid. Het is echt niet duidelijk en als je het zo op je website gaat zetten en je wilt het implementeren, maak het dan voor iedereen duidelijk.' Het is niet gebeurd en inmiddels werk ik daar niet meer. Ik ben in maart van baan gewisseld.

In algemene termen en situaties maak ik wel punten, ook over mensen die prikkelgevoelig zijn, aan wie je misschien niet ziet dat ze eerder rust nodig hebben. Maar dan zeg ik niet dat het ook over mij gaat. Ik vind ook niet dat het daarvan af moet hangen, dat mensen die uit een doelgroep komen het ter sprake moeten brengen. Ik vind niet dat je het van de minderheden moet laten afhangen om voor de minderheden op te komen. Ik ga soms liever zeggen dat het voor allerlei soorten mensen van belang is dat het geregeld is, dan dat het over mij gaat. Dan lijkt het een super individueel belang en dat is het niet.

CONCEPT

En als ik teksten door mijn handen krijg, dan maak ik van enkelvoud, meervoud waardoor het binaire van mannetje/vrouwtje verdwijnt. Dan zet ik erbij dat het neutraler is, dat valt niemand op. Ik heb een functie binnen de communicatie, vandaar dat ik veel teksten onder ogen krijg.

Ervaring 6. Gegenderde taal

Het lastigst aan de speldenprikken vind ik dat het zo slecht te benoemen is. En dat je mensen hier heel lastig in kunt bijspijkeren. Vaak valt het pas op als het heel expliciet is als iemand iets heel kwetsends of discriminerends zegt. Ik merk het ook niet altijd. Heel veel dingen zijn zo ingebakken in de maatschappij, dat je het niet eens merkt. Ik heb wel eens samengewerkt met wetenschappers die waren gespecialiseerd in hoe *gegenderd* taal is. Hoe vacatureteksten worden gemaakt en hoe mannen en vrouwen op hetzelfde woord totaal anders gewaardeerd werden. Als een vrouw assertief is, dat het dan bitchy is en als een man assertief is dan is die juist goed bezig. Hier zijn 1000 voorbeelden van. En het is zo subtiel: Ik zie dat ook niet aan een vacaturetekst. Ik heb het dus niet altijd door, dat het gebeurt.

Wat heb je nodig van overheidsinstanties?

Overheidsinstanties zouden veel kunnen doen. Heel veel eigenlijk. En dan zou ik het splitsen. Wat doe je intern en wat doe je naar buiten toe? En intern. Ik heb een poosje bij het UWV gewerkt. Daar was het heel goed geregeld in het diversiteitsbeleid. Er waren mensen die zichtbaar anders waren, waardoor je er van uit kunt gaan dat er ook heel veel mensen niet zichtbaar anders waren. Die werden bewust daar aan het werk gezet, ingehuurd. Ik denk deels om erachter te komen wat werkt, maar ook omdat ze er echt in geloven, in een divers personeelsbestand. En daar voelde het meteen veel veiliger om anders te zijn. Het voelde heel fijn, je wist meteen: iedereen is hier welkom. Mensen in ingewikkelde rolstoelen met allerlei foefjes eraan, en die kunnen allemaal naar de kantine, die kunnen allemaal in de lift. Er zijn aparte clubjes voor mensen die zich roze noemen. Door de organisatie worden dus ook netwerken gesmeed. In hun beeldmateriaal zag je ook allerlei soorten mensen op de foto. En het valt niet op, maar de mensen die op de foto staan, zijn eigen medewerkers. Het lukte dus om een heel divers beeld neer te zetten.
Organisaties moeten eigenlijk kiezen om zich bewust te zijn van alle bedoelde en onbedoelde discriminatie en uitsluiting die plaatsvindt. En dat kiezen is eigenlijk de kunst. En ook dit te behouden, of als je het fout doet, dat je ook kan leren en het wel beter kan doen. Een veilige werksfeer maakt dat mensen beter werken en beter werk leveren.

Ideale wereld

Dan zouden kinderen al heel vroeg de keus krijgen in wat ze op dat moment willen zijn en hoe ze zich willen presenteren. Dat is heel ingewikkeld natuurlijk omdat ze misschien soms te jong zijn om daar antwoord op te geven. Ook hebben ze als ze heel jong zijn, ook al dan gedrag. En dat je dan ook mag veranderen van identiteit, of van zelf beschrijving of hoe je het maar wil noemen. Ik zou willen dat het zichtbaarder is hoeveel mensen niet standaard zijn. Hier in de buurt was een inspraakavond. En toen zei ik: “Als jullie hier zoveel herrie gaan maken… ik weet dat hier iemand woont met schizofrenie, en dat er autisten wonen, ik ben er met hersenletsel. Die gaan er allemaal extra last van hebben. Je zag ze echt denken ‘oh, daar heb ik nooit bij stil gestaan.’ Alsof iedereen dezelfde herrie aan kon of zo. Er zou gewerkt kunnen worden met een af te vinken lijstje om aan voorwaarden te doen. Als je iets opzet voor overheden en bedrijven, kun je erbij nadenken. Je kunt niet altijd alle punten behalen, dat is gewoon niet haalbaar. Maar in de loop der tijd ontstaat er dan wel een mix waarvan in zijn totaliteit best vaak iets goed gaat.

Wat wil je nog toevoegen?

Ik vind grappig… ik bedenk me dat heel veel van wat ik tegenkom online is, waardoor vragen over Amsterdam specifiek voor mij moeilijk te beantwoorden zijn, want die info is niet beperkt tot Amsterdam. En omdat ik niet zo heel veel activiteiten in de openbare ruimte heb.

CONCEPT

1a. Is ANTISEMITISME in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

1b. Kunt u dat toelichten?

Het kan vele verschillende vormen aannemen. Dit gaat over Amsterdam, maar het echte schelden gebeurt online, niet in iemands gezicht. Als ik afga op de berichtgeving.
Op WhatsApp en andere social media gaat er van alles rond. In een anoniemere wereld durven mensen veel te zeggen.

1c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende Joodse woordvoerders
6. Weet ik niet

2a. Is RACISME, discriminatie op basis van huidskleur, in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

2b. Kunt u dat toelichten?

Weet niet, dus niet van toepassing

2c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende zwarte mensen en mensen van kleur (BPOC)
6. Weet ik niet

3a. Is INTOLERANTIE TEGEN LHBTIQ+ personen (lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksconditie, queers) in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen

CONCEPT

2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

3b. Kunt u dat toelichten?
Ik weet het niet. Ik verwacht het, maar ik heb weinig bewijs. Dat is omdat sommige dingen een slinger zijn. Als mensen zeggen wij bestaan ook en ze steken hun hand op en ze zijn ineens zichtbaar, dan kunnen ze ook meer een reactie krijgen op hun aanwezigheid dan wanneer ze wegvallen tegen de achtergrond. Maar het kan dus dat het meer is of actiever is. Het is in elk geval anders.

3c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksconditie en queers.
6. Weet ik niet

4a. Is INTOLERANTIE TEGEN MOSLIMS in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

4b. Kunt u dat toelichten?
Ik heb geen informatie en daardoor weet ik het niet.

4c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende islamitische woordvoerders.
6. Weet ik niet

CONCEPT

Interview 12

Genderidentiteit – Vrouw (“Female” met een transgender verleden)
Seksuele oriëntatie – Dat weet ik niet. “Voor mijn transitie had ik ook al 20 jaar geen seks gehad omdat ik niet wist hoe of wat. En daardoor is het vlammetje eigenlijk gedoofd. Dat ging altijd gepaard met allerlei rare... wat wil ik nou, hoe of wat. Toen dacht ik ‘Aan mijn lijf geen polonaise meer’. Ik weet niet, ik hoop dat het op een gegeven moment weer terugkomt. Ik weet niet wat ik mis, maar ik weet wel dat het een gemis is.”
Leeftijd - 58 jaar
Woonplaats - Amsterdam
Etnische afkomst – Nederlands (“Holland, land van Maas en Waal, Nederlandsch”)
Religieuze overtuiging - nee
Religieuze achtergrond – gereformeerd
Opleidingsniveau / werk- en denkniveau - HBO
Eventuele fysieke of verstandelijke beperking - Nee
Eventuele psychische aandoening - Nee
Overig – “Humor is verwerkt verdriet”, werkzaam in de creatieve industrie

Discriminatie

Mijn leven. Ik probeer dat wel eens uit te leggen aan "heterofielen". Wij van LHBTQI+ zijn ons er, van jongs af aan, zelfs al als pre-puber aan gewend om over onze schouders te kijken. Dat is discriminatie. Dat je gedwongen bent altijd op je qui-vive te zijn. En dat wil niet zeggen dat je dat altijd bewust bent, maar het is een tweede natuur. Het gaat puur over lijfsbehoud. En natuurlijk op het moment dat ik ook nog eens besloot om van “Elliot” naar “Ellen” te gaan [referentie naar coming out Elliot Page https://www.glamour.nl/nieuws/celebs/a34843267/elliot-page-transgender-aankondiging/], heb ik mezelf nog verder in een *danger zone* begeven. Het feit dat ik daar zo snel op kan antwoorden, geeft ook aan dat ik dan gesprekken heb met mensen, en dan gaat het natuurlijk over de Covid en de Coronacrisis, dat ze zeggen: “Oh, ik word er zo ongelukkig van. zo vreselijk op moet letten met het afstand houden.” En dan zeg ik: “Voor ons is dat een tweede natuur. Ik weet altijd wie er achter me loopt. Altijd. Het is niet dat ik me daarvan zo bewust ben, dat is mijn tweede natuur. En als je me vraagt wat voor mij discriminatie is. Mensen denken altijd van, ‘oh ik ervaar geen discriminatie’. Maar dat komt omdat ze zorgen dat ze niet in die situatie terecht komen. En discriminatie is voor mij al of niet verbaal geweld, afkeurende blikken. Het discrimineren, het feit dat jij anders bent.
Ik weet wel jaren geleden dat Diva MayDay zei: “Ik heb nergens last van”. Dat ervaar ik trouwens als een ontzettende Nederlandse opmerking hè. “Ik ervaar het niet zo, dus ik stel vragen bij de validiteit van jouw claim van last op straat”. Op moment dat jij het niet ervaart, kun je de *bigger picture* waarschijnlijk niet buiten je ervaring zien. Maar goed, zij is ook 180 graden gedraaid sinds ze met een pistool is bedreigd in de Rue de Vaseline [bijnaam voor de Reguliersdwarsstraat]. Oe, dan is je veiligheid ineens flinterdun, net als dat de beschaafdheid van mensen flinterdun is. Als ik de tram naar Nieuw-West neem, zit ik altijd voorin, vlak bij de chauffeur. Het interesseert me geen bal dat ik op de gehandicaptenplek zit. Daar zal ik het minst lastig gevallen worden. Dat wil niet zeggen dat je iedere rit dat je achterin zit, lastiggevallen wordt. Tuurlijk niet. Maar je wil het voorkomen, tweede natuur. Je moet zorgen dat er een exit is, dat je weg kunt komen. In deze buurt in landelijk Nieuw-West heb ik veel gedoe gehad met Bulgaarse buren. Nu gaat het goed, maar ik weet wel dat er maar dít hoeft te gebeuren of de vlam slaat weer in de pan. Ik weet dat ik van geen van de mensen in dit gebouw steun hoef te verwachten, ze doen meteen de deur dicht. ‘Oe nee, ik ben blij dat het mij niet overkomt.’ Het is voor mij heel belangrijk om te weten dat een paar straten verderop goede kennissen wonen, een goede *knowledge*, dat als er iets is, dat ik dan daar kan heen rennen. Dat wil niet zeggen dat ik daar de hele dag mee bezig ben – ik zou gek worden – maar ik vind het wel een geruststellende gedachte, waardoor je je wat zelfverzekerder voelt.
Dat soort dingen, dat is niet een doel, dat komt voort uit een feit dat je zorgt dat je iets hebt geregeld en het goed voor mekaar hebt. Dat vind ik echt een verschil.

CONCEPT

Ervaring 1. Stopera; het nieuwe paspoort

Ik heb een nieuw paspoort gekregen op {dag maand} 2017. Het gaat over de periode hieraan voorafgaand en het ophalen van het paspoort. Waarom ik hierover wil vertellen: Je kan van alles verzinnen, allerlei protocollen opleggen aan ambtenaren, werkgevers, aan de werkvloer met de boodschap we gaan het nu zo en zo doen. Ik begrijp het dat het niet van de ene op andere dag foutloos gaat; ik ben zó begrijpend dat niet te doen gewoon. Die mensen krijgen natuurlijk altijd ontzettend veel opdrachten. Maar waar het vaak om gaat is, met betrekking tot discriminatie en dat soort dingen, hoe je mensen bejegent. Wat ik fijn zou vinden is dat men óf de protocollen strikt volgt, óf dat men nadenkt waar het over gaat, waar zo'n protocol toe dient. Het is namelijk niet alleen ménsenwerk, het is gevoelig werk.

Ik had alles geregeld voor het nieuwe paspoort. Het meest logische kantoor om het paspoort te regelen was voor mij die op het Bos en Lommerplein. Daar was ik eerder geweest, toen had ik gezien dat al die balies open waren. Degene naast jou, zowel ambtenaar als cliënt, kunnen als ze willen meeluisteren. Ook waren er 100% vrouwen met hoofddoekjes. Voor die confrontatie voelde ik me niet sterk genoeg en ik besloot daarom toch maar de naar centrale stad te gaan. Ik had het paspoort aangevraagd. Daar gaat nogal wat tijd overheen. En toen kon ik het ophalen.
Nu komt de anekdote; het lijkt wel of ik een sprookje ga vertellen. Het regende die dag heel hard, *it was raining cats and dogs*. Ik ben vanaf hier in 40 minuten naar de Stopera gefietst. Ik stond te druipen voor, ook weer een open balie. De heer achter de balie pakte het formulier en zegt: "Ik pak uw paspoort er even bij." Dus ik sta daar druipend te wachten. Komt er een vrouw, die loopt me voorbij en die biedt een tissue aan. "Wilt u een tissue, meneer". "Ja hoor graag." "Alstublieft meneer." "Dankuwel." *I don't care*. Ik zeg altijd "*I've got bigger fish to fry."* Ik ga niet op iedere slak zout leggen, bovendien ik stond er als een verzopen katje. Verzopen poesje moet je dan zeggen, eigenlijk [lacht]. Die vrouw gaat weer zitten op haar plek, die daarnaast was. Ze had geen cliënt op dat moment. Die man komt terug met die papieren en die zegt: "Alstublieft mevrouw {Achternaam}. En ik zie dat die vrouw achter de balie daarnaast dat hoort. Ze zegt: "Ohoh, sorry sorry, SORRY, dat ik eheh". Ik zeg heel duidelijk en beslist: "*Don't worry about it*, geeft niet, laat maar zitten" en ik concentreer me op die man. Zegt ze: "Ja, nee, nee", en ze blijft maar aandacht vragen. Nu komt het, zegt ze tegen mij - het was echt zo'n moment van, mijn mond zakte open - zegt ze: "Weet u", en ze keek me zo [respondent werpt een aandachtig bestuderende blik op de onderzoeker] aan, "als u nu uw haar wat meer zo in het gezicht doet [stilte] lijkt u wat vrouwelijker." *Really? This is supposed to be a very joyous occasion*. Ik ben niet zo iemand die daar meteen daar een *gender reveal par*ty aan vastplakt en dit en dat. Ik stond daar in mijn eentje weg te druipen. Maar *she was really tainting* [aantasten, bederven] het moment ook, dat voor mij héél belangrijk is. En gaat vervolgens míj op dat moment verwijten, dat haar vergissing mijn schuld is, dat zij mij als kerel ziet, "want je kan beter…" Terwijl ik daar voor mijn paspoort kom. Ik vond dit zo *insensitive*. Dit was zo ongevoelig. En nou komt ie, want dit is een *double whammy* [twee klappers in één] Zegt die man, de ambtenaar die mij hielp: "Ja, zij heeft daar heel verstand van, over gezichten en haar" [barst in lachen uit]. Dit was gewoon slapstick. Hij had gewoon geeneens door hoe verschrikkelijk beledigend dat was.

Je moet er in totaal 3 keer naar toe. Toen moest ik nog één keer terug om daadwerkelijk het paspoort te ontvangen. Er werken natuurlijk heel veel mensen. *Lo and behold* [ziedaar], want het hangt ervan af wat voor nummertje je trekt. Ik zag dat die daar werkte, die man. En ik had precies zijn nummertje. En hij ging zitten en ik dacht, 'ik moet er dan toch maar wat van zeggen.' Ik zag aan zijn gezicht dat ie de bui voelde hangen. Dus ik dacht 'oké, je hebt het dus kennelijk toch doorgehad'. En bovendien, dat hele privacy-verhaal was natuurlijk ook *out of the window.* Ik was niet alleen boos, maar ik voelde me ook heel erg aangetast in mijn integriteit als mens. Alsof ik ongewild werd geout, of zo, op een vervelende manier. Ik had echt zoiets van, natuurlijk weet je als ambtenaar dat als een vader zijn kind komt aangeven, dat dat *all smiles* is, mag ik hopen. Dan weet je daar op een gepaste manier op te reageren. Dit zijn allemaal gevoeliger dingen. Dan denk ik 'oké, als het zo gevoelig is, houd je dan aan het protocol en houd je mond. Zolang het voor jou nog onbekend terrein is: *Better to be safe than*

CONCEPT

sorry. Dat is dan mijn tip naar die ambtenaren. Kijk, ik los het dan met humor op en ik heb iedereen deze geschiedenis al verteld met een groot gevoel voor hilariteit. Maar ik ga even voorbij aan het feit dat het me daadwerkelijk zeer deed. Omdat de weg die je hebt af moeten leggen, zeker als ouder persoon als ik. En dat je daar daadwerkelijk ineens staat om je paspoort te veranderen, is een overwinning. En vervolgens word je weggezet als "er staat hier een vent aan de balie en je moet wat aan je haar doen."

Het gaat verder dan een domme verspreking. Het is allemaal mensenwerk. Daarom wil ik ook meedoen aan dit onderzoek. Want ik heb het gevoel dat dit helpt en dat dit onderzoek helpt. Dus ik ben eigenlijk blij dat ik dat nu eens kan ventileren. Ik heb dat wel tegen die ambtenaar toen gezegd, van "Ik vond dat geen pas hebben." En toen zei hij: "Ja, maar zij bedoelt het heel goed en dit en dat en zus en zo. Ja dat was een soort verdedigingspraatje dan een excuus. Je bent meer bang voor de voor de consequenties. Ik heb gedacht 'ik kan hier een zaak van maken' en toen dacht ik van 'Ja, het is met de goede intenties, gedaan, maar the *road to hell is paved with good intentions*. Dat ontslaat haar niet van wat ze heeft gedaan. Het gaat over sensitieve dingen. Gebruik het protocol.

Effect op langere termijn

Het gekke is, wat ik wil zeggen… Ik ben al zo gewend... omdat ik denk, ja, ik weet wel dat ik toch best heel lang daarmee heb gezeten. Iedere keer als ik het paspoort nu zie, moet ik toch weer daaraan denken. Je bent toch ook onzeker, dat je dit allemaal doet en dat je dan weer wordt afgerekend op je uiterlijk. Dat is gewoon heel lastig. Maar dat worden we overal en altijd steeds.

Ervaring 2. De foto 1

Iets dergelijks heb ik ook op een ander moment meegemaakt. Ik heb voor een foto geposeerd waar ik met mijn handen op sta. En toen kreeg ik een reactie van een bekende: "Ik snap niet dat je met je handen op de foto gaat, als je als vrouw gezien wil worden." En toen dacht ik 'nou, dat bepaal ik zelf wel, en hoe bepaal jij wat een vrouwen- of een mannenhand is? Ik bedoel, je beledigt me gewoon heel erg. Ik kan niks doen aan mijn handen, maar moet ik ze dan gaan verbergen voor jou? Juist niet! Ze snappen niet, dat ze… Ze denken 'Ja, maar ik wil je alleen maar helpen.' Nee, je zit me te beledigen, want je zegt: "Je haalt niet de standaard waaraan ik vind dat een vrouw moet voldoen. Dan denk ik, wat kan jou nou schelen of je grote of kleine handen hebt. Waar wij heel veel mee te maken hebben in onze club [community] qua discriminatie, is dat ze je eerst beledigen, of iets *insensitives* beweren en vervolgens reageer je daarop en dan vervolgens zeggen ze "Ja, maar ik weet er niks van, *enlighten me*." Dan zeg ik: "Ik zit niet in de *converting business, google is your best friend*." Ze denken dat ze dat kunnen, eerst beledigen en dan *back tracking*. Maar de belediging is dan al gevallen. Het gevoel van discriminatie, je apart en minder laten voelen.

Ervaring 3. De geboorteakte

Ander voorbeeld, wat mij persoonlijk niet heel erg heeft getroffen, maar wat meer hilarisch is, een beetje Jozef en Maria van Nazareth. Want je moet terug naar je geboortestad om in je geboorteakte je naam te laten veranderen. Ik ging daarom naar het gemeentearchief van [stad in Zuid-Holland] met een vriend. Ambtenaar afspraak. Die zegt: "Komt u maar even mee." Het was zo grappig. Je hebt bepaalde verwachtingen van zo'n moment. Er was geen open balie, dus ik dacht 'gelukkig'. De ambtenaar zei: "Laten we hier maar even gaan zitten." Dat bleek de coffee corner te zijn bij de automaten. Ik dacht 'oh, wat een anticlimax'. Ik was gefascineerd door mijn geboorteakte met het handschrift van mijn vader. En ik was dat aan het bekijken, toen klonk er "Mag ik even storen? Is dit nou cappuccino of alleen gewone koffie. Hoe moet dit? Er stond gewoon iemand bij de automaten! [lacht] Nul privacy! Dus ik had zoiets van nou ja, oké. Je hebt het hier over mensen waarvoor alles is nieuw en eng is. En toen dacht ik bij mezelf 'je bent natuurlijk wat door de wol geverfd en wat ouder. Maar stel je voor dat je veel jonger bent en labieler dan is zo'n rare situatie eigenlijk niet nodig. En toen zei die ambtenaar ook nog een beetje bitchy: "Weet je het zeker die naam? Je kunt het maar één keer veranderen hoor!" Alsof je daar niet over hebt nagedacht. En toen, de ultieme anticlimax – en dit is

CONCEPT

zoals dat moet gaan, dus het is geen verwijt, maar ik vond het wel hilarisch -...pakt ze een potlood en schrijft ze de nieuwe naam in de kantlijn van de geboorteakte en streept die andere gewoon door [lacht hard]. Wowww… heb ik al dit gedoe, man-vrouw… en dan hup in die kantlijn die naam erbij. Als een soort kladje met haar hanenpoten. Het was een ongelooflijke desillusie en anticlimax. Maar dat was nog wel grappig. Maar toen wist ik nog niet wat me te wachten stond met dat paspoort.

Ervaring 4. De buurvrouw

In de zomer in de middag staan we weleens met zijn allen te borrelen op de galerij op 1,5 meter. En mijn oude buurvrouw van ver in de 80 zei een zin als: “Die en die vrouw had toen dat en dat gedaan.” En toen zei ik als grap “*It wasn’t me!”* En toen zei die oude buurvrouw: “Nee dat was een vrouw, jij bént geen vrouw.” Whoooo! Ik had zoiets van… Dat is dan toch… ik denk ‘oké, ik snap wel hoe mensen je zien, maar het is dan toch pittig, vervelend om dat hardop te horen. Ik zei meteen, op wat gedempte toon… Kijk, in verband met Corona zaten we op afstand. De andere buren konden dit niet horen. Ik zei: “Ik ben transgender. Dat is wel degelijk een vrouw”, zei ik. Daarna heb ik nog een paar dingen gezegd, waar ze niet op heeft gereageerd. Je verwijt het niet zo, maar je wordt gewoon even met je neus op de feiten gedrukt.

Na de incidenten.

Ik heb die ambtenaar zelf persoonlijk aangesproken. Ik heb altijd gedacht. Ik zou hier een melding van kunnen maken. Er zit een dualiteit in. Ik dacht ook heel erg van, ik ben het aan het bagatelliseren, omdat ik dan ook denk dat als een vrouw {de ambtenaar die zich bemoeide met het uiterlijk} gedisciplineerd wordt, dan bouwt ze misschien wel een *resentment* op, dan haal ik mijn gelijk, maar wat bereik je daarmee. Sterker nog, die gaat er nadeel van ondervinden. Dat zijn allemaal overwegingen.

En daarom vind ik dít, dit platform, zonder dat dit consequenties voor de desbetreffende persoon heeft dit een soort trickle down effect en komt het wel op de juiste plek terecht, bij de protocollen. Ik heb ook veel nagedacht over waarom heeft dit zo'n impact gemaakt. Ik bedoel, ik heb wel voor hetere vuren gestaan. Dat komt omdat het uit onverwachte hoek komt. Je denkt dat je in een soort safe place bent, dat wordt gegarandeerd door die protocollen vanuit de gemeente. Je weet, ik ben veilig. In andere landen als je aangifte van verkrachting doet als vrouw, word je zelf beschuldigd. Dus, wij weten dat we wanneer te maken hebben met ambtenaar of politie dat je ervan uit kunt gaan dat je veilig bent. En ik denk dat het daarom zo'n grote impact op me heeft gehad. Daarom was het van die buurvrouw ook zo naar, omdat het letterlijk naast je deur is en dat dat er ineens zo uit komt floepen. Dat je het van de gemiddelde persoon op straat kan verwachten, dat weet je. *They take you off guard*. Dat stipt dan ook meteen aan, dat als wij die *guard* niet hebben, dat het leven heel lastig wordt.

Er zijn mensen die zeggen: “Ik ben non binair en ik gedraag me zus en ik gedraag me zo.” Ik ben altijd heel erg mezelf en dan vraag ik me af: “Ben je dat ook?” Ik merk aan alles dat ik als *survival plan* en dit komt ook door de gesprekken die ik heb moeten voeren met de psychiater van de VU, die concludeerde: “Jij hebt zo’n perfecte muur rond je persona opgetrokken zodat je perfect de wereld aankan. Maar binnen die muur, ben je dan wel je zelf? Ik merk dat het voor mijzelf heel héééél moeilijk is om daardoor heen te breken. Ik heb mezelf zo aangeleerd om op een bepaalde manier te bewegen, praten, assertief te zijn, bepaalde humor. Dat wil niet zeggen dat ik dat niet ben, dat is niet fake, maar het is wel een part of me. Mijn expressie in de kunsten, als ik een *larger than life*-versie van mezelf ben, kan ik heel erg mezelf zijn; dat helpt. Daar gaat mijn performance over. Ik sta bijvoorbeeld zelf in een vitrine en kan me niet verschuilen achter een grote hoeveelheid mensen om me heen. Dat is het engste wat ik ooit heb gedaan.

Ervaring 5. De foto II

Dat heeft wel te maken met waar ik vandaan kom, de gereformeerdheid. Er is een prachtige foto van mij gemaakt, waarin ik in mijn raam sta. Ik ben er heel trots op, dat ik op mijn leeftijd nog zo er uit zie,

CONCEPT

zoals in *female form*. Ik had de foto aan mijn ouders doorgestuurd. En toen vroeg ik: “Heb je mijn nieuwe foto gezien?” “Ja”, “Wat vind je ervan?” “Wil je dat echt weten?” Toen dacht ik ‘o god’ [lacht]. En toen dacht ik later. Zij zijn nooit part of deel van mij geweest. Ze woonden altijd ver weg van mij en ze hebben ook veel artistieke uitingen in de loop van mijn leven niet meegekregen. En dat maakt ook helemaal niet uit. Maar in dit geval was het voor mij belangrijk om die foto te laten zijn, want het was voor mij een overwinning. Ik presenteer me als een *larger than life* cartooneske figuur die ook wel sexy is, maar die het ook weer niet is. In dit geval – ik sta helemaal niet sexy op de foto, maar heel mooi op, maar ik had wel een *cleavage* [decolleté]. En dan hebben we het niet over seks, maar over aantrekkelijk. En ik dacht, ‘je ziet er aantrekkelijk uit. Als ‘ik wil die persoon zoenen’. Het was voor mij een heel belangrijke foto. Dat ik ooit stappen in mijn ontwikkeling maak, dat ik me daar zeker in voel. Zo ver ben ik nog lang niet. Als je op oudere leeftijd in transitie gaat, staat daar tien jaar voor, vertelde een vriendin me. Dat paspoort is 3 jaar oud. Wat was het commentaar van mijn moeder erop. Ze zei: “Je vader en ik vonden dat je eruitziet als een raamprostituee.” Toen dacht ik ‘ja, zie je, ik kom uit dat nest. Op het moment dat je maar enigszins een klein decolleté hebt, dan is het seks en vies.’ Het was heel makkelijk te herleiden, net als bij die ambtenaren. Ik kan allemaal begrijpen waar het vandaan komt, maar het doet toch zeer. Alles is uit te leggen en te herleiden. Ik kan het zo ongelooflijk begrijpen, maar ondertussen laat je mij wel met een rot gevoel achter. Want ik kan ook zeggen, ja die buurvrouw is in de 80… en dit en dat… maar ze had haar mond moeten houden.

Overheidsinstanties voldoende toegerust?

Nee, de overheidsinstanties waar ik mee te maken had, waren niet voldoende toegerust. Ik weet niet wat de oorzaak is. Dit is echt gissen. Ze krijgen protocollen opgelegd en weten waarschijnlijk niet goed hoe ze deze moeten hanteren. De materie is niet 1 op 1. Iedere situatie is anders. *When in doubt...* blijf dan op een veilige afstand, probeer geen emoties erin te gooien. Want de ene emotie is dan zogenaamd empathisch, terwijl ze me ongelooflijk beledigen. En de andere emotie, zoals bij de naamswijziging op het geboortebewijs. Dat was er een van irritatie. En ik merkte bij alles aan haar dat het onbekend terrein was, dat ze hiermee moest dealen. Dus die stelde zich extra hard en ze dacht mogelijk zakelijk op. Maar eigenlijk was het ook haar onvermogen om er mee te dealen. Het is natuurlijk heel raar om tegen mij te zeggen “Weet je zeker dat je die naam wel wil, want je kunt het niet meer veranderen.” Alsof je een klein kind bent. Je kunt mij niet wijsmaken dat ze dit iedere week aan de hand heeft. Dat het meer uit een soort van irritatie was, van ‘ik moet door nu’ [lacht].

Hoe hadden de betrokken instantie(s) bij je melding dit anders kunnen aanpakken in jouw ogen? Wat had het verschil gemaakt?

Ik zocht daadwerkelijk van tevoren al de anonimiteit. Het is een gevoelige materie, dus zorg dat er - zonder dat je als klant iemand erom hoef te vragen, dat je privacy aanbiedt. Dat moet je niet hoeven vragen, dat durf je ook niet op dat moment. Dit is gevoelige materie. Ik had de schroom om naar een balie te gaan die helemaal open was. Omdat het een privékwestie is, durfde ik het niet in stadsdeel Nieuw West te doen. Dat ik als oudere volwassen mens daar niet heen durf te gaan, zegt genoeg. Want ik ben niet bang aangelegd. Maar ik had echt zoiets van, ja dit vind ik niet zo veilig voor mezelf. Want misschien horen mensen dat en die gaan me dan later lastigvallen. Ik voel me daar gewoon niet prettig bij. En daarom was het juist een *double whammy*, dat ik juist werd geschoffeerd in wat ik dacht dat een *safe place* zou zijn.

Wat heb je over langere tijd nodig gehad?

Als we het over deze situatie hebben. Je trekt een nummertje, gaat naar loket en die persoon weet niet wat hem te wachten staat. Dat is al heel moeilijk. Het is een gevoelige situatie waarin je op achterstand zit, want je bent niet in een aparte balie en je wil er geen toestand van maken. Dus wat is dan de oplossing, denk ik. Wel, om het zo zakelijk mogelijk te houden. Afgezien van mijn situatie vind ik het niet van pas hebben dat iemand die niet met jouw casus bezig is, een andere ambtenaar zich met je gaat bemoeien, ongeacht wat de situatie is. Afgezien van wat ze gezegd heeft, was dit grensoverschrijdend. Ook bij die geboorteakte in een andere plaats, waar ik bitcherig werd

CONCEPT

toegesproken, denk ik: Houd het zakelijk. Houd het zo emotieloos mogelijk. Ik weet, het is mensenwerk en ik weet dat wanneer je je kind komt aangeven dat dit een *joyous occasion* is en dat je dan ook blijdschap kunt tonen, maar *when in doubt*, houd je als van hout.

De ideale wereld

Snuffelstages. Het aftasten van, nieuwsgierigheid, zonder dat je mensen beledigt of op je strepen gaat staan. Hoe zit dat? Wat ik al eerder zei: mensen beledigen je en gaan dan vragen: leg me uit hoe het zit. Dat is voor mij niet een ideale situatie. Ook als je het niet weet, je hoeft er echt geen studie van te maken dat je eerst google opgaat voordat je gaat dansen of naar het café gaat of dat je bang bent dat je iemand beledigt. Dat maakt allemaal niet uit. Mensen zijn ook niet van suiker. Ik vond het fantastisch dat Saarein toen eindelijk de deuren opendeed voor mannen, voor homo's. In het begin moesten heel veel vrouwen daaraan wennen. En toen bleek dat het niet zo eng, zo naar was als dat we gedacht hadden dat het zou zijn. Dat niet alle hetero of cis mannen, of witte homo's lesbo-haters waren. En voor de mannen vice versa. Dat er niet alleen maar *diesel dykes* - dat cliché – zijn.

1a. Is ANTISEMITISME in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

1b. Kunt u dat toelichten?

Ik heb het gevoel dat het er altijd is. Of het nou meer toegenomen is? Dat is wat anders dan zichtbaarheid. Ik heb het gevoel dat er weinig is veranderd. Of het zichtbaarder is van je eigen ervaring of van wat je ervan meekrijgt via de media of iets dergelijks.

1c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende Joodse woordvoerders
6. Weet ik niet

2a. Is RACISME, discriminatie op basis van huidskleur, in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

2b. Kunt u dat toelichten?

Ik heb het gevoel dat het er altijd is. Of het nou meer toegenomen is? Dat is wat anders dan zichtbaarheid. Ik heb het gevoel dat er weinig is veranderd. Of het zichtbaarder is door je eigen ervaring of door wat je ervan meekrijgt via de media, dat zijn twee verschillende dingen.

CONCEPT

De media wegen in dit geval zwaarder. Ik lees de Volkskrant en daar is er erg veel aandacht voor. Soms zelfs te veel, vind ik. Niet om het te ontkennen, maar ik erger me aan die serie van Robert Vuysje, waarin hij mensen van verschillende afkomst interviewde. Waar ik me aan ergerde. De vragen vond ik te tendentieus. Dat heb ik ook met de Nieuwe Maan, waar allerlei woordvoerders van verschillende vooral islamitische, Hindoestaanse gemeenschappen aan het woord. Daar ergerde ik me aan. Dan denk ik: "Jullie spreken van een zeer geprivilegieerde manier van discriminatie ervaren. Jullie zijn hoger opgeleid. Ik vond het een beetje een tunnelvisie, als ik die programma's zie. Ik snap het wel, want op het moment dat je een platform krijgt – en ik ken ook aspirant-politici – dan denk je dat je heel belangrijk bent en je woordvoerder bent voor je community en dat is jouw rechtvaardiging om hier te zijn, maar je vertegenwoordigt hier vooral jezelf. Je kunt dit lastig in een discussie noemen, want je wordt van alle kanten aangevallen. Ik zou willen dat je voor meer hier zit dan voor jezelf. Ik hoop dat je hier voor meer zit dan voor jezelf.

2c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende zwarte mensen en mensen van kleur (BPOC)
6. Weet ik niet

3a. Is INTOLERANTIE TEGEN LHBTIQ+ personen (lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met intersekseconditie, queers) in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

3b. Kunt u dat toelichten?
Dat komt denk ik door de toegenomen zichtbaarheid. Je steekt je hoofd boven het maaiveld uit. Mijn moeder zei tegen me: "Ja... het is wel trendy hè wat je doet." Zo van, je leest en hoort het overal nu. Ik zeg: "Nou, het is niet trendy. Wij zijn er altijd al geweest. Net als vrouwenrechten. Vrouwen zijn er altijd al geweest, gehandicapten zijn er altijd al geweest. Mensen staan op, zijn zichtbaar. Omdat transgender personen veel zichtbaarder zijn, is er ook een theorie dat er zoveel transgender moorden zijn.

3c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met intersekseconditie en queers.
6. Weet ik niet

CONCEPT

4a. Is INTOLERANTIE TEGEN MOSLIMS in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

4b. Kunt u dat toelichten?

De polarisatie is ongetwijfeld toegenomen, maar dat is naar beide kanten toe. Ik vind het en zorgwekkend en logisch. Zoals Amsterdam traditiegetrouw rood kleurde, is het CDA altijd zo groot geweest omdat mensen stemmen uit traditie op die partij stemmen. Daarom vind ik een partij zoals Denk, waarvan het heel logisch is dat de partij er is, maar ik vind het heel eng dat ze automatisch een heel electoraat aan zich binden dat waarschijnlijk veel extremer is dan de gemiddelde moslim zou willen zijn. En die de ontwikkeling van het gemiddelde moslimmeisje en moslimvrouw, laat staan homoseksuele mensen in die groep, tegenhouden. En toch wordt hierop gestemd. Hetzelfde zie je bij Trump. Het is shocking hoeveel vrouwen op Trump stemmen. Dat trucje van “ik ben tegen het establishment” en vervolgens kun je alles doen.

4c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende islamitische woordvoerders.
6. Weet ik niet

CONCEPT

Interview 13

Gende identiteit - Vrouw
Seksuele oriëntatie – Biseksueel
Leeftijd - 35 jaar
Woonplaats - Amsterdam
Etnische afkomst – Nederlands, wit
Religieuze overtuiging - Humanistisch
Religieuze achtergrond – Nee
Opleidingsniveau / werk- en denkniveau – Wetenschappelijk Academisch
Eventuele fysieke of verstandelijke beperking – [Lacht] Hoogbegaafdheid; is dat een beperking? Ik kan wel functioneren op een normale manier in de maatschappij, maar het levert wel dingen op die niet iedereen tegenkomt, waar echt wel speciaal aandacht voor moet zijn, vind ik, omdat mensen gewoon niet weten hoe ze met je moeten omgaan en ik ook soms niet goed weet hoe ik met anderen om moet gaan.
Eventuele psychische aandoening - Heb ik gehad. Aantal jaren depressie. En PTSS heb ik gehad en heb ik, maar behandeld, dus daar heb ik niet echt last nog van.
Gecombineerd met de hoogbegaafdheid gaat het hele zaakje als het ware in zijn werk. En dan stort je in. Ik loop altijd tegen een muur aan als ik teveel doe. Bij mij uit zich dat sneller dan bij een gewoon iemand. Ik moet goed plannen en overal rekening mee houden. Dingen veel eerder beginnen en uitsmeren over langere tijd. En als het echt fout gaat, dan zou ik in een extreem stressvolle situatie een paniekaanval kunnen krijgen. Maar dat is nog maar 2 keer in mijn leven gebeurt.
Ik doe veel verschillende dingen, maar ik ben heel efficiënt. Ik weet heel goed waar de onzin zit en waar de efficiëntie in zit en wat ik moet doen om geen last te hebben van de belasting. En alles wat dus in mijn hoofd speelt, dat schrijf ik allemaal direct op. Dat doe ik wel vaker, want dan hoef ik er niet meer aan te denken.
Als samenwerkingen me niet bevallen, ben ik sneller weg. Soms trap ik nog wel eens in een valkuil, maar ik ben sneller weg als ik merk dat het niet gaat werken, of wanneer het zou werken wanneer ik heel veel energie zou steken in een bepaalde manier van omgaan. *Pick your battles.* Ik ben heel zorgvuldig daarin en zo zorg ik goed voor mezelf.
En ik heb geen gezin. Het heeft zeker de doorslag gegeven. Ik had al nooit echt een kinderwens. Je wordt 30, 1, 2, 3 richting 35. En dan ga je als vrouw er wel degelijk over nadenken van misschien, hè, want straks mis je de boot.
Overig – politiek actief, werkzaam in creatieve industrie, LHBTQI+ activist

Discriminatie

Discriminatie is heel letterlijk onderscheid maken. En omdat discriminatie voor mij inherent verbonden is aan seksisme, racisme et cetera heeft het voor mij dus altijd een systemische systematische context. Want ik kan ook bijvoorbeeld zeggen: “Ik ben de baas van een universiteit – ik geloof dat dit in Eindhoven is gebeurd - en ik kies ervoor dat op deze vacature alleen vrouwen mogen reageren." Dat is óók discriminatie, want je maakt onderscheid, maar positieve discriminatie of liever *affirmative action* (dit klinkt positiever) zorgt er juist voor om de disbalans die door dagelijkse discriminatie bestaat weer in balans kan worden gebracht. Daarom zeg ik ook bijvoorbeeld bij het invoeren van vrouwenquotum van 30%: “We hebben geen vrouwenquotum van 30% maar nog altijd een mannenquotum van 70% procent.” Het heeft altijd systemische context.

Ervaring 1. Mansplaining

Mijn vrouw zijn. Ik denk ook wel mijn uiterlijk. Ik woog ook 10, 15 kilo lichter, dus ik was een popje, heb ik het idee. Ik ben altijd onderschat, nog steeds, ik word altijd onderschat. [Schiet vol] Nu word ik ook heel emotioneel. Àltijd, ik heb altijd het gevoel – en het gebeurt ook bij lieve mensen, soms gewoon bij goeie vrienden. Een voorbeeld. Een heel lief iemand waarmee ik mee samenwerk in een commissie en we hebben het over bestuursfuncties, we hebben het over het verschil tussen secretaris en voorzitter. En dan gaat hij mij toch uitleggen waarom de secretaris zo’n machtige positie is, waarom altijd de

CONCEPT

Secretaris-Generaal van de VN en Secretaris-Generaal in de Sovjet-Unie de meest machtige posities zijn. En dan denk ik 'potverdorie, ik heb gestudeerd. Dat weten jullie toch. Waarom ga je ervanuit, waarom gaan mensen ervan uit dat je het níet weet. "Hij-halen" [herhalen] oftewel "he-peating" [repeating]. Dat is maar een voorbeeld, maar het zijn er velen. Dat ik in een overleg zit met stakeholders. En dat een moloch van een belangenorganisatie jouw idee gaat herhalen. Of in een politieke werkgroep dat een kamerlid mijn idee gaat herhalen alsof het zijn idee is. Die geeft mij dan geen credits. Gelukkig was de voorzitter op dat moment – ook een man – die dat wél deed door te zeggen: "Dat zei zij net ook." Even correctie. Dat is dus heel belangrijk. Hij-halen, onderschat worden, mansplaining. Ik heb àltijd het gevoel dat ik mijn hele CV moet opnoemen. Dat doe ik dus tegenwoordig ook altijd, bij elke eerste vergadering. Wat ik ook doe bij een eerste vergadering met mensen, vaak in een veel machtigere positie dan ik, en waarbij ik niet zoveel te verliezen heb, is een beetje de bitch uithangen, en met mijn vuist op tafel slaan en dààrna heel lief en aardig worden. Dat is altijd een vaste strategie van mij, zodat ze meteen weten dat ze niet met mij moeten *fucken* en dat ik wel degelijk een heel lief en kwetsbaar schattig meisje ben waar ze ook een beetje over kunnen vaderen of zo. En dat is ook handig, want dan kan ik ook weer veel van hun leren. Mannen willen jou graag wat leren. Dus dat kun je ook gebruiken.
In een campagne die ik ondersteun, bouw ik het gegeven dat de wereld seksistisch en racistisch is, in. Daar houd ik van tevoren rekening mee, in alles, zodat we dat als kracht kunnen gebruiken. Verder merk ik dat omdat ik de laatste jaren meer mezelf ben geworden… ik was al niet een "meisjemeisje", ik was al best wel een beetje een *tomboy*, maar dat is meer geworden omdat ik niet meer op hakken loop, behalve als het bij mijn werkzaamheden past, geen jurkjes en rokjes meer draag. Mijn biseksualiteit is ook een identiteitspunt. Ik wil mij niet gedragen als heteroseksueel "vrouwtje". En dan zie je dat heel veel mensen, ook in mijn werkveld, dat ingewikkeld vinden. Ik heb altijd het gevoel gehad dat mensen mij raar vinden en dat ben ik ook wel gaan gebruiken. De gekke rare {voornaam}, zodat ik mezelf meer kan permitteren. Ook in grappen maken of we zitten bij een belangrijke adviesraad en de assistent van de voorzitter – een man – gaat met ons in een gesprek verder en die zei een paar dingen en ik ging grappen maken, flirterig, wat hij heel verrassend en leuk vond. En dan zijn de verhoudingen duidelijker en kun je op gelijkwaardige voet door.
En in het conservatieve werkveld waar ik mijn brood verdien, is een mening hebben, überhaupt dat je je uitspreekt, dat je feministisch bent, of bij een politieke partij zit. Hier heb ik altijd veel last van gehad, want je kunt je niet normaal uiten. Ook ben ik op een gegeven moment niet meer uitgenodigd voor een auditie, omdat de man die daar aan de knoppen zat mijn onschuldige grapje – in mijn beleving - over een politicus niet uit kon staan. Het voelde als karma dat hij op een moment weg moest bij dat bedrijf. Hij flikte dit met meer mensen. Hij heeft machtsmisbruik gepleegd. Hij heeft met jongens seks gehad in ruil voor werk. Hij deelde drugs uit op de werkvloer, waar hij een toepasselijke bijnaam aan overhield bij het personeel. Dit is algemeen bekend.

Mijn werkveld wordt eigenlijk gedomineerd door de mannelijke hetero en homo 50-plusser. De hetero's zijn over het algemeen heel lieve mannen, die ook wel degelijk haantjes kunnen zijn of niet genoeg kennis hebben, dat ik meer weet, dat ze je toch weer raar vinden als je een mening hebt, want ze verwachten in mijn functie iemand die "dom" is. *The {functietitel} with brains*, word ik wel genoemd. Het is een compliment, maar ik heb er ook wel last van, als ik laat zien dat ik slim ben. De andere helft is homo en 45+, 50+ mannen en die kunnen slimme vrouwen zeker niet aan. Die kunnen eigenlijk alleen maar met modepopjes omgaan.

Ervaring 2. Uitschelden
Er was een jongen op mijn opleiding en die zat met wat andere studenten te roddelen en die had gezegd: "{Voornaam} is gewoon een domme pot." En ik kan me herinneren dat ik dat ook wel heel raar vond, dat dat zo bij me binnenkwam. Hij was zelf homo nota bene. Maar ik heb dat op social media gezet en wisten ze dondersgoed dat het over hen ging en toen heeft ie me gebeld. En ik zeg: "Waar heb je het over?" Dat is dus schijnbaar voor mij niet zo'n *big deal*, maar toch kwam het best wel binnen.

CONCEPT

Ervaring 3. Aanranding

Het tweede qua seksisme is überhaupt lastiggevallen worden. In je kruis gegrepen worden. Dit was op een studentengala. 15 jaar geleden of zo. Er was een jongen die ging dansen met meisjes en die ging alle meisjes af. Dan tilde die je op en liet je weer vallen, en dan ging hij snel met zijn hand onder je jurk om met zijn vingers bij je binnen te komen. Ik was… het ging zo snel dat ik niet wist hoe en wat. Maar het vriendinnetje waar ik daar mee was – we waren met een groepje van vijf – die was dat ook overkomen. Die was hélemaal overstuur. Die kwam met een ander vriendinnetje richting mij, want ze was helemaal overstuur. Want hij had haar ook in haar kruis geprobeerd te vingeren, eigenlijk. Toen had ik zoiets van 'ja'. Ik zei toen: "O ja, dat heeft ie bij mij ook gedaan." Maar toen ik dat zei dacht ik van 'hè, waarom ben ik niet zo overstuur als zij? Hoe kan dat toch?'

Ervaring 4. Grensoverschrijdend gedrag

Bij een politieke organisatie maakte ik mee dat een medewerker eiste dat ik met hem uitging. En dat deed ie op zo'n manipulatieve manier. "Je geeft me niet eens een kans." Zo raar deed hij dat, dat ik me woest en verdrietig voelde en ik voelde me echt vies. Ik heb nee gezegd. Ik was me toen al bewust van de *entitlement*, omdat ik erover gelezen had. *The nice guy syndrom*: Ik ben een *nice guy* dús moet jij met mij uit. *Entitlement* als: ik heb er recht op dat jij mij een kans geeft. Dit heb ik gemeld. Toen is hij ontslagen omdat hij ook andere mensen, vrouwen, had lastiggevallen. Hij had tegen een meisje met een hoofddoek gezegd: "Misschien als je je hoofddoek afdoet, dat het dan wel wat wordt" en "Je moet je eens hard laten neuken" en dat soort dingen.

Ervaring 5. Plek van een ander innemen

En toch ook wel... En hier ben ik lang mee bezig geweest en op doorgegaan. Bij een Pride-activiteit werd een heterovrouw met een totaal gebrek aan sensitiviteit aangesteld om betaald een project te draaien. Terwijl wij eerder zo'n project waren begonnen, en er ook zat mensen in onze community zijn die dit kunnen met meer talent. In een interview noemde ze me lesbisch terwijl ze wist dat ik biseksueel ben. En dan denk je in eerste instantie 'beter dat ze lesbisch zegt dan heteroseksueel', maar het klopt niet. Het klopt niet. En zij kreeg een podium, kon haar ding doen, terwijl wij er juist zo hard voor hadden gevochten. Ze ging ook met anderen in die activiteit niet-sensitief om, overschreed grenzen. En dat voelt dan ook als een soort totale veronachtzaming van onze identiteit. Dat iemand mijn ruimte schendt. Zo voelde dat echt. Ik heb nergens een veilige ruimte, leek het meer. Ik voelde me echt heel onveilig, eigenlijk. Ik heb een hekel aan het woord [met hoog opgezet zeurstemmetje] "oh, ik voel me onveilig". Maar ik voelde het echt.

Ervaring 6. Mentale dingen

En er zijn vast nog wel andere situaties, het geweld dat vroeger is gebeurd.
In mijn geval zijn het vooral mentale dingen, denk ik. Het is allemaal macht. En er zijn ook genoeg mannen die van alles met mij geprobeerd hebben en natuurlijk die hele relatie met {voornaam vrouw}. Maar dat was natuurlijk pure misbruik. Maar dat is geen discriminatie, dat is een gewoon een misbruikrelatie met een andere vrouw. In het werkveld. Dat je niet in het hokje past van een modepopje. En altijd veel mannen, van alle leeftijden, achter me gehad. Dat ik ook vaak niet wist wat ze nou wilden. Of ze mijn vader wilden zijn of dat ze iets van me wilden. Er zijn nog steeds van die mannen waarvan ik denk 'was je nou vriendelijk of wilde je eigenlijk wel meer?' En een vriend zei me "Dat laatste zal het heus wel zijn geweest, want mannen willen altijd meer." Mannen eigenen zich veel toe. Proberen je te kussen als teken dat ze aardig zijn. Maar in het werkveld vind ik het vooral vervelend, omdat je bijna niet kunt weigeren of iemand terecht kunt wijzen. Er zit geen controle op.

Ervaring 7. Misbruik binnen een relatie

Over de relatie met {voornaam}? Jij spreekt over ervaringen, maar het waren ook vaak ronduit daden. Dat ze heeft voorkomen dat ik bepaalde klussen kreeg of kon krijgen. Dat heeft ze gewoon bewust gedaan. Ik was gewoon de hoer op oproepbasis. Dat was een term die bij me opkwam tijdens die

CONCEPT

relatie. En dat was het gewoon. En dat zei ze op een gegeven moment: “Jij bent de minnares.” Het vóelde ook als hoer op oproepbasis. Ik was én diep in een depressie én 15 kilo lichter dan nu. Ik was echt heel labiel. Ik was 25 zij was twee keer zo oud als ik. Ze gaf les aan de academie waar ik aan studeerde. We hadden gewoon een hele leuke, goede klik. En ik was toen ook aan het kijken naar wat het nou met mij was. Mannen, vrouwen of allebei. En zij zette mij op een voetstuk. Later heb ik geleerd dat dat *Love bombing* heet. Bergen cadeautjes geven. En altijd me aan het lijntje houden en altijd me verrassen met bezoekjes. Dus, dan zit je in een dip en dán word je verrast en dan is de *thrill* groter. Ze is een narcist van het klassieke soort, weet ik nu, en ze beloofde dingen, maar dat gebeurde nooit en toch weer wel en toch weer niet en toch weer wel en toch weer niet. En de relatie mocht niet openbaar.
Op een gegeven moment begonnen mensen er natuurlijk toch van te weten, maar ik moest altijd een beetje verborgen blijven. Waar ze me eerst overal bij betrok en me kansen aanbood in mijn vak, werd ik later ineens buiten gehouden. Alle opdrachten die ze me had beloofd aan het begin ook en waarvan ik dacht dat het een fantastische samenwerking zou worden, waar ik me op verheugde. Tot ze me overal me overal buiten ging houden.
Op een gegeven moment begon ze geld te geven, ook als een cadeautje. Kijk mij eens lekker rijk zijn en jouw geld geven. En toen dacht ik ook van ‘moet ik dat dan maar zien als compensatie? Want ik krijg er niks anders uit.’ En dat was allemaal zó verwarrend. En elke keer leek het beter te worden, elke keer zei ik haar: “Je flikt me streken” en dan zei ze: “Nee, dat doe ik niet.” En elke keer als ik vragen stelde van “Hoe is je dag geweest?” dan was het “Ik kan dat heus zelf wel vertellen hoor.” En als ik dan geen vragen stelde, zei ze: “Je moet meer vragen stellen.” En “je reageert zo primair.” En dan ging ik meer secundair reageren en dan was het ook weer niet goed. En dan ging ze naar een feest en dan mocht ik wel mee. En dan ging ze naar een andere gelegenheid, en dan liet ze niet eens weten dat ze überhaupt in de buurt was. Het was altijd heel benauwend. Ik heb ook weleens een hyperventilatie midden in een warenhuis gehad en dat ik na een gesprek met haar kokhalzend boven het toilet hing van walging. Gewoon letterlijk. Dus, dat is wel een gelukje dat mijn lichaam het goed aangeeft. Maar dan is de grens dus al duidelijk overschreden.

Kwam de omgeving voor je op?
Op de opleiding deden ze er ook niets aan. Terwijl ze dondersgoed wisten wat er speelde. Zelfs als ik bewust zei: “Ik wil haar niet bij deze presentatie hebben”. Dan zei de hoofddocent: “Maar dit is een openbare avond”, terwijl het bullshit is, want het is van de opleiding. In een andere organisatie, toen ik de melding deed, toen was het uit. Maar toen begon ze me jarenlang te stalken. Toen ik dat bij deze opleiding meldde, werd meteen haar foto bij de beveiliging gelegd. Er werd meteen gezegd “{Voornaam}, we letten erop.” En er kwam een beveiliger ook bij mij “Je kunt altijd bij mij terecht.” Die pikten het meteen serieus op.

Wat een opluchting was dat. Dat je wordt geloofd, en dat het wordt erkend. Het is te bizar om uit te leggen. Zeker aan mensen die haar ook kennen. Ze is heel charmant.

Seksueel heeft het iets met me gedaan. Het heeft echt eh, zonet noemde ik de term “seksueel” misbruik. Volgens mij is dat de eerste keer dat ik het zo heb uitgesproken. Heb dat wel gedacht en gevoeld. Maar, hè, je doet het toch ook zelf? Maar ik heb later moeten beseffen ook na al die verhalen over die kerel hier van de toneelschool [Jappe Claes]. Je wil een liefdesrelatie met iemand, je wil veiligheid bij iemand. Daar kies je voor. Je kiest niet voor de manipulatie, de uitsluiting, het psychisch misbruik. En eigenlijk wordt het daar dan ook als je dan seks hebt met een persoon ook al ben je verliefd op die persoon, dan wordt het eigenlijk toch seksueel misbruik, denk ik. Want ik weet ook wel van een geval van seksueel misbruik binnen familie, incest. En dan is het heel bizar je daartoe te moeten verhouden, dat je niet als in het klassieke verhaal door een vieze ouwe opa bent betast, maar dat je ergens in gemanipuleerd bent en jarenlang een seksuele relatie met iemand hebt gehad en denken ‘het wordt wel beter’. Eigenlijk is dat ook seksueel machtsmisbruik. Ja. En dat heeft ook iets bij me kapot gemaakt.

CONCEPT

Wat voor effect het nu nog heeft

Je bent heel voorzichtig. Elke keer… Ik ben nog altijd wel {Voornaam}, spontaan en liefdevol. [stilte] Maar het is altijd ergens… [geëmotioneerd] dat je niet normaal… dat je altijd denkt - en daar ben ik ook wel een beetje mee opgevoed hoor. Wij zijn altijd opgevoed vanuit die angst vanuit wat familie is overkomen. Flink klappen die werden uitgedeeld door een moeder. Wij zijn opgevoed met het sluimerende idee: 'Je moet oppassen anders word je verkracht.' En… er is altijd iets in persoonlijke relaties dat op het moment dat ik denk dat ik veilig ben en me veilig kan voelen, dat ik dan denk, dan maak ik een terugtrekkende beweging, want ik denk altijd dat ik een last ben. Dat heb ik altijd al vanuit mijn hoogbegaafdheid al gehoord. "{Voornaam}, je moet je mond houden, je moet stil zijn, je bent een last." Maar ook, dit heeft dat wel een extra dimensie gegeven op het vriendschappelijke en amoureuze vlak dat je er niet mag zijn. En dat je altijd een last bent en als je de relatie in stand wil houden dat je dan voorzichtig moet zijn en niet te veel moet zijn en doen, want anders gaan zij… anders lig je eruit, want dan voldoe je niet aan hun eisen en dat is echt iets van die relatie.

Dus elke keer weet ik niet of ik nou echt welkom ben [geëmotioneerd] en mezelf mag zijn en altijd langs mag komen of dat ik altijd toestemming moet vragen. Ik vraag altijd toestemming. En misschien soms wel een beetje excessief bedanken. Het voordeel is dat je nooit ondankbaar en als een net opgevoed persoon overkomt, maar soms denk ik weleens dat ik dat iets te veel doe. Maar dan ben ik bang dat als ik dit niet meer doe, dat het dan te weinig is en dan als onbeschoft wordt gezien. Ja. Dus ik ben altijd op mijn hoede. Het is nooit goed.

Melding gemaakt?

Ja, ik ben naar de politie geweest. Die raadde aan dat je alles moet bijhouden. En ik dat heb ik het roddelcircuit ingegooid. En toen stopte het ineens. Toen kwam ik haar nog ergens tegen bij een voorstelling. Ze ging nooit ergens heen en ineens kwam ik haar overal tegen. Dus dat is wel te toevallig. En daar vertelde ik iemand van wie ik wist dat die een grote mond had dat ik een melding had gedaan. Toen kwam juffie naar mij toe. "Ik stalk jou niet." Maar gek genoeg, hield het daarna wel op.
Bij een andere gelegenheid, ging ze, terwijl ik even naar het toilet was bij mijn gezelschap staan waar ook een vertegenwoordiger deel van uitmaakte. Na een woordenwisseling waarin ze zei dat ze in het gezelschap zou delen hoe ik me zou hebben gedragen bij een bepaalde opdracht, heb ik de knoop doorgehakt om niet meer voorzichtig te zijn. Ik heb haar toen ze dreigde nare dingen over mij in die groep te delen, luid en op duidelijke manier gezegd dat ze dat vooral moest doen. Dus gewoon keihard *overpoweren*. Het besef was bij me gekomen, dat je zo laat zien dat je niet chantabel bent. Want dat hield mij er altijd onder. Maar als jij laat zien dat je niks hebt te verbergen en iedereen mag alles van me weten behalve mijn pincode [lacht], dan kan dat in een negatieve én positieve manier intimiderend zijn. Dus je kunt het ook gebruiken. Ik heb de afgelopen jaren geleerd om, dat alles wat ik ben, wat mensen vervelend zouden kunnen vinden, om te zetten in een kracht. Door *unapologetic* er te zijn. En dan trek je weer allemaal andere mensen aan die wel goed voor je zijn.
Ik heb achteraf nog wel nagedacht hoe dit mogelijk is overgekomen op de mensen waar ik die avond mee was. Ik overwoog me te verontschuldigen naar die vertegenwoordiger, maar dat heb ik niet gedaan. Daarmee zou ik de situatie bagatelliseren en vermeende schuld op mezelf projecteren, terwijl dat onzin is. Wel heb ik nadien altijd op een bewust positieve manier contact met die vertegenwoordiger onderhouden.

Voorkomen van overschrijdend gedrag

Vroeger werd ik door de zus van een vriend gevraagd model te worden, "dat kun jij ook wel", zij was zelf vooral lingeriemodel. Dat vond ik wel leuk hoor, maar is niks van gekomen. Verder in het algemeen, vond ik de aandacht van mannen vaak zo vervelend dat ik denk dat ik daarop veel te veel heb lopen eten en mezelf gewicht heb aan gegeten zodat ik minder aandacht krijg. Dat ik stoerder overkom. Terwijl heel veel mannen hartstikke leuk en lief zijn. Het idee dat je zelf iets moet doen om van die aandacht af te komen.

CONCEPT

Ben je er nog mee bezig?
Ja. En het is wel beter geworden. Dat ik het bewust ben, dat is natuurlijk al heel wat. Vroeger was het dat als ik in veilige situaties kwam, dat ik zelfs de agressieve kant op ging, en me bij god niet wist niet hoe ik me in veilige situaties moest gedragen. Nu weet ik me wel degelijk te gedragen als in sociaal wenselijk, hè. Maar dat is de "fatsoenssituatie". Dat je gewoon netjes je alledaagse fatsoen doet. Maar als het meer intiemere vriendschappen worden, maar mijn echte vrienden, mijn familievrienden. Ja. En daar heb ik minder last van in de roze community omdat iedereen wel ergens dat gevoel heeft, heb ik het idee. Dus we begrijpen en gunnen elkaar meer en geven elkaar meer de ruimte, lijkt het met de mensen met wie ik goed ga. Waarmee het botst, dat zijn vaak mensen die zelf nog heel erg in de knoop zitten met van alles, heb ik het gevoel. En de heterowereld, dat is echt wel grappig hoor, is het écht anders. Daar heb ik meer dat gevoel. Maar dat komt ook omdat de normativiteiten explicieter aanwezig zijn. Familiestructuren, gezinnen. Als vrienden bijvoorbeeld zelf een gezin met kinderen hebben, dan is dat echt een unit. Dan kunnen het nog zulke progressieve mensen zijn, er is altijd iets waaraan je heel goed merkt dat het wel degelijk een heterosituatie is en niet een queer, roze mensensituatie. Want in de queer wereld, ook al hebben mensen gezinnen, er is altijd meer. Je weet dat mensen weten van allerlei soorten constructies van vrienden, familie *slash* vrienden en in de heterowereld is veel meer dat onderscheid tussen de bloedverwantschapfamilie en vrienden ook al ben je ontzettend close. Dat voel je duidelijker op de een of andere manier.

Wat heb je nodig gehad?
Wat had ik nodig gehad? Een gezin, een echt gezin als basis, nu ook, altijd. En dan maakt het niet uit wat voor gezin. Ik merk heel erg dat sinds ik bevriend ben geraakt met een queer jongen, een statushouder. We hadden meteen een heel leuke klik en hij noemde mij meteen een "mammie" en "Je bent mijn moeder, mijn nieuwe moeder." En [geëmotioneerd] dat zijn we ook wel. Hij is een beetje mijn kindje. En dat neem ik ook wel serieus dat ik elke zoveel tijd even check gaat het goed met hem en even bellen, even chatten. En verder vind ik: moet je iemand natuurlijk ook vrijlaten. Maar ergens merkte ik toch wel aan mezelf dat het toch wel heel belangrijk voor me is, dat je dat ook voor iemand anders kunt zijn net zo belangrijk als dat je dat zelf nodig hebt. En [geëmotioneerd] laatst sprak ik met een oudere vriendin. Ik vertelde haar over vrienden, waar ik een tijdje regelmatig langskwam. En toen zei de vriendin: "Is dat een beetje een toevluchtsoord voor jou?". [geëmotioneerd]. En toen moest ik toch eigenlijk nee zeggen, want dat, dat, dat is zeg maar wat ik net uitlegde. Zij zijn heterogezin. En dan denk ik 'Potverdorie, deze vriendin weet dan altijd weer zo'n vraag te stellen, waarop je niet alleen met ja of nee kunt antwoorden, of iets antwoorden, maar wat je ook altijd weer aan het denken zet over hoe het met je gaat en met je is. Want je wíl een toevluchtsoord. En… wat ik net vertelde. Ik ben heel voorzichtig met hen, dat ik niet te vaak daar kom. Want stel je voor dat ik weer teveel ben en tot last ben.

En het is inderdaad ontzettend leuk grapjes te maken over adoptiefdochter. Maar de coronacrisis heeft op persoonlijk vlak enorm doorgezet. En daar vertelde ik over aan een vriendin en zij kent deze mensen ook. En ik moet ook op mezelf passen. Als ik iets heb geleerd is dat je even naar jezelf moet kijken vanuit neutrale dimensie, van 'he wat is hier aan de hand' en wat je moet doen om het dragelijk te houden, niet het verstoppen, wegstoppen oplossen willen. Dat gaat hem allemaal niet worden. Het moet eruit, blijkbaar. En je functioneert als mens en een mens is complex en heeft ook dingen nodig.

De ideale wereld
Dan is het allemaal gewoon geen punt. Dan is het gewoon wat is. Oh, wat heb je mooie blauwe ogen. Dat is ook gewoon iets leuks. Niet dat ik iets wil zeggen dat je geaardheid iets leuks moet zijn want dan is het toch weer iets anders. Dat het er gewoon niet toe doet. Dat we geen vragen stellen bij [met zeurderig stemmetje] "oh, is het allemaal wel goed voor de kinderen', "oh, is dat wel èchte liefde dan als je met zijn drieën in een relatie zit", "oh…" Dat we in de eerste plaats alleen maar denken aan 'is iemand veilig, is iemand geliefd'. En dat is er wat ertoe doet. En heeft ieder wat ie nodig heeft om

CONCEPT

prettig te leven en te werken en te zijn. En dat we niet bij elk dingetje als er iets fout gaat van… We hebben het er met #metoo weleens over dat àlles #metoo is, omdat er ook mensen zijn die het overdrijven. Dat als jij zegt: "het voelt niet goed", dat mensen jouw gevoel erkennen en zeggen: "wat kunnen we eraan doen." Dat mensen zich niet hoeven verantwoorden hoe ze zich voelen en bang zijn voor emoties. Dàt! Dat is een uitspraak die ik hoorde. *I am not afraid of your emotions* als iemand zit te huilen bijvoorbeeld. Dat is weer als iemand te veel is. Dat mensen niet bang zijn voor elkaar omdat ze het niet kennen, dat het iets met hun doet, dat de complexheid van de mens als rijkdom wordt gezien en niet als een probleem. En dan lost dat vanzelf problemen op als quota diversiteit en inclusiviteit, want het wordt vanzelfsprekend; iedereen doet mee.

Nog iets toevoegen?
Ik ben benieuwd wat met het onderzoek gaat gebeuren en ik hoop dat er echt iets goeds met dit gedààn wordt en niet weer van die domme posters langs de kant van de weg van "heb je wat meegemaakt, bel dan een vriendin." Weet je wel. Jezus christus, wat een domme actie was dat. Daar heb ik toch de gemeente niet voor nodig. De gemeente hebben we nodig om dit soort dingen aan de kaak te stellen. Maar dit komt dus wel degelijk van twee kanten, want seksisme zit ook in de LHBTI-wereld, racisme zit ook onder moslims, islamofobie ook onder joodse mensen.
Ik hoop dat dit wordt aangepakt vanuit een progressieve opvatting en niet vanuit slachtofferschap. Er is een groot verschil tussen survivor en slachtoffer. Je bent slachtoffer en dan ben je survivor, maar als je gaat lopen schreeuwen bij elk klein uitspraakje wat ik ook wel zie op Facebook. Als je iets niet snapt of het er niet mee eens bent, BAM, je bent transfoob. Dat is het conservatieve slachtofferschap, waar lijkt alsof iemand er niet uit wíl komen.
Ik hoop dat dat nu eens overstegen kan worden. En daarom neem ik bijvoorbeeld iemand als Sylvana Simons wel serieus en de mannen van Denk niet. Ze hebben het over inclusiviteit maar zijn zelf antisemitisch en ontkennen genocides en zijn verschrikkelijk. En als je kijkt naar Sylvana en haar nummer 2, Jazie Veldhuizen. Ik heb hem horen spreken. Wat een welbespraakt iemand en politiek talent. Niet mijn partij, maar ik waardeer het zeer.

1a. Is ANTISEMITISME in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

1b. Kunt u dat toelichten?
Het komt nu meer aan de oppervlakte, voorgrond. Het wordt meer aan de kaak gesteld. Mensen komen meer voor zichzelf op, maar ook omdat - en dit zeg ik als iemand die jaren in een synagoge heeft gewerkt - er zijn joodse mensen die kritiek op Israël meteen scharen onder antisemitisme. En de antisemitismedefinitie die een aantal jaren geleden is gepubliceerd, wordt gewoon misbruikt door conservatief identiteitspolitieke bewegingen (in tegenstelling tot de progressieve), de slachtoffergroepen. Terwijl vechten tegen antisemitisme is zó, zó hard nodig. Maar kritiek op Israël valt daar níet onder.
Ik weet vanuit mijn professionele achtergrond van de geschiedenis van antisemitisme. Hoe gruwelijk en racistisch die altijd is geweest. Dus het lijkt erop sinds we af zijn van de holocaust dat we minder antisemitisme hebben. Het is dus veel beter geworden, anderzijds weten we wel degelijk dat er ook nog steeds veel stil antisemitisme en antisemitisme uit nieuwe bevolkingsgroepen is. Dan kom je toch weer gelijk uit, denk ik. Het is niet zo erg als vroeger, dat je je achternaam moest veranderen om een

CONCEPT

baan te krijgen. Dan zou ik dus moeten zeggen “minder”, maar dan vind ik het geen recht doen aan het vele antisemitisme dat toe is genomen.

1c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende Joodse woordvoerders
6. Weet ik niet

2a. Is RACISME, discriminatie op basis van huidskleur, in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

2b. Kunt u dat toelichten?
Er is veel meer naar de oppervlakte gekomen. Er is ook veel verbeterd omdat we het nu serieus nemen. Tegelijkertijd zijn er groepen die veel openlijker racistisch van zich laten horen.

2c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende zwarte mensen en mensen van kleur (BPOC)
6. Weet ik niet

3a. Is INTOLERANTIE TEGEN LHBTIQ+ personen (lesbiennes, homo’s, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksecondition, queers) in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

3b. Kunt u dat toelichten?
Er is veel meer naar de oppervlakte gekomen. Er is ook veel verbeterd omdat we het nu serieus nemen. Anderzijds zijn er groepen die veel duidelijker van zich laten horen. Ook hele nieuwe groepen als TERFs [https://nl.wikipedia.org/wiki/TERF] enzo.. Het hangt maar net van af in welke groep mensen

CONCEPT

je zit. Het kan ook uit de eigen community komen. Niks menselijks is ons vreemd. Ik ken ook verschrikkelijk racistische trans mensen.

3c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met intersekseconditie en queers.
6. Weet ik niet

4a. Is INTOLERANTIE TEGEN MOSLIMS in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

4b. Kunt u dat toelichten?

Het is veel meer naar de oppervlakte gekomen. We nemen het nu serieus. Tegelijkertijd zijn er groepen die veel openlijker islamofoob van zich laten horen. Dit vind ik wel een moeilijkere vraag. Als ik hoor over islamofobie, dan hoor ik dat meestal van orthodoxe moslims die helemaal ingepakt zijn en islamistisch homofoob onderwijs geven. Ja, vind je het dan raar dat mensen zeggen, jouw islam klopt niet. Voor mij kan de islam zelf ook een problematisch machtssysteem zijn en er zijn heel veel moslims die last hebben van homofobie en racisme. Maar ik vind het een heel complexe situatie. Ik denk bijvoorbeeld dat het jodendom bijvoorbeeld niet een machtssysteem is. Joden zijn altijd en overal in de geschiedenis uitgemoord en gemarginaliseerd. En dat is niet zo met moslims. Zij hebben juist in het midden oosten en Afrika rijke machtige politieke posities gehad, hele koninkrijken. Zijn minstens zo machtig geweest en een intellectuele rijkdom voortgebracht als andere beschavingen. Dus ik zie de islam niet als een gemarginaliseerde groep, zoals zwarte mensen dat zijn, joodse mensen, LHBTI. Ik zie de islam als een machtssysteem zoals de westerse witte wereld een machtssysteem is. In een andere historische context natuurlijk, het is niet precies hetzelfde. Ik heb ooit een scriptie geschreven over dit onderwerp en ik heb vakken gevolgd over de Islam en Islam culturen. De geschiedenis Europa, Oost-Europa is heel nauw verbonden met het Ottomaanse rijk. Het getuigt denk ik juist van exotisme, denigrerend zijn, kolonialisme als je de islamitische wereld niet op waarde weet te schatten, wat het wel degelijk is en was geweest. En dat is ook een gigantische bloeiende beschaving en dus ook een machtssysteem. Daarom vind ik dit een moeilijke vraag. Ja, er is islamofobie in de zin van racisme, maar zij komen zelf ook uit een machtssysteem en daarmee ontken ik niet dat mensen met een Arabische achternaam het moeilijker hebben om een stage te vinden, etnisch worden geprofileerd et cetera et cetera.

4c. Waarop baseert u deze indruk?

CONCEPT

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende islamitische woordvoerders.
6. Weet ik niet

CONCEPT

Interview 14

Genderidentiteit – Cis vrouw
Seksuele oriëntatie – Panseksueel, panseksualiteit. Ik zie het de laatste tijd een beetje los. Ik gebruik de term panseksualiteit meer als politiek statement. Toen dat hele ding met biseksualiteit en panseksualiteit ging, toen dacht ik, nou dan ga ik wel naar panseksualiteit want ik accepteer alles en ik geloof niet in die normen. Terwijl ik mezelf juist meer als cis vrouw zie, maar dat komt meer voort uit die normen.
Leeftijd - 25 jaar
Woonplaats - Amsterdam
Etnische afkomst – Nederlands, wit, van vaders kant Joods, maar dat betekent dat ik niet Joods ben. Het heeft wel een belangrijk deel in mijn hoofd, zeg maar, vanwege de geschiedenis.
Religieuze overtuiging – Spiritueel, pagan
Religieuze achtergrond – Joods (via vader). Dit heb ik als religie niet meegekregen, ook vanuit schaamte.
Opleidingsniveau / werk- en denkniveau – Ik heb geen diploma's omdat ik dakloos ben geweest. Ik heb allemaal instellingen gehad, geestelijke mishandeling en daarna dus dakloosheid, dus ik heb nooit mijn diploma kunnen halen. Ik weet niet goed wat er met werk- en denkniveau wordt bedoeld. Ik vind het lastig om het op die manier te benoemen. Liever zeg ik dat ik overstijgend kan denken (helicopterview), dat ik kan plannen en organiseren. Ik ben talig, heb een grote woordenschat. Ik heb empathisch vermogen. Deze kenmerken hebben veel meer waarde en vertellen meer over mijn persoon .
Eventuele fysieke of verstandelijke beperking - Ik heb een chronische progressieve bindweefselaandoening. Wat dit met me doet vind ik belangrijker dan de diagnose. Ik ben hierdoor part time rolstoelgebruiker en part time stokgebruiker. Dat vertelt meer over mij dan de diagnose. De diagnose heeft meer te maken met later.
Eventuele psychische aandoening – Mensen zeggen autisme, maar ik vind dat niet iets. Ik heb een andere vorm van mens zijn en ik ben daar heel trots op. Ja. Ik heb een neurodivers denkvermogen. Ik vind het belangrijk om dit te zeggen omdat het heel goed aangeeft hoe ik verder denk. En niet in een neurotypische wereld pas. En daardoor komen er problemen. Dat komt dus niet zozeer door mijn neurodiversiteit. Dat is ook dat je niet van liegen houdt, je bent heel erg direct. Je denkt met duizend woorden tegelijkertijd en je bent aan alle kanten, zeg maar. Ik denk dat neurodivers dan ook wel een goede omschrijving is.
Overig – strijdt tegen validisme, ervaringsdeskundige.

Wat is voor jou discriminatie?
Ik heb er nooit op zo'n manier over nagedacht of zo? Ik dacht wel meteen aan het medisch model versus het sociale model. Al die onderdrukking vanuit de maatschappij, terwijl bij mensen met beperking bijvoorbeeld altijd wordt gezegd: “Oh, jij kan niet werken. Jij kan dit niet. Jij kan dat niet. Jij kan zus niet… vanwége je beperking. Terwijl de maatschappij je zo beperkt, word jij zelf verantwoordelijk gesteld. Ik vind dat manipulatieve spelletjes en die onderdrukking en de verantwoordelijkheid op de personen die onderdrukt worden, dat is voor mij een van de hevige dingen omdat dit *mind games* zijn waarin mensen onderdrukt worden en de maatschappij je totaal niet verwelkomt en je verantwoordelijk maakt voor het feit dat je er niet bij hoort.
Die onderdrukking is ook voor mij - en dat zie je ook wel in andere onderdrukkingsvormen – dat ze aan de ene kant niks met je te maken willen hebben. Haten, criminaliseren of onderdrukken ze je medisch aan de ene kant, en aan de andere kant, als ze je nodig hebben voor inspiratie, maar op hun manier. Mensen die onderdrukt worden mogen alleen leven als het op de manier is van de meerderen.

Ervaringen
Hoeveel wil je er hebben? Op een of andere manier moest ik meteen denken aan… Ik ben natuurlijk altijd al een ginger geweest. Toen ik jong was had ik sproeten en ginger [rood] haar en werd ik lelijk gevonden. Ik was niet heel sportief en heel erg dun en daar werd ik ook altijd al mee gepest. Ik had ook

CONCEPT

een ooglapje toen ik klein was, dus daar werd ik ook mee gepest. Ik was een piraat. Als je er fragiel uitziet, word je ook zo behandeld op een of andere manier. Ik heb natuurlijk heel veel meegemaakt, dus ik zit ook te denken wat hoort daarbij en wat hoort daar niet bij. Op een gegeven moment deed ik aan automutilatie. Dan zagen mensen dat en werd ik ook op een bepaalde manier behandeld, maar dat ging vooral over *sanism* [https://en.wikipedia.org/wiki/Sanism] en hoe je daarmee behandeld wordt. Daar hangt nog heel veel aan vast in instellingen. Ik had altijd pijn, maar altijd vage pijnklachten. Omdat de doktoren eerst niks konden vinden, omdat het een zeldzame ziekte is, was dat ook meteen psychisch. En zo gingen de mensen me dus ook behandelen. Ik was een pathologische leugenaar, het zat in mijn hoofd, ik moest niet zo doen... Nou, dat heeft dus heel veel veroorzaakt. Méde waardoor ik ook dakloos ben geworden. Ik denk dat dat ook wel met persoonlijke kenmerken te maken heeft, ook al vind ik dat niet míjn probleem [lacht]. En later toen kreeg ik ook echt anorexia. Toen werd ik nog dunner. Toen kreeg ik gewoon heel veel nare dingen over me heen enzo… Ik heb daar ook iets eerlijker over moeten zijn in het activisme. Bijvoorbeeld dat maat XXS niet te vinden is in winkels. Dus dat vind ik ook belangrijk om te benoemen. Later natuurlijk mijn rolstoel en mijn stok en... en daartussen natuurlijk toen ik nog met vrouwen ging, dat ik gewoon hand in hand met mijn vriendin op straat liep en dat er dan mannen – ik was 15 of zo - mannen naar me toe kwamen met "ja, wat gaan jullie vanavond doen, mag ik meedoen?" Weet je, dat soort dingen.
Net als dat ik in mijn rolstoel op straat ben. Dat mensen voor mijn rolstoel springen en vragen: "Wat heb je?", "Heb je wel seks?", "Kan je wel seks hebben?". Als mijn ex-vriendin en ik hand in hand liepen en rolden, gebeurde het dat mensen naar ons toe kwamen en haar bijna soms echt letterlijk een schouderklopje gaven van, "oh wat goed dat je voor haar zorgt" alsof ik een patiënt was die met mijn begeleider hand in hand naar buiten was. En dan zeiden wij, zij of ik, als we daar energie voor hadden, "Nee, dit is mijn vriendin." En dan was het "vriendin, oh, gewone vriendinnen, vriendschap. En dan moesten we daar wéér overheen, van "nee, wij hebben een relatie". En dan was het voor hun al helemaal apart. En wat ik hier ook bij wil zeggen is… dan gingen mijn vriendin en ik ook naar huis met dit soort dingen. En dan zaten we op de bank en dan bespraken we het. Wat hebben we meegemaakt? Wat voor systemen zitten hierachter? Oké, validisme is grootste hier, dan LHBTQI+ iets dat ze er niet vanuit gaan dat je een *same sex* relatie kunt hebben, vooral niet met een persoon met een beperking. En toen zaten we ook… is er ook een stukje van racisme. Mijn ex is van kleur en ik ben een witte vrouw in een rolstoel. Kan zij niet meteen worden gezien als mijn verzorger ómdat zij van kleur is. Dus hoeveel lagen zitten daar eigenlijk in, dat is gewoon bizar.

Het ding is… tot 2016 hadden mensen met beperking geen... in elk geval je kon geen aangifte ervan doen, niet naar de politie helemaal niks. Het stond niet in de wet. We hadden nog geen VN-verdrag. We werden toen nog niet beschermd door de wet. Toen kwam de VN-resolutie. Het is ook nooit bij ons opgekomen dat je daarvan aangifte zou kúnnen doen. En ik denk dat dat nu nog steeds in ons zit. Dat is het verinnerlijkt validisme. Maar ook dat we niet beschermd door de wet. We zijn nu pas 4 jaar een beetje beschermd. En nog steeds niet… Het VN-verdrag biedt alleen kaders, maar geen stok achter de deur. Op een gegeven moment werd aangekondigd dat toegankelijkheid verplicht wordt. We geven ze een jaar de tijd en daarna, in 2017 zou men boetes gaan uitschrijven. Maar daar hebben we nooit meer iets over gehoord en dat is gewoon vervaagd. En laatst heb ik het nog eens opgezocht. En er staat dat het wel toegankelijk moet zijn, maar als de eigenaar het teveel moeite vindt, hoeft het niet. In Amsterdam worden nog steeds vergunningen verstrekt voor bouwprojecten die niet toegankelijk zijn. En dan bouwen ze en dan komen wij met "hé, waarom is het niet toegankelijk?" En dan zeggen ze: "Oh, oeps!" En dan kost het teveel om het te veranderen. De monumentenwet houdt dit bij oude gebouwen ook tegen. Ik ben een keer geweest in Saarein [gay mix café in de Amsterdamse Jordaan]. Als je naar binnen wil en over het trappetje een ramp neerzet, dan kunnen mensen met een rolstoel in ieder geval – heel belangrijk- zelfstandig naar binnen en – héél belangrijk- zelfstandig naar de bar. Dan hoeven ze niet boven te zitten. Wat ik ook vaak zeg tegen mensen zonder een rolstoel, dus die dit probleem niet ondervinden. Het betekent niet omdat er een trap is, dat je dan maar zegt: "Nu hoeft het niet want het is een oud gebouw." Ja, maar je kan wel kleine dingen doen en je kunt kijken: "Wat kunnen we verbeteren aan de WC? Kunnen we desnoods met een *crowdfunding* om de Wc's die we

CONCEPT

hebben open te breken om daar één groot genderneutraal toilet van te maken, zodat iedereen kan. Dan hebben we alles. Het is maar net waar je je prioriteiten zet!

Medestanders

Met Corona doe je heel veel dingen online. En dan merk ik wel dat als ik het over vrouwenproblemen, seksisme heb, dat er dan mensen meteen mee kunnen praten en meteen er ook zijn en het snappen. Maar gaat het over validisme dan heb je eigenlijk bijna niemand. En dan moet je echt bijna verantwoordelijkheid uitdragen, je moet duizend dingen uitleggen voordat je op het punt komt dat mensen je gaan begrijpen. Maar je moet eerst vechten. In het activisme voel ik me dus al heel veel jaar heel erg alleen. Steeds iets minder, maar alsnog. Je hebt hiërarchieën helaas in het activisme. Daar zouden we op moeten inzetten. Dat intersectionaliteit ook écht intersectionaliteit is en niet welke systemen al aandacht hebben gekregen. Kijk, het is er nog steeds niet, hè. Seksisme, racisme, LHBTQI+ haat. Het is nog steeds niet opgelost. Maar als je dit vergelijkt met waar de strijd zit, dan heb je... nou ja, ik kan het niet eens in beeld brengen. Want validisme is nérgens nog, zeg maar. Dus dan denk ik van 'laten we een podium delen, laten we proberen om *disabled* activisten ook omhóóg te krijgen. Niet omdat we het zelf niet kunnen, maar omdat de ontoegankelijkheid en de hiërarchie in het activisme ons gewoon niet toelaten. De hiërarchie moet eruit voor we intersectioneel kunnen zijn. Ik vecht daar als activist nu heel hard tegen. En ik stoot mensen heel vaak tegen hun borst omdat ze gehoord willen worden. Er hoort helemaal geen hiërarchie te zijn, maar dat is er nu wel. En dat moeten we echt serieus gaan nemen en de stemmen gaan horen die nu niet er zijn. Intersectionaliteit wordt nu altijd heel mooi geopperd, maar het ís niet altijd intersectionaliteit. Als ik dat ook benoem naar mensen, zeggen ze: "Maar geloof je niet ook in intersectionaliteit?" En dan zeg ik: "Eerlijk? In deze intersectionaliteit zoals het nu wordt gedaan, geloof ik niet. Want het is er niet, het is niet waar, het is een illusie die we ophouden, omdat we onszelf beter willen voelen.

Normatieve systemen en de overheid.

Ik denk dat op het moment dat gemeenten meer intersectioneel zijn… Kijk, het weegt zichzelf een beetje af. Als we niet mensen al hebben in de gemeente en in die beslissende factoren, dan krijgen we ook nooit die echte intersectionaliteit. Dus dat is heel moeilijk om te krijgen. De structuren binnen overheden zijn ingericht op mensen zonder beperking, op witte mensen, dus op alle normen. En dan kunnen we wel zeggen dat we intersectioneel moeten zijn alleen is het systeem niet daarop gebouwd. We moeten bijvoorbeeld een persoon van kleur in de gemeenteraad hebben. Oké. Helaas spreken we niet over personen met een beperking in de gemeenteraad. Maar goed, daar zou wel de discussie over moeten gaan, maar dat is weer een heel ander ding.
Het systeem is er niet op gebouwd. De persoon zal zich altijd onderdrukt blijven voelen en ook niet zoveel verschil kunnen maken. En eigenlijk – ook al doen ze heel erg hun best – maken ze wel het verschil bínnen hun community, maar daarbuiten eigenlijk niet, als we heel eerlijk zijn. Want die systemen zijn er niet op gebouwd. Dus wat je dan veroorzaakt op dit moment zijn *burn outs* en nog meer problemen in de community. Dit is heel eerlijk. Het is een groot systeem waartegen je vecht. Dus, hoe je dit zou kunnen oplossen, ja. Het enige is radicáál. Met deze kleine stapjes komen we er op een gegeven moment ook wel. Maar, ik vind dat je eerst het systeem moet aanpakken…

Dit zie je natuurlijk ook met mensen met een beperking. Ik heb vooral achter de schermen heel veel werk verricht bij de acties rond het tegenhouden van de loondispensatie. Ik heb een zeer succesvolle enquête gemaakt, met de staatssecretaris gesproken. Anderen traden meer op de voorgrond in de media, waaronder een vrouw met een zeer zichtbare handicap in een rolstoel. Enerzijds is het okay, want ik wil niet heel erg claimen. Maar aan de andere kant, en dat is ook wel weer het validisme daarin, mensen hebben een bepaald beeld van een persoon met een beperking en dan is het: "Deze zielig gehandicapte." *Inspiration*. Dat is wat de media wil. Je snapt waarom dit zo is en het heeft ook wel geholpen, maar of het heel eerlijk is, is het natuurlijk niet. Dan zit je bijvoorbeeld bij een praatprogramma voor het effect. Dan ging het over [met een hoog stemmetje dat overdreven belangstellend klinkt]: "Ohhhh, wat heb jij?" en niet over waarvóór ze er zaten. En ik word altijd gezien

CONCEPT

als de radicale activiste die echt wel haar mondje kan roeren en die echt niet over zichzelf heen laat lopen. Had ik daar gezeten, dan had ik hem op dat moment neergezet. Ik had hem op dat moment neergezet. Maar dat willen ze niet. En het is wel nodig, eigenlijk. Daardoor voel ik wel alsof we te langzaam vooruitgaan. Dan denk ik 'kóm!'. Maar de wereld is daar nog niet klaar voor. Dat is frustrerend.

Wat wil je nog toevoegen?
Even voor jou een opmerking. Ik wil je zeggen dat je duidelijke uitleg aan het begin heel fijn is. Dat maakt het heel erg toegankelijk voor mensen met een neurodiversiteit.

Met betrekking tot 5 onderzoeken naar discriminatie: Als we het over discriminatie in Amsterdam hebben, waarom praten we dan niet over validisme? 85% van Nederland is nog steeds ontoegankelijk voor rolstoelgebruikers. Dus dat is verschrikkelijk gewoon.

Het is gewoon systematisch, net als racisme, seksisme, en LHBTI+ haat. Vanuit validisme komt eugenitica. Daardoor merk je natuurlijk dat er weinig over gesproken en het wordt mooier gemaakt dan het is. Ook met Corona merk je ook dat alles wat er gebeurt is ook eugenetica en validisme. Mensen met beperking hebben hier het meeste last van, maar feitelijk heeft iedereen hier last van. Want de bezuiniging op zorg, raakt iedereen. De prestatiemaatschappij, wat validistisch is, heeft iedereen mee te kampen. Dat daar burn outs uit komen, is een gevolg. Als je het niet meer aankan door een burn out krijg je weer te maken met sanism.

Validisme is (in Amsterdam) de afgelopen 5 jaar sterk toegenomen. De bezuinigingen, de ontoegankelijkheid blijft en wordt ook op bepaalde gebieden erger. En wat ik ook zei bij de vraag over racisme. Mensen met beperking worden iets mondiger nu, en dan merk je ook, dat je meteen weerstand krijgt van de maatschappij, van "Huh, maar jullie waren toch altijd stil en zaten altijd in de bossen? Maar waarom zijn jullie er opeens? En waarom moeten wij opeens rekening met jullie houden? Jullie zijn toch met heel weinig mensen?" Terwijl wij in aantallen mensen de grootste groep zijn, is uit onderzoek gebleken. Wij zijn echt niet de kleinste groep, schat. Beperkingen en ziektes discrimineren ook niet. Iedereen kan het krijgen, natuurlijk.
Wat speelt is dat mensen met beperking nooit echt rechten hebben gehad. Dus ja, ook al zou de discriminatie het hetzelfde gebleven zijn, dan was het ook niks. Want we kunnen nog steeds niet eh… We hebben het altijd over *same sex marriage* hè, voor LHB als een verworvenheid. Maar mensen met een beperking die ADL-hulp [Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen] krijgen, en ook WMO, kunnen dus niet trouwen, omdat hun partner dan een voorliggende voorziening wordt en dan verliezen ze dus al hun benefits. En ik kan soms zó boos worden op het COC of de LHBTQI+ community dat er geclaimd "Oh, iedereen kan nu trouwen". En dan denk ik: "Hallo, hàllooo, HÀLLÓÓÓ! Claim het niet, clàim het niet, want het is niet waar, want het geldt niet voor iedereen. Ik kan niet trouwen want ik ga misschien later hulp nodig hebben en dat soort dingen en ik ga mijn partner niet mijn voorliggende voorziening laten zijn. En dat kan ook niet, want je verliest je zelfstandigheid en je eigen geld. Je wordt totaal afhankelijk van je partner. En dat is gewoon zo vanuit de wet. Het is echt verschrikkelijk. Dus de openstelling van het huwelijk is gewoon niet voor iedereen.

Ik ben met een nieuwe term gekomen. Je hebt *Validism, Sanism* (geestelijk verstandelijk), *Healthyism* en *Audism*, de ontkenning gebarentaal en de normalisering van de gesproken taal. Validisme wordt nu ook een parapluterm voor die andere drie. Dat is heel verwarrend. Want elke keer als ik validisme noem, dan bedoel ik dit als een *umbrella term*. En ik ben met een andere term gekomen, namelijk *enableism*, omdat vanuit het sociale model in plaats van het medische model. We noemen ons *disabled people* omdat we worden *disabled* door de maatschappij. Het privilege daarvan was eerst *able bodied people* en daarna werd het *non disabled*. Maar waar het echt om gaat is dat mensen zonder een beperking *enabled* worden door de maatschappij, dus eigenlijk is het *enableism*. Dus als je kan, gebruik deze term!

CONCEPT

Waar ik altijd mee zit in het activisme, is dat de intersecties gewoon heel moeilijk zijn. Als je een beperking hebt, of zwart of van kleur bent in de LHBTQI+ community, dan voel je je gewoon niet een deel ervan. De Pride boten zijn niet toegankelijk. Natuurlijk willen mensen je helpen, maar het gaat erom dat de boten zo toegankelijk zijn dat je er zelfstandig op kan komen. Stel je behoort tot meerdere gemarginaliseerde groepen, dan moet je bijna je andere identiteit weglaten om daar geaccepteerd te worden. En de gemeente kan daar volgens mij niets aan doen, maar ik denk wel dat *awareness* hierover wel belangrijk is. Dat ook de gemeente meer bewust is, daar kan wel wat verbeterd. Dàt...

Er is een tijd geweest dat ik met mijn rolstoel niet naar buiten ging, omdat ik dan validistische opmerkingen kreeg. Mensen denken daar natuurlijk niet aan. En soms had ik hem niet nodig, maar dan nam ik 's nachts toch mijn stok mee vanwege seksisme. En dan voelde ik me toch veiliger, omdat ik dan toch een soort van wapen heb. Dan voel je je toch veiliger.
Er is nog iets waar ik aan denk: Ik heb het namelijk niet over mijn autisme gehad. En dat is wel iets waar ik heel erg op gediscrimineerd word. Als mensen weten dat ik autisme heb, gaan ze meteen heel anders met me om en nemen ze me ook minder serieus. Ook als ik dan boos reageer omdat ik boos ben omdat iemand iets heeft gedaan, is het ook van "Dat komt door je autisme." Of "jij vat het anders op, omdat je autisme hebt." En dan denk ik 'nee, je bent gewoon een bitch'. Ze praten heel anders met je, alsof je een kind bent. En daar had ik eerst… Ik durfde het eerst nooit te vertellen omdat je mijn rolstoel en de stok al zo erg zag en moet ik dan ook nog zeggen dat ik autisme heb? Ik word nu al niet serieus genomen, laat staan dan. Nu probeer ik dat terug te claimen. Maar dat is zo moeilijk want dan moet het weer vanuit jou komen, terwijl je zelf onderdrukt bent. Maar dat is natuurlijk ook zo met andere onderdrukkingsvormen. Het moet allemaal vanuit jezelf komen. Terwijl: Waar is jouw basis? Waar is jouw maatschappij? Waar is jouw vangnet? Nergens!

1a. Is ANTISEMITISME in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

1b. Kunt u dat toelichten?
Door de situatie in Palestina. Het activisme.

1c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende Joodse woordvoerders
6. Weet ik niet

CONCEPT

2a. Is RACISME, discriminatie op basis van huidskleur, in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

2b. Kunt u dat toelichten?
Het fluctueert. Omdat… wat het is met het activisme... Als je steeds een sterkere uitlaatklep ten toon gaat spreiden aan de wereld en fel doet, dan beschouwen mensen dat als negatief. Er hangt ook rondom mensen van kleur en zwarte mensen vanuit de witte maatschappij al iets, al dat ze fel zijn en dat ze agressief zijn. Dus dat is denk ik al voor de witte mensen bevestigd en daardoor voelen witte mensen zich *entitled* om daartegen te vechten. Dus het wordt nóg meer een rassen-iets. Ja maar jullie willen alles van ons afnemen, en jullie zijn zo agressief. Wij zijn de goeie mensen want wij zijn wit. We hebben jullie altijd geaccepteerd, maar jullie nemen geen genoegen met hoeveel wij jullie al geven. En dat is natuurlijk heel *entitled* en *priviliged*. Dus ik denk dat het daar erg door komt.

2c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende zwarte mensen en mensen van kleur (BPOC)
6. Weet ik niet

3a. Is INTOLERANTIE TEGEN LHBTIQ+ personen (lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksconditie, queers) in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

3b. Kunt u dat toelichten?
Op basis van mezelf denk ik afgenomen, maar ik merk vooral trans en gender neutrale mensen veel meer problematiek ervaren. Misschien niet meer, maar dat we dit nu meer opmerken als cis personen. Die vind ik heel moeilijk. Ik denk ook niet dat je LHBTQI+ over één kam kan scheren. Dus ik denk gelijk gebleven naar LHB. De T sowieso niet. Aseksueel wordt ook niet geaccepteerd. Er is echt een twee- of driedeling zelfs.
Voor mij als LHBT of panseksueel is het hetzelfde of minder, daar tussenin. In Nederland. Wij waren het eerste land van same sex marriage en LHBTQI+ rechten. Alleen wij zijn nu zo weer achter op de andere landen dat we daar realistisch over moeten zijn. Vooral als je het vergelijkt met IJsland. Maar, en dat vind ik zó erg, voor wat betreft *disabled* rechten is het een van de ergste landen.

CONCEPT

3c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksconditie en queers.
6. Weet ik niet

4a. Is INTOLERANTIE TEGEN MOSLIMS in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

4b. Kunt u dat toelichten?
Tussen gelijk gebleven en een beetje afgenomen. Een tijdje terug werden moskeeën beklad et cetera. Ik denk dat dit een piek was. Dit gebeurde daarvoor niet en daarna niet meer, dus daarom lijkt het afgenomen. Maar het is niet daadwerkelijk afgenomen. De piek is afgevlakt.

4c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende islamitische woordvoerders
6. Weet ik niet

CONCEPT

Interview 15

Genderidentiteit – Vrouw, zij/haar
Seksuele oriëntatie – Queer, niet hetero. Ik zie het politiek, als een soort van teruggrijpen en ik vind het voor mij prettigst omdat het wel een label is. Maar het label is nog niet zo gedefinieerd. Met termen als lesbisch (alhoewel dat ook heel politiek is) heb ik het idee dat mensen buiten de community – als die er al is – heel erg op zoek zijn naar houvast aan termen en ik heb daar niet zoveel zin in, want dan zit je weer zo vast in iets.
Leeftijd - 32 jaar
Woonplaats - Amsterdam
Etnische afkomst – Nederlands
Religieuze overtuiging – Nee
Religieuze achtergrond – Rooms Katholiek (vader). Ook wel op de openbare basisschool, maar daar ontkwam je niet aan op die school in dat dorp.
Opleidingsniveau / werk- en denkniveau – Wetenschappelijk
Eventuele fysieke of verstandelijke beperking – Nee
Eventuele psychische aandoening – Er is bij mij is een paar jaar geleden vastgesteld dat ik 4 persoonlijkheidsstoornissen heb. Veel dingen die daaraan gelinkt zijn, heb ik wel ervaring mee. Dwang, eetstoornissen, dat.

Wat is voor jou discriminatie?
Discriminatie is uitsluiting op basis van iemands persoonlijke kenmerken. Ik zie discriminatie en racisme als mechanismen van uitsluiting. Onder een soort van verdeel en heerstactiek. Het gaat voor mij ook in tweevoud. Ik weet dat mensen bijvoorbeeld als we het hebben over racisme en discriminatie onbewust of niet heel bewust bepaalde ideeën bij mensen hebben. Zo ben ik ook opgegroeid, daar ontkom je eigenlijk niet aan. We onderschatten wel eens hoe precies, hoe gepland de implementatie daarvan is gegaan. Dit is niet zomaar opeens gebeurd. Want dan ga je ervanuit dat het ook iets natuurlijks is. Het is niet zo natuurlijk aangeleerd gedrag. Zo zie ik het.

Ervaring 1. “Standaard” dingen
Ik denk dat op mijn vrouw-zijn, dat dat zo vaak is, en ik denk dat om als een soort femme persoon of iemand die wordt als aangezien als vrouw je door de wereld te bewegen, denk ik dat het eigenlijk een tweede natuur om bepaalde situaties in te schatten, of dat al dan niet handig, gevaarlijk, raar uit kan pakken. Een opmerking is eigenlijk aan de orde van de dag. En dat heeft mij eigenlijk pas mijn aandacht gekregen toen ik uit de kast kwam. Dat stukje wordt meisjes aangeleerd: jij moet oppassen, jij moet uitkijken. Ik ben daar heel erg veel mee bezig geweest. Dat vind ik echt… Dat vind ik eigenlijk woedend makend daaraan. Dat wij op onze passen moeten tellen, en wij kunnen niet te laat op straat, weet je allemaal dat soort dingen. En op basis van seksualiteit merkte ik dat mensen mij hele diepe vragen gingen stellen over mijn seksleven. Mensen die ik helemaal niet zo goed kende. Echt gewoon, alsof je met het circus reist. Zo van, oh, nou hebben we d'r eentje te pakken. Dan ga ik ervoor zitten. In het begin ben je soms nog een beetje geneigd van eh... En op een gegeven moment snap je ook wel weer, nee dit klopt niet. Veel dingen die ik heb meegemaakt hebben te maken met dat mannen zich ermee bemoeien, er iets van vinden of er iets van zeggen, eraan mee willen doen. Of je een heel onveilig en onprettig gevoel geven. En dat zijn vaak mannen geweest in mijn ervaring.

Ervaring 2. Opdringerige man
Ik ben een keer met mijn toenmalige vriendin en wat van mijn collega's op de Zeedijk uitgeweest. We stonden gewoon met elkaar te praten. En daar was dus een man en die kwam zich er even tegenaan bemoeien. En toen hebben we gewoon zo van: “Ja we zijn inderdaad samen, maar we zijn ook in gesprek. Dus, bedankt!” En die gozer ging gewoon niet weg en dat werd echt... Mijn toenmalige vriendin werd nooit boos, die sloeg vaak dicht en ik werd altijd heel erg boos. Ik was vaak van “gewoon wegwezen jij”. Er knapte echt iets in haar, omdat hij gewoon niet weg wilde gaan.

CONCEPT

Omstanders

En toen hebben mensen hem bij ons weg moeten halen. Zijn vrienden grepen in. Iemand die hem kende heeft hem weggetrokken bij ons. Hij begon zich fysiek aan ons op te dringen en ging tussen ons in staan en hij wilde erbij. En hij wilde niet dat wij niet met hem wilden praten. Hij wilde met ons praten. Hij vond dat het positief was dus dan moet je dat accepteren. En dat heb ik heel erg met de Nederlandse kijk op homoseksualiteit.

Het zelfbeeld van Nederlanders in relatie tot LHBTQI+ acceptatie

Ik denk dat veel mensen met het valse idee leven dat ze heel positief zijn over LHBTI+. En daarmee is de kous af. Daar hoef je niet meer verder over te lezen, daar hoef je niet meer verder over te leren. Iedereen kent wel [met nadruk "een homo". Iedereen kent wel [met nadruk] "een lesbo". Hè… *and all is well.* Maar ook in mijn ervaring met gesprekken met vrienden die hetero zijn, kan ik af en toe denken van 'er zit hier letterlijk iemand voor je met die ervaring, maar je vraagt er niet eens naar. Jij hebt jouw mening en je hebt het idee dat jouw mening even zwaar weegt als de mijne in deze situatie.'
Ik denk dat mensen bij racisme, sinds Black Lives Matter dit nu wel anders zien. Nee, we weten er gewoon eigenlijk niks van. Maar met homoseksualiteit heeft Nederland er echt een handje van om met die Pride vlag te zwaaien en daarmee te denken dat alles in kannen en kruiken is en daardoor stagneert emancipatie totaal. Dan kom je dus geen stap verder. Want als je dan nog uitlegt van: "Ja, maar eigenlijk"… Kijk als iemand zegt: "Ik weet alles. Ik weet alles hiervan." En jij zegt: Toevallig, dat wat je net zei, is eigenlijk wel discriminerend." Nououou, waaah… Explosie. Ja en dan zit je wel een beetje met je mond vol tanden. Daar kun je het niet aan uit leggen. Ik heb liever dat iemand zegt: "Ik vind het gewoon goor, ik snap het niet", dan dat mensen net doen of ze àààlles weten en daardoor helemaal niet meer naar je willen luisteren. Dat ervaar ik bijna als kwetsender. Dit komt namelijk vaker van mensen die dichter bij je staan. Dat vind ik daaraan kwetsender. En ik denk dat mensen niet snappen wat het met je kan doen. Het is het gevoel van *gaslighten* [een subtiele vorm van manipulatie waardoor jij denkt dat je gek bent] wanneer iemand doet als een ervaring van jou niet bestaat. En dat voelt heel vreemd en naar.

Ervaring 3. Gedrag aanpassen

En ik ben heel blij dat ik dat nu kan herkennen. Ik denk dat heel veel mensen, ook die tot de community behoren, dat nog niet herkennen. En ergens denk ik, goh, wist ik sommige dingen ook maar niet. En ik ben heel uitgesproken. In deze situaties kan ik soms wel merken dat ik me toch een beetje terugtrek of stilval. En als je natuurlijk over een onderwerp gaat praten dat je ook persoonlijk heel erg aangaat en iemand kan je daar best hard in kwetsen en doet dan of het niet zo is, dan is het natuurlijk ook zoiets van wel, laat ik dat dan maar niet meer opnoemen… Dan ga ik dat risico ook niet lopen. Ja, daar pas je dan wel misschien een beetje je gedrag op aan.

Zichtbaarheid tijdens lockdown

Ik merk dit met de lockdown, met mijn vriendin en met vrienden en vriendinnen van ons en andere mensen die ik ken die niet hetero zijn. Die hele lockdown laat zien hoe ongelooflijk heteronormatief onze wereld nog is. Zo zijn wij helemaal weggeveegd van zichtbaarheid op straat. Je kan niet samenkomen met mensen die je misschien niet kent, maar die wel iets snappen wat jij ook snapt. En dat is echt wel een groot gemis. Want ook toen wel bepaalde dingen open gingen, dan is 99% toch voor hetero's. Clubs, de Vrankrijk Queer Nights, dat kan allemaal niet doorgaan. Dus je bent onvindbaar. Je ziet jezelf gewoon heel slecht terug in de maatschappij. Dat voelt dan best wel een beetje, ja… *alien*… vervreemdend.

Ik beperk me nu tot de kring die ik heb. Laatst aten we met vrienden van mijn vriendin die ik nooit had ontmoet en dat was echt heel fijn. Sowieso zijn queer vrouwen en non binaire vrijwel personen onzichtbaar al. Want eigenlijk is de vraag altijd "Waar zijn de lesbiennes?" Want vrouwen, laten we zeggen, femme mensen, ook heterovrouwen, waar zijn die op straat? Nergens!

CONCEPT

Dus tja, dat zie je met die lockdown ook wel. Veel mensen die we dan nog wel op straat of in de parken zien, zijn op een bepaald moment alleen nog maar cis mannen. Dus dat sijpelt allemaal weer door. Als je naar de Reguliers zou gaan en het is wel allemaal open, dan is dat ook heel erg gedomineerd door cis homomannen, maar wel mannen.
Dat de Reguliers is ontstaan en gericht is op homomannen, heeft allemaal te maken met het heersende stereotype idee dat homomannen meer uit willen gaan, meer geld hebben te besteden, de kroegen allemaal levend houden, want die zijn allemaal op jacht. De lesbische vrouwen zitten thuis allemaal te haken met de kat op schoot. Maar dat is natuurlijk ook een stereotypering die niet op gaat. Je bent niet op zoek naar mannen en je bent al helemaal niet op zoek naar homomannen. Dat idee wat er kan heersen dat wij dan als community héél veel met elkaar gemeen hebben. Terwijl je kan bijna niet verder van iemand afstaan op het gebied van seksuele interesses, wanneer je echt zegt: "lesbisch", 100% of alleen maar mannen. Niks anders dan mannen. En dan word je zo hé, allemaal bij mekaar, ja. Ik vind dat.
Het is wel tijd om daar de publieke ruimte in terug te pakken. Dat gebeurt ook wel eens en dat gebeurt wel eens, en dat zijn hele kleine dingen, initiatieven nog, en die vallen helemaal weg want die hebben geen geld om dit soort dingen [corona lockdown] te overleven.

Ervaring 4. Politie helpt dader

Ik heb een ervaring op het Leidseplein, misschien 5 jaar geleden, dat ik iemand probeerde te versieren. Zij was met vrienden en die gingen mij op een gegeven moment uitschelden. Ik denk niet dat die jongens uit Amsterdam kwamen, misschien van een nabijgelegen stad of dorp op Leidseplein uit waren. Zij gingen mij op een gegeven moment uitschelden. Ik was met een vriend die daar fel op in ging. Er was op een gegeven moment politie aanwezig, maar die hielpen níet mij. Ik kreeg eigenlijk een beetje het standje. Van "jij moet normaal doen, jij moet je mond houden". Omdat ik heel boos werd. Ik word gewoon uitgescholden voor vieze, gore lesbo en de hele handel. Ja, natuurlijk reageer ik daarop. Die politieagent zei toen: "Je moet nu ophouden anders neem ik je mee."
Toen ben ik weggelopen. Ik ben de andere kant op gelopen. Toen heb ik nog gezegd dat ik het echt heel raar vond dat ik word uitgescholden en dat ik het standje krijg. Hoezo ga je niet effe met hen in gesprek? Waarom moet ik weglopen? Ik ben godverdomme in mijn eigen stad uit weet je wel. Ik word gewoon gediscrimineerd. [Imiteert agent] "Kappen nou, anders neem ik je mee." Nou oké, loop maar die kant op, want ja, daar heb je ook geen zin in [lacht]. Nu denk ik bij mezelf… ik zal misschien zelf ook wel een borrel op gehad hebben. Misschien wilde die man ook wel de-escaleren. Maar als diegene aangeeft dat je wordt uitgescholden op bepaalde vlakken, dan zou ik dat op een andere manier doen. Dan moet je dit wel serieus nemen. Misschien is het nu anders en wordt er 5 jaar later anders mee omgegaan… Maar ja. Ik heb nooit als ik politie zie, daar stap ik eens op af en dan vraag ik eventjes hoe het zit, hiero.

Vroeger had ik dat veel meer. Ik kom uit een dorp. Daar is een wijkagent en dat is prima "Hé, Henk." Maar in Amsterdam, nee. Dan geeft het me een heel raar gevoel. Ik moet heel eerlijk zeggen, ik heb echt nul vertrouwen in de politie. Echt héél weinig. En ik kom uit een gezin waar politieagenten in voorkomen. Maar hoe dat instituut nu in elkaar steekt... Nee. Dan denk je dat er af en toe een goed iemand tussen hebt zitten. Of misschien zijn de meeste mensen wel goed. Maar er komt voor mij zoiets raars vanuit. Dat mensen met een wapenstok aan hun riem de boel een beetje kunnen beoordelen. Nee. En na die ervaring ben ik er ook niet positiever naar gaan kijken nee.

Socialisatie

Ik dacht "Sodemieter een end op". Maar ook van… hoezo kan dit zo uit de hand lopen? Hoe komt iemand bij het idee en daar ben ik nog steeds geïnteresseerd in, dat je dit gewoon kunt maken bij mensen. Dat iemand dan niet snapt mensen dat het ons een heel onveilig gevoel geeft. En ik denk… het gaat voor mij altijd dubbel op. Dat heeft ook te maken met mijn vrouw zijn in relatie dan tot man, even heel binair gezegd, dat ik me gewoon afvraag dat er schijnbaar nog zó-véél mannen zijn die niet snappen dat bepaald gedrag bij ons angst opwekt.

CONCEPT

En waarom zou je iemand zó bang willen maken, tijdens een avondje uit. Want is dat de kennis, dat je weet dat je de overmacht hebt, fysiek? Ik denk dat het ook heel erg zit in een soort van aangeleerd iets. Dat we echt gesocialiseerd zijn dat we jongens en mannen niet genoeg laten weten: Dit Niet Doen! In plaats van dat wij – als dan de ontvanger daarvan – leren en weten hoe we die situaties uit de weg moeten gaan. Maar wij creëren die situaties niet. En dat vind ik dus echt discriminatie. Jij bent aan het *copen* [situatie het hoofd bieden], jij bent aan het navigeren, jij verandert je fietsroute, jij houdt de hand van je partner niet vast, jij… en die ànder, die wordt niet geconfronteerd met zijn, haar of hun gedrag.

Vrouwen kun je niet per se buiten beschouwing laten in bepaalde dingen. Ik moet wel zeggen in mijn ervaring, en dat heeft ook te maken met waar ligt een bepaalde macht en ook wel een fysiek iets. Bij een vrouw ben ik daar wel minder bang voor. Ik denk dat dat meer als kwetsend ervaren kan worden. Vrouwen worden niet zo heel vaak seksueel. Dan is het meer van "Ja, oh, maar jij hebt mij ook een keer naakt gezien." Vervolgens ga je niet meer naakt… wacht jij keurig netjes tot iedereen is aangekleed en ga jij met kleding onder je arm de badkamer in, omdat je bang bent dat iemand denkt dat jij aan het kijken bent.
Maar die fysieke overmacht en daar dus bang van worden, dat vind ik gewoon gekmakend. Dat door die angst en doordat dat gedrag zo lang is goedgekeurd en eigenlijk nog steeds wordt goedgekeurd… misschien niet goedgekeurd, maar het wordt niet afgeleerd. Er wordt niet consequent met mensen gesproken: "Als jij dit, dan kan dat deze uitwerking hebben, dus dat doen we niet." Het idee dat ik dan met mijn partner eigenlijk nooit hand in hand loop, ook niet in Amsterdam. Of dat je er dan effe over nadenkt, weet je wel. Je kijkt altijd gewoon effe twee keer om je heen, waar ben ik? Zie ik misschien nog andere homoseksuele personen (als je het al kunt zien, soms kun je het wel zien, dan denk je van oké, toppie). Ja, ik denk dat mensen dat gewoon niet zo goed beseffen.

De crux van discriminatie daarin is: degene die het ontvangt, die de last ervaart ook degene is die wordt aangeleerd om dan zijn gedrag aan te passen. Omdat er aan de andere kant gewoon niet zoveel gebeurt. Dat vind ik pffff [met nadruk] *mind blowing*, gék makend. Als ik daarover nadenk, word ik daar zo boos om. Pffff. Ik heb nu ook veel meer hoor, als iemand weer verwacht dat jij je verklaart. Ik ga het niet doen. Ik ga niet weer mijn vrije middag, twee uur lang... Want dat is het ook, mensen verwachten weer dat jij dingen gaat uitleggen. Jij staat ook wel eens met een biertje in de hand, maar iemand heeft helemaal de geest gekregen en die gaat het opeens met jou dààrover hebben. En ik heb nu ook wel eens geleerd om te zeggen, "Ik *pass* hem effe [geef hem even door]. Ik heb niet het idee dat jij wil leren." Dus ik sta mezelf in de rondte gefrustreerd theorie met jou te bespreken en jij stapt straks de deur uit en denkt er geen twee keer meer over na en mijn hele middag is naar de maan. Dat is het ook. Mensen vragen zoveel van je vrije tijd. Dit kost heeeel veel tijd [lacht], écht.

Ik ben al jaren betrokken bij feministische organisaties, antiracisme coalities anti-discriminatie, COC, voorlichtingen op school. Het kost [met nadruk] zó véél tijd. Die tijd kunnen andere mensen gewoon met een boek op de bank onder een dekentje doorbrengen. Het is geen bezigheidstherapie [lacht]. Ik denk weleens dat mensen dat denken. Het is toch leuk. Nee, ik wil dit helemaal niet doen. Ik heb er helemaal geen zin meer in. Weer met een bord in je hand. Mag ik alsjeblieft ook dezelfde ruimte, misschien? Eh… *Boring*! Maar ja.

Welk gevolg heeft dit persoonlijk gehad?
Ik ben actief. Zonder al te veel vertrouwen te leggen in het "apparaat", of in de overheid. Ik weet wel ondertussen wel, ik heb ook wel geleerd dat rechten weer weggehaald kunnen worden. Het is een constante... Je moet eigenlijk constant je ogen op de bal houden. Dat heeft niet alleen betrekking op mij of mijn persoonlijke situatie of delen van mijn identiteit die daaraan verbinding vinden, maar gewoon voor alles. En ik denk dat weinig mensen dat snappen. Nu zie je dit bijvoorbeeld, dat heel liberaal Nederland aanslaat op abortus. En terecht. Zelfbeschikking is een groot goed. Mensen snappen niet dat dat dus gewoon teruggedraaid kan worden. En dat is al jàààren aan de gang. Dat heeft te

CONCEPT

maken met het idee dat we een SGP, CDA en Christen Unie in de politiek hebben zitten, terwijl we zeggen een seculiere staat te zijn. Die houden dat tegen, die willen dat terugdraaien als ze de kans krijgen. En als je nu bepaalde geluiden hoort uit andere landen, landen als Hongarije en Polen. Die zijn wel dichtbij. En daar gebeuren verschrikkelijke dingen. Maar wat wij heel erg goed kunnen doen, is naar andere landen kijken en niet naar onszelf. Want wat gebeurt hier nou eigenlijk allemaal? Wat doet een Geert Wilders, en waarom krijgt die man zoveel stemmen? Waarom is een Thierry Baudet nou eigenlijk mee bezig. Heel jong, conservatief Nederlander stemt op hem. Die denken minder progressief dan hun ouders. Dat komt omdat hij van die zaadjes plant en een bepaald idee mee geeft van rust. En het moet allemaal niet zo gek. Jongeren zijn zo zoekende naar een houvast. En dat wordt dus geboden in dat conservatief denken. Dat wordt [maakt bagatelliserend gebaar] 'A joh, dat zal allemaal niet zo'n storm lopen." Maar ondertussen staat het water wel echt tot hier! En ik vind dat gewoon… Die verworvenheden zijn er niet gekomen doordat mensen ergens zijn gaan zitten en hebben gedacht 'dat komt allemaal wel goed!' Daar moet je constant mee bezig zijn. En dat wordt echt onderschat. Zéker in Nederland. Iemand heeft gewoon ooit besloten Nederland is gewoon [maakt scheetgeluid met de mond] oké. Homohuwelijk 2001. Het is niet waar. We dalen. Het wordt steeds slechter hier.

Ideale wereld

Een ideale wereld zou er voor mij uitzien als fluïde. En onderdeel van het leven. In plaats van iets wat afgewezen kan worden of iets wat geaccepteerd moet worden. Want ik ben ook een beetje… De tegenhanger is nu natuurlijk "we zijn trots" en dat mensen dan zeggen "we accepteren jullie"… Ik wil daar helemaal van af. Van dat idee dat ik toch op een bepaalde manier ondergeschikt aan jou ben. Dat moet helemaal niet meer bestaan. Je hebt nu natuurlijk een *coming out*. Maar dat we ook weer een beetje gaan nadenken, wat is dat nou? Ik heb heel vaak *coming in*, dat ik het ook niet hier aan de grote klok hangen. Van "ik woon met een vrouw samen". Ik weet niet. Ik zou willen zien dat we "gewoon" of niet zo nadrukkelijk hoef te zijn.

Wil je nog iets toevoegen?

Wat ik interessant vind om zelf over na te denken is hoe diepgeworteld vrouwenhaat is. En daarmee ook een fobie voor vrouwelijkhéid. Je ziet dat in mannen die zich vermannen (als ze vrouwelijker zijn en hoe die worden afgewezen), je ziet het bij trans en cis vrouwen. Vrouwelijk wordt als zoveel minder gezien dan mannelijkheid nog steeds. In Ru Paul's Drag Race zie ik vaak ook een ode aan iets anders proberen, aan de vrouwelijkheid. Drag Queens laten voor mij juist heel goed zien dat gender een construct is. Het spelen daarmee, het creëren van een illusie, een fantasie, vind ik geweldig! Maar bepaalde typetjes op tv. Hoe soms vrouwen worden nagedaan door mannen als degene die nooit stopt met praten. Soepjurk aan en pruik op. Als we hebben over wat we wel en niet meer mogen doen, stop daar dan maar mee.

Ik snap mijn eigen vrouwelijkheid ook niet heel goed. Vrouwelijkheid en mannelijkheid zijn verzonnen dingen. En daarin heb je stereotypen. Vrouwelijk is zorgzaam, lange haren, met een hakje aan, met een jurkje aan. En drag queens vergroten dat heel erg uit. En dat is ook zo lekker. En de meeste mensen die dit doen, worden vaak als vrouwelijk gezien als man. Dus ik denk dat ze wel ervaring hebben met een afwijzing of onderdrukking op basis van vrouwelijkheid. En of dat dan ook aangeleerd is, of dat het iets is omdat je dat in dat mannelijke ook echt niet kan vinden, daar kan ik echt honderd jaar over nadenken.

Wat ik wel weet, is dat ik voor mezelf ook voel dat ik het moeilijk vind om mij als queer te identificeren en ook mijn vrouwelijkheid te omarmen, wat dat dan ook moge betekenen. En wat je in queer spaces ook ziet, dat vrouwelijkheid bij niet cis vrouwen heel erg wordt gevierd, maar vrouwelijkheid bij cis vrouwen toch nog heel moeilijk is om mee om te gaan. Daarom heb ik veel nagedacht over Amber Vineyard. Zij is voor mij echt een heel groot voorbeeld. Daar heb je een queer cis vrouw die in haar kracht staat, met iets dat wat de maatschappij – en dat vergeten we wel eens - enórm afwijst. Vind ik heel interessant om over na te denken.

CONCEPT

1a. Is ANTISEMITISME in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

1b. Kunt u dat toelichten?
Ik zeg ik weet het niet vanwege het volgende. Ik heb een onderzoek gedaan. Uit cijfers van 2019 kun je stijging zien sinds 2018 met de Anti Discriminatie Voorzieningen en de meldpunten en bij de politie. Maar ik heb niet goed genoeg contact met de Joodse gemeenschap, dat ik zou kunnen zeggen dat het is toegenomen. Of nee, ik weet het gewoon eigenlijk niet. Mijn gevoel zegt van wel. Maar ik weet de cijfers daar niet van.
Het voorbeeld is wat ik hierover kan geven, wat nu ook binnen jongerenpartij van Forum voor Democratie is gebeurd [antisemitische berichten in meerdere WhatsApp-groepen] Ik heb het hier wel eens over met een Joodse vriend. Voor mij ligt dat eigenlijk zo. Ik denk dat als je partijen hebt of groepen die zich tegen een andere groep uitspreken, bijvoorbeeld PVV en FvD zijn aardig anti-moslim. Zijn gewoon ontzettend discriminerend racistisch. Dan zie ik dat dat ook antisemitisme is. Het een kan het ander voor mij niet uitsluiten. Dat er een soort van verrassing is van [zet hoog verbaasd stemmetje op] “Oh, antisemitisme bij de jongerenpartij van de FvD?” Nou, nu gaan we aan de bel trekken, nu gaan we eens eventjes... Dan denk ik echt ‘wat dacht je dan? Ja. Duhuh!’. Progressief links activistische kringen zijn ook vaak pro Palestina. Het spanningsveld wat ik heel moeilijk vind, wanneer slaat het over op mensen? Wanneer verandert kritiek geuit op de staat Israël in kritiek op de mensen van Israël et cetera? Dat vind ik een heel interessant, maar ook heel moeilijk spanningsveld.

1c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende Joodse woordvoerders
6. Weet ik niet

2a. Is RACISME, discriminatie op basis van huidskleur, in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

2b. Kunt u dat toelichten?
Wat er voornamelijk is toegenomen is expliciet racisme. Ik denk dat het racisme wat er in Nederland altijd is geweest, maar waarover werd gedaan alsof dit niet bestond, dat er zoveel aan het licht is

CONCEPT

gekomen met de zwarte beweging die heeft laten horen dat ze Zwarte Piet willen laten verdwijnen. En daarmee denk ik dat veel mensen een bepaald iets hebben afgewezen nu. Witte mensen die zeggen: “Nou, laat maar zitten Zwarte Piet.” Maar daar is héél veel tijd overheen gegaan. En toen kwam er een behoorlijke soort van etter effe zo uit. En dat heb je nog steeds. Ik denk dat dat ook naar boven is gekomen. Echt, organisaties, mensen, individuen die gewoon zo expliciet racistisch zij . Dat zie je wel ook heel veel op social media tegenover zwarte activisten, zwarte journalisten. Ja, bizar. Maar het is niet alsof het er nooit was. Er is gewoon een beetje gekrabd aan de oppervlakte en toen BAM!
Ook hoe de media zwarte activisten heeft neergezet, hoe er over Akwasi wordt gesproken, Jerry Afriyie, hoe tegen Clarice Gargard is gedaan. Nu heb je hetzelfde met Kauthar Bouchalikht. Dat is gewoon een hetze.

2c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende zwarte mensen en mensen van kleur (BPOC)
6. Weet ik niet

3a. Is INTOLERANTIE TEGEN LHBTIQ+ personen (lesbiennes, homo’s, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksecondition, queers) in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

3b. Kunt u dat toelichten?
Dit is meer vanuit een persoonlijk iets. Het is wel normaler is als je kijkt naar bijvoorbeeld Pride of Milkshake. Daar komen wel heel veel mensen op af. Ook mensen die hetero zijn. Daaraan af te zien lijkt het wel alsof het goed gaat. Maar als je de diepte ingaat met mensen, ben ik wel eens best teleurgesteld. Maar ik ben hier toch? En ik feest hier toch? Ik vind dit toch prima? Maar doe jij er ook iets aan? Maak je je hier ook hard voor? Dat mis ik hier dan een beetje in. Ik heb het idee als mensen vinden dat ze ergens worden uitgesloten, en dat kunnen hetero en witte mensen enorm hebben. “Hoezo mag ik hier niet hierbij zijn.” Eigenlijk is Pride natuurlijk niet voor hetero mensen, stom gezegd, kort door de bocht. Of een Milkshake. Leuk dat je er bent, maar het hangt niet van jouw acceptatie af. Ik hoef niet dankbaar te zijn tegenover iemand. Dat slaat namelijk helemaal nergens op. Want ik kan er niks aan doen. En al zou ik er wat aan zou kunnen doen, dan zou ik precies hetzelfde leven kiezen. Ik zou nooit hetero willen zijn. En ik denk dat mensen dat wel denken. Dan is het een aangeboren afwijking, en daarom moeten we erachter staan. Ieder leven zou ik dit kiezen, als ik het voor het kiezen had. Dàt gesprek moeten we gaan hebben. Want dat mis ik gewoon heel erg. En ik weet gewoon niet hoe we zoiets voor elkaar kunnen krijgen als mensen hier [in Nederland] denken alwetend te zijn.

3c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms

CONCEPT

4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksecondite en queers.
6. Weet ik niet

4a. Is INTOLERANTIE TEGEN MOSLIMS in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

4b. Kunt u dat toelichten?

Sterk toegenomen. Ik denk wat hier totaal niet aan heeft bijgedragen en wat echt een dieptepunt in de Nederlandse politiek is geweest, is het niqab-verbod. Dat heeft er namelijk voor gezorgd dat voornamelijk moslim vróuwen enorm veel meer last van hebben ondervonden. Ook vrouwen die dus niet een boerka dragen, maar een hoofddoek. Wat een flater van de Nederlandse overheid als we het over zelfbeschikking hebben. Godsammena zeg. Ja. En dat is dus ook de VVD. Ik denk dat de haat tegenover moslims is zo genormaliseerd. Dat is nu inherent aan de Nederlandse samenleving. En daarin herhaalt de geschiedenis zich weer. Als deze haat zo sterk kan zijn – en dat zie je ook tegenover zwarte en joodse mensen - maar wij doen net of dit twee losse dingen zijn. "Die Tweede Wereldoorlog was toen en dat was heel erg, maar dat waren [met een sprookjesvoorlees-stem] hé-le slech-te men-sen uit Duitsland, die [dramatisch] vervuld met hààt, dat waren món-sters." Dat is helemaal niet waar. Dat waren mensen. Het is niet onmenselijk, niet buitenmenselijk, niet buitenaards. Als we dat niet gaan inzien, als we dat pad niet gaan leren te herkennen, gaan we het dus niet stoppen. We doen gewoon weer precies hetzelfde. We gaan er gewoon weer zó in. En dat vind ik dood en doodeng. Hier maak ik me echt ernstige zorgen over. Ja.

Ik heb natuurlijk zelf geen ervaring met anti-moslimdiscriminatie, maar ik zie het wel om me heen en hoe tussen neus en lippen door in gesprekken met mensen, dat mensen het normaal vinden dat het idee dat ze hebben bij een jonge Marokkaanse jongen, dat het wel een crimineel is. Hoe normaal, dat het een idee is dat het wel een schoft moet zijn. Een beetje. Het moet toch wel, hè? Een jongen die in zo'n mooie auto rijdt? Af en toe echt zo van whoooow. Dat gebeurt effe zo, tsjk tsjk. Weet je wel. Ik was genaaid voor heel veel geld. Is geen Nederlander. Pardón, hoe kom je aan deze informatie! En dat is media. Oh pffff...

4c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende islamitische woordvoerders
6. Weet ik niet

CONCEPT

Interview 16

Genderidentiteit – Non binair. Dat betekent dat ik het niet fijn vind om in het hokje man of vrouw geplaatst te worden. Ik ben mens en zo wil ik worden gezien. Dat kan voor mij zijn soms dat ik me soms man én vrouw voel, en soms allebei niet.
Seksuele oriëntatie – Biseksueel, denk ik. Ik merk dat ik het lastig vind. Omdat ik me identificeer als non binair. Vroeger heb ik me altijd geïdentificeerd als lesbisch. Ik voel me vooral aangetrokken tot vrouwen en non-binaire personen en soms tot mannen.
Leeftijd - 20 jaar
Woonplaats – Stad in het midden van het land, werkt in Amsterdam
Etnische afkomst – Nederlands
Religieuze overtuiging – Nee
Religieuze achtergrond – Nee
Opleidingsniveau / werk- en denkniveau – HBO
Eventuele fysieke of verstandelijke beperking – Nee
Eventuele psychische aandoening - Ik zit in therapie voor sociale angst. Het woord aandoening vind ik lastig. Dan krijg ik een idee dat er iets mis is, of zo. Misschien omdat er iets definitiefs hangt aan het woord 'aandoening'.
Overig – Studeert aan de Hogeschool, werkt voor een belangenorganisatie.

Wat is voor jou discriminatie?
Dat je anders behandeld wordt of uitgesloten wordt op kenmerken en dat kan je achtergrond zijn, je geloofsovertuiging, of waar je op valt of hoe je je voelt.

Ervaring 1. Uitsluiting op uiterlijk
Ja op de basisschool vaak buitengesloten omdat ik me veel kleedde in toch meer 'jongens' kleding en omdat ik heel rustig was eigenlijk ook. Daarvoor werd ik wel buitengesloten.
Ik heb wel soms op straat dat ik opmerkingen krijg of zo. Vooral in het openbaar vervoer. Om mijn uiterlijk, vooral. Dat mensen dan zeggen: "Hé, ben jij een man of een vrouw?", "Waarom heb je zo'n kort kapsel" en dat soort dingen. Deze vragen ervaar ik als micro agressie.

Ervaring 2. Geweldsincident op straat
2 jaar geleden, ik geloof op een donderdag in de week van de Pride, ging ik met een vriendin uit. Toen gingen we na de club naar buiten. Toen kwam er een groep van 3 jongens, jonge mannen achter ons aan. En die gingen een sigaret gooien naar die vriendin van mij. En schelden enzo.

We kwamen ze al eerder tegen in de club. En die vriendin van mij is trans. Ik weet niet hoe, maar ik denk dat ze daar een vooroordeel over hadden en ze iets "door hadden" en dat het hen niet beviel. Dat denk ik. Ja. Ze hebben mij niet direct uitgescholden of zo. Het was echt tegen die vriendin van mij.

We hebben wel nog de politie gebeld, maar nooit een melding gemaakt. Het liep een beetje uit de hand. We hadden een soort van vrienden gemaakt in die club en die kwamen erbij om ons te verdedigen. Toen begon die groep jongens te slaan en toen gingen zij terugslaan, zeg maar. Toen belden we de politie, maar de jongens waren al weg voordat de politie er was.

Die club was niet een specifieke LHBTQI+ uitgaansplek, maar voor de gelegenheid was er voor de Pride een speciale, *open minded* avond. Wel in het centrum van de stad, maar niet in een omgeving waar veel LHBTQI+ cafés of zo zitten. Ik denk niet dat die jongens tot de community behoorden. Ze wisten verder ook niet wie we waren of zo.

We gingen naar buiten en toen kwamen ze ons achterna lopen. Eerst liepen ze achter ons aan en toen werd er ook – ik weet niet meer precies wat het was, maar het was een homofobische opmerking, zeg maar, die er werd geroepen. Het was duidelijk dat ze negatief reageerden op de genderexpressie van

CONCEPT

mijn vriendin. En toen hadden we iets van, we lopen iets sneller door. Eh… ja. Wij gingen een zijstraat in, toen gooide een van de jongens een peuk naar die vriendin van mij [denkt na] en toen liep het zeg maar uit de hand. Die vriendin van mij werd boos van “Hé, waarom zeggen jullie dit?” enzo. Toen werden zij boos. En toen ging een van die jongens slaan. En toen kwamen nog andere mensen, waar we die avond bevriend mee waren geraakt, die kwamen erbij om ons te verdedigen. Ja… toen gingen ze elkaar slaan. Ik stond er een beetje bij, en die vriendin ook en toen hadden we de politie gebeld. En zo was het gegaan, ja.

De politie is gekomen. Toen ze wegwaren. En toen hebben we verteld wat er was gebeurd. Toen zei de politie dat ze nog in de buurt rond gingen kijken. Ja… [stilte] Nou ja, dat was het eigenlijk. We waren heel erg geschrokken. We gingen naar huis, naar de plek waar we sliepen.

Wat ging er door je heen

We waren wel met zijn tweeën. Toch een soort van angst en ik wist niet goed wat ik moest doen. Totdat we in gesprek raakten en besloten de politie te bellen. Daarvoor was ik echt helemaal in shock. Toen naar verblijfadres gegaan. Ik kan me niet herinneren dat we er heel uitgebreid over hebben gesproken, eigenlijk toen, over wat er was gebeurd. Meer dat we het erover hadden als van ‘hoe kan dat nou en met Pride’ en daarna, daarna zijn we gaan slapen. En die ochtend waren we echt helemaal kapot, he-le-maal kapot en we waren allebei heel emotioneel, maar we hebben er niet heel uitgebreid erover gesproken, wat er gebeurd was. Nu bedenk ik me, het was misschien wel handig als we er enigszins over hadden gesproken, want dan hadden we een melding kunnen maken of zo. Daar hebben we het ook niet over gehad.

Melding maken

Ik wist wel wat ik moest doen. Ik wist wel dat er iets van een meldingspunt was. Ik wist niet hoe het allemaal werkte. Het is ook niet door mijn hoofd heen gegaan om dit uit te zoeken. Maar we hebben het niet gedaan. Waarom niet. Iets van schaamte, of het is niet zo erg... Dat wel ja. Ik weet niet hoe dit voor die vriendin van mij was / is. Ja. [stilte]

Ik zou het nu anders doen. Ik zit nu bij belangenorganisatie en ik heb nu wel iets meer kennis ook. Ik zou nu wel melding maken in elk geval. Ik weet niet of ik verder veel anders had gedaan. Dat kan ik niet goed inschatten.

Overheidsinstantie voldoende toegerust?

Ik vind bellen spannend. Iets van vertrouwen. En als ik dan nadenk over de politie. Het is niet dat ik ze niet vertrouw, maar het is ook niet dat het woord vertrouwen meteen bij me op komt. Dan denk ik aan een telefoonlijn die ertussen zit, iets persoonlijker dan de politie. Dat voelt minder persoonlijk. Dat zou misschien een meldpunt discriminatie kunnen zijn. Als ik had geweten van een app, zou ik die misschien wel hebben gebruikt.

Als ik terugdenk, zou ik vooral behoefte hebben gehad aan eerst een luisterend oor en iemand die het serieus neemt. Ik denk dat dat speelt. Dat je vaak bang bent dat het niet serieus wordt genomen. Omdat het toch regelmatig voorkomt. Ik hoor toch mensen blijven zeggen dat het hier allemaal heel goed gaat en dat het helemaal niet gebeurt. Of heel weinig. Het gebeurt vaker dan mensen denken.

Een ideaal traject? Het luisterend oor. Als ze iet iets kunnen doen in elk geval iets van een melding maken. Dat je wordt geholpen bij het maken van een melding. Ik denk eigenlijk dat ik eerder dat ik een melding zou maken als het over een ander ging dan over mezelf. Als het over mezelf zou gaan denk ik toch dat schaamte een rol speelt. Niet zo zeer dat ik bang ben, maar dat ik me aanstel of dat ik het groter maakt dan het is. Als het over iemand gaat die dicht bij me staat, dan heb ik dat gevoel niet. Waarom denk jij dat het aanstellen is? Omdat het misschien toch soort van... [denkt na] Omdat het ehm… misschien toch soort van, ik wil niet zeggen "normaal" is. Ik schrok in de situatie wel dàt het

CONCEPT

gebeurde maar ik schrik er niet van dat het gebeurt, of zo. Toch het idee, in mijn hart, dat ik het gebeurde groter maak of zo. Ja, het voelt alsof dit het soort dingen zijn die je standaard kunnen overkomen. Is het wel zo erg? Maak ik het niet een erger ding als ik het er over ga hebben, zeg maar. Ja, dat eigenlijk. En misschien ook dat… misschien als ik er niks mee doe, dan is het er ook niet.

Een **ideale wereld**, zoals [denkt na] is liefdevol met begrip, acceptatie. Zeg maar, het is anders maar niet op zo'n manier waarop je of aanleiding tot geweld discriminatie of ja. Dat je niet anders behandeld wordt, denk ik. Ik hoop natuurlijk dat de situatie verbetert. Dat de tolerantie acceptatie wordt. Ik ben nog jong. Ik hoop te zien dat het verbetert.

1a. Is ANTISEMITISME in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

1b. Kunt u dat toelichten?
Niet van toepassing

1c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende Joodse woordvoerders
6. Weet ik niet

2a. Is RACISME, discriminatie op basis van huidskleur, in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

2b. Kunt u dat toelichten?
Ik vind het lastig een uitspraak te doen, omdat ik het zelf niet ervaar. Ik denk door de verhalen van vrienden.

2c. Waarop baseert u deze indruk?

CONCEPT

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende zwarte mensen en mensen van kleur (BPOC)
6. Weet ik niet

3a. Is INTOLERANTIE TEGEN LHBTIQ+ personen (lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksеconditie, queers) in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

3b. Kunt u dat toelichten?
Omdat, ja, ik van vrienden heel vaak hoor wat zij meemaken. Ook omdat er een tijdje minder aandacht voor was. Daardoor heb ik ook het idee dat de intolerantie is toegenomen. En dus hoe vaak vrienden van mij en ik op straat intolerantie ervaren.

3c. Waarop baseert u deze indruk?

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, mensen met interseksеconditie en queers.
6. Weet ik niet

4a. Is INTOLERANTIE TEGEN MOSLIMS in Amsterdam tijdens de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

1. Sterk toegenomen
2. Een beetje toegenomen
3. Gelijk gebleven
4. Een beetje afgenomen
5. Sterk afgenomen
6. Ik weet het niet

4b. Kunt u dat toelichten?
Ik vind 5 jaar lastig, merk ik hierbij. Ik denk misschien wel toegenomen. Naast natuurlijk wat ik zie op het nieuws en hoor in de politiek, heb ik ook familieleden die moslim zijn en in Amsterdam wonen. Nu spreek ik ze niet heel vaak, maar ik merk op school dat het voor hen niet heel tolerant is.

4c. Waarop baseert u deze indruk?

CONCEPT

1. Op mijn persoonlijke ervaringen
2. Op het nieuws dat ik lees en hoor in de media
3. Op wat ik zie op social media en platforms
4. Op verhalen van mijn familie- en kennissen
5. Op verhalen van bekende islamitische woordvoerders
6. Weet ik niet

CONCEPT

Bijlage xxx

Interviewscript versie 27 oktober 2020

Anti-discriminatie LBTQI+ (vrouwen en non-binair) onderzoek in opdracht van de gemeente Amsterdam

Opzet basisvragen gemaakt met dank aan Hester de Gooijer en

Movisie – Judith Schuyf en Hanneke Felten (Zoenen is gevaarlijk – 2011)

Contact voorafgaand aan interview	
E-mail	Versturen van e-mail of bellen kan natuurlijk ook (boodschap blijft logischerwijs ong. hetzelfde). - Geboortedatum - Woonplaats - Seksuele oriëntatie - Gender identiteit - Opleidingsniveau / Werk- en denkniveau - Etnische afkomst(en) - Eventuele religieuze overtuiging - Eventuele religieuze achtergrond - Eventuele fysieke of verstandelijke beperking - Eventuele psychische aandoening
Inleiding – uitleg en doel van het onderzoek	
Introductie	Hallo, hartelijk dank dat u tijd vrij kon maken voor dit gesprek. U spreekt met Irene Hemelaar. In opdracht van de gemeente Amsterdam doe ik onderzoek onder LBTQI+ vrouwen en non binaire mensen naar ervaringen van het anders worden behandeld, achtergesteld of uitgesloten op basis van (persoonlijke) kenmerken. *Wilt u aangesproken worden met u of jij?* Het onderzoek richt zich ook op de acties die na deze ervaring mogelijk zijn gevolgd. Mijn vragen richten zich op ervaringen specifiek vanwege je gender, je seksuele voorkeur. Aangezien u hier ervaring mee heeft is uw inzicht van groot belang. Discriminatie en geweld tegen LHBTQI+ personen is een groot maatschappelijk probleem. De gemeente Amsterdam wil er daarom voor zorgen dat de stad veilig, open en aantrekkelijk is voor LHBTQI+'ers. De afdeling Diversiteit van de Gemeente Amsterdam verricht actieonderzoek "bij specifieke groepen, met als doel om beter grip te krijgen op waar discriminatie plaatsvindt en de interventies te bepalen die nodig zijn om het gat tussen het aantal meldingen en de daadwerkelijke discriminatie te dichten. Projecten rond moslimdiscriminatie, anti-zwart racisme, antisemitisme en lhbtiq+-gerelateerde discriminatie hebben hierbij de prioriteit." Ik neem het actie-onderzoek anti-discriminatie in de Regenbooggemeenschap gericht op LBTQI+ mensen (vrouwen en non binair) voor mijn rekening.

CONCEPT

Gespreksvorm	Het gesprek duurt drie kwartier tot een uur en is deels gestructureerd. Het is zeker geen interview met alleen 'vraag – antwoord'. U vertelt mij over een gebeurtenis, een moment (of momenten) wat voor u belangrijk was in relatie tot uw ervaringen. Ik zal vragen stellen, maar uw verhaal staat centraal. U vertelt, ik luister. We proberen feiten en beleving uit elkaar te halen.
Anonimiseren	Het interview wordt niet woordelijk, maar wel op inhoud uitgeschreven. Deze informatie wordt in een later stadium mondeling en schriftelijk overlegd met een kleine groep betrokkenen en breder in de gemeente en andere geïnteresseerden. We noemen je dus niet bij naam en wanneer ik of bijvoorbeeld de gemeente informatie wil weergeven direct uit de interviews, dan doen wij dit zorgvuldig om de anonimiteit te waarborgen.
Opname	Ik wil het gesprek graag opnemen met een voice-recorder. Gaat u daarmee akkoord?
Tijdsplanning	Voor de zekerheid -> Tot hoe laat heeft u de tijd?
Vragen	Heeft u nog vragen voordat we beginnen?
Gesprek	
Persoonlijke achtergrond	Kunt u mij iets meer vertellen over wie u bent en waar u zich mee bezig houdt in het dagelijks leven?
Casus(sen) kiezen	Bij het denken aan situaties waarin u heeft ervaren anders te worden behandeld, achtergesteld of uitgesloten op basis van (persoonlijke) kenmerken, wat is dan het eerste wat in uw opkomt? *Is het een goede casus? Dan ga je door naar 'Narratief bouwen/ interviewen'.* *Denk je dat deze casus niet geschikt is (bijv. te weinig raakvlak met het onderzoeksonderwerp, te weinig eigen perspectief, te veel een boodschap aan het 'broadcasten')? Dan ga je door met 'Andere casus'.* *Hopelijk draagt iemand meerdere casussen aan dan is dit dus ook het moment om te achterhalen welke casus het meest geschikt is voor dit onderzoek om verder uit te werken of zijn het relatief kleine incidenten en kun je er meerdere bespreken.*
Narratief bouwen/ interviewen	• Open vragen Hoe, Wat, Wanneer, Wie, Welke • Stel zoveel mogelijk 'hoe' vragen (zeker wanneer je doorvraagt): Hoe ging dat? Hoe vond u dat? Hoe reageerde men daarop? • Afronden met gesloten vragen om te checken of wat je hebt gehoord strookt met de ervaring. Meer willen weten "Vertel!" **Gespreks-vragen (5 delen):**

CONCEPT

1. De omschrijving van de gebeurtenis

[vooral open vragen, feitelijke omschrijving]

- Wat is voor jou / u discriminatie?
- Kunt u mij vertellen over een situatie waarin u anders werd behandeld, achtergesteld of uitgesloten op basis van (persoonlijke) kenmerken waar u bij betrokken was?
- Wat? (Soort discriminatie / gebeurtenis)
- Waar? Woonomgeving, openbare ruimte, vervoer, werk, school et cetera.
- Wanneer? Tijdstip?
- Hoe begon het? Hoe was het verloop? Was er een aanleiding? Wat gebeurde er precies op dat moment? Wat zag je? Hoe liep het af?
- Wie? Wie was/waren erbij betrokken? Was u alleen of met anderen?

[vooral gesloten vragen]

- Stond hierbij uw seksuele geaardheid centraal of werden er meerdere aspecten benadrukt?
- Hoe verliep dit verder?
- Kende u de persoon (of personen) al die u aanvielen (verbaal en/ of fysiek)?
- Was het incident eenmalig met deze personen?
- Werd u nog door onbekende geholpen of bijgestaan op dat moment?
- Waren er omstanders aanwezig die het wel meekregen maar niets deden, op dat moment of na het incident?
- Wie waren er mogelijk nog meer betrokken?
- Wat ging er door uw hoofd op dat moment?
- Zijn er gebeurtenissen aan vooraf gegaan?

2. De eigen beleving van de gebeurtenis

- Wat waren jouw gevoelens, gedachten tijdens het gebeuren? Wat ging er in je om?
- Heeft u meerdere vergelijkbare ervaringen?
- Wat is u het meeste bijgebleven van deze ervaring?

3. Na de gebeurtenis

- Hoe eindigde deze interactie?
- Heeft u de politie gebeld, het gemeld bij MDRA, et cetera?
- Zo ja, bij wie en waarom? Zo nee, waarom niet?
- Heet u dit zelf gedaan of hebben anderen dit voor u gedaan?
- Wat was hierin belangrijk voor u?
- Werd u hierin nog verast door iets?
- Wat is u hierbij het meest bijgebleven? (Andere manier van vragen die meer sturend is: ‘wat was het meest frustrerende deel van dit proces?’)
- Hoe heeft uw melding, aangifte, et cetera een institutioneel vervolg gekregen? Of helemaal niet? ji

CONCEPT

	• Heeft de manier waarop de melding/aangifte werd opgepakt (+ eventueel vervolgtraject) bijgedragen aan het verwerkingsproces? • Welke gevolgen heeft dit voor jou gehad? (Denk aan leefomstandigheden / verhuizen / gedrag / gevoelens en emoties / attitude en mening over deze thema's / jouw relaties met anderen.) • Welk vervolg heeft het voor u persoonlijk gehad (heeft u andere vormen van actie ondernomen, bijvoorbeeld zelfverdedigingscursus et cetera)? • Ben je er nu nog veel mee bezig? Op welke manier? • Waar heeft u nu nog steeds het meest van alles moeite mee? • Bent u tevreden over hoe het door de instanties waar u een melding, aangifte et cetera heeft gedaan werd opgepakt en zou u het positief vinden als het nogmaals zo werd aanpakt mocht dit onverhoopt nodig zijn? **4. Wat zou je anders willen?** • Heeft u het gevoel dat mogelijk betrokken overheidsinstanties al met al voldoende toegerust waren om om te gaan met dit incident of incidenten? • Hoe hadden de betrokken instantie(s) (denk aan gemeente, welzijn, onderwijs, politie, media, in jouw wijk) bij uw melding dit anders aan kunnen pakken in uw ogen? (Wat had het verschil gemaakt? Kan iets heel kleins zijn). • Wat heeft u op de langere termijn nodig gehad? Is dit ook gebeurt of niet? Zo ja, wat werkt hierbij wel en niet? Zo niet, hoe moet dit er dan volgens u uitzien? • Hoe zou een nagenoeg ideaal traject na het incident er volgens u uitzien? • De Wondervraag: Jij hebt ervaring in het anders worden behandeld, achtergesteld of uitgesloten op basis van (persoonlijke) kenmerken. Als we in de ideale wereld leefden, als alles mogelijk is, hoe zou er dan worden omgegaan met verschillen in seksuele voorkeur en genderidentiteit? **5. 5. Vragen gemeente:** **6. Einde interview:** • Heb ik zo alles? Missen er nog zaken? Wilt u nog iets toevoegen? Ben ik iets vergeten te vragen? • Heeft u nog suggesties voor wat betreft personen waarvan u ons aanraadt ermee in contact te komen of anderszins: documenten of bijeenkomsten?
Afronding	
Vervolgafspraken	De respondent hartelijk danken voor het gesprek en hun tijd. De opname wordt uitgewerkt. Dit kan een aantal weken duren. De uitwerking wordt gedaan onder geheimhoudingsverklaring. [Of wij zullen het gesprek samenvatten, niet woordelijk uitwerken]. Indien nodig nogmaals (email)contactgegevens uitwisselen.

CONCEPT

	Als de respondent vraagt of hij/ zij/ hun de casusbeschrijving mogen lezen dan is het antwoord ja, ze mogen het dan alleen niet met anderen delen. Ze mogen hun bijdrage ook altijd te allen tijde weer intrekken (hier heb je het niet actief over tenzij ze echt erg twijfelen of ze wel mee willen doen dan kan dit hun geruststellen).
Tips verdiepen narratief	
Narratief verdiepen (de respondent helpen met vertellen)	Denk aan Weiss (academicus die veel over interviewen heeft geschreven): 1) Extending: hoe begon het? Hoe kwam dat zo? Waar leidde het toe? Kunt u daar dieper op ingaan? Kunt u dat toelichten? Wat gebeurde er daarna? 2) Filling in detail: kunt u mij er – in detail – doorheen lopen? Wees zo gedetailleerd als mogelijk. Dus, [gebeurtenis x] gebeurde, wat gebeurde er toen precies? 3) Identifying actors: was u alleen of waren er ook anderen? Wie was aanwezig/erbij toen dat gebeurde? Wie was erbij betrokken? 4) Others the respondent consulted: specifiek voor onderzoek naar problemen of incidenten, kun je vragen met wie de respondent erover sprak. Heeft u het met iemand hierover gehad? Met wie sprak u erover? Hoe keken zij er tegenaan? 5) Inner events: Toen dat gebeurde, wat dacht u toen? Wat vond u ervan? Wat ging er door u heen? Hoe voelde u zich eronder? Wat voelde u daarbij? Weet u nog hoe u reageerde, emotioneel gezien? 6) Making indications explicit [gaat niet echt op voor telefonisch interviewen]: soms kan een respondent met een knik, schouderophaal of andere vorm van lichaamstaal gevoelens duidelijk maken die het waard zijn om verder op in te gaan. Dit kun je doen door bijv. te vragen: ik zie dat u uw schouders ophaalt (dan is het in het transcript ook duidelijk wat er gebeurt), kunt u uitleggen wat u dacht/voelde/vond toen [gebeurtenis x] gebeurde?

CONCEPT

Geraadpleegde artikelen

https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2019-06/Tien-Tips-Intersectionaliteit.pdf
https://www.nieuwwij.nl/algemeen/inclusie-als-krachtig-middel-niet-als-holle-frase-voor-machtige-instituten/
https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/publication-attachment/Handreiking-feiten-cijfers-lhbti%20%5BMOV-13351204-1.1%5D.pdf
https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/04/28/discriminatiecijfers-in-2019
https://www.rtlnieuws.nl/node/515966
https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2020/04/02/ervaren-discriminatie-in-nederland-ii
https://www.parool.nl/columns-opinie/rechters-van-nederland-bestraf-agressie-naar-homo-s~b24e23c4/
https://nos.nl/artikel/2369054-opvanghuis-voor-dakloze-lhbtiq-ers-geopend-in-utrecht.html
https://www.kendracoupland.com/archives/lets-unpack-the-importance-of-safer-spaces/
https://www.sg.uu.nl/artikelen/2021/03/hoe-vrouwen-baas-over-eigen-buik-en-body-blijven
http://psychclassics.yorku.ca/Maslow/motivation.htm
https://www.nrc.nl/nieuws/2020/12/07/een-goedbedoelde-wet-met-gruwelijke-elementen-a4022928
http://www.ilga-europe.org/sites/default/files/2021/netherlands.pdf
https://www.movisie.nl/publicatie/peiling-ruim-30-lhbtis-ervaart-extra-problemen-door-corona
https://nos.nl/artikel/2166431-veel-te-weinig-mensen-veroordeeld-voor-anti-homogeweld.html
https://www.gaykrant.nl/2019/09/10/hoe-betrouwbaar-zijn-de-politiecijfers-over-het-geweld-tegen-lhbt-ers/
https://discriminatie.nl/files/2020-04/monitor-discriminatie-2019-Amsterdam.pdf
https://www.transgendernetwerk.nl/wp-content/uploads/20200423-discriminatiemonitor-transgender-2019-1.pdf
https://data.amsterdam.nl/publicaties/publicatie/straatintimidatie-Amsterdam-2020/d8cbe0c8-ed1a-48be-955f-ceea2b99c31d/

CONCEPT